รายงานประจำปี 2557

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความสุขความสวัสดีของข้าพเจ้า จะเกิดมีขึ้นได้ ก็ด้วยบ้านเมืองของเรามีความเจริญ มั่นคง เป็นปกติสุข ความเจริญมั่นคงทั้งนั้น จะสำเร็จผลเป็นจริงได้ ก็ด้วยทุกคนทุกฝ่ายในชาติ มุ่งที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เต็มกำลัง ด้วยสติ รู้ตัว ด้วยปัญญา รู้คิด และด้วยความสุจริตจริงใจ โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าส่วนอื่น จึงขอให้ท่านทั้งหลายในที่นี้ ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่สำคัญอยู่ในสถาบันหลักของประเทศ และชาวไทยทุกหมู่เหล่า ทำความเข้าใจในหน้าที่ของตนให้กระจ่าง แล้วตั้งจิตตั้งใจให้เที่ยงตรงหนักแน่น ที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด เพื่อให้สำเร็จประโยชน์ส่วนรวมอันไพบูลย์ คือชาติบ้านเมือง อันเป็นถิ่นที่อยู่ที่ทำกินของเรา มีความเจริญมั่นคงยั่งยืนไป

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการเสด็จออกมหาสมาคม
ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช 2552
ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย วันเสาร์ ที่ 5 ธันวาคม 2552

สาร จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ

ปัจจุบัน ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาวิกฤติทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมหลายเรื่องด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการบุกรุกทำลายทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ การลักลอบตัดไม้พะยูง การลักลอบค้างาช้าง ปัญหาขยะล้นเมือง ซึ่งมีปริมาณตกค้างสะสมทั่วประเทศกว่า 31 ล้านตัน ปัญหาภัยแล้งและภัยพิบัติทางธรรมชาติต่างๆ หรือแม้กระทั่งปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน รัฐบาลปัจจุบันโดย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี จึงมีนโยบายสำคัญเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง โดยมีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มุ่งมั่น ทุ่มเท และระดมสรรพกำลังและทรัพยากรที่มีอยู่ดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้มีผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมเพื่อเร่งรัดแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ได้สั่งสมมาเป็นเวลานานให้ได้รับการแก้ไขโดยเร็ว รวมทั้งให้มีการฟื้นฟูอย่างจริงจังต่อไปด้วย เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนและเพื่อวางรากฐานของระบบเศรษฐกิจของประเทศให้มีความมั่นคงมากขึ้น โดยมีผลการดำเนินงานสำคัญ อาทิ การกำหนดให้การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายเป็นวาระแห่งชาติโดยได้จัดทำ Road Map การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย การจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหางาช้างตามอนุสัญญา CITES การกำหนดแนวทางและแผนปฏิบัติการและมาตรการป้องกันและปราบปรามการลักลอบการบุกรุกพื้นที่ป่าเชิงพื้นที่ (Area of Operation: AO) การจัดที่ดินแก่ผู้ยากไร้ตามนโยบายคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ นอกจากนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เตรียมวางแผนการดำเนินงานเชิงรุกในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสำหรับปี 2558 แล้ว เช่น การป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าภาคเหนือ การบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติทั้งทางบกและทางทะเล การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ รวมทั้งเตรียมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2559-2564 เพื่อให้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานให้กับหน่วยงานในสังกัดต่อไป

ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มุ่งเน้นใช้หลักการ 5S เป็นแนวทางในการปฏิบัติ คือ **Stability** (มั่นคงทุกระดับ) **Strengthening** (กระชับวิธีการ) **Show transparency** (ดำเนินงานโปร่งใส) **Strategy** (ใส่ใจกลยุทธ์) และ **Sustainable management** (บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามพระราชปณิธานสูงสุดด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน) ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารจัดการสงวน อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นรากฐานของสังคมคุณภาพและการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจ เพื่อการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืนต่อไป

สุดท้ายนี้ กระผมขอขอบคุณเจ้าหน้าที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกคนที่ได้พยายามปฏิบัติงานด้วยความเสียสละ มุ่งมั่น ทุ่มเท เพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาวิกฤติของชาติ เพื่อสร้างความมั่นคงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประเทศชาติ เพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่งคั่งและยั่งยืนเพื่อลูกหลานของเราต่อไป

พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

ทำเนียบผู้บริหาร

ข้อมูลภาพรวม

ตรากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม **11**
วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยม 12
โครงสร้างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 13
อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสังกัด 14
อัตรากำลัง 17

ผลการปฏิบัติราชการ

ผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการระดับกระทรวง 20
ผลการปฏิบัติราชการภายใต้ยุทธศาสตร์กระทรวง ประจำปี พ.ศ.2557 22
ยุทธศาสตร์ที่ 1 อนุรักษ์ ฟื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภท ที่ดิน ป่าไม้ และสัตว์ป่า ที่ตอบสนองต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 23
ยุทธศาสตร์ที่ 2 อนุรักษ์ ฟื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน 35
ยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน 45
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการให้มีการจัดการน้ำในระดับประเทศ ทั้งน้ำผิวดินและน้ำใต้ดินอย่างมีประสิทธิภาพ 51
ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการพิบัติภัย พัฒนาระบบเตือนภัยทางธรรมชาติ และสาธารณภัย 59
ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาเครื่องมือและกลไกในการดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการจัดการมลพิษ 71
ยุทธศาสตร์ที่ 7 พัฒนาองค์ความรู้ และกลไกในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ 81
ยุทธศาสตร์ที่ 8 สร้างความตระหนัก จิตสำนึก และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 107

รายงานการเงิน

งบแสดงฐานะการเงิน 146
งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน 148
ประมวลภาพกิจกรรมกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 161

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	อัตรากำลังของส่วนราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	17
ตารางที่ 2	แสดงการเปรียบเทียบงบประมาณปี พ.ศ.2556 และปี พ.ศ.2557 จำแนกตามระดับส่วนราชการ	18
ตารางที่ 3	ผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการระดับกระทรวง	41
ตารางที่ 4	ตารางที่ 4 สรุปการจัดการและช่วยเหลือสัตว์ทะเลหายากเกยตื้น ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2556 ถึง 30 กันยายน 2557	
ตารางที่ 5	การสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัยที่มีประสิทธิภาพ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557	66
ตารางที่ 6	การปรับปรุงข้อมูลเครือข่ายฯ ให้เป็นปัจจุบัน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557	67
ตารางที่ 7	สรุปปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน เฉลี่ย 24 ชั่วโมง ในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง 30 เมษายน 2557	77
ตารางที่ 8	รายละเอียดโครงการที่สนใจสมัครเข้ารับรางวัล	115

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	โครงสร้างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	13
ภาพที่ 2	การเปรียบเทียบประเภทของอัตรากำลัง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปี พ.ศ. 2557 (ร้อยละ)	17
ภาพที่ 3	กราฟสรุปการเปรียบเทียบงบประมาณปี พ.ศ.2556 และปี พ.ศ.2557	18

ทำเนียบผู้บริหาร
รายงานประจำปี 2557 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พลเอก เอกชัย จันทร์ศรี
ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นายธเนศพล ธนบุณยวัฒน์
เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นายสุนันต์ อรุณนพรัตน์
ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นางมิ่งขวัญ วิชยารังสฤษดิ์
ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นายสุพจน์ โตวิจักษณ์ชัยกุล
รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านสิ่งแวดล้อม)

นายวิจารย์ สิมาฉายา
รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (หัวหน้ากลุ่มอำนวยการและหัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านทรัพยากรธรรมชาติ)

นายเสรี โสภณดิเรกรัตน์
รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม(หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านน้ำทรัพยากรน้ำในแผ่นดิน)

ผู้ตรวจราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นายบุญชอบ สุทธมนัสวงษ์

นายนพพล ศรีสุข

นางสาวสุทธิลักษณ์ ระวิวรรณ

นางสาวอาระยา นันทโพธิเดช

นายชัยพร ศิริพรไพบูลย์

นางรวีวรรณ ภูริเดช

นายรัชฎา สุริยกุล ณ อยุธยา

ผู้บริหารหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นายเกษมสันต์ จิณณวาโส
เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นายวิเชียร จุ่งรุ่งเรือง
อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

นางสาวภาวิณี ปุณณกันต์
อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

นายนิพนธ์ โชติบาล
อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

นายธีรภัทร ประยูรสิทธิ
อธิบดีกรมป่าไม้

นายชลธิศ สุรัสวดี
อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

นายปราณีต ร้อยบาง
อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี

นายจตุพร บุรุษพัฒน์
อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ

นายสุพจน์ เจิมสวัสดิพงษ์
อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

ส่วนที่ 1
ข้อมูลภาพรวม

ข้อมูลพื้นฐานกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตรากระทรวง

โล่ หมายถึง การปกป้อง การป้องกัน หลายประเทศนิยมใช้รูปทรงโล่แทนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ต้นโพธิ์ หมายถึง ต้นไม้ หรือโพธิ์ทองของชาวไทยเป็นสิ่งที่เรายึดมั่น

ใบไม้ หมายถึง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกื้อกูลมนุษย์เพราะมีการสังเคราะห์แสง รวมทั้งเป็นปุ๋ยที่เป็นประโยชน์ต่อสิ่งมีชีวิตในโลกด้วย

แผ่นดิน หมายถึง ความเชื่อมต่อระหว่างต้นไม้ที่ต้องพึ่งพาดิน ดินต้องได้รับปุ๋ยจากต้นไม้ ภาพนี้เป็นตัวแทนของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.) กรมป่าไม้ (ปม.) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) และกรมทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งหมด คือ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (สส.) และกรมควบคุมมลพิษ (คพ.)

ช้าง 2 เชือก เป็นช้างเพศเมีย (แม่) และลูกช้าง หมายถึง สัตว์ป่า ความเข้มแข็ง การดำรงพันธุ์ ความเมตตาของแม่ที่มีต่อลูก ลูกช้างเป็นช้างเผือก หมายถึง ความเป็นพิเศษเป็นตัวแทน (อส.) โดยเฉพาะเรื่องของสัตว์ป่า (อ.อ.ป.) เรื่องคชบาล และองค์การสวนสัตว์ (อสส.)

โลมา หมายถึง มีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม วิวัฒนาการ เฉลียวฉลาด ปลาโลมา ทะเล ชายฝั่ง และหาดทราย แทนกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) และ (อส.) ในส่วนของอุทยานแห่งชาติทางทะเล สำหรับคลื่นน้ำจืดแทนกรมทรัพยากรน้ำ (ทน.) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (ทบ.) และองค์การจัดการน้ำเสีย (อจน.)

พระอาทิตย์ หมายถึง ผู้ก่อให้เกิดธรรมชาติและทุกสรรพสิ่ง เป็นอำนาจ พลังงาน ที่สะอาดและบริสุทธิ์ และสิ่งแวดล้อม จึงเป็นตัวแทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.)

เพชร หมายถึง ความแข็งแกร่ง ความมีค่า สะอาด บริสุทธิ์ เป็นแร่ชนิดหนึ่งแทนกรมทรัพยากรธรณี (ทธ.)

หยดน้ำ หมายถึง ความสะอาด บริสุทธิ์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แทน (ทน.) และ (ทบ.)

ลายไทย หมายถึง ความเป็นไทย

มณฑป แสดงถึงความเป็นไทย ปลายแหลม หมายถึง ความแหลมคมสามารถทะลุทะลวงปัญหาได้

ลูกโลก เป็นโลกใบเดียวกันแต่มี 2 ด้าน ตะวันออก (ประเทศไทย) และตะวันตก ลูกโลกทั้ง 2 ด้าน มีไม้ค้ำ หมายถึง เรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องของทั้งโลก และประเทศไทยค้ำจุนโลกใบนี้ไว้ทั้งโลก โลกมีสีฟ้า หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่สะอาดและบริสุทธิ์

ผ้าคลุมโล่ หมายถึง การปกป้องโลกเสมือนบรรยากาศปกคลุมโลก

สีเขียว หมายถึง สิ่งแวดล้อม

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยม

วิสัยทัศน์	คงความสมบูรณ์ของธรรมชาติ พัฒนาและสนับสนุน ส่งเสริมให้ประชาชนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี สู่การเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน
พันธกิจ	อนุรักษ์ ฟื้นฟู ควบคุมการจัดสรร และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการสร้างคุณค่าที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยอาศัยการเสริมสร้างระบบและกลไกการจัดการภายในให้สามารถดำเนินภารกิจประสานกับเครือข่ายภาคีและผู้มีส่วนได้เสียภายนอกอย่างมีพลังและสอดคล้องกลมกลืน
ค่านิยม : MNRE	M = Management : บริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วมและบูรณาการ N = Network : เสริมสร้างเครือข่ายการพัฒนาองค์ความรู้ทั้งภายในประเทศและนอกประเทศ R = Responsibility : มีความรับผิดชอบต่อสังคมทุกระดับ E = Equity : เน้นความเสมอภาคในการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

โครงสร้างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 1 : โครงสร้างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

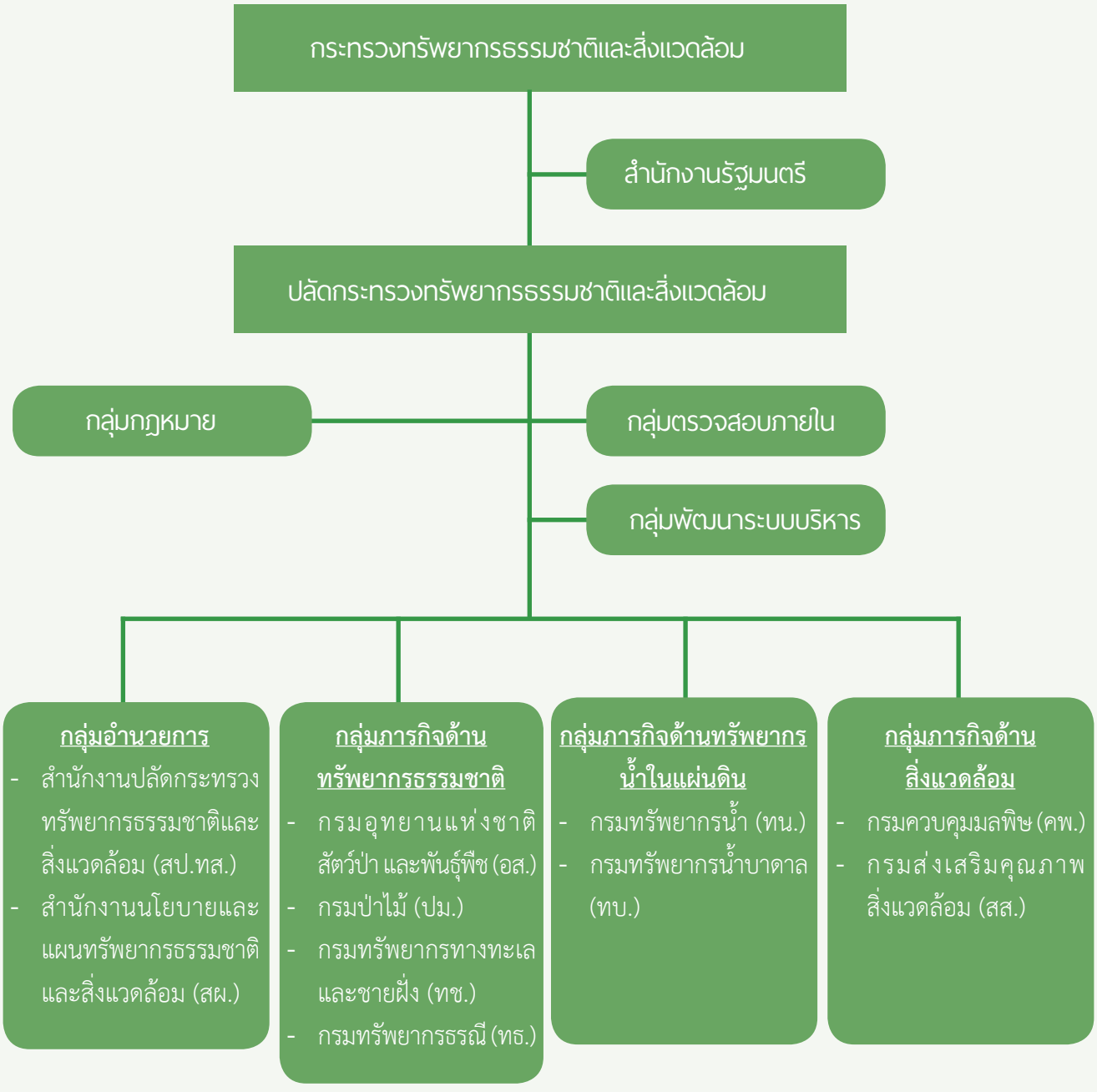

อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสังกัด

- สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป็นศูนย์กลางการบริหารของกระทรวงในการพัฒนายุทธศาสตร์ และแปลงนโยบายของกระทรวงเป็นแผนปฏิบัติ จัดสรรทรัพยากรให้บรรลุเป้าหมายเกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของกระทรวง

- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยเสนอแนะนโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งประสานการจัดการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ตลอดจนติดตามตรวจสอบมาตรการและเงื่อนไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจของประเทศ และสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนและคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งดำเนินการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและประสานความร่วมมือด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ

- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

อนุรักษ์ ส่งเสริม และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในเขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์โดยการควบคุม ป้องกันพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่มีอยู่ และฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมให้กลับสมบูรณ์ด้วยกลยุทธ์การส่งเสริม กระตุ้นและปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนมีความรู้สึกหวงแหน และมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อเป็นการรักษาสมดุลของระบบนิเวศสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความหลากหลายทางชีวภาพ สำหรับเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า แหล่งอาหาร แหล่งนันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของประชาชน

- กรมป่าไม้

อนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง ฟื้นฟู ดูแลรักษา ส่งเสริม ทำนุบำรุงป่าและการดำเนินการเกี่ยวกับป่าไม้ การทำไม้ การเก็บหาของป่า การใช้ประโยชน์ในที่ดินป่าไม้ และการดำเนินการเกี่ยวกับการป่าไม้และอุตสาหกรรมไม้ให้เป็นไปตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ด้วยกลยุทธ์เสริมสร้างความร่วมมือของประชาชนเป็นหลัก เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

อนุรักษ์ ฟื้นฟู บริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งป่าชายเลนเพื่อคงความสมบูรณ์ มั่งคั่ง สมดุล และยั่งยืนของทะเลไทยเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ

- กรมทรัพยากรธรณี

สงวน อนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการด้านธรณีวิทยา ทรัพยากรธรณี ซากดึกดำบรรพ์ ธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม และธรณีพิบัติภัย โดยการสำรวจ ตรวจสอบ และวิจัยสภาพธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณี การประเมินศักยภาพแหล่งทรัพยากรธรณี การกำหนดและกำกับดูแลเขตพื้นที่สงวน อนุรักษ์ทรัพยากรธรณี และพื้นที่เสี่ยงต่อธรณีพิบัติภัย เพื่อการพัฒนาทรัพยากรธรณี คุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมอย่างยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุด

- กรมทรัพยากรน้ำ

เสนอแนะในการจัดทำนโยบายและแผน และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำบริหารจัดการพัฒนาอนุรักษ์ฟื้นฟู รวมทั้งควบคุม ดูแล กำกับ ประสาน ติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ พัฒนาวิชาการ กำหนดมาตรฐาน และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านทรัพยากรน้ำ ทั้งระดับภาพรวมและลุ่มน้ำเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน

- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

เสนอแนะในการจัดทำนโยบายและแผน และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำบาดาล สำรวจ บริหารจัดการ พัฒนา อนุรักษ์ ฟื้นฟู รวมทั้งควบคุม ดูแล กำกับ ติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำบาดาล พัฒนาวิชาการกำหนดมาตรฐาน และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านทรัพยากรน้ำบาดาลเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน

- กรมควบคุมมลพิษ

เสนอแนะและผลักดันนโยบาย แผน มาตรการ และมาตรฐานในการบริหารและจัดการมลพิษ กำกับ ดูแล สนับสนุน ป้องกัน และแก้ไขปัญหามลพิษ พัฒนาระบบรูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการมลพิษ รวมทั้งติดตาม ตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการมลพิษและเรื่องราวร้องทุกข์ และดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านการควบคุมมลพิษ

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ส่งเสริม เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ด้านสิ่งแวดล้อม รวบรวม จัดทำ และให้บริการข้อมูลและข้อสนเทศด้านสิ่งแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีต่างๆ ในฐานะศูนย์ข้อมูลและข้อสนเทศด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน รวมทั้งเป็นศูนย์ป้องกันและไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทด้านสิ่งแวดล้อม ประสานและเสนอแนะแผนและมาตรการในการส่งเสริม เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศึกษา วิจัย พัฒนา ถ่ายทอดและส่งเสริมเทคโนโลยีและการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมรวมทั้งเป็นศูนย์เทคโนโลยีสะอาดและศูนย์ปฏิบัติการอ้างอิงด้านสิ่งแวดล้อม

อัตรากำลัง

ตารางที่ 1 : อัตรากำลังของส่วนราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หน่วยงาน	ข้าราชการ	ลูกจ้างประจำ	พนักงานราชการ	ลูกจ้างชั่วคราว	รวม
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1,852	89	539	-	**2,480**
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	278	-	148	-	**426**
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	3,666	3,346	14,258	-	**21,270**
กรมป่าไม้	2,033	1,836	6,888	2,564	**13,321**
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	397	169	1,099	104	**1,769**
กรมทรัพยากรธรณี	411	109	252	82	**854**
กรมทรัพยากรน้ำ	1,380	656	392	23	**2,451**
กรมทรัพยากรน้ำบาดาล	426	781	299	-	**1,506**
กรมควบคุมมลพิษ	300	57	189	-	**546**
กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	175	36	237	84	**532**
รวม	**10,918**	**7,079**	**24,301**	**2,857**	**45,155**

ภาพที่ 2 : การเปรียบเทียบประเภทของอัตรากำลัง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปี พ.ศ. 2557 (ร้อยละ)

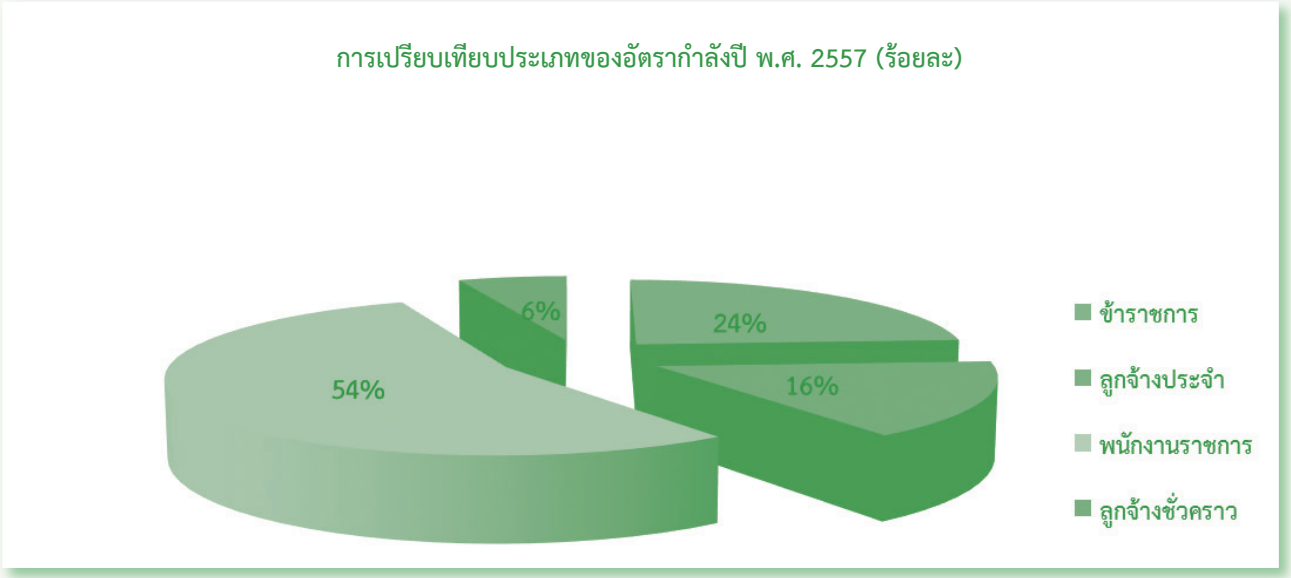

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 31,210.7182 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณปี 2556 ได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน 30,408.3292 ล้านบาท จะเห็นว่าได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น จำนวน 802.3890 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.64 ทั้งนี้งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในปี 2556 เปรียบเทียบกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในปี 2557 จำแนกตามระดับส่วนราชการ สรุปดังนี้

ตารางที่ 2 : แสดงการเปรียบเทียบงบประมาณปี พ.ศ. 2556 และ ปี พ.ศ. 2557 จำแนกตามระดับส่วนราชการ

หน่วย : ล้านบาท

หน่วยงาน	งบประมาณ ปี 2556	งบประมาณ ปี 2557	เพิ่ม/ลด จากงบประมาณปี 2556	
			จำนวน	ร้อยละ
1. สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1,338.3587	1,398.3653	60.0066	4.48
2. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	878.7546	1,445.6524	566.8978	64.51
3. กรมควบคุมมลพิษ	432.8689	490.6887	57.8198	13.36
4. กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	570.4083	601.8505	31.4422	5.51
5. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	9,740.5168	10,273.1662	532.6494	5.47
6. กรมป่าไม้	3,870.1040	4,025.4685	155.3645	4.01
7. กรมทรัพยากรธรณี	631.5116	661.4605	29.9489	4.74
8. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	1,114.4348	1,209.1994	94.7646	8.50
9. กรมทรัพยากรน้ำ	9,938.2922	9,090.9130	-847.3792	-8.53
10. กรมทรัพยากรน้ำบาดาล	1,893.0793	2,013.9537	120.8744	6.39
รวม	**30,408.3292**	**31,210.7182**	**802.3890**	**2.64**

ภาพที่ 3 : กราฟสรุปการเปรียบเทียบงบประมาณปี พ.ศ. 2556 และปี พ.ศ. 2557

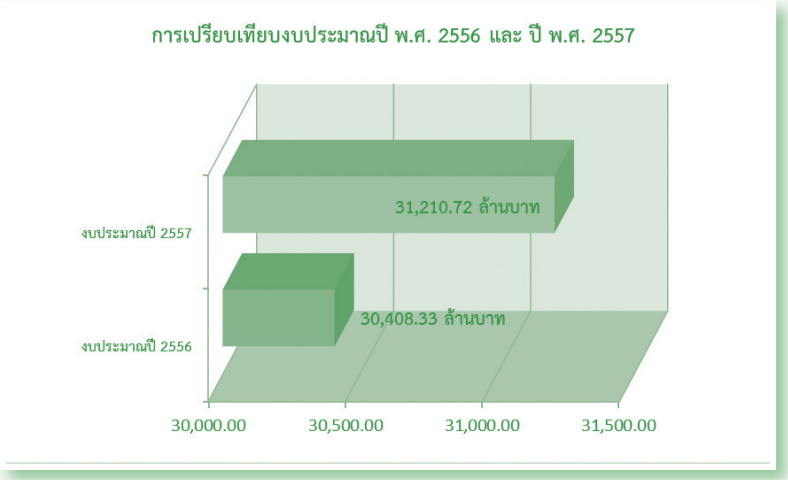

ส่วนที่ 2
ผลการปฏิบัติราชการ

ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการปี 2557

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ภายใต้กรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ 2 มิติ

การประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ได้คะแนน 4.4355 ตามตารางสรุปผลการประเมินการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ดังนี้

ตารางที่ 3 : ผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการระดับกระทรวง

ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติราชการ	หน่วยวัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การให้คะแนน					ผลการดำเนินงาน		
			1	2	3	4	5	ผลการดำเนินงาน	คะแนนที่ได้	คะแนนถ่วงน้ำหนัก
มิติภายนอก (น้ำหนัก : ร้อยละ 70)									**4.6778**	
การประเมินประสิทธิผล (น้ำหนัก : ร้อยละ 60)									**4.6241**	
ตัวชี้วัดที่ 1 ตัวชี้วัดภารกิจหลักของกระทรวงตามยุทธศาสตร์ของประเทศ/แผนยุทธศาสตร์กระทรวง/ตัวชี้วัดระหว่างกระทรวงที่มีเป้าหมายร่วมกัน (Joint KPIs) (น้ำหนัก : ร้อยละ 60)									**4.6241**	
ตัวชี้วัดที่ 1.1 การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ที่กำหนด (น้ำเสีย/มลพิษทางอากาศ/ขยะ)		15.00							4.4732	
ตัวชี้วัดที่ 1.1.1 ร้อยละของการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์	ร้อยละ	5	22	24	26	28	30	34.9200	5.0000	0.2500
ตัวชี้วัดที่ 1.1.2 ร้อยละของพื้นที่วิกฤติมีคุณภาพน้ำดีขึ้น	ร้อยละ	5	60	70	80	90	100	90.2400	4.0240	0.2012
ตัวชี้วัดที่ 1.1.3 ค่าเฉลี่ยการจัดการคุณภาพอากาศ	ร้อยละ	5	1	2	3	4	5	4.3956	4.3956	0.2198
ตัวชี้วัดที่ 1.2 จำนวนพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ	ล้านไร่	20	101.12	101.45	101.79	102.12	>102.12	5.000	5.0000	1.0000
ตัวชี้วัดที่ 1.3 การจัดหาพื้นที่น้ำสะอาดเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค		15							4.0810	
ตัวชี้วัดที่ 1.3.1 น้ำผิวดิน	ระดับ	7.5	90	100	85	90	95	90.7000	3.1620	0.2372
ตัวชี้วัดที่ 1.3.2 น้ำใต้ดิน	ระดับ	7.5	90	100	80	85	90	90.8000	5.0000	0.3750
ตัวชี้วัดที่ 1.4 การปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลง (Impact JKPI : Green Cities)	ระดับ	5	1	2	3	4	5	5.0000	5.0000	0.2500
ตัวชี้วัดที่ 1.5 การจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี (Impact JKPI : Green Cities)	ร้อยละ	5	44	45	46	47	48	47.8265	4.8265	0.2413
การประเมินคุณภาพ (น้ำหนัก : ร้อยละ 10)									**5.0000**	

ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติราชการ	หน่วยวัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การให้คะแนน					ผลการดำเนินงาน		
			1	2	3	4	5	ผลการดำเนินงาน	ค่าคะแนนที่ได้	คะแนนถ่วงน้ำหนัก
ตัวชี้วัดที่ 2 คุณภาพการให้บริการประชาชน (Service Level Agreement)	**ระดับ**	**10**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**5.0000**	**5.0000**	**0.5000**
มิติภายใน (น้ำหนัก : ร้อยละ 30)									**3.8700**	
การประเมินประสิทธิภาพ (น้ำหนัก : ร้อยละ 20)									**3.9129**	
ตัวชี้วัดที่ 3 ร้อยละความสำเสร็จของการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ		**5**							**2.7241**	
ตัวชี้วัดที่ 3.1 ร้อยละความสำเสร็จของการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน	ร้อยละ	2.5	70	73	76	79	82	2.9577	2.9577	0.0739
ตัวชี้วัดที่ 3.2 ร้อยละความสำเร็จของการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายภาพรวม	ร้อยละ	2.5	87	89	91	93	95	2.4904	2.4904	0.0623
ตัวชี้วัดที่ 4 การประหยัดพลังงาน	**ระดับ**	**5**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**3.7676**	**3.7676**	**0.1884**
ตัวชี้วัดที่ 5 การพัฒนาประสิทธิภาพระบบสารสนเทศภาครัฐ	**ระดับ**	**10**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**4.5800**	**4.5800**	**0.4580**
การพัฒนาองค์การ (น้ำหนัก : ร้อยละ 10)									**3.7842**	
ตัวชี้วัดที่ 6 ระดับความสำเร็จของการพัฒนาสมรรถนะองค์การ (ทุนมนุษย์ สารสนเทศ และวัฒนธรรมองค์การ)		**5**							**4.0160**	
ตัวชี้วัดที่ 6.1 ระดับความสำเร็จของการจัดทำรายงานลักษณะสำคัญขององค์การ	ระดับ	1	1	2	3	4	5	3.6000	3.6000	0.0360
ตัวชี้วัดที่ 6.2 ระดับความสำเร็จของการพัฒนาองค์การ	ระดับ	4	1	2	3	4	5	4.1200	4.1200	0.1648
ตัวชี้วัดที่ 7 การสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ	**ระดับ**	**5**						**3.5523**	**3.5523**	**0.1776**
รวม		**100**	**คะแนนที่ได้**							**4.4355**

ผลปฏิบัติราชการภายใต้ยุทธศาสตร์กระทรวง ประจำปี พ.ศ.2557

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีผลงานที่สำคัญตามกรอบยุทธศาสตร์กระทรวง 8 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 อนุรักษ์ ฟื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภท ที่ดิน ป่าไม้ และสัตว์ป่าที่ตอบสนองต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 อนุรักษ์ ฟื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการให้มีการจัดการน้ำในระดับประเทศทั้งน้ำผิวดินและน้ำใต้ดินอย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการพิบัติภัย พัฒนาระบบเตือนภัยทางธรรมชาติและสาธารณภัย

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาเครื่องมือและกลไกในการดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการจัดการมลพิษ

ยุทธศาสตร์ที่ 7 พัฒนาองค์ความรู้ และกลไกในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 8 สร้างความตระหนัก จิตสำนึก และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 1

อนุรักษ์ ฟื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภท ที่ดิน ป่าไม้ และสัตว์ป่าที่ตอบสนองต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. โครงการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์

แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ได้ดำเนินการจัดการชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ดังนี้

1. รังวัดแปลงที่ดิน 1,668 ราย
2. ตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองพื้นที่ป่าไม้ 4,046 แปลง
3. จัดทำแนวเขตควบคุมพื้นที่ 1,204 กิโลเมตร
4. จัดทำการประชาสัมพันธ์การตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองที่ดินเชิงรุก - สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์

ผลลัพธ์ที่ได้ :

ดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายแผนปฏิบัติงานประจำปี 2557 ดำเนินการได้ 50.89% ของเป้าหมาย

ปัญหา อุปสรรค :

1. ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและภาพถ่ายทางอากาศ
2. เครื่องมือ/อุปกรณ์ ยานพาหนะ ในการปฏิบัติงานกิจกรรมที่ดำเนินการ
3. ราษฎรยังไม่มีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน ทำให้ราษฎรบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือ

เงื่อนไขความสำเร็จ :

1. ความต่อเนื่องของนโยบายการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้
2. ความร่วมมือของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
3. ความร่วมมือของราษฎรในพื้นที่เป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ :

1. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานและการมีส่วนร่วมของราษฎรอย่างต่อเนื่อง
2. ให้ความสำคัญการควบคุมพื้นที่ป้องกันการบุกรุกพื้นที่เพิ่มเติม

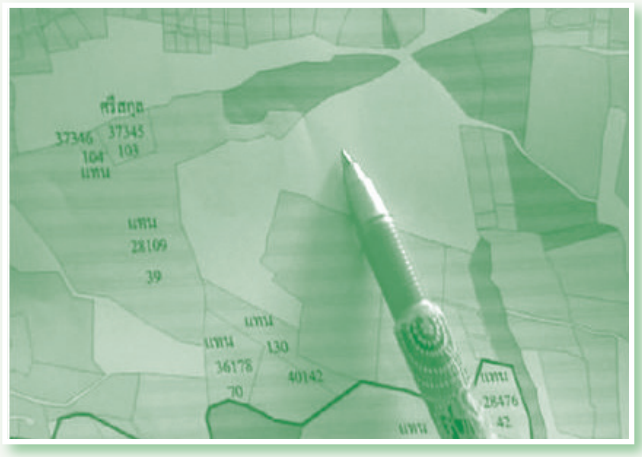

จัดประชุมตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองฯ

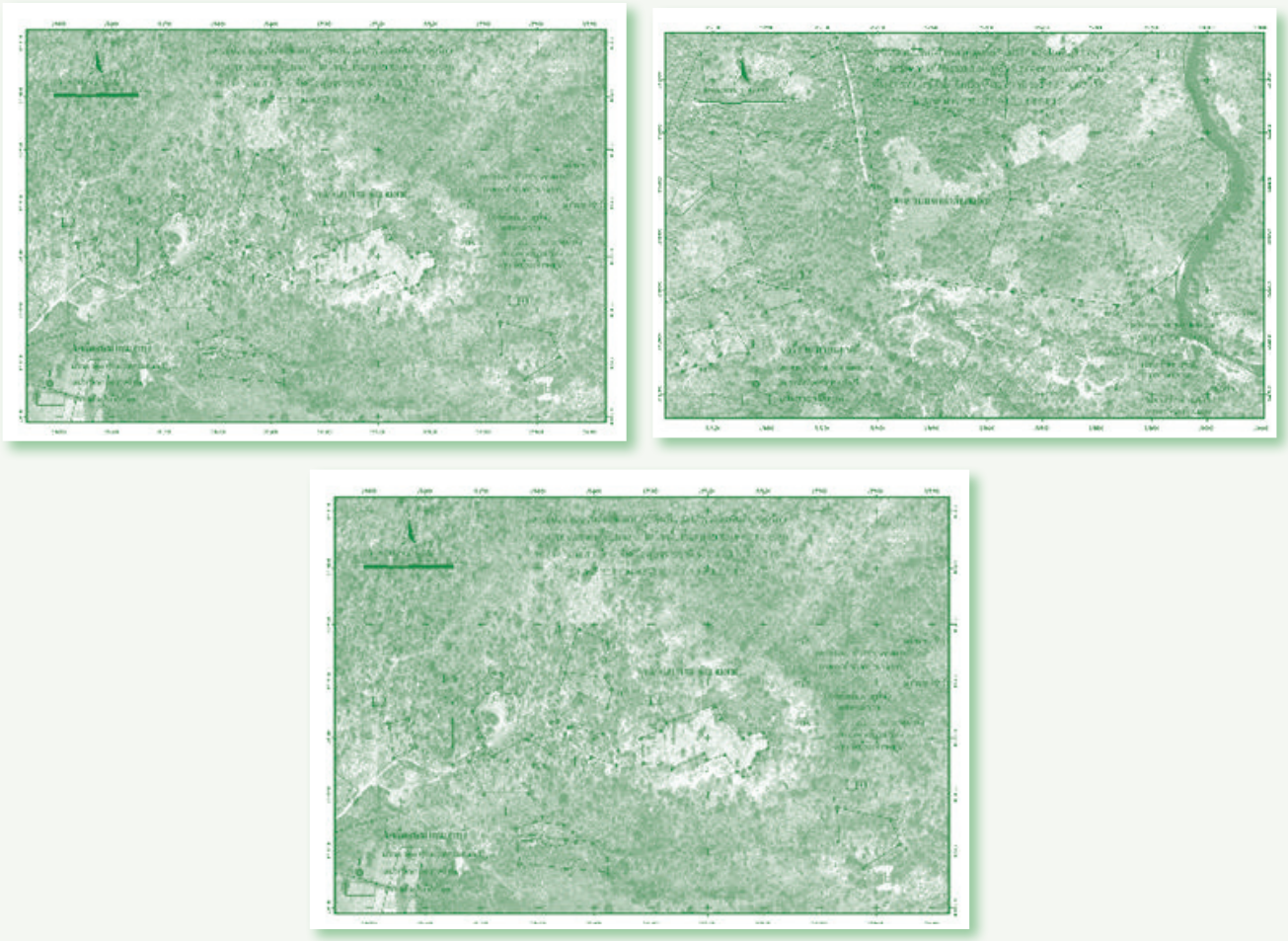

จัดประชุมตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองฯ

▶ 2. กิจกรรมป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้

เนื่องจากอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้มีการใช้ทรัพยากรประเภทต่างๆ โดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้ในอัตราที่สูงมากแต่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าวกลับเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้สภาพป่าไม้ของประเทศไทยเสื่อมโทรมลงเรื่อยๆ ทั้งในเชิงปริมาณและในเชิงคุณภาพ ดังนั้น จึงควรสนับสนุนให้เกิดการจัดการป่าไม้ตามแนวปฏิบัติตามธรรมรัฐ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของป่าภายใต้การบริหารงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความโปร่งใสและมีความยุติธรรม แนวปฏิบัติของธรรมรัฐที่จะนำไปสู่การจัดการป่าไม้ให้ยั่งยืนจะดำเนินการอยู่ 2 ประการคือ ป่าไม้จะต้องได้รับการจัดการโดยได้รับความร่วมมือจากภาคสังคมต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน และระบบโครงสร้างของการจัดการป่าไม้ต้องมีความโปร่งใส

โดยเจตนารมณ์ของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ให้ความสำคัญในเรื่องการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดทำพื้นที่ปฏิบัติการ (Area of Operation = AO) ภายใต้แผนการป้องกันและปราบปรามผู้บุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของ 3 หน่วยงาน ได้แก่ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.) กรมป่าไม้ (ปม.) และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) โดยได้กำหนดพื้นที่ในการดำเนินการออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

หน่วยงาน	พื้นที่ดำเนินการ (ไร่)				รวม
	AO1	AO2	AO3	AO4	
อส.	2,387	128,212	5,988,312	66,193,948	72,312,860
ปม.	43,000	300,000	26,027,000	33,210,000	59,580,000
ทช.	958	1,072	8,327	1,520,000	1,530,356
รวม	**46,345**	**429,284**	**32,023,639**	**100,923,948**	**133,423,216**

โดยมีผลการดำเนินการ ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2557 ถึงวันที่ 30 มีนาคม 2558 ดังนี้

1. จับกุมผู้กระทำผิดในการบุกรุกพื้นที่ป่า จำนวน 1,228 คดี ผู้ต้องหา 248 ราย พื้นที่บุกรุกทำลาย 42,881-0-34 ไร่

2. พื้นที่ในความรับผิดชอบที่คดีถึงที่สุดแล้ว AO1 มีการดำเนินคดีกับผู้ที่บุกรุก โดยดำเนินการรื้อถอนและนำพื้นที่กลับคืนมาจากคดีที่สิ้นสุดแล้ว จำนวน 9,889 ไร่

พื้นที่ที่ดำเนินการตามกฎหมายแล้ว แต่ยังอยู่ในกระบวนการยุติธรรม AO2 ได้แจ้งความดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ไว้แล้ว จำนวน 18,077 ไร่

พื้นที่ที่มีการบุกรุก แต่อยู่ระหว่างการพิสูจน์สิทธิ AO3 ได้ดำเนินการตรวจพิสูจน์สิทธิ์แล้วเสร็จ จำนวน 36,541 ไร่

พื้นที่ป่าไม้ส่วนที่เหลือที่ต้องดูแลรักษา AO4 ได้ดำเนินการป้องปราม โดยใช้มาตรการการลาดตระเวนเดินเท้าของเจ้าหน้าที่ การลาดตระเวนทางอากาศและการเฝ้าติดตามโดยวิเคราะห์จากภาพดาวเทียม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรักษาป่า จำนวน 2,831,215 ไร่

▶ 3. การแก้ไขปัญหาการลักลอบตัดไม้พะยูงและไม้มีค่า

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายรัฐบาล ในเรื่องการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ในการแก้ไขปัญหาการลักลอบตัดไม้พะยูงและไม้มีค่า โดยมีผลการดำเนินงานรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา (ตุลาคม 2557 – มีนาคม 2558) ดังนี้

1. การป้องกันและปราบปราม

จับกุมการลักลอบตัดไม้พะยูง จำนวน 394 คดี ผู้ต้องหา จำนวน 325 คน ตรวจยึดไม้พะยูงของกลาง จำนวน 4,773 ท่อน/แผ่นเหลี่ยม ปริมาตร 195.53 ลูกบาศก์เมตร มูลค่าประมาณ 97 ล้านบาท

2. การต่างประเทศ

1) กำหนดนโยบายการแก้ไขปัญหาการลักลอบตัดไม้พะยูงบริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชา รวมทั้งพื้นที่การลาดตระเวนโดยมีการประสานงานกับฝ่ายกัมพูชา จำนวน 15 จุด ใน 7 จังหวัด เพื่อให้คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการลักลอบตัดไม้พะยูงบริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ระดับประเทศ (ฝ่ายไทย) นำนโยบายดังกล่าวหารือกับประเทศกัมพูชาในเดือนพฤษภาคม 2558

2) หาแนวทางการป้องกันการลักลอบตัดและค้าไม้พะยูงโดยผิดกฎหมายในเวทีระหว่างประเทศ :

- การประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมอย่างไม่เป็นทางการ ครั้งที่ 15 เมื่อวันที่ 27 – 31 ตุลาคม 2557 ณ นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- การประชุมระหว่างประเทศเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาการลักลอบตัดและค้าไม้พะยูงที่ผิดกฎหมาย (กัมพูชา จีน เวียดนาม ลาว และไทย) เมื่อวันที่ 18–19 ธันวาคม 2557 ณ กรุงเทพฯ
- การประชุมทวิภาคีไทย-ราชอาณาจักรกัมพูชา ด้านความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสัตว์ป่าและพืชป่า ครั้งที่ 1 เมื่อเดือนธันวาคม 2557 ณ จังหวัดอุบลราชธานี
- การประชุมทวิภาคีไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสัตว์ป่าและพืชป่า ครั้งที่ 3 ในเดือนมกราคม 2558 ณ จังหวัดเชียงราย

3. การจัดการไม้ของกลาง

ดำเนินการขนย้ายไม้พะยูงของกลางที่สิ้นสุดคดีแล้ว ปริมาตร 1,246.55 ลบ.ม. (ร้อยละ 68.25 ของเป้าหมาย) นำไปแปรรูป ณ โรงเลื่อยขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อใช้ในการก่อสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์เฉลิมพระเกียรติ

▶ 4. กิจกรรมราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.)

การดำเนินการด้านป้องกันรักษาป่า โดยการสร้างการมีส่วนร่วมที่มีภารกิจด้านการป้องกันรักษาป่า โดยการศึกษาวิเคราะห์ และกำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันรักษาป่า การควบคุมไฟป่าและการปราบปรามการกระทำผิดกฎหมาย รวมทั้งกำหนดแนวทาง รูปแบบ และวิธีการในการป้องกันรักษาป่า และการปราบปรามการกระทำผิด โดยกลยุทธ์การมีส่วนร่วม การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า โดยการเสริมสร้างความร่วมมือของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรป่าไม้ เป็นเครือข่ายและพันธมิตรร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐ โดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการเสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการดูแลรักษาป่า อันสอดคล้องกับพระราชปณิธานและกระแสพระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข โดยพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และทรงต้องการเปลี่ยนแปลงทัศนคติพฤติกรรมของราษฎร จากผู้บุกรุกทำลายป่า ให้เป็นผู้ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากป่าอย่างยั่งยืน

สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 สำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่าได้รับการจัดสรรงบประมาณการฝึกอบรม สัมมนา แผนงานอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ผลผลิตที่ 1 พื้นที่ป่าไม้ได้รับการบริหารจัดการ กิจกรรมหลักป้องกันรักษาป่า กิจกรรมราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า งบรายจ่ายดำเนินงานเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 8,050,000 บาท โดยมีแผนการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดฝึกอบรม หลักสูตร “การสร้างเครือข่ายและพันธมิตรในการป้องกันรักษาป่า” โดยมีเป้าหมายให้หัวหน้าหน่วยป้องกันรักษาป่าทุกหน่วยเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อนำไปสู่การสร้างเครือข่ายในพื้นที่หน่วยป้องกันรักษาป่าทั้ง 492 หน่วย

2. จัดฝึกอบรมหลักสูตร “วิทยากรราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า จำนวน 2 รุ่น รุ่นละ 100 คน เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรของกรมป่าไม้ ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและแนวทางสำหรับการทำหน้าที่เป็นวิทยากรในการฝึกอบรมราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า

3. จัดฝึกอบรมหลักสูตร “ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า จำนวน 23 รุ่นๆ รุ่นละ 100 คน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการร่วมกับเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาป่า และส่งเสริมให้มีการจัดตั้งองค์กร รสทป. ในพื้นที่ชุมชน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลรักษาป่า อันเป็นการสนองพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

4. จัดทำบัตรประจำตัวราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า ที่ผ่านการฝึกอบรมของกรมป่าไม้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 จำนวน 1,400 คน

5. ประสานการจัดตั้งเครือข่ายและพันธมิตรในการป้องกันรักษาป่าของหน่วยป้องกันรักษาป่าไม้ หน่วยละ 1 เครือข่าย

6. ส่งเสริมสนับสนุนหมู่บ้านที่ผ่านการจัดฝึกอบรมราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า ให้เข้ารับการคัดเลือกโครงการธง “พิทักษ์ป่า เพื่อรักษาชีวิต”

5. กิจกรรมดูแลรักษาและจัดเก็บไม้ของกลางป่าสาละวิน

เนื่องจากตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ศูนย์กลางทหารม้า ค่ายอดิศร จังหวัดสระบุรี ได้รับผิดชอบในการดูแลรักษาและจัดเก็บไม้ของกลางป่าสาละวิน โดยได้ดำเนินการเก็บรักษาไม้ของกลางป่าสาละวินในลักษณะการขุดบ่อน้ำและนำไม้ที่หมดคดีความแล้วนำลงไปเก็บรักษาไว้ในบ่อน้ำในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 เพื่อป้องกันสภาพเนื้อไม้ไม่ให้ตากแดดตากฝน จนส่งผลให้สภาพเนื้อไม้มีการผุแตกร้าว และทำให้หลักฐานที่ตีตราบนหน้าไม้ตัดท่อนซุงเลือนรางยากต่อการตรวจสอบและไม่สามารถใช้ประโยชน์ตามความต้องการได้อีก สำหรับไม้ของกลางที่ยังไม่หมดคดีความจะนำมากองรวมกัน โดยจัดทำระบบสปริงเกอร์เพื่อรักษาความชุ่มชื่นให้กับเนื้อไม้และป้องกันการเกิดอัคคีภัยบริเวณพื้นที่ดูแลรักษาและจัดเก็บไม้ของกลางป่าสาละวิน

การดำเนินงานที่ผ่านมา กรมป่าไม้ได้มอบหมายให้ศูนย์การทหารม้า ค่ายอดิศร จังหวัดสระบุรี เป็นผู้ดูแลรักษาไม้ของกลางป่าสาละวินทั้งหมด ตามวิธีการและหลักการที่ได้กำหนด ซึ่งในปัจจุบันมีไม้ของกลางป่าสาละวินที่อยู่ในความรับผิดชอบและดูแลรักษาจำนวนทั้งสิ้น 21,855 ท่อน/แผ่น/เหลี่ยม กำหนดให้มีการเบิกจ่ายงบประมาณในลักษณะเบิกจ่ายแทนกัน โดยกรมป่าไม้ สำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่าจะดำเนินการออกติดตามตรวจสอบการดูแลรักษาไม้ของกลางดังกล่าวเป็นระยะ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ได้ดำเนินการออกติดตามตรวจสอบการดูแลรักษาไม้ของกลางจำนวน 3 ครั้ง พบว่า ไม้ของกลางได้รับการดูแลรักษาและจัดเก็บตามวิธีการและหลักการที่ได้กำหนด โดยสภาพของไม้ของกลางยังคงสภาพเนื้อไม้เพื่อเป็นหลักฐานและใช้ประโยชน์ได้

6. กิจกรรมป้องกันไฟป่าและควบคุมหมอกควัน

สำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า กรมป่าไม้ มีหน้าที่รับผิดชอบการควบคุมไฟป่าในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้พุทธศักราช 2484 โดยในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ การควบคุมไฟป่า เป็นภารกิจที่ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ จะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้แก่ อปท. ในการให้ความรู้ทางด้านวิชาการและฝึกทักษะในการควบคุมไฟป่าให้แก่เจ้าหน้าที่ และอาสาสมัครป้องกันและควบคุมไฟป่าของ อปท. แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเกิดไฟป่า กรมป่าไม้ก็ยังตระหนักถึงภารกิจที่จะร่วมมือกับทุกหน่วยงาน ตลอดจนภาคประชาชนในการดับไฟ นอกจากนั้นก็ยังมีภารกิจที่สำคัญ ได้แก่ โครงการรณรงค์ “ไม่เผาป่า รักษาธรรมชาติ อากาศบริสุทธิ์” การรณรงค์วันปลอดควันพิษจากไฟป่า (24 กุมภาพันธ์ ของทุกปี) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟป่า การจัดตั้งชุดเฉพาะกิจเคลื่อนที่เร็วควบคุมไฟป่า การฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมไฟป่า ประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการควบคุมไฟป่าร่วมกัน รวมทั้งรณรงค์ประชาสัมพันธ์เผยแพร่งานป้องกันไฟป่าให้กับประชาชน สถาบันการศึกษา หน่วยงานทั้งภาคราชการและเอกชน ให้มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงปัญหาไฟป่าที่มีผลกระทบสภาพแวดล้อม สุขภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

ผลการดำเนินงาน :

1. การเตรียมความพร้อมในการควบคุมไฟป่า โดยมีการอบรมเตรียมความพร้อมให้แก่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาคสนาม ดังนี้
   - ศูนย์ส่งเสริมการควบคุมไฟป่า จำนวน 5 ศูนย์
   - ศูนย์ฝึกอบรมการป้องกันและควบคุมไฟป่า จำนวน 4 ศูนย์
   - หน่วยส่งเสริมการควบคุมไฟป่า จำนวน 54 หน่วย
2. จัดเตรียมกำลังเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์ในการดับไฟป่า
3. ออกประกาศกรมป่าไม้ จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้
   - ประกาศกรมป่าไม้ เรื่อง กำหนดมาตรการในการป้องกันไฟป่าและควบคุมหมอกควัน
   - ประกาศกรมป่าไม้ เรื่อง ห้ามเข้าบุกรุกยึดถือครอบครองพื้นที่ป่าที่เสียหายจากการเกิดไฟป่า
4. ดำเนินประชาสัมพันธ์ โดยมีการจัดทำโครงการภายใต้กิจกรรมป้องกันไฟป่า และควบคุมหมอกควัน ดังนี้

-โครงการรณรงค์ “ไม่เผาป่า รักษาธรรมชาติ อากาศบริสุทธิ์”

กรมป่าไม้ โดยส่วนควบคุมไฟป่า สำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า จัดกิจกรรมโครงการรณรงค์ “ไม่เผาป่า รักษาธรรมชาติ อากาศบริสุทธิ์” ระหว่างวันที่ 22 มกราคม ถึง 10 กุมภาพันธ์ 2557 โดยจัดขบวนรถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ ไปตามจังหวัด 9 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย พะเยา น่าน แพร่ ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และจังหวัดตาก เพื่อปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ตลอดจนเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่าและควบคุมหมอกควันในพื้นที่

-โครงการ “วันรณรงค์ให้ปลอดควันพิษจากไฟป่า” (24 กุมภาพันธ์ ของทุกปี)

สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ห้องที่ร่วมกับหน่วยส่งเสริมการควบคุมไฟป่า จัดงาน “วันรณรงค์ให้ปลอดควันพิษจากไฟป่า” พร้อมกันทั่วประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลุกจิตสำนึกให้ชุมชน ประชาชนในพื้นที่รักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่าและควบคุมหมอกควัน ซึ่งในปีนี้ได้จัดให้มีพิธีเปิดที่ยิ่งใหญ่ที่จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

- โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟป่า

ดำเนินโครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟป่า โดยพิจารณาหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ป่าไม้หรือรอบแนวเขตป่าไม้ ซึ่งเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่า ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า โดยกรมป่าไม้ได้สนับสนุนเงินอุดหนุนหมู่บ้านละ 100,000 บาท โครงการดังกล่าวได้เริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 จำนวน 100 เครือข่าย และปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จำนวน 100 เครือข่าย ซึ่งปัจจุบันได้สร้างเครือข่ายความร่วมมือ จำนวนทั้งสิ้น 200 เครือข่าย

นอกจากนี้ กรมป่าไม้ยังได้มีการสร้างเครือข่ายฯ ในการควบคุมไฟป่าเริ่มที่จังหวัดลำปางอีกจำนวน 5 เครือข่าย โดยได้รับเงินจากการร่วมกันทอดผ้าป่าสามัคคีของกรม ทั้งนี้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จะสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งเครือข่ายฯ เพิ่มอีกจำนวน 45 เครือข่าย

- การจัดทำแนวกันไฟในพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าหรือเกิดไฟป่าซ้ำซ้อนทั่วประเทศ จำนวน 3,500 กิโลเมตร
- จัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมไฟป่า

1) การฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันไฟป่าให้แก่เครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมไฟป่า จำนวน 100 เครือข่าย รวมทั้งการฝึกปฏิบัติการดับไฟป่าที่ถูกต้องและปลอดภัย

2) จัดการฝึกอบรมให้กับเยาวชนและนักเรียน

3) โครงการฝึกอบรมอาสาสมัครขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานด้านการป้องกันและควบคุมไฟป่า รวมทั้งมีการฝึกปฏิบัติการดับไฟป่าสำหรับใช้ในการปฏิบัติงานดับไฟป่าได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

4) การจัดฝึกอบรมหลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานควบคุมไฟป่าประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 เมื่อวันที่ 27-29 สิงหาคม 2557 ณ สถานีฝึกนิสิตวนศาสตร์ หาดวนกร อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ เจ้าหน้าที่ส่วนควบคุมไฟป่า เจ้าหน้าที่ศูนย์ส่งเสริมการควบคุมไฟป่าและเจ้าหน้าที่หน่วยส่งเสริมการควบคุมไฟป่า จำนวน 120 คน

5) การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสมรรถนะชุดปฏิบัติการดับไฟป่า และกลยุทธ์การสร้างเครือข่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 เมื่อวันที่ 4-6 กันยายน 2557 ณ ศูนย์การฝึก นศท. มทบ. 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาคือ เจ้าหน้าที่หน่วยส่งเสริมการควบคุมไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 70 คน จัดโดยศูนย์ฝึกอบรมการป้องกันและควบคุมไฟป่าภาคเหนือ ส่วนควบคุมไฟป่า สำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า

- การประสานงานกับผู้นำท้องที่ ได้แก่ นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ฯลฯ เพื่อประสานความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันในพื้นที่ร่วมกัน

- ชุดมวลชนสัมพันธ์ไฟป่า กรมป่าไม้ โดยส่วนควบคุมไฟป่าได้มีแนวคิดริเริ่มที่จะรณรงค์ประชาสัมพันธ์งานด้านการป้องกันและควบคุมไฟป่าในรูปแบบใหม่ๆ ที่น่าสนใจ สามารถเข้าถึงราษฎรในพื้นที่ได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้น จึงได้จัดตั้งชุดมวลชนสัมพันธ์ไฟป่าขึ้นในรูปแบบวงดนตรีส่งเสริมการควบคุมไฟป่า เข้าไปทำการแสดงในชุมชนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่า เพื่อปลุกจิตสำนึกให้ราษฎรในพื้นที่ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบของไฟป่าและหมอกควันให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- การใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในการปฏิบัติงานควบคุมไฟป่า โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ในการปฏิบัติงานควบคุมไฟป่าในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ โดยใช้ข้อมูลจุดพิกัดความร้อน (Hotspot) ในการติดตามการเกิดไฟป่า แล้วถ่ายทอดลงในแผนที่เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งในแต่ละวันหน่วยงานส่วนกลางจะทำการรายงานจุดเกิด Hotspot ทางเว็บไซต์และทางไลน์ ให้หน่วยส่งเสริมการควบคุมไฟป่าทราบ เพื่อให้หน่วยฯ ทำการตรวจสอบจุด Hotspot ดังกล่าวแล้วประสานไปยังนายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายฯ ในพื้นที่เพื่อร่วมมือกันปฏิบัติงานดับไฟป่าต่อไป

- จัดตั้งชุดเฉพาะกิจเคลื่อนที่เร็วควบคุมไฟป่าโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าถึงจุดที่เกิดไฟป่าได้อย่างรวดเร็วและทันท่วงที นอกจากนี้ยังเป็นชุดสนับสนุนให้กับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานใกล้เคียง

- ยุทธการเหยี่ยวไฟลำปางดับไฟป่า

จากสถานการณ์ไฟป่าและหมอกควันที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ 27 มกราคม 2557 เป็นต้นมา พบว่าในพื้นที่จังหวัดลำปางสามารถตรวจพบจุดความร้อนมากถึง 451 ครั้ง ในขณะที่ค่าปริมาณของฝุ่นละอองขนาดเล็กยังคงสูงเกินค่ามาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ล่าสุดที่บริเวณโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสบป้าด มีระดับค่า PM10 อยู่ที่ 243 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และในพื้นที่อีก 2 จุด ที่มีการติดตั้งเครื่องตรวจวัดคุณภาพอากาศ ค่า PM10 ก็มีค่าสูงเกินค่ามาตรฐานเช่นเดียวกัน ซึ่งสถานการณ์ปัญหาหมอกควันที่เกิดขึ้น ได้เริ่มส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่จังหวัดลำปาง กรมป่าไม้ร่วมกันปฏิบัติการดับไฟป่าภายใต้ชื่อแผน “ยุทธการเหยี่ยวไฟลำปาง ดับไฟป่า” พร้อมกับออกรณรงค์ป้องกันปัญหาไฟป่าและหมอกควัน สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในจังหวัดลำปาง “หยุดเผา” ลดปัญหามลพิษจากหมอกควัน รักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างอากาศบริสุทธิ์ เพื่อสุขภาพที่ดีของลูกหลาน โดยมีกลุ่มพลังมวลชนจากทุกภาคส่วนทั้งข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน เครือข่ายอาสาสมัครและประชาชนทั้งในพื้นที่จังหวัดลำปาง และจาก 10 จังหวัดใกล้เคียง รวมจำนวนมากกว่า 1,000 คน ร่วมกันออกปฏิบัติการตามแผนดับไฟป่า และแผนรณรงค์ป้องกันปัญหาไฟป่าและหมอกควัน

- จัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษ หมอกควันไฟป่า จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการสนธิกำลังร่วมกันของเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่หน่วยส่งเสริมการควบคุมไฟป่าในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียง เจ้าหน้าที่หน่วยป้องกันรักษาป่าในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) รวมทั้งสิ้นกว่า 500 นาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปฏิบัติงานดับไฟป่าในพื้นที่ที่เกิดปัญหาไฟป่าในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่

▶ 7. การแก้ปัญหาการค้างาช้าง ตามมติคณะกรรมการบริหารอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธ์ (CITES)

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีแนวทางการแก้ไขปัญหาการค้างาช้างตามนโยบายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยมีผลการดำเนินงานตั้งแต่เดือนตุลาคม 2557 – มีนาคม 2558 ดังนี้

1. ออกกฎกระทรวง โดยกำหนดให้ช้างแอฟริกาเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2558 ทำให้รัฐมีอำนาจในการควบคุมการค้าและการครอบครองงาช้างแอฟริกาภายในประเทศได้ ผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 4 ปี หรือปรับสูงสุดไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. ตราพระราชบัญญัติงาช้าง พ.ศ. 2558 เพื่อควบคุมการค้าและการครองงาช้าง และออกกฎหมายรองจำนวน 15 ฉบับ โดยมีผลบังคับใช้ ดังนี้

2.1 กรณีผู้ค้างาช้าง ต้องได้รับอนุญาตก่อนดำเนินการค้างาช้างบ้าน ออกหนังสือกำกับการค้างาช้างให้ผู้ซื้อทุกครั้ง เพื่อเป็นหลักฐานให้ผู้ซื้อแจ้งการครอบครองกับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ภายใน 30 วัน จัดทำเครื่องหมายงาช้างที่ทำการค้า โดยวิธีที่กำหนด แจ้งเจ้าหน้าที่ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับวิธีการทำเครื่องหมาย รวมทั้งจัดทำและส่งบัญชีสินค้างาช้างให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ได้แก่ บัญชีการได้มาซึ่งงาช้าง บัญชีการแปรรูปหรือแปรสภาพ บัญชีการค้า และห้ามมิให้ขายงาช้างให้กับชาวต่างชาติ

2.2 กรณีผู้ครอบครองงาช้างบ้าน ต้องมีเอกสารหลักฐาน หากมีการเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์หรือสถานที่ครอบครอง มีการเปลี่ยนแปลงรูปร่าง/สภาพงาช้าง ต้องแจ้งก่อนการดำเนินการ

3. รับแจ้งการครอบครองงาช้างแอฟริกา ตามมาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มโดยพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

จำนวนผู้แจ้งการครอบครอง (ราย)	สัตว์ป่าคุ้มครอง (ตัว)	ซากสัตว์ป่าคุ้มครอง						ผลิตภัณฑ์			
		ซากสัตว์ป่าคุ้มครอง (งาช้าง)				ซากสัตว์ป่าคุ้มครอง (ลักษณะส่วนอื่นของช้าง)		ผลิตภัณฑ์ (งาช้าง)		ผลิตภัณฑ์ (ลักษณะส่วนอื่นของช้าง)	
		งาช้างสมบูรณ์		งาช้างท่อน							
		กิ่ง	น้ำหนัก (ก.ก.)	ท่อน	น้ำหนัก (ก.ก.)	ชิ้น	น้ำหนัก (ก.ก.)	ชิ้น	น้ำหนัก (ก.ก.)	ชิ้น	น้ำหนัก (ก.ก.)
12	1	20	400.06	2	2.56	-	-	16	11.25	-	-

4. รับแจ้งครอบครองงาช้างตามพระราชบัญญัติงาช้าง พ.ศ. 2558 (ช้างบ้าน)

ลำดับที่	ประเภท/ช่องทางการรับแจ้ง	จำนวนผู้แจ้งครอบครองเพื่อขออนุญาตค้า (ราย)	งาช้างสมบูรณ์		งาช้างท่อน		ผลิตภัณฑ์	
			กิ่ง	น้ำหนัก (ก.ก.)	ท่อน	น้ำหนัก (ก.ก.)	ชิ้น	น้ำหนัก (ก.ก.)
1	แจ้งการค้า	58	46	149	28	20	120,857	224
2	แจ้งครอบครอง	10,114	16,032	76,569	3,812	3,264	145,819	11,192
	- แจ้งด้วยตนเอง	9,908	15,562	74,156	3,795	3,235	145,227	11,060
	- แจ้งโดยวัด กรณีวัดที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล	14	46	320	9	17.82	118	38
	- แจ้งผ่านตู้ ปณ. 555 ปณศ.จตุจักร กทม. 10900	192	424	2,092	8	11	474	95
รวม		**10,172**	**16,078**	**76,718**	**3,840**	**3,284**	**266,676**	**11,416**

5. ประชาสัมพันธ์ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ 648,500 แผ่นหนังสือพิมพ์ 153 ครั้ง สื่อวิทยุ 14,845 ครั้ง 526 สถานีโทรทัศน์ 2,225 ครั้ง 25 สื่ออินเทอร์เน็ต 290 เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ 9 บัญชี ป้ายประชาสัมพันธ์เพื่อแจ้งเตือนนักท่องเที่ยวบริเวณสนามบินนานาชาติภายในประเทศ 6 แห่ง จำนวน 412 ป้าย และแสดงเจตนารมณ์ของประเทศไทยในการแก้ไขปัญหาการค้างาช้างในเวทีระดับนานาชาติ เช่น การประชุม UN General Assembly เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2

อนุรักษ์ ฟื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่งอย่างยั่งยืน

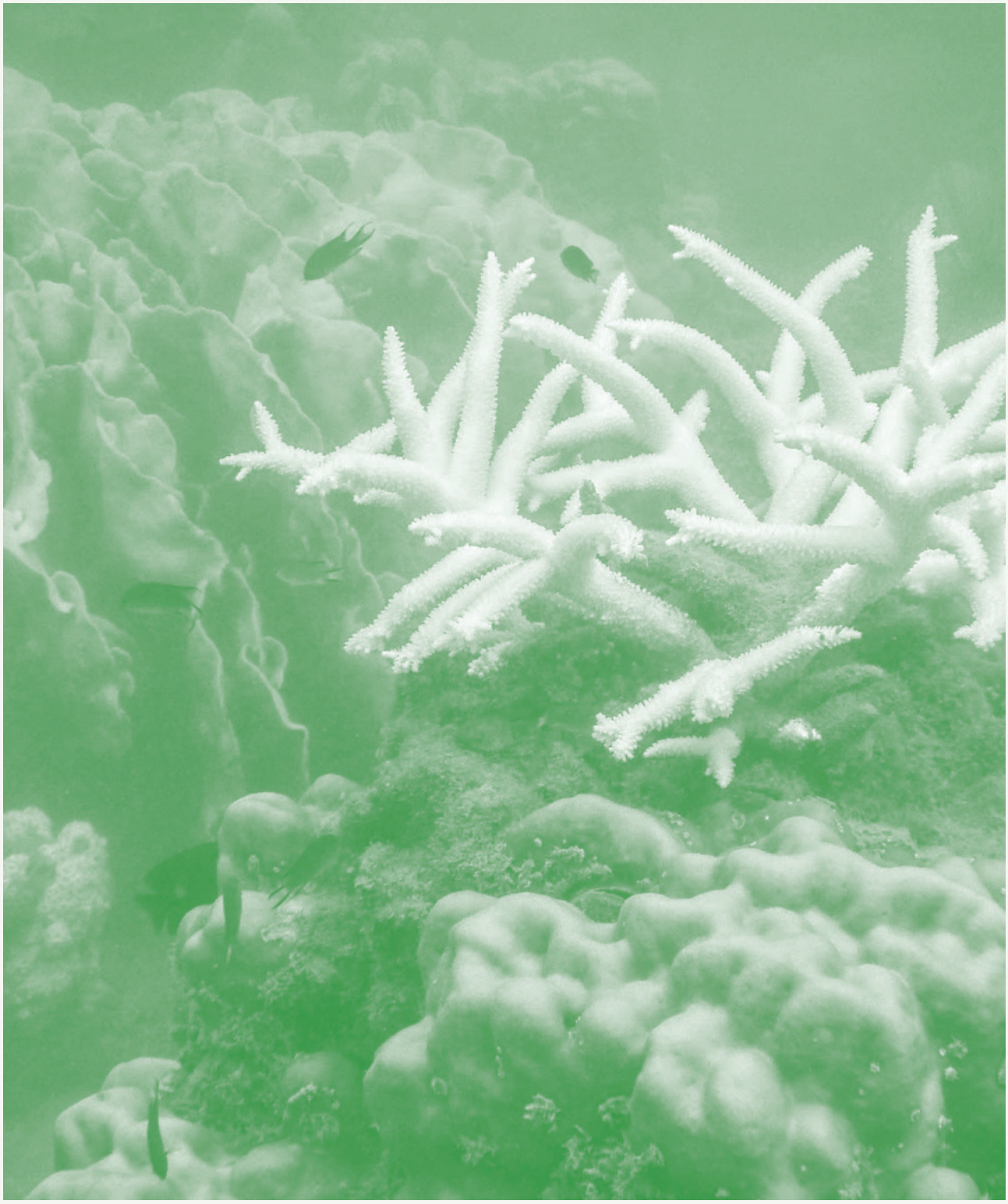

1. การฟื้นฟูปะการัง

ระบบนิเวศปะการัง เป็นระบบนิเวศที่มีความหลากหลายของชนิดพันธุ์สิ่งมีชีวิตสูง โดยสิ่งมีชีวิตเหล่านั้นมีความสัมพันธ์เป็นระบบห่วงโซ่อาหารที่สลับซับซ้อนและสมดุล นอกจากนี้แนวปะการังนับว่าเป็นแหล่งที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจสูง สร้างรายได้ทั้งจากการประมง การท่องเที่ยว และเป็นแหล่งสารธรรมชาติ (*Natural product*) ที่มีประโยชน์ทางการแพทย์ ตลอดจนการทำหน้าที่ในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล

พื้นที่แนวปะการังประเทศไทย 128,256 ไร่ ได้รับผลกระทบจากปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาวเป็นบริเวณกว้าง (*Mass Bleaching*) และมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้น จากการศึกษาที่ผ่านมาใน ปี พ.ศ. 2553 แนวปะการังของประเทศไทยต้องเผชิญกับปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาวมีความรุนแรงมากที่สุด ส่งผลกระทบต่อแนวปะการังแข็งเกือบทุกชนิดทั้งฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน จากการสำรวจพบว่ามีปะการังตาย เฉลี่ยทางฝั่งอันดามันร้อยละ 30-90 และทางฝั่งอ่าวไทยร้อยละ 30-40 ของปะการังมีชีวิตทั้งหมด กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จึงได้ดำเนินการศึกษาแนวทางการฟื้นฟูแนวปะการังที่ฟอกขาวโดยใช้เทคนิคที่เหมาะสมและรบกวนแหล่งพันธุ์ธรรมชาติน้อยที่สุด เพื่อเร่งการฟื้นตัวตามธรรมชาติของแนวปะการังในบางพื้นที่ด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามสภาพพื้นที่ เช่น การสร้างพื้นที่ลงเกาะให้กับตัวอ่อนปะการัง การนำกิ่งปะการังชิ้นเล็กๆ ไปอนุบาล รวมทั้งการย้ายปลูกในบริเวณที่ต้องการฟื้นฟูต่อไป

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยสถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน ดำเนินการฟื้นฟูปะการังด้วยการเพิ่มจำนวนกิ่งพันธุ์โดยใช้หลักการสืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศและสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศ (เพื่อเพิ่มความหลากหลายทางพันธุกรรมให้มีความทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม) ด้วยการผลิตกิ่งพันธุ์ในแปลงอนุบาลท่อพีวีซี การเพาะพันธุ์ในโรงเพาะเลี้ยง เพาะพันธุ์ปะการังโขดบนก้อนปะการังเทียม และการวางแผ่นกระเบื้องสำหรับตัวอ่อนปะการังในธรรมชาติ จากนั้นนำแผ่นกระเบื้องที่มีตัวอ่อนปะการังไปยังพื้นที่ฟื้นฟูที่จัดเตรียมไว้ ติดตามการเจริญเติบโตต่อไป การดำเนินงานฟื้นฟูปะการังทั้งฝั่งทะเลอันดามันและฝั่งทะเลอ่าวไทย คิดเป็นพื้นที่จำนวนไม่ต่ำกว่า 1,000 ไร่ พื้นที่การดำเนินงานฝั่งทะเลอันดามัน ประกอบด้วย แนวปะการังเกาะไม้ท่อน เกาะเฮ จังหวัดภูเก็ต และหมู่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่ ขณะที่พื้นที่ดำเนินการฝั่งทะเลอ่าวไทย ประกอบด้วย แนวปะการังหมู่เกาะมัน จังหวัดระยอง เกาะต่างๆ จังหวัดตราด เกาะมาตรา เกาะไข่ และเกาะง่าม จังหวัดชุมพร เป็นต้น

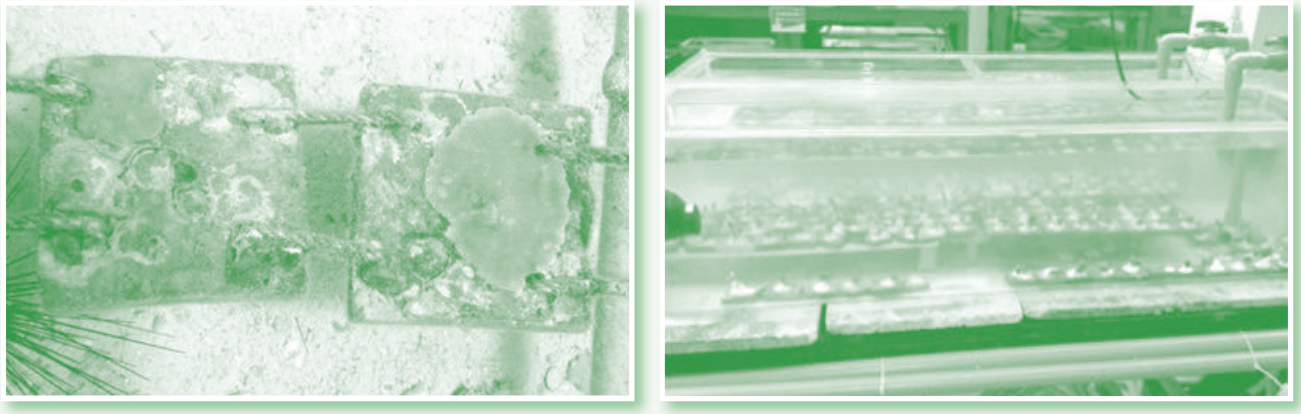

สภาพตู้ทดลองเพาะเลี้ยงปะการังในห้องปฏิบัติการ และตัวอ่อนปะการังที่ลงเกาะบนแผ่นกระเบื้อง

การปฏิบัติงานย้ายปลูกปะการังแผ่น *Montipora aequituberculata* **จำนวน 409 โคโลนี**
จากแปลงอนุบาลบริเวณเกาะพีพีเล ไปฟื้นฟูแนวปะการังเสื่อมโทรมบริเวณหินกลาง

การทำความสะอาดแปลงอนุบาลปะการังกลางน้ำ ซึ่งดำเนินการโดยอาสาสมัคร ซึ่งเป็นผู้ประกอบการดำน้ำบนเกาะพีพี

ผลการดำเนินงาน :

ฝั่งทะเลอันดามัน : ดำเนินการจัดเตรียมกิ่งพันธุ์ปะการังเขากวาง จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ *Acropora formosa, A. austera* และ *A. pulchra* จำนวน 931 กิ่ง ปะการังแผ่น *Montipora aequituberculata* จำนวน 202 ชิ้น และปะการังชนิดอื่น ๆ จำนวน 4 ชนิด รวม 1,133 กิ่ง ลงแปลงอนุบาลเพื่อใช้เป็นกิ่งพันธุ์สำหรับการฟื้นฟูปะการังในปีต่อไป และย้ายปลูกปะการังแผ่น *M. aequituberculata* จำนวน 409 โคโลนี ปะการังเขากวาง *Acropora sp.* จำนวน 363 โคโลนี จากแปลงอนุบาลไปฟื้นฟูแนวปะการังบริเวณที่เสื่อมโทรมจากการฟอกขาวเกาะพีพีเล จังหวัดกระบี่

ฝั่งทะเลอ่าวไทย : ดำเนินการฟื้นฟูแนวปะการังบริเวณเกาะไข่ เกาะมาตรา และเกาะง่ามใหญ่ จำนวน 1,680 โคโลนี จากกิ่งพันธุ์ที่จัดเตรียมไว้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 และดำเนินการตรวจสอบเซลล์สืบพันธุ์และเก็บเพาะขยายพันธุ์ปะการังกลุ่ม *Faviidae* จำนวน 4 ชนิด ประกอบด้วยปะการังสมองร่องยาว *Platygyra* sp. ปะการังสมองร่องใหญ่ *Symphyllia* sp. ปะการังช่องเหลี่ยม *Favites* sp. และปะการังรังผึ้ง *Goniastrea* sp. บริเวณหมู่เกาะมันใน

กิจกรรมของนักดำน้ำอาสาสมัครในการจัดเตรียมกิ่งพันธุ์ปะการังลงในแปลงอนุบาล

ปัญหาและอุปสรรค :

1. ความเสื่อมโทรมของแนวปะการังยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสาเหตุทั้งจากมนุษย์และธรรมชาติ ทำให้การฟื้นฟูแนวปะการังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จากการฟื้นฟูแนวปะการังสามารถทำได้เพียงพื้นที่จำกัดที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและการดำเนินงานสามารถดำเนินการได้เฉพาะช่วงเวลาที่มีคลื่นลมสงบ
2. การดำเนินงานด้านการฟื้นฟูปะการังที่ผ่านมาในระยะยาว ทำให้มีอาสาสมัครสามารถดำเนินการฟื้นฟูปะการังในบางพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การดำเนินกิจกรรมตามการจัดสรรงบประมาณขาดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ :

1. ควรเลือกดำเนินการฟื้นฟูในพื้นที่ที่เหมาะสมเป็นบริเวณเล็กๆ เพื่อให้สามารถควบคุมและบริหารจัดการพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และใช้เป็นพื้นที่ตัวอย่างในการดำเนินงานด้านการฟื้นฟูปะการังหรือใช้เป็นแหล่งพันธุ์เพื่อขยายไปยังพื้นที่อื่นๆ ต่อไป
2. การดำเนินงานฟื้นฟูปะการังจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการรักษาเครือข่ายอาสาสมัครที่ร่วมดำเนินงานมาเป็นระยะเวลานาน รวมถึงการให้ความรู้แก่อาสาสมัครส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการดำน้ำและนักท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นการสร้างจิตสำนึกและลดการทำลายแนวปะการังอันเนื่องมาจากกิจกรรมการท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง

2. จัดทำแปลงสาธิตการปลูกปะการัง

ทะเลอ่าวไทยตอนกลาง บริเวณจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และสุราษฎร์ธานี เป็นแหล่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมาเป็นเวลานาน ทั้งทรัพยากรเพื่อการประมง ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นชายหาด ปะการังที่สวยงาม เกาะ สัตว์ทะเลหายากนานาชนิด ระบบนิเวศทางทะเลที่สำคัญ ซึ่งเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ทะเล ความเจริญของชุมชน การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ความต้องการด้านการประมง และการท่องเที่ยว เกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลแบบสิ้นเปลือง ทั้งการทำการประมงที่ฝ่าฝืนกฎหมาย การท่องเที่ยวที่ขาดความรับผิดชอบ รวมถึงภัยจากธรรมชาติ ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น หากไม่มีการดำเนินการเพื่อชะลอหรือรักษาไว้อาจส่งผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและความเป็นอยู่ของชุมชนชายฝั่งได้

ผลการดำเนินงาน :

ศูนย์อนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 3 ภายใต้สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้จัดทำกิจกรรมอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศและทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง “ฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรปะการังธรรมชาติโดยการปลูก” จัดกิจกรรมอนุบาลและปลูกปะการังโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวนผู้เข้าร่วม 61 คน (300 กิ่ง) เป้าหมายในการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2557 ดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตการปลูกปะการัง นำไปสู่การปลูกเพิ่มปริมาณปะการังในแหล่งปะการังธรรมชาติได้ไม่น้อยกว่า 600 กิ่ง/2 ครั้ง ดำเนินการแล้วจำนวน 1 ครั้ง ในวันที่ 3–5 มีนาคม 2557

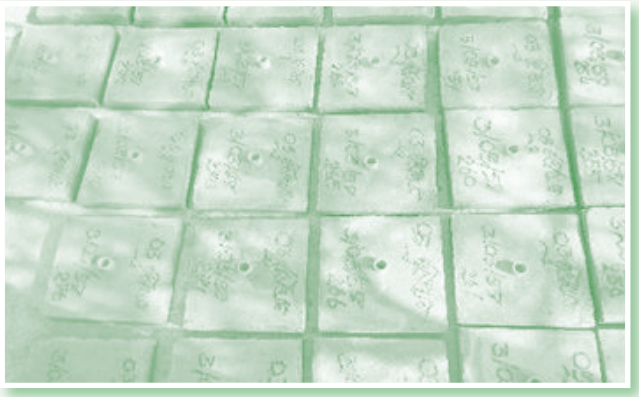

ปัญหาและอุปสรรค :

สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน

3. การสำรวจ ติดตามตรวจสอบสถานภาพสัตว์ทะเลหายาก

การสำรวจ ติดตามตรวจสอบสถานภาพสัตว์ทะเลหายากในพื้นที่ฝั่งทะเลอันดามันและอ่าวไทย โดยดำเนินการดังนี้ 1) การสำรวจดำเนินการเก็บข้อมูลโดยชุมชน 2) การสำรวจทางเรือ 3) การสำรวจทางอากาศ และ 4) การสำรวจโดยการสัมภาษณ์ชาวประมง โลมาและวาฬ บริเวณรอบเกาะสุกร เกาะเหลาเหลียง เกาะเภตรา และปากคลองท่าข้าม จังหวัดตรัง พบโลมาจำนวน 2 ชนิด ได้แก่ โลมาหลังโหนกและโลมาอิรวดี บริเวณรอบเกาะเกวน้อย เกาะเกวใหญ่ เกาะเปลาอ เกาะมดแดง และหอขาว จังหวัดสตูล พบโลมาจำนวน 3 ชนิด ได้แก่ โลมาหัวบาตรหลังเรียบ โลมาหลังโหนก และโลมาอิรวดี บริเวณอ่าวไทยตั้งแต่ปากแม่น้ำบางตะบูน จังหวัดเพชรบุรี ปากแม่น้ำแม่กลอง จังหวัดสมุทรสงคราม ปากแม่น้ำท่าจีน จังหวัดสมุทรสาคร ปากแม่น้ำเจ้าพระยา จังหวัดสมุทรปราการ ปากแม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา และชายฝั่งทะเลจังหวัดชลบุรี พบโลมาอิรวดีประมาณ 40–50 ตัว ลักษณะการแพร่กระจายเป็นกลุ่ม ๆ ตั้งแต่ 3-10 ตัว โลมาหลังโหนก 2 ตัว และวาฬบรูด้า 30-40 ตัว พื้นที่จังหวัดจันทบุรีและตราด พบโลมาอิรวดี ขนาดฝูง 5-20 ตัว โลมาหลังโหนกจำนวน 5 ตัว และพื้นที่อ่าวดอนสักและพื้นที่ใกล้เคียง พบโลมาทั้งหมด 58 จุด โดยพบโลมา 3 ชนิด ได้แก่ โลมาหลังโหนก โลมาอิรวดี และโลมาหัวบาตรหลังเรียบ

วาฬบรูด้าบริเวณอ่าวไทยตอนบน

สถิติการวางไข่เต่าทะเลโดยการสอบถามสถิติการวางไข่เต่าทะเล ณ แหล่งวางไข่ต่างๆ จังหวัดภูเก็ต-พังงา-ระนอง พบว่าจังหวัดพังงา บริเวณหมู่เกาะระ-เกาะพระทอง จำนวน 7 รัง บริเวณหมู่เกาะสุรินทร์ จำนวน 3 รัง บริเวณหมู่เกาะสิมิลัน จำนวน 33 รัง บริเวณหาดนางทอง จำนวน 1 รัง หาดท้ายเหมือง จำนวน 2 รัง จังหวัดสตูลบริเวณหมู่เกาะอาดัง จำนวน 4 รัง และบริเวณหาดไม้ขาว จังหวัดภูเก็ต จำนวน 2 รัง การสำรวจการแพร่กระจายของพะยูนโดยการบินสำรวจ 2 ครั้ง บริเวณเกาะศรีบอยา เกาะปู และเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ พบพะยูนสูงสุด 11 ตัวต่อวัน บริเวณบริเวณเกาะตะลิบง เกาะมุกและเขตห้ามล่า จังหวัดตรัง พบพะยูนสูงสุดจำนวน 46 ตัวต่อวัน

ตารางที่ 4 : สรุปการจัดการและช่วยเหลือสัตว์ทะเลหายากเกยตื้นตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2556 ถึง 30 กันยายน 2557

พื้นที่	เต่าทะเล	โลมาและวาฬ	พะยูน	ฉลามวาฬ	รวม
ชายฝั่งทะเลอันดามัน	63	27	8	-	98
ชายฝั่งอ่าวไทยตะวันออก	51	44	-	-	95
ชายฝั่งอ่าวไทยตอนบน	21	35	-	1	57
ชายฝั่งอ่าวไทยตอนกลาง	26	24	-	-	50
ชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง	13	29	-	-	42
รวม	**174**	**159**	**8**	**1**	**342**

4. โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรอุทยานแห่งชาติทางทะเล

การลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยการควบคุมการจอดเรือโดยใช้ทุ่นจอดเรือเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยลดผลกระทบที่เกิดขึ้น เนื่องจากการท่องเที่ยวที่ใช้เรือเป็นพาหนะหลักในการเดินทางสู่แนวปะการัง สมอเรือทั้งจากเรือท่องเที่ยว รวมทั้งเรือประมงทำให้เกิดความเสียหายต่อแนวปะการังเป็นอย่างมาก อีกทั้งสถานการณ์ในปัจจุบันจำนวนเรือเพิ่มขึ้นและขนาดของเรือที่มีการเปลี่ยนเป็นรูปแบบเรือเร็วมีการออกแบบใหม่และมีขนาดพื้นที่มากขึ้น

ในปีงบประมาณ พ.ศ.2557 สำนักอุทยานแห่งชาติ สถาบันนวัตกรรมอุทยานแห่งชาติและพื้นที่คุ้มครอง ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ “โครงการพัฒนาและติดตั้งทุ่นจอดเรือในอุทยานแห่งชาติทางทะเล” มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจทุ่นจอดเรือเดิม และสำรวจค้นหาฐานธรรมชาติในกรณีที่ฐานทุ่นเกิดการชำรุดเสียหายจนไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ เพื่อให้มีฐานข้อมูลทุ่นจอดเรือในบริเวณนั้นๆ และเพื่อเป็นการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับแนวปะการังจากเรือที่เข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ โดยดำเนินการในอุทยานแห่งชาติทางทะเลต้นแบบ 5 แห่ง ได้แก่

1. อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง
2. อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร จังหวัดชุมพร
3. อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
4. อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน จังหวัดพังงา
5. อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา

โดยมีศูนย์นวัตกรรมอุทยานแห่งชาติและพื้นที่คุ้มครองทางทะเล จังหวัดชุมพร และศูนย์นวัตกรรมอุทยานแห่งชาติและพื้นที่คุ้มครองทางทะเล จังหวัดภูเก็ต เป็นหน่วยงานดำเนินการในพื้นที่ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. รวบรวมผลกระทบจากปะการังฟอกขาวที่มีต่อระบบนิเวศแนวปะการังและศักยภาพในการฟื้นตัวของแนวปะการังในบริเวณอุทยานแห่งชาติทางทะเล 5 แห่ง

2. รวบรวมข้อมูลทุ่นจอดเรือเดิม ความต้องการใช้ทุ่น จำนวนและบริเวณที่ต้องการติดตั้งทุ่นจอดเรือเพิ่มในอุทยานแห่งชาติทางทะเล 5 แห่ง

3. ศึกษาสภาพแวดล้อม สภาพภูมิประเทศ และศักยภาพการเป็นจุดดำน้ำ จุดจอดเรือ รวมทั้งการกำหนดพื้นที่ที่สามารถติดตั้งทุ่นจอดเรือในอุทยานแห่งชาติ 5 แห่ง

4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของทุ่นจอดเรือ เชือก และฐานที่เหลืออยู่เดิม ตลอดจนทุ่นที่ได้รับความเสียหาย บันทึกพิกัดและจัดทำทะเบียน

5. ออกแบบเพื่อพัฒนาทุ่นและฐานทุ่นในอุทยานแห่งชาติ 5 แห่ง จำนวน 3 แบบ ได้แก่

5.1 แบบครึ่งทรงกระบอก ขนาดน้ำหนัก 5,000 กิโลกรัม 8,000 กิโลกรัม และ 10,000 กิโลกรัม

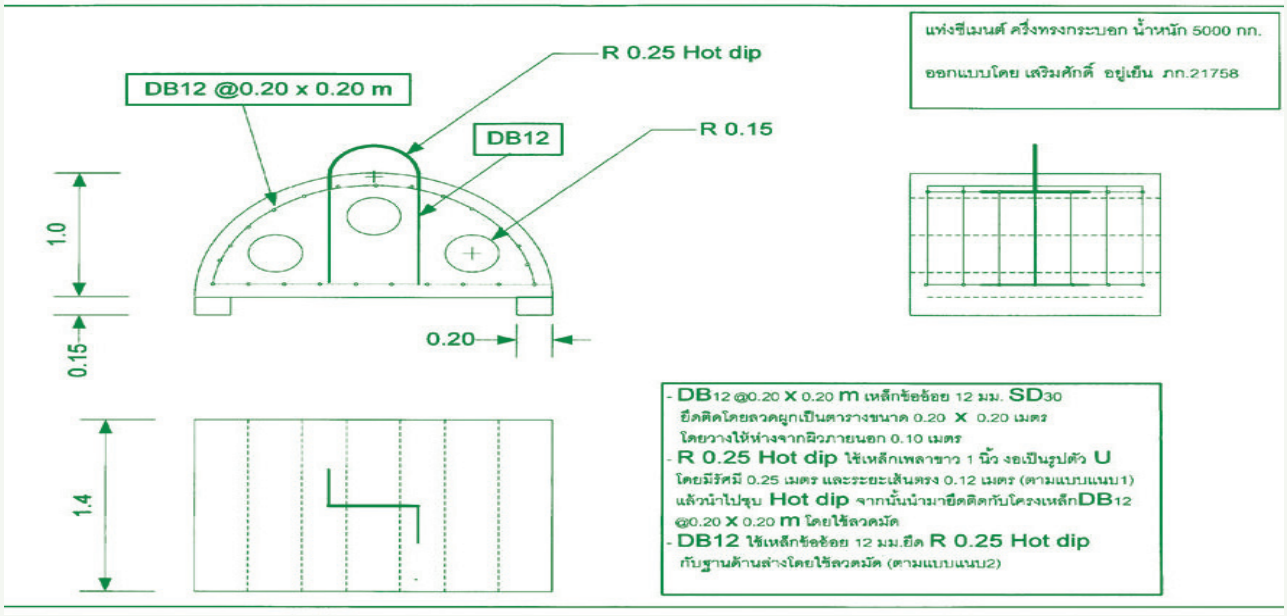

5.2 แบบทรงครึ่งวงกลม ขนาดน้ำหนัก 5,000 กิโลกรัม 8,000 กิโลกรัม และ 10,000 กิโลกรัม

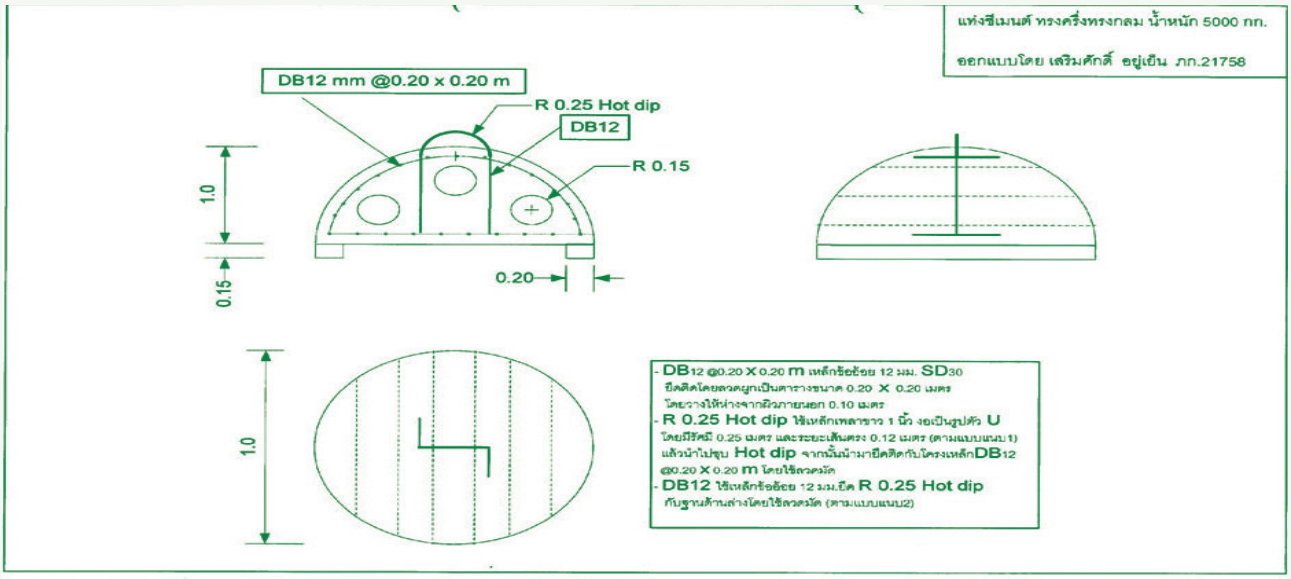

5.3 แบบหกเหลี่ยม ขนาดน้ำหนัก 5,000 กิโลกรัม 8,000 กิโลกรัม และ 10,000 กิโลกรัม

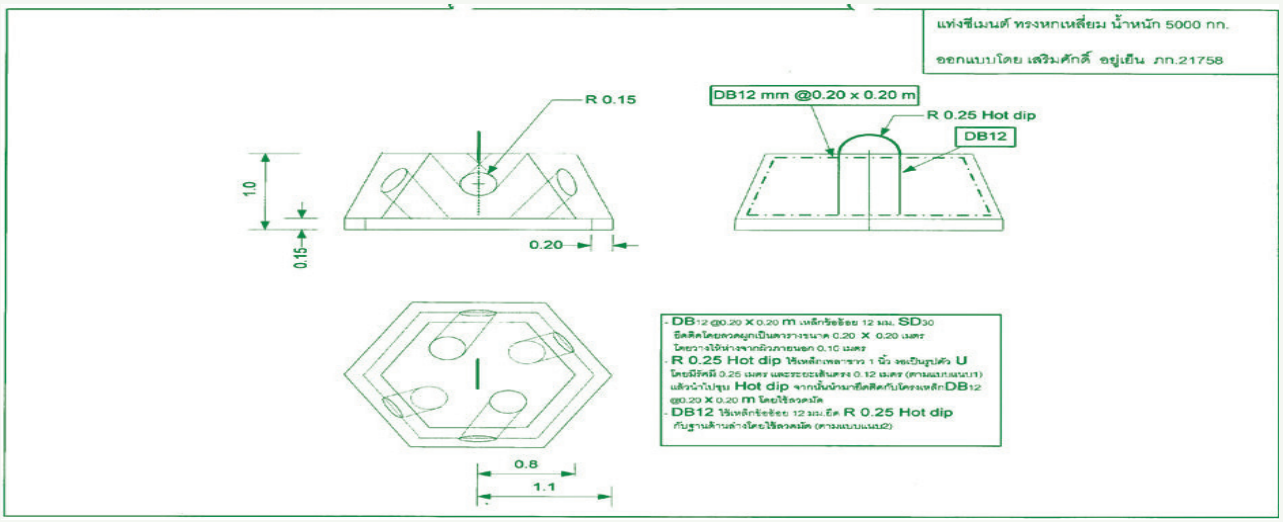

6. กำหนดขนาด รูปทรงของฐานที่ใช้ในการผูกทุ่นจอดเรือ และหล่อฐานทุ่น
7. ดำเนินการทิ้งฐานทุ่นและผูกทุ่นแล้ว ในอุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง ได้แก่
   - 7.1 อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ จำนวน 3 ฐาน และผูกทุ่น 3 ลูก
   - 7.2 อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน จำนวน 3 ฐาน และผูกทุ่น 3 ลูก
   - 7.3 อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร จำนวน 2 ฐาน และผูกทุ่น 2 ลูก

ขณะนี้อยู่ในระหว่างจะดำเนินการที่อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด รวมทั้งการประชุมผู้ประกอบการผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับมาตรการใช้ทุ่นให้ผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบ ตลอดจนติดตามและประเมินผลการใช้ทุ่นจอดเรือ

ผลลัพธ์ที่ได้ :

1. รูปแบบฐานทุ่นได้รับการออกแบบและพัฒนา จำนวน 3 แบบ ทุ่นขนาดกลางได้รับการติดตั้ง จำนวน 12 ลูก
2. ต้นแบบอุทยานแห่งชาติทางทะเล 5 แห่ง ในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลโดยเฉพาะปะการังผ่านมาตรการการทดลองดำเนินการติดตั้งทุ่นจอดเรือ

ปัญหา อุปสรรค และเงื่อนไขความสำเร็จ :

1. ในการดำเนินการนำฐานทุ่นไปติดตั้ง บางครั้งสภาพลมฟ้าอากาศไม่เอื้ออำนวย เนื่องจากใกล้ช่วงมรสุม การปฏิบัติงานจึงมีความเสี่ยงสูง
2. สภาพพื้นที่มีความลาดชันสูง มีความแตกต่างทางกายภาพ ทำให้ยากต่อการออกแบบและจัดวางทุ่น

ข้อเสนอแนะ :

ควรมีการติดตั้งทุ่นเพิ่มเติม เนื่องจากฐานทุ่นเดิมหูห่วงหักชำรุด พลิกคว่ำ ไม่สามารถใช้งานเต็มประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3

บริหารจัดการเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

1. มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการพื้นที่ป่าไม้ส่วนกลางในโครงการจัดที่ดินของรัฐ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดิน : การบริหารจัดการพื้นที่ป่าไม้ส่วนกลางในโครงการจัดที่ดินของรัฐเพื่อใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน 2 กิจกรรม คือ การจัดทำฐานข้อมูลแผนที่ป่าไม้ส่วนกลางในนิคมสร้างตนเอง การตรวจสอบจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ส่วนกลาง และกิจกรรมขับเคลื่อนมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการพื้นที่ป่าไม้ส่วนกลางในโครงการจัดที่ดินของรัฐ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการที่ดินของรัฐ ในนิคมสร้างตนเองกระเสียว จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลลัพธ์ที่ได้ :

1. ฐานข้อมูลแผนที่พื้นที่ป่าไม้ส่วนกลางในนิคมสร้างตนเอง ในรูปดิจิตอล รวม 24 นิคม จำนวน 446,055 ไร่
2. จำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ส่วนกลาง พื้นที่เป้าหมายนำร่อง 1 แห่ง รวมทั้งสิ้น 1,007 ไร่
3. เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการที่ดินของรัฐในนิคมสร้างตนเองกระเสียว จังหวัดสุพรรณบุรี
4. มาตรการและแผนปฏิบัติการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการพื้นที่ป่าไม้ส่วนกลางในโครงการจัดที่ดินของรัฐ พร้อมทั้งเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ป่าไม้ส่วนกลางในโครงการจัดที่ดินของรัฐเสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ

2. กิจกรรมจัดการที่ดินป่าไม้

เนื่องจากมีราษฎรครอบครองอยู่อาศัย/ทำกิน ในพื้นที่ป่าไม้เป็นจำนวนมาก ซึ่งไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้เกิดความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินป่าไม้ ดังนั้น รัฐจึงได้มีนโยบายตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 ที่เห็นชอบหลักการ มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ และให้ดำเนินการต่อไปได้ตามคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติเสนอเรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ โดยมีหลักการเพื่อเป็นการสงวนคุ้มครองป้องกันพื้นที่ป่าไม้ของชาติที่เหลืออยู่ไว้ให้ได้ แนวทางในการแก้ไขปัญหาเป็นไปในลักษณะที่ยินยอมให้คนอยู่กับป่าได้ ในพื้นที่ที่ไม่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศน์ และควบคุมพื้นที่มิให้มีการบุกรุกขยายพื้นที่เพิ่มเติม โดยมีหลักการสำคัญ คือ ต้องเป็นพื้นที่ที่ได้ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยทำกินอยู่แล้วอย่างต่อเนื่อง มิใช่พื้นที่ขยายเพิ่มเติม หรือแผ้วถางเปิดพื้นที่ใหม่ ถ้าเช่นนี้ถือว่าการบุกรุกพื้นที่ป่าต้องดำเนินการตามกฎหมายอย่างเฉียบขาด

ในการแปลงนโยบายตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 ไปสู่การปฏิบัติ กรมป่าไม้จึงได้กำหนดให้ดำเนินการในรูป “โครงการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้” ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ท้องที่ดำเนินการ โดยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. สำรวจวางแผนและกำหนดความเหมาะสมการใช้ที่ดินป่าไม้
2. สำรวจ – รังวัดแปลงที่ดิน
3. ตรวจสอบเพื่อรับรองสิทธิ์
4. จัดทำขอบเขตให้ชัดเจน
5. สำรวจสภาพป่าเสื่อมโทรมเพื่อประกาศเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ

กรณีเป็นพื้นที่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์การอนุญาต คือ พื้นที่ลุ่มน้ำ 1 และ 2 จะทำการรังวัด
จัดทำผังแปลงที่ดิน จัดทำขอบเขตให้ชัดเจนควบคุมพื้นที่ไว้ เพื่อป้องกันการบุกรุกขยายพื้นที่

การจัดประชุมชี้แจงราษฎรให้ทราบแนวทางการดำเนินงานโครงการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้

ผลการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการกิจกรรมจัดการที่ดินป่าไม้ จำนวนเงิน 40,000,000 บาท โดยมีเป้าหมายดำเนินงานจำนวน 20,000 ราย ซึ่งผลการปฏิบัติงานกิจกรรมจัดการที่ดินป่าไม้ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2556 – วันที่ 31 พฤษภาคม 2557 ดำเนินการแล้วจำนวน 9,469 ราย

3. การจัดที่ดินแก่ผู้ไร้ที่ทำกิน

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการจัดหาที่ดินให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2557 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2557 โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) และคณะอนุกรรมการภายใต้ระเบียบ 3 คณะ ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน คณะอนุกรรมการจัดที่ดินและคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมถึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด)

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ร่วมประชุมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เพื่อหาแนวทางจัดหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรในลักษณะที่ไม่ได้ให้กรรมสิทธิ์ในที่ดิน ให้กับประชาชนที่ยากจนไร้ที่ดินทำกินตามคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) โดยมีผลการดำเนินงาน ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา (ตุลาคม 2557 - มีนาคม 2557) ดังนี้

1. การจัดหาที่ดิน เพื่อนำไปจัดเป็นที่ทำกินให้ชุมชน (ผ่านคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติแล้ว) ดังนี้

พื้นที่ดำเนินการ	จำนวน (ไร่)
1. **ระยะที่ 1** (ธันวาคม 2557 – กุมภาพันธ์ 2558) ดำเนินการในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 6 พื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ นครพนม มุกดาหาร และชุมพร	**53,697**
2. **ระยะที่ 2** (มีนาคม 2558 – พฤษภาคม 2558) ดำเนินการในพื้นที่ ดังนี้	**57,514**
2.1 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 8 พื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี ลำปาง อุตรดิตถ์ เชียงราย พังงา ยโสธร และอุบลราชธานี	(51,929)
2.2 พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน 4 พื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี ชุมพร กาฬสินธุ์ และนครราชสีมา	(5,585)
รวม	**111,211**

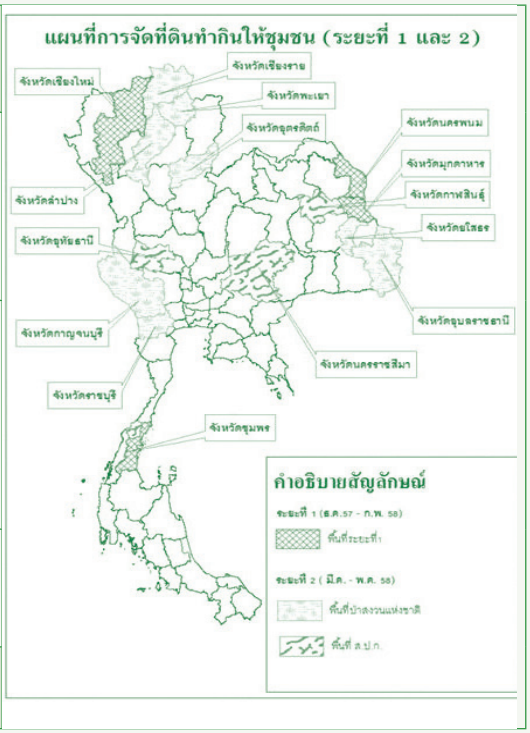

2. การส่งมอบที่ดิน เพื่อนำไปจัดเป็นที่ทำกินในชุมชนในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 53,697 ไร่ ใน 6 พื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ นครพนม มุกดาหาร และชุมพร

3. การจัดที่ดินแก่ผู้ไร้ที่ทำกิน

การจัดที่ดินแก่ผู้ไร้ที่ทำกิน ในพื้นที่แรก ได้มีการดำเนินการในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติขุนแม่ทา ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 7,282 ไร่ ประชาชนได้รับประโยชน์ จำนวน 1,235 ครัวเรือน

4. กิจกรรมจัดการแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ

อดีตที่ผ่านมา พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยถูกทำลายลดลงเป็นอันมากจากการเพิ่มขึ้นของประชากรและการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นผลให้พื้นที่ป่าไม้ซึ่งมีอยู่ถึง 171,017,812 ไร่ หรือร้อยละ 53.33 ของพื้นที่ประเทศ (พ.ศ. 2509) ลดลงเหลือ 97,875,000 ไร่ หรือร้อยละ 30.52 ในปี พ.ศ. 2525 มีพื้นที่ป่าเหลืออยู่เพียง 81,076,250 ไร่ หรือร้อยละ 25.28 ปัจจุบันมีพื้นที่ป่าเหลืออยู่ประมาณ 107 ล้านไร่ หรือร้อยละ 33.44 ของพื้นที่ประเทศ (กรมป่าไม้ 2541)

ปัจจุบันแม้ว่าอัตราการบุกรุกทำลายป่าจะลดลงจากเดิม แต่ปัญหาการลักลอบตัดไม้ทำลายป่ายังมิได้หมดไป สาเหตุของปัญหาประการหนึ่งเนื่องจากพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติส่วนใหญ่มีชุมชนและราษฎรอาศัยอยู่และยังคงวิถีชีวิตใกล้ชิดกับป่า ในบางครั้งก็มีการรุกล้ำบุกรุกเข้ามาในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติโดยอ้างว่าไม่ทราบแนวเขตที่ชัดเจน ปัญหาในเรื่องแนวเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติยังคงเป็นประเด็นข้อขัดแย้งระหว่างราษฎรในพื้นที่และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดูแลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการจัดทำแนวเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ชัดเจน เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะเป็นหนทางแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างภาครัฐและราษฎร ภายใต้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติได้ การดำเนินการจัดทำแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นการดำเนินการจัดให้มีหลักเขตและป้ายหรือเครื่องหมายอื่นแสดงแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติไว้ตามสมควร เพื่อให้ประชาชนเห็นได้ว่าเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน คือ

1. การสำรวจกำหนดแนวเขตให้ถูกต้อง ตรงตามสภาพภูมิประเทศ
2. การจัดการแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ (รูปแบบของการฝังหลักเขต/ป้าย)

ผลการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการกิจกรรมจัดการแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ จำนวนเงิน 30,000,000 บาท โดยมีเป้าหมายดำเนินงานจำนวน 1,200 กิโลเมตร ซึ่งผลการปฏิบัติงานกิจกรรมจัดการแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2556 – วันที่ 31 พฤษภาคม 2557 ดำเนินการแล้วจำนวน 179 กิโลเมตร

5. งานจัดทำเขตพิทักษ์ป่าชายเลน รักษ์สัตว์น้ำ

เพื่อสงวน คุ้มครอง และรักษาพื้นที่ป่าชายเลนที่มีสภาพค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ หรือพื้นที่สวนป่าที่พ้นอายุการบำรุงรักษาไปแล้ว (ต้นไม้อายุเกิน 7 ปี) และเพื่อเตรียมความพร้อมของชุมชนโดยรอบป่าชายเลนในการมีส่วนร่วมปกป้องคุ้มครอง บำรุงรักษา และพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลนให้คงความอุดมสมบูรณ์ตลอดไป ในปี 2557 ได้ดำเนินงานดังนี้

1. สำรวจคัดเลือกพื้นที่และรังวัดพื้นที่
2. การหมายแนวเขต ปักหลักติดป้ายแสดงอาณาเขต จัดทำพร้อมติดตั้งป้ายโครงการและป้ายประชาสัมพันธ์
3. สำรวจ ศึกษาข้อมูลพื้นฐานชุมชน ข้อมูลโครงการสร้างป่าชายเลน ข้อมูลด้านพันธุ์ไม้ ข้อมูลทรัพยากรสัตว์น้ำ สภาพพื้นที่และการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนและสัตว์น้ำชุมชน
4. การบำรุง ปรับปรุงสภาพป่าชายเลน กำจัดขยะสิ่งกีดขวางทางน้ำ หรือปลูกเสริม
5. การตรวจติดตามประเมินผล

ผลลัพธ์ที่ได้ :

งานจัดทำเขตพิทักษ์ป่าชายเลน รักษ์สัตว์น้ำ มีพื้นที่ดำเนินการทั้งหมด 19,000 ไร่ ใน 12 จังหวัด

การปฏิบัติงานจัดทำเขตพิทักษ์ป่าชายเลน รักษ์สัตว์น้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 4

การบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการให้มีการจัดการน้ำในระดับประเทศ ทั้งน้ำผิวดินและน้ำใต้ดินอย่างมีประสิทธิภาพ

1. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบข้อมูลแหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำ

ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2557 กรมทรัพยากรน้ำ จัดสรรงบประมาณจำนวน 15,000,000 บาท เพื่อดำเนินการจัดทำข้อมูลทะเบียนแหล่งน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำและลุ่มน้ำสาขาจำนวน 96 เส้นลำน้ำสาขาในพื้นที่ลุ่มน้ำสาละวิน ลุ่มน้ำกก ลุ่มน้ำแม่กลอง ลุ่มน้ำปราจีนบุรี ลุ่มน้ำบางปะกง ลุ่มน้ำโตนเลสาป ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก ลุ่มน้ำเพชรบุรี ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก ลุ่มน้ำตาปี ลุ่มน้ำทะเลสาปสงขลา ลุ่มน้ำปัตตานี และลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกโดยการสำรวจทางวิศวกรรมร่วมกับเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ เพื่อการจัดทำโครงข่ายลำน้ำและประเมินประสิทธิภาพการระบายน้ำของลำน้ำและลุ่มน้ำสาขาให้เป็นปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ต่อการวางแผนโครงการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้อย่างเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ต่อไป

ผลผลิต :

ระบบข้อมูลโครงข่าย พร้อมข้อมูลประสิทธิภาพการระบายน้ำ ของลำน้ำและเส้นลำน้ำสาขา ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาละวิน ลุ่มน้ำกก ลุ่มน้ำแม่กลอง ลุ่มน้ำปราจีนบุรี ลุ่มน้ำบางปะกง ลุ่มน้ำโตนเลสาป ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก ลุ่มน้ำเพชรบุรี ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก ลุ่มน้ำตาปี ลุ่มน้ำทะเลสาปสงขลา ลุ่มน้ำปัตตานี และลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก รวมทั้งสิ้นจำนวน 96 เส้นลำน้ำสาขา

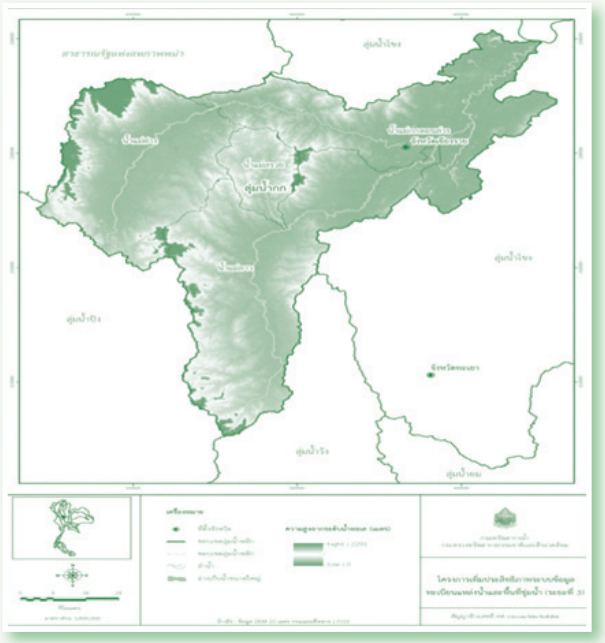

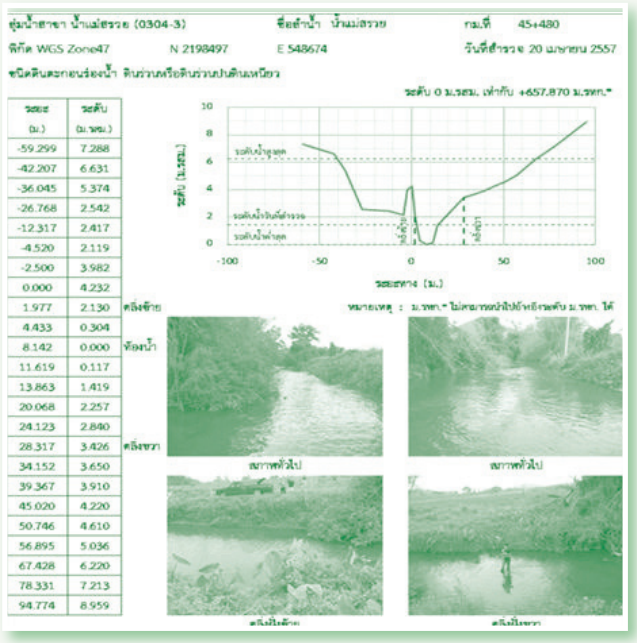

ผลลัพธ์ที่ได้ :

สามารถนำข้อมูลทางกายภาพของลำน้ำสาขาทั้ง 96 สาขาในพื้นที่ลุ่มน้ำดังกล่าว ที่ดำเนินการสำรวจจัดทำทะเบียนข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อประโยชน์ในด้านการวางแผนจัดทำโครงการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำ โดยสามารถลำดับความสำคัญเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของแต่ละลุ่มน้ำอย่างถูกต้องเหมาะสม ช่วยลดความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสความสำเร็จของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ต่อไป

ปัญหา อุปสรรค :

ระบบอยู่ในระยะของการริเริ่มพัฒนาจึงต้องอาศัยบุคลากรที่เชี่ยวชาญและเทคนิควิชาการเฉพาะด้านที่เหมาะสม สำหรับการศึกษา ปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการสำรวจใช้กลุ่มตัวอย่างข้อมูล ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมเส้นสาขาลำน้ำ เป็นผลให้อาจมีความคลาดเคลื่อนของข้อมูลในแต่ละเส้นลำน้ำสาขาในระยะของการริเริ่ม เพื่อการพัฒนา ปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามลำดับ

เงื่อนไขความสำเร็จ :

เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องอาศัยยานพาหนะที่มีประสิทธิภาพและสมรรถนะที่เหมาะสม เนื่องจากเข้าถึงพื้นที่เป็นไปอย่างยากลำบากเพราะสภาพทางกายภาพ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และจำเป็นต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการปฏิบัติงาน

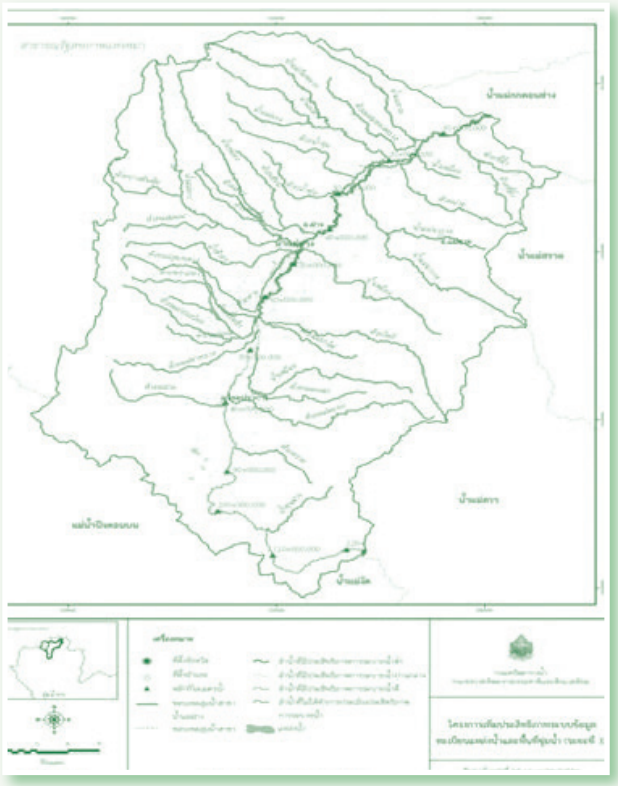

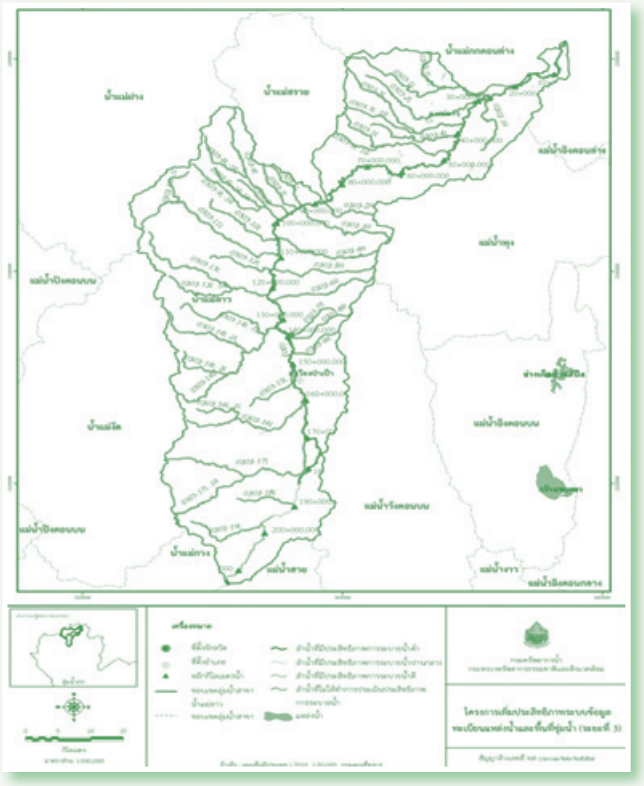

2. โครงการดำเนินงานบริหารจัดการองค์กรลุ่มน้ำ 25 ลุ่มน้ำหลัก

โครงการดำเนินงานบริหารจัดการองค์กรลุ่มน้ำ 25 ลุ่มน้ำหลัก มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนองค์กรลุ่มน้ำ ซึ่งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ สนับสนุนส่งเสริมการจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ลุ่มน้ำ และมีความเชื่อมโยงสอดคล้องเป็นระบบลุ่มน้ำ ทั้งในระดับลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำสาขา และระดับจังหวัด และสอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการประจำปี และเพื่อการส่งเสริมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ตลอดจนปลูกจิตสำนึกให้แก่บุคลากรในองค์กรลุ่มน้ำและประชาชนทั่วไป ให้ได้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรน้ำ รวมทั้งการดูแลรักษาฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำทั้งในระดับประเทศและนานาชาติงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จำนวน 80,000,000 บาท

ผลผลิต :

บุคลากร ประชาชน องค์กรบริหารจัดการลุ่มน้ำทั้ง 25 คณะกรรมการลุ่มน้ำและ 31 สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการลุ่มน้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายได้รับการพัฒนาด้านการบริหารจัดการน้ำ จำนวน 21,180 คน

ผลลัพธ์ที่ได้ :

บุคลากร ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายมีความรู้ มีความตระหนักและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการลุ่มน้ำ องค์กรบริหารจัดการลุ่มน้ำมีวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการลุ่มน้ำ ซึ่งเป็นกลไกการขับเคลื่อนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำอย่างยั่งยืนต่อไป

3. โครงการจัดการและพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ในฐานะเป็นองค์กรหลักในการจัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อสร้างประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน และบรรเทาความเดือดร้อนจากภัยธรรมชาติที่มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ทั้งจากภัยแล้ง และอุทกภัย ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรน้ำบาดาลเพื่อการศึกษา โดยการจัดหาแหล่งทรัพยากรน้ำบาดาลที่สะอาดให้กับโรงเรียนทั่วประเทศ เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนมีน้ำอุปโภคบริโภค รวมทั้งดำเนินการพัฒนาน้ำบาดาลสำหรับอุปโภคบริโภค และเพื่อการเกษตรกรรมให้แก่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการส่วนพระองค์หรือโครงการหลวง เพื่อให้ราษฎรในพื้นที่โครงการมีความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น

ผลการดำเนินงานภายใต้โครงการจัดการและพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลสามารถสรุปได้ดังนี้

1. โครงการจัดหาน้ำสะอาดให้กับหมู่บ้านหาน้ำยากทั่วประเทศ จำนวน 683 แห่ง
2. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนน้ำดื่มสะอาดให้กับโรงเรียนทั่วประเทศ รูปแบบที่ 1 จำนวน 200 แห่ง

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล เพื่อสนับสนุนน้ำดื่มสะอาดให้กับโรงเรียนทั่วประเทศ รูปแบบที่ 1

3. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนน้ำดื่มสะอาดให้กับโรงเรียนทั่วประเทศ รูปแบบที่ 2 จำนวน 500 แห่ง

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนน้ำดื่มสะอาดให้กับโรงเรียนทั่วประเทศ รูปแบบที่ 2

4. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง รูปแบบที่ 1 จำนวน 40 แห่ง

5. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง รูปแบบที่ 2 จำนวน 1,245 แห่ง

6. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (โครงการพระราชดำริ) จำนวน 74 แห่ง

7. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (โครงการหลวง) จำนวน 13 แห่ง

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ผลลัพธ์ที่ได้ :

1. ประชาชนในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 87 พื้นที่ มีน้ำสำหรับการเกษตรและการอุปโภค-บริโภค ได้อย่างเพียงพอ

2. ประชาชนในพื้นที่ภัยแล้ง จำนวน 683 แห่ง มีน้ำสำหรับการอุปโภค-บริโภคและโรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนน้ำดื่มสะอาด ได้มีน้ำดื่มพอเพียงสำหรับนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนประชาชน ชาวบ้านละแวกข้างเคียงได้รับประโยชน์จากโครงการฯ จำนวน 700 แห่ง

ปัญหา อุปสรรค :

1. พื้นที่โครงการไม่พบแหล่งน้ำบาดาลที่มีศักยภาพสูง

2. ระยะเวลาในการดำเนินการบางพื้นที่ต้องใช้ระยะเวลาในการสำรวจ ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณและโอกาสพัฒนาในพื้นที่ดังกล่าว

3. ภูมิประเทศ เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการสำรวจและเจาะบ่อบาดาล ทำให้เกิดความล่าช้า

เงื่อนไขความสำเร็จ :

1. ความร่วมมือของบุคลากรของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ทำให้เกิดความสำเร็จผลของโครงการ

2. ประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องประสานความร่วมมือในการดำเนินโครงการ ทำให้เกิดความสำเร็จ มีการพัฒนาพื้นที่ภัยแล้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ :

1. เร่งรัดการประสานงานระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

2. จัดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรในการดำเนินโครงการสำรวจและพัฒนาบ่อบาดาลเพื่อให้เกิดความชำนาญในพื้นที่ภัยแล้ง (พื้นที่หาน้ำยาก) นอกจากนี้ภูมิประเทศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการสำรวจและเจาะบ่อน้ำบาดาล ควรมีการสำรวจล่วงหน้าซึ่งหากได้รับการอนุมัติแผนให้ดำเนินการจะได้ไม่เป็นอุปสรรคในการเข้าพื้นที่อันเนื่องจากการเกิดภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย

4. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง จำนวน 1,285 พื้นที่

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง รูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 มีความสอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ข้อ 1.4 ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการและเร่งรัดขยายเขตพื้นที่ชลประทาน ในประเด็นการส่งเสริมการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเหมาะสมกับชนิดพืชรวมทั้งการจัดหาแหล่งน้ำในระดับไร่นา ชุมชน อย่างทั่วถึงซึ่งมีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในประเด็นการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ ประชาชนในพื้นที่ประสบภัยแล้งหรือเสี่ยงภัยแล้งได้รับการจัดหา พัฒนา และปรับปรุงแหล่งน้ำบาดาล เพื่อตอบสนองความต้องการในการดำรงชีวิตและการผลิตทางเศรษฐกิจอย่างพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์การจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ข้อ 5.2 การส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการประเทศมีการบริหารการจัดการน้ำและแก้ไขปัญหาอุทกภัยอย่างบูรณาการ มีการจัดหา และจัดสรรน้ำให้เพียงพอต่อการใช้ประโยชน์ในภาคการผลิตและระบบนิเวศและการอุปโภคบริโภคได้อย่างปลอดภัยโดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล เพื่อการเกษตรในลักษณะการบูรณาการแหล่งน้ำบาดาลร่วมกับแหล่งน้ำผิวดิน
2. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรได้ใช้น้ำอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งน้ำบาดาล

ผลการดำเนินงานตามนโยบายโครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง 31 พื้นที่ สรุปได้ ดังนี้

1. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง รูปแบบที่ 1 จำนวน 40 พื้นที่
   - เจาะบ่อน้ำบาดาล (บ่อผลิต) พร้อมติดตั้งเครื่องสูบน้ำไฟฟ้าฯ จำนวน 80 บ่อ
   - ก่อสร้างระบบหอถังเหล็กพักน้ำ ขนาด 30 ลูกบาศก์เมตรพร้อมต่อเชื่อมอุปกรณ์จ่ายน้ำ จำนวน 40 พื้นที่
2. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง รูปแบบที่ 2 จำนวน 1,245 พื้นที่
   - เจาะบ่อน้ำบาดาล (บ่อผลิต) พร้อมติดตั้งเครื่องสูบน้ำชนิดเทอร์ไบน์ฯ จำนวน 1,245 บ่อ

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง

นอกจากนี้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการตามนโยบายคณะรักษาความสงบแห่งชาติในการให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาภัยแล้ง โดยกรมทรัพยากรน้ำ ได้ดำเนินการสูบน้ำในแหล่งน้ำสำหรับระบบประปาและการเกษตร ในพื้นที่ 22 จังหวัด จำนวน 82 แห่ง คิดเป็นปริมาณน้ำ 20,936,943 ลูกบาศก์เมตร แจกจ่ายน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ในพื้นที่ 7 จังหวัด จำนวน 899,328 ลิตร กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ดำเนินการเจาะบ่อบาดาล เพื่อหาน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภค และการเกษตรในพื้นที่ 71 จังหวัด จำนวน 1,664 บ่อ อยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน 1,044 บ่อ แจกจ่ายน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ในพื้นที่ 6 จังหวัด จำนวน 92,270 ลิตร

ปัญหา อุปสรรค :

1. ระยะเวลาในการดำเนินการค่อนข้างจำกัด บางพื้นที่ใช้ระยะเวลาสำรวจและดำเนินการค่อนข้างมาก ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณและโอกาสพัฒนาในพื้นที่

2. บางพื้นที่ศักยภาพการให้น้ำบาดาลมีจำนวนน้อย ทำให้เกิดความล่าช้าควรมีการดำเนินการสำรวจพื้นที่ล่วงหน้าในแต่ละแห่ง

เงื่อนไขความสำเร็จ :

1. ความร่วมมือของประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำให้บรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

2. บุคลากรของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีความเข้าใจต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ทำให้งานกิจกรรมหลักดำเนินอย่างต่อเนื่อง และรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ :

1. เร่งรัดการวางแผน เพื่อช่วยเหลือ บรรเทา ความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่

2. จัดให้มีการพัฒนาบุคลากรของรัฐในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาต่างๆ เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินในพื้นที่เสี่ยง เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ควรเร่งสำรวจแหล่งน้ำบาดาลที่มีศักยภาพเพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากบางพื้นที่แหล่งน้ำต้นทุนมีศักยภาพน้ำบาดาลลดลง เป็นต้น

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง

ยุทธศาสตร์ที่ 5

พัฒนาระบบบริหารจัดการพิบัติภัย
พัฒนาระบบเตือนภัยทางธรรมชาติ และสาธารณภัย

1. โครงการบำรุงรักษาระบบตรวจวัดสภาพน้ำอัตโนมัติทางไกล (Telemetering) ระบบส่งข้อมูลสัญญาณภาพ (CCTV) ระบบเตือนภัยน้ำท่วม-ดินถล่ม (Early Warning) และเครือข่ายสถานีอุตุ-อุทกวิทยาแม่น้ำโขง (Mekong-HYCOS)

ในกรมทรัพยากรน้ำ ได้ทำการติดตั้งระบบตรวจวัดสภาพน้ำอัตโนมัติทางไกล (Telemetering) ระบบส่งข้อมูลสัญญาณภาพ (CCTV) จำนวน 190 สถานี และระบบเตือนภัยน้ำท่วม-ดินถล่ม (Early Warning) ในปีงบประมาณ พ.ศ.2555 จำนวน 1,052 สถานี และเพื่อให้สถานีเตือนภัยที่ติดตั้งไปแล้วสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ต่อเนื่องมาจนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 กรมทรัพยากรน้ำได้จัดสรรงบประมาณจำนวน 10,000,000 บาท เพื่อดำเนินโครงการบำรุงรักษาระบบตรวจวัดสภาพน้ำอัตโนมัติทางไกล (Telemetering) ระบบส่งข้อมูลสัญญาณภาพ (CCTV) และระบบเตือนภัยน้ำท่วม-ดินถล่ม (Early Warning) เพื่อตรวจสอบ ซ่อมแซม บำรุงรักษาระบบเตือนภัยประจำสถานีเตือนภัยให้สามารถทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและมีความถูกต้องต่อเนื่องทันต่อสถานการณ์

ผลผลิต : ดำเนินการบำรุงรักษาระบบตรวจวัดสภาพน้ำอัตโนมัติทางไกล (Telemetering) ระบบส่งข้อมูลสัญญาณภาพ (CCTV) จำนวน 190 สถานี และสถานีเตือนภัยน้ำท่วม-ดินถล่ม (Early Warning) จำนวน 1,052 สถานี ครอบคลุมพื้นที่เตือนภัยจำนวน 3,207 หมู่บ้าน เครือข่ายอุทกวิทยา-อุตุนิยมวิทยา จำนวน 255 สถานีได้รับการปรับปรุงให้สามารถใช้งานได้ เครือข่ายสถานีอุตุ-อุทกวิทยาแม่น้ำโขง (Mekong-HYCOS) จำนวน 12 สถานี ได้รับการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพตลอดเวลาทันต่อสถานการณ์

ผลลัพธ์ที่ได้ : สถานีเตือนภัยสามารถใช้งานเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยสามารถเตรียมพร้อมรับมือกับปัญหาอุทกภัย-ดินถล่มได้อย่างทันท่วงที หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลจากการตรวจวัดไปใช้ในการติดตามสถานการณ์น้ำ การเฝ้าระวัง เตือนภัยประกอบการตัดสินใจให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นได้ ลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สิน ปัจจุบันมีการเตือนภัยไปแล้วจำนวน 694 ครั้ง ครอบคลุม 2,380 หมู่บ้าน

ปัญหา อุปสรรค : เจ้าหน้าที่ขาดยานพาหนะที่มีประสิทธิภาพและสมรรถนะที่เหมาะสม เนื่องจากที่ตั้งของสถานีเตือนภัยอยู่ในพื้นที่ลาดชันและพื้นที่ราบเชิงเขาซึ่งมักอยู่ห่างไกลจากเส้นทางคมนาคมสายหลัก การเข้าถึงพื้นที่ดังกล่าวเป็นไปด้วยความยากลำบากจึงจำเป็นต้องการใช้ยานพาหนะที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งสถานีเตือนภัยบางส่วนมีอายุการใช้งานมานาน (เกิน 5 ปีขึ้นไป) ทำให้ประสิทธิภาพการใช้งานลดลง ไม่สามารถใช้งานได้ ควรมีการซ่อมปรับปรุงให้พร้อมใช้งาน

เงื่อนไขความสำเร็จ : การจัดหางบประมาณที่เพียงพอต่อการดำเนินงานในการซ่อมบำรุงและดูแลรักษาให้ครอบคลุมทุกสถานี เพื่อให้ระบบที่ดำเนินการติดตั้งไปแล้วมีความพร้อมในการใช้งาน รวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับการเตือนภัยและการอบรมเสริมสร้างความรู้ให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจถึงการทำงานหรือการใช้งานของระบบเตือนภัย นอกจากการจัดหางบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงานแล้ว ยังต้องคำนึงถึงองค์ประกอบโดยรวม เช่น การจัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ ที่มีคุณภาพที่เหมาะสมในการใช้งาน การให้ความรู้ต่อเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเพื่อให้มีความพร้อมในการทำงานและสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างเร็ว อย่างต่อเนื่อง

2. โครงการบริหารจัดการเพื่อรองรับสภาวะวิกฤติน้ำ

ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 กรมทรัพยากรน้ำจัดสรรงบประมาณ จำนวน 18,000,000 บาท เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม และซ้อมแผนเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ การจัดหาน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าอะไหล่ สำหรับเครื่องสูบน้ำ รถบรรทุก ยานพาหนะ อุปกรณ์ต่างๆ และค่าดำเนินการบริหารจัดการเครื่องสูบน้ำเพื่อรองรับสภาวะวิกฤติน้ำ ทั้งปัญหาภัยแล้งและปัญหาอุทกภัย

ผลผลิต : มีการจัดเตรียมน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น เพียงพอสำหรับรถบรรทุก เครื่องสูบน้ำ การบำรุงรักษาเครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆ ให้มีสภาพพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา สามารถใช้งานได้ทันทีที่มีสถานการณ์ภัยแล้งและอุทกภัย

ผลลัพธ์ที่ได้ : ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา กรมทรัพยากรน้ำสามารถสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เตรียมพร้อมให้การช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ประสบปัญหาภัยแล้งและอุทกภัย โดยพื้นที่การเกษตรได้รับประโยชน์ จำนวน 122,616 ไร่ ประชาชนได้รับประโยชน์ด้านการอุปโภคบริโภค จำนวน 36,330 หลังคาเรือน การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานเพื่อรองรับสภาวะวิกฤตน้ำ ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องจำนวน 79 คน เพื่อเตรียมความพร้อม ทั้งทางด้านการใช้งานและการบำรุงรักษาเครื่องสูบน้ำ รถบรรทุกพร้อมเครน เพื่อให้บุคลากรและเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุด

ปัญหา อุปสรรค :

1. ปัจจุบันยังขาดอาคารสำหรับใช้เก็บเครื่องมือและอุปกรณ์เครื่องสูบน้ำ
2. การไม่ได้รับงบประมาณประจำปีอย่างต่อเนื่องจะทำให้การปฏิบัติงานไม่เกิดผลสัมฤทธิ์

เงื่อนไขความสำเร็จ : นอกเหนือจากความพร้อมด้านเครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆ แล้ว ประการสำคัญที่ต้องพิจารณา คือ การก่อสร้างอาคารเก็บเครื่องมือ และอุปกรณ์ให้มีความเหมาะสมปลอดภัย เพื่อให้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ มีอายุการใช้งานที่ยาวนานขึ้น

3. โครงการจัดทำระบบป้องกันและเตือนภัยธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อมและธรณีพิบัติภัย

ภัยพิบัติทางธรรมชาติสร้างความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน อาทิ การแพร่กระจายของสารพิษ ภาวะโลกร้อน การเปลี่ยนแปลงสภาพทางภูมิอากาศของโลก ซึ่งส่งผลให้เกิดอุทกภัย วาตภัย ดินโคลนถล่ม การเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำทะเล การกัดเซาะชายฝั่ง ปัจจุบันภัยทางธรรมชาติได้ทวีความรุนแรงขึ้นส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งภัยทางธรรมชาติมีปัจจัยสำคัญเกี่ยวข้องกับสภาพธรณีวิทยาของพื้นที่นั้นๆ กรมทรัพยากรธรณี จึงจำเป็นต้องดำเนินการสำรวจ ศึกษา วิจัย และประเมินสถานภาพธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม หาแนวทางหรือมาตรการป้องกัน/แก้ไขปัญหาต่างๆ รวมทั้งการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ.2557 ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. สำรวจพื้นที่ที่มีโอกาสเสี่ยงภัยจากสารพิษตามธรรมชาติ

ดำเนินการศึกษา วิจัย สำรวจและเก็บตัวอย่างน้ำ ตะกอนธารน้ำและดินในภาคสนาม วิเคราะห์ตรวจสอบตัวอย่าง จำนวน 1,500 ตัวอย่าง สรุปประมวลผลข้อมูลเพื่อจัดทำแผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยจากสารพิษของจังหวัดพิษณุโลก และรายงานสรุปผลการศึกษาการแพร่กระจายของธาตุชนิดต่างๆ ที่อาจจะมีการปนเปื้อนในเขตชุมชน พร้อมทั้งจัดประชุมสัมมนาระดมความคิดเห็นและเผยแพร่องค์ความรู้ เรื่อง “พื้นที่ที่มีโอกาสเสี่ยงภัยจากสารพิษตามธรรมชาติ” เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2557 ณ องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

ตัวอย่างตะกอนธารน้ำ

2. สำรวจศึกษาธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อมเพื่อการวางแผนชุมชน

จัดทำแผนที่แหล่งศักยภาพทราย แผนที่แหล่งศักยภาพปิโตรเลียม แผนที่ธรณีสัณฐาน และจัดทำแผนที่น้ำท่วมในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง สองพี่น้อง บางปลาม้า ศรีประจัน ดอนเจดีย์ และอำเภอสามชุก ฝึกอบรมคอมพิวเตอร์โปรแกรม IRIC เพื่อจำลองพฤติกรรมน้ำท่วมภาคกลาง ปรับแก้ข้อมูลน้ำท่วมและจัดทำแผนที่น้ำท่วมจังหวัดสุพรรณบุรี อำเภอศรีประจัน และอำเภอเมือง จัดทำแผนที่พื้นที่เหมาะสมเป็นแหล่งฝังกลบ

ขยะมูลฝอย อำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอหนองหญ้าไซ อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี และจัดทำรายงานธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุพรรณบุรี

จัดฝึกอบรมเยาวชนในสถาบันการศึกษา เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม จำนวน 3 ครั้ง ดังนี้ 1) โรงเรียนบางปลาม้า“สูงสุมารผดุงวิทย์” 2) โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย อำเภอเมือง และ 3) โรงเรียนสามชุกรัตนโภคาราม อำเภอสามชุก

สำรวจพื้นที่น้ำท่วม จังหวัดสุพรรณบุรี

3. สำรวจและศึกษาธรณีสัณฐานชายฝั่งทะเลจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- ติดตามการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งทะเลอ่าวไทยในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลภาพถ่ายทางอากาศภาพถ่ายดาวเทียม แปลความหมายเส้นแนวชายฝั่งสำรวจแนวเส้นชายฝั่งทะเล จัดทำแผนที่แนวเส้นชายฝั่งช่วงฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ วิเคราะห์สภาพภาพการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งทะเลช่วงฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พร้อมทั้งจัดทำแผนที่การเปลี่ยนแปลงชายฝั่งในช่วง 12 ปี สำรวจสัณฐานของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาและสำรวจโครงสร้างป้องกันชายฝั่งที่คาดว่าจะส่งผลต่อพื้นที่แหลมตะลุมพุกในอำเภอปากพนังและอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จัดทำรายงานสรุปผลการสำรวจธรณีวิทยาทางทะเลพื้นที่อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา พื้นที่แหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง นครศรีธรรมราช

- สำรวจและศึกษาการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำทะเล ที่มีความสัมพันธ์กับหลักฐานทางธรณีวิทยาและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก โดยใช้เครื่องมือวัดระดับน้ำทะเลขึ้น-ลงอัตโนมัติ

ตรวจสอบและเชื่อมโยงระบบเครื่องมือวัดระดับน้ำทะเลขึ้น-ลงอัตโนมัติ จากชายฝั่งทะเลอ่าวไทย 3 สถานี ได้แก่ ระยอง ประจวบคีรีขันธ์ และนครศรีธรรมราช ชายฝั่งทะเลอันดามัน 2 สถานี ได้แก่ ระนอง และภูเก็ต เข้ากับศูนย์ปฏิบัติการธรณีพิบัติภัย กรมทรัพยากรธรณีทำการประมวลผลและแปลความหมายข้อมูลระดับน้ำทะเล เพื่อสอบเทียบกับข้อมูลมาตรน้ำ กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ให้เป็นที่ยอมรับในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่ใช้ในการศึกษาและวิจัยต่อไปในอนาคต

สำรวจ รังวัดค่าพิกัดและระดับความสูงของตำแหน่งที่ตั้งของสถานีที่ติดตั้งเครื่องมือวัดระดับน้ำทะเลขึ้น-ลงอัตโนมัติโดยโยงยึดจากหมุดหลักฐานถาวรของประเทศ เขาสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี เพื่อตรวจสอบการเคลื่อนตัวในแนวราบและแนวดิ่งของแผ่นเปลือกโลก ซึ่งอาจส่งผลต่อข้อมูลระดับน้ำทะเลขึ้น-ลง ที่ได้มีค่าคลาดเคลื่อนไม่ตรงกับสถานการณ์ที่แท้จริง

สำรวจ ศึกษา รวบรวม หลักฐานทางธรณีวิทยาและธรณีสัณฐานชายฝั่งบนบกเพิ่มเติม ในจังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี สระบุรี ลพบุรี สุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา นนทบุรี ปทุมธานี อุทัยธานี ชัยนาท อ่างทอง สิงห์บุรี กาญจนบุรี และราชบุรี เพื่อให้ทราบถึงขอบเขตของทะเลโบราณ

สำรวจและการศึกษาธรณีสัณฐานชายฝั่งทะเลจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
แสดงสภาพการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งหน้าหาดของพื้นที่ศึกษา ในรอบ 12 ปี

ผลลัพธ์ที่ได้ :

1. รายงานโครงการสำรวจพื้นที่ที่มีโอกาสเสี่ยงภัยจากสารพิษตามธรรมชาติ
2. ฐานข้อมูลและแผนที่ของข้อมูลสิ่งแวดล้อมเพื่อการวางแผนชุมชนในที่ราบลุ่มภาคกลาง เพื่อใช้ในการจัดทำผังเมืองจังหวัดในที่ราบลุ่มภาคกลาง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง
3. ผลการสำรวจพื้นที่ชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

ปัญหา อุปสรรค และเงื่อนไขความสำเร็จ :

1. เนื่องจากในช่วงฤดูฝนไม่สามารถดำเนินการได้ซึ่งมีผลกับการตรวจวิเคราะห์ทำให้ข้อมูลที่ได้คลาดเคลื่อน จึงต้องดำเนินการในช่วงต้นฤดูแล้ง ส่งผลให้การดำเนินงานอาจล่าช้ากว่ากำหนด
2. มาตรการการใช้ประโยชน์ที่ดินไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยจากผลกระทบทางธรณีพิบัติภัย
3. การศึกษาการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งทะเลบริเวณอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา และพื้นที่แหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ช่วงเข้าทำการสำรวจประสบปัญหาระดับน้ำทะเลขึ้นสูงมาก ทำให้ไม่สามารถเข้าไปสำรวจข้อมูลชายฝั่งในพื้นที่บริเวณปลายแหลมได้ รวมทั้งสายเชื่อมต่อระหว่างหน้าจอประมวลผลกับตัวเครื่องมือสำรวจ DGPS ชำรุดเสียหายไม่สามารถใช้งานได้

ข้อเสนอแนะ :

1. การดำเนินงานการสำรวจพื้นที่ที่มีโอกาสเสี่ยงภัยจากสารพิษตามธรรมชาติจะเป็นข้อมูลในภาพรวมของพื้นที่ทั้งจังหวัด ดังนั้นเพื่อให้ทราบข้อมูลการปนเปื้อนในพื้นที่ที่มีผลผลกระทบอย่างถูกต้องและแน่นอนควรจะทำการศึกษาข้อมูลเชิงลึกต่อไป

2. การสำรวจธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อมชุมชน เป็นงานที่มุ่งเน้นการใช้ข้อมูลด้านธรณีวิทยา ธรณีพิบัติภัย และธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม เป็นข้อมูลพื้นฐานให้แก่หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไปในพื้นที่ นำไปใช้ในการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้มีความเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ อย่างไรก็ตามจากการสำรวจพบว่าในแต่ละพื้นที่มีความต้องการชุดข้อมูลที่หลากหลาย ข้อมูลที่จัดทำขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้เพียงบางส่วน จึงควรส่งเสริมให้มีการสำรวจความต้องการของหน่วยงานระดับจังหวัดและท้องถิ่น

4. โครงการลดผลกระทบด้านธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อมและธรณีพิบัติภัย

กรมทรัพยากรธรณี ได้ดำเนินการสำรวจ ศึกษา วิจัย ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลให้เกิดธรณีพิบัติภัยและติดตามพฤติกรรมของธรณีพิบัติภัยต่างๆ เพื่อประเมินสถานภาพ/กำหนดขอบเขตพื้นที่เสี่ยงภัยจัดทำแนวทางหรือมาตรการป้องกัน/บรรเทาผลกระทบจากธรณีพิบัติภัยต่างๆ พัฒนาขีดความสามารถในการคาดการณ์การพยากรณ์ความเสี่ยงต่อการเกิดธรณีพิบัติภัย การสร้างระบบเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรณีพิบัติภัยแก่ประชาชนและท้องถิ่นเพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้ชุมชนมีความเข้มแข็งพร้อมที่จะรับมือกับธรณีพิบัติภัยซึ่งจะช่วยบรรเทาผลกระทบจากธรณีพิบัติภัยที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัยที่มีประสิทธิภาพ

ดำเนินการสำรวจ รวบรวมข้อมูลและจัดทำแผนที่ตำแหน่งบ้านเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัยระดับชุมชน ในพื้นที่ 8 จังหวัด 24 อำเภอ 55 ตำบล 538 หมู่บ้าน ดังปรากฏในตารางที่ 5 และจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับธรณีพิบัติภัยแก่ประชาชน ผู้นำชุมชน และจัดตั้งอาสาสมัครเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัย จำนวนทั้งสิ้น 3,278 ราย จาก 8 จังหวัด 24 อำเภอ 55 ตำบล 538 หมู่บ้าน รวมทั้งจัดประชุมสัมมนาเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัย เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเครือข่าย

การฝึกอบรม “เครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัยในพื้นที่เสี่ยงภัย ครอบคลุมทั้งระบบต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ จังหวัดชุมพร”

ตารางที่ 5 : การสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัยที่มีประสิทธิภาพ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557

ลำดับที่	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	เครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัย (ราย)
1.	สุราษฎร์ธานี	6	8	68	472
2.	น่าน	5	10	72	475
3.	สุโขทัย	2	4	51	396
4.	เชียงราย	3	8	97	502
5.	อุตรดิตถ์	1	5	52	352
6.	แพร่	3	7	60	373
7.	เชียงใหม่	3	8	79	400
8.	ชุมพร	1	5	59	308
รวม	**8 จังหวัด**	**24 อำเภอ**	**55 ตำบล**	**538 หมู่บ้าน**	**3,278 ราย**

2. จัดทำแนวทางการป้องกันและฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยดินถล่ม

ดำเนินการสำรวจ รังวัดจัดทำแผนที่ภูมิประเทศขั้นรายละเอียด ธรณีวิทยา ธรณีวิศวกรรม ธรณีฟิสิกส์ และออกแบบโครงสร้างป้องกัน จัดทำโครงสร้างป้องกันดินถล่มและน้ำป่าไหลหลากที่มุ่งเน้นการเลียนแบบธรรมชาติให้ใกล้เคียงลักษณะพื้นที่เดิมภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านธรณีพิบัติภัยดินถล่ม ในพื้นที่ดำเนินงานโดยได้ดำเนินการจัดทำโครงสร้างฝายชะลอความเร็วและดักตะกอนในทางน้ำ โดยใช้พืชเพื่อลดการพังทลายของหน้าดินและตลิ่งพื้นที่บ้านพะละ ตำบลขะเนจื้อ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตากและบ้านปางควาย ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พร้อมทั้งจัดสัมมนาเผยแพร่ความรู้ด้านการจัดทำแนวทางการป้องกันและฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยดินถล่ม ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 แห่ง คือ 1) โรงเรียนบ้านขะเนจื้อ ตำบลขะเนจื้อ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก และ 2) โรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ 1 ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

การจัดทำโครงสร้างป้องกันดินถล่มและน้ำป่าไหลหลากร่วมกับประชาชนในพื้นที่
ในการวางกระสอบมีปีกพื้นที่ บ้านปางควาย ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

3. เสริมสร้างประสิทธิภาพการเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัย

- เฝ้าระวัง ติดตาม ข่าวสารสถานการณ์อากาศ ประสานงานทางโทรศัพท์กับเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัยในช่วงที่มีพายุหรือมรสุมจำนวน 11,200 ครั้ง ประกาศแจ้งให้เครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัยเฝ้าระวังภัยที่อาจเกิดจากฝนตกหนักติดต่อกันหลายวัน จำนวน 29 ฉบับ

- ดำเนินการซักซ้อมแผนการเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัยแบบบูรณาการและแบบชุมชนเป็นฐาน ในพื้นที่ 8 จังหวัด เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนและปรับปรุงประสิทธิภาพการเฝ้าระวังของเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัย ได้แก่ แบบบูรณาการ 2 จังหวัด คือ จังหวัดราชบุรีและนครราชสีมา และแบบชุมชนเป็นฐาน 6 จังหวัด คือ จังหวัดพังงา กาญจนบุรี อุทัยธานี ระยอง อุดรธานี และหนองคาย รวมทั้งตรวจสอบปรับปรุงข้อมูลและหมายเลขโทรศัพท์ของเครือข่ายฯ ให้มีความถูกต้องเป็นปัจจุบัน ดังปรากฏในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 : การปรับปรุงข้อมูลเครือข่ายฯ ให้เป็นปัจจุบัน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557

ลำดับที่	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวนเครือข่ายฯ						
					เก่าปี 47-56	เสียชีวิต	ย้าย	ออก	เพิ่ม	ไม่ขอเข้าร่วม	คงเหลือ
1.	ราชบุรี	3	2	21	210	3	8	1	25	-	223
2.	อุทัยธานี	3	10	56	396	7	2	9	114	-	492
3.	กาญจนบุรี	9	30	102	569	2	10	9	56	-	604
4.	หนองคาย	4	1	22	239	4	4	-	40	1	270
5.	อุดรธานี	2	5	28	305	5	6	-	61	-	355
6.	ระยอง	4	7	30	297	2	6	1	22	-	310
7.	นครราชสีมา	4	7	41	304	4	10	3	32	-	319
8.	พังงา	5	11	39	325	18	27	8	164	-	346
รวม	**8 จังหวัด**	**34**	**73**	**339**	**2,645**	**45**	**73**	**31**	**514**	**1**	**2,919**

4. สำรวจรอยเลื่อนมีพลัง (ระยะที่ 2)

สำรวจและศึกษารอยเลื่อนมีพลังขั้นรายละเอียดในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อกำหนดจุดติดตั้งเครื่องมือและสำรวจความเหมาะสมของพื้นที่ติดตั้งเครื่องวัดคลื่นสั่นสะเทือนพื้นดินแบบ Broadband Seismometer อย่าง Real Time พร้อมอุปกรณ์ จำนวน 12 ชุด รวมทั้งศึกษาพฤติกรรมการเลื่อนตัวของรอยเลื่อนเมื่อเกิดแผ่นดินไหว โดยการตรวจหาตำแหน่งศูนย์กลางแผ่นดินไหวและขนาดแผ่นดินไหว จากเครื่องวัดคลื่นสั่นสะเทือนพื้นดินพบการเกิดแผ่นดินไหวในประเทศไทยและพื้นที่ใกล้เคียง จำนวน 599 เหตุการณ์

ประเมินภัยพิบัติแผ่นดินไหวในประเทศไทย โดยการสำรวจธรณีฟิสิกส์ การวัดความเร็วของคลื่นเฉือนของชั้นดินด้วยการวิเคราะห์คลื่นผิวดิน MASW (Multichannel Analysis of Surface Wave) และ Microtremmor จำนวน 80 จุด เพื่อคำนวณการเพิ่มขึ้นของการสั่นสะเทือนของสัญญาณคลื่นแผ่นดินไหวในบริเวณที่มีแอ่งตะกอนหนา ดำเนินการจัดทำแผนที่ภัยพิบัติแผ่นดินไหวระดับจังหวัด 3 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย และลำพูน

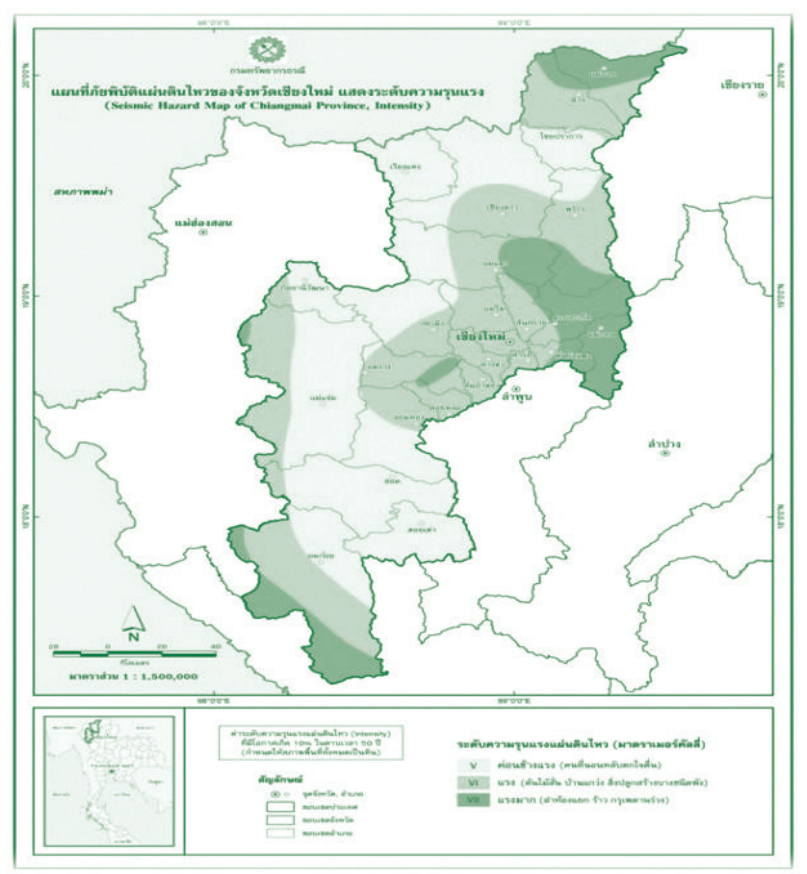

แผนที่ภัยพิบัติแผ่นดินไหวของจังหวัดเชียงใหม่แสดงระดับความรุนแรง

ผลลัพธ์ที่ได้ :

1. ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยจำนวน 3,278 ราย จาก 8 จังหวัด 24 อำเภอ 55 ตำบล 538 หมู่บ้านได้รับความรู้เกี่ยวกับธรณีพิบัติภัยต่างๆ สิ่งบอกเหตุ การเฝ้าระวังแจ้งเตือนภัย การวางแผนเพื่อบรรเทาและลดผลกระทบรวมทั้งแผนการอพยพหนีภัย

2. จัดทำแหล่งศึกษาเรียนรู้การป้องกันและฟื้นฟูพื้นที่ที่ประสบภัยดินถล่ม โดยประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อแก้ปัญหาดินถล่มและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติได้ด้วยตนเอง ใน 2 พื้นที่ คือ จังหวัดตากและจังหวัดเชียงใหม่

3. ประกาศแจ้งให้เครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัยเฝ้าระวังภัยที่อาจเกิดจากฝนตกหนักติดต่อกันหลายวัน จำนวน 29 ฉบับ และเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัยในพื้นที่ที่ได้รับการจัดตั้งเครือข่ายฯ มาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี ได้รับการซักซ้อมทบทวนแผนการเฝ้าระวังแจ้งเตือนภัยจำนวน 8 จังหวัด ซึ่งเป็นการลดผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย

4. บันทึกข้อมูลการเกิดแผ่นดินไหวในประเทศไทยโดยการตรวจหาตำแหน่งศูนย์กลางและขนาดแผ่นดินไหวจากเครื่องวัดคลื่นสั่นสะเทือนพื้นดินจำนวน 599 ครั้ง สามารถนำมาประเมินความเสี่ยงและจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหวในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ตาก และแม่ฮ่องสอนซึ่งเป็นประโยชน์ในการกำหนดมาตรการสำหรับลดผลกระทบต่อชุมชนต่างๆ จากแหล่งกำเนิดแผ่นดินไหวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปัญหา อุปสรรค :

1. อาสาสมัครเครือข่ายฯ ที่มีอยู่เดิมและได้รับการฝึกอบรมไว้แล้วมีการปรับเปลี่ยนผู้นำชุมชน โดยกลุ่มผู้นำชุมชนเดิมบางราย มีภารกิจอื่นทำให้ไม่สามารถร่วมเป็นอาสาสมัครเครือข่ายฯ ของกรมทรัพยากรธรณีได้อีกทั้งบางรายมีการย้ายที่อยู่ เปลี่ยนแปลงเลขหมายโทรศัพท์ ทำให้ไม่สามารถประสานงานเพื่อดำเนินการเฝ้าระวังตามแผนได้เมื่อถึงสถานการณ์วิกฤติ

2. การคำนวณหาจุดศูนย์เกิดแผ่นดินไหวยังมีความแม่นยำน้อย เนื่องจากเป็นการคำนวณโดยวิธีคอมพิวเตอร์ (Computer location) ด้วย Regional Earth crustal velocity model ซึ่งวิธีนี้เหมาะสมกับการคำนวณหาแผ่นดินไหวระยะไกล ดังนั้นเพื่อให้การตรวจวัดและประมวลผลเหตุการณ์แผ่นดินไหวเป็นไปได้อย่างแม่นยำและมีประสิทธิภาพจึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับ Local Earth crustal velocity model เพื่อให้เหมาะสมสำหรับการคำนวณหาแผ่นดินไหวระยะใกล้ของประเทศไทยและพื้นที่ใกล้เคียง

เงื่อนไขความสำเร็จ :

1. ประชาชน ผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล) คณะครูอาจารย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มครอบคลุมพื้นที่เสี่ยงภัยต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ มีความสนใจที่จะเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครเครือข่ายฯ ของกรมทรัพยากรธรณี รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักถึงความเสี่ยงภัยที่อาจได้รับในอนาคต ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติตามขั้นตอนการเฝ้าระวังที่ได้ร่วมกันจัดทำไว้

2. เครือข่ายอาสาสมัครประชาชน ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เสี่ยงภัยมีการซักซ้อมแผนการเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่องรวมทั้งมีการประสานงานกับกรมทรัพยากรธรณีในการเฝ้าระวังแจ้งเตือนภัย

3. เครื่องมือวัดคลื่นสั่นสะเทือนพื้นดินที่ติดตั้งในจังหวัดสามารถตรวจวัดข้อมูลการเกิดแผ่นดินไหวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ :

1. ควรดำเนินการตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลอาสาสมัครเครือข่ายฯ ให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ หากต้องการให้ครอบคลุมและทั่วถึงพื้นที่เสี่ยงภัยทั้งประเทศ ควรจัดสรรงบประมาณในการตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลอาสาสมัครเครือข่ายฯ ให้กับสำนักงานทรัพยากรธรณีเขต 1-4 ซึ่งจะเป็นการเพิ่มความถี่ในการดำเนินการตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวของแต่ละพื้นที่ได้มากขึ้น ทำให้ข้อมูลอาสาสมัครเครือข่ายฯ มีความเป็นปัจจุบันอย่างแท้จริง

2. การตรวจสอบและบำรุงรักษา สถานีเครื่องวัดคลื่นสั่นสะเทือนแบบ online และแบบ offline ของกรมทรัพยากรธรณีอย่างสม่ำเสมอให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. โครงการจัดทำแผนที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชน

การเกิดพิบัติภัยเกี่ยวกับดินถล่ม น้ำป่าไหลหลากและน้ำท่วมฉับพลัน ที่นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้น ซึ่งสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจำนวนมากในทุกภูมิภาคของประเทศไทย จำเป็นอย่างยิ่งต้องจัดเตรียมข้อมูลรายละเอียดเชิงพื้นที่ที่มีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เพื่อแสดงขอบเขตของพื้นที่เสี่ยงภัย ขอบเขตพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบ และตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ปลอดภัย สำหรับการติดตามสถานการณ์และสนับสนุนการเฝ้าระวังแจ้งเตือนพิบัติภัยต่างๆ รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนและบริหารสถานการณ์ทั้งก่อนเกิดเหตุการณ์ขณะเกิดเหตุการณ์ และการช่วยเหลือบรรเทาหลังเกิดเหตุการณ์ ปีงบประมาณ พ.ศ.2557 ได้ดำเนินการ ดังนี้

สำรวจ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลธรณีวิทยาเพื่อใช้สนับสนุนการจัดทำแผนที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชน พื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี สุโขทัย แพร่ น่าน อุตรดิตถ์ เชียงใหม่ และเชียงราย พร้อมทั้งจัดซื้อข้อมูลแบบจำลองระดับสูงเชิงเลข จำนวน 2,965 ระวาง รวมทั้งดำเนินการจ้างศึกษาทำข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชน จำนวน 120 ตำบล ในพื้นที่ 12 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุโขทัย ตาก เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน น่าน อุตรดิตถ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง และตรัง

ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลธรณีวิทยาเพื่อใช้สนับสนุนการจัดทำแผนที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชนพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหา อุปสรรค :

1. การดำเนินการจัดจ้างมีความล่าช้าเนื่องจากมีการปรับแก้ร่างข้อกำหนดหลายครั้ง และไม่สามารถจัดหาผู้รับจ้างได้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. การสำรวจข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชนต้องใช้ความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน และระยะเวลาในการสำรวจข้อมูลที่มีความละเอียดมาก ซึ่งปัจจุบันบุคลากรดังกล่าวมีจำนวนน้อย รวมทั้งการขาดความรู้ในการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย อาทิ การประเมินพื้นที่เสี่ยงภัยโดยใช้แบบจำลองคณิตศาสตร์ มาใช้ในการดำเนินการ

เงื่อนไขความสำเร็จ :

1. ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชนได้รับการเผยแพร่สู่ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยซึ่งในชุมชนได้มีการนำไปใช้ในการวางแผนบริหารจัดการพื้นที่เสี่ยงภัย

2. ผู้ปฏิบัติงานสำรวจข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชน จะต้องมีความรู้ ความสามารถ และนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ เพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ :

ควรเร่งรัดให้มีการสำรวจจัดทำข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชนทั้งประเทศให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย

ยุทธศาสตร์ที่ 6

การพัฒนาเครื่องมือและกลไกในการดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการจัดการมลพิษ

▶ 1. โครงการจัดทำแผนการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อขับเคลื่อนการบริหารจัดการ ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (พื้นที่ลุ่มน้ำภาคตะวันออก)

ผลกระทบอันเนื่องมาจากปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้ระบบนิเวศที่มีความหลากหลายในพื้นที่แต่ละชั้นคุณภาพลุ่มน้ำได้รับผลกระทบ ซึ่งรวมทั้งการดำเนินชีวิตที่มีแนวโน้มจะต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่เกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติในหลายรูปแบบมากขึ้น ทำให้ภาครัฐต้องเตรียมพร้อมเพื่อการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความเปราะบางต่อผลกระทบของสภาพภูมิอากาศ การให้ความสำคัญกับการวางแผนเพื่อปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สามารถลดความเสี่ยงต่อผลกระทบและภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและสภาพการณ์ในอนาคตจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเร่งดำเนินการ นอกจากจะเป็นการแก้ปัญหาในเชิงรับที่จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนในขณะนี้ โดยการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนมาเพื่อรักษาฐานการผลิตของชุมชนในลุ่มน้ำแล้ว ยังถือเป็นความท้าทายที่จะต้องป้องกันและแก้ไขปัญหาในเชิงรุกเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ปีงบประมาณ พ.ศ.2557 ได้ดำเนินการ ดังนี้

โครงการจัดทำแผนการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อขับเคลื่อนการบริหารจัดการชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานในพื้นที่ลุ่มน้ำหลักของประเทศ โดยเริ่มดำเนินการในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคตะวันออก ประกอบด้วย 9 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง สระแก้ว จันทบุรี ปราจีนบุรี ตราด และพื้นที่บางส่วนของจังหวัดนครนายกและสมุทรปราการ

ผลลัพธ์ที่ได้ :

ระบบนิเวศในพื้นที่ลุ่มน้ำสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงปลอดภัย โดยไม่เกิดการสูญเสียหรือสามารถลดการสูญเสียให้เกิดน้อยที่สุด เมื่อต้องเผชิญกับภัยคุกคามหรือผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความสามารถในการแสวงหาประโยชน์จากโอกาสที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อต้องเผชิญกับภัยคุกคาม

ปัญหา อุปสรรค และเงื่อนไขความสำเร็จ :

ชุมชนยังขาดความเข้าใจที่ชัดเจนต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้ผลการศึกษาที่ได้อาจไม่สามารถนำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อจัดทำเกณฑ์วิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดซึ่งจำเป็นต้องอาศัยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ที่พิสูจน์ได้มาเป็นตัวกำหนด

ข้อเสนอแนะ :

ควรเพิ่มวิธีการและรูปแบบการเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้เข้าถึงประชาชนในทุกๆ ระดับ

▶ 2. การขับเคลื่อนนโยบาย แผน และมาตรการด้านการบริหารจัดการที่ดิน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เสนอสัดส่วนและแนวทางการใช้ที่ดินแต่ละประเภทที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ และศักยภาพของพื้นที่ พร้อมฉากทัศน์ที่แสดงภาพทางเลือกของการใช้ที่ดินของประเทศไทยในอีก 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2575) เป็นกรอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานแต่เนื่องจากขณะนั้นนโยบายเกี่ยวกับการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยยังไม่ชัดเจน ทำให้การสร้างฉากทัศน์การใช้ที่ดินโดยนำปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมาพิจารณายังไม่เด่นชัดในปีงบประมาณ 2557 สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนนโยบาย แผน และมาตรการด้านการบริหารจัดการที่ดินเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในการขับเคลื่อนนโยบาย แผน และมาตรการการบริหารจัดการที่ดินให้รองรับกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป ให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ประเทศ (ร่าง) แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเป้าหมายการใช้ที่ดินของประเทศในอีก 20 ปีข้างหน้า ซึ่งเป็นผลการศึกษาในปี พ.ศ. 2555 มาขับเคลื่อนนโยบาย แผน และมาตรการด้านการบริหารจัดการที่ดินไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยทำการศึกษา วิเคราะห์ความสำคัญความเชื่อมโยงและประเด็นปัญหาหลักระหว่างการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับการใช้ที่ดินในระดับต่างๆเพื่อหามาตรการที่เหมาะสม ร่วมกับการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ การสัมภาษณ์และสำรวจความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องและได้คัดเลือกพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยน้ำมวบ จังหวัดน่านเป็นพื้นที่กรณีศึกษาในการขับเคลื่อนนโยบาย แผน และมาตรการด้านการบริหารจัดการที่ดินเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไปสู่การปฏิบัติโดยยึดหลัก AFP (Area - Function - Participation) เข้ามาใช้ในการดำเนินโครงการฯเพื่อให้สามารถตอบโจทย์การรองรับและลดความเสี่ยงของการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ จากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการใช้ที่ดินไม่เหมาะสมหรือการเสื่อมโทรมทางกายภาพของดิน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการใช้ที่ดินของประเทศในอีก 20 ปีข้างหน้า

ผลลัพธ์ที่ได้ :

(ร่าง) นโยบาย แผน และมาตรการด้านการบริหารจัดการที่ดินเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศซึ่งเป็นผลของการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน และเสริมสร้างความเข้มแข็งของนโยบายยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการที่ดินที่ได้จัดทำไว้แล้ว ให้สามารถรองรับความรุนแรงของสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ตามความเหมาะสมกับลักษณะการใช้ที่ดิน ศักยภาพ และความต้องการของพื้นที่ให้สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาและความเป็นอยู่ของชุมชนอย่างยั่งยืน (รายละเอียดดังแผนผัง)

แผนผังความเชื่อมโยงนโยบาย ยุทธศาสตร์ระดับประเทศ กับ (ร่าง) นโยบาย แผน และมาตรการด้านการบริหารจัดการที่ดิน
เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

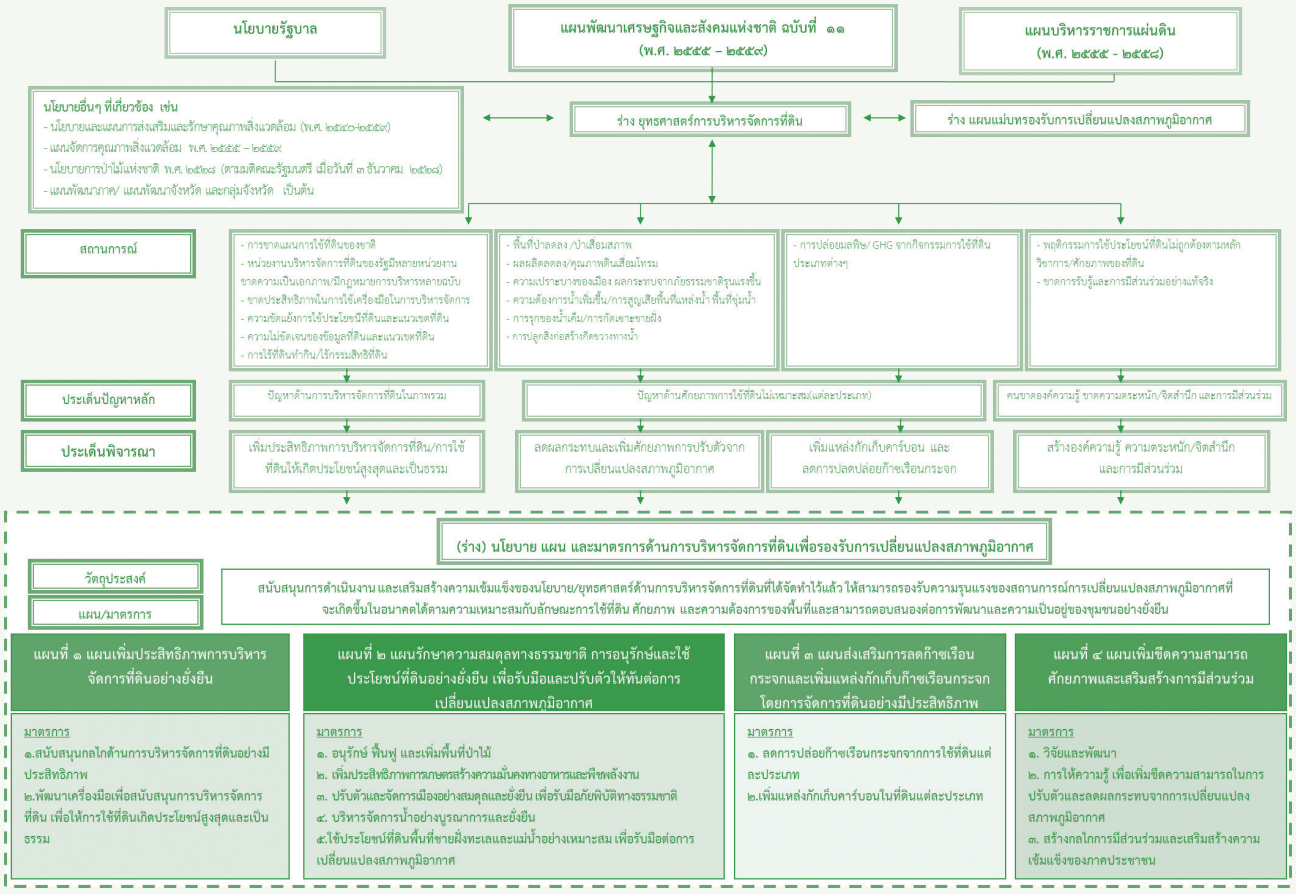

ปัญหา อุปสรรค :

เนื่องจากการบริหารจัดการที่ดินของประเทศมีหลายหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง ทำให้ขาดความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการที่ดินในภาพรวมของประเทศประกอบกับข้อมูลการใช้ที่ดินหลายส่วนที่มีมาตราส่วนแตกต่างกัน และกระจายไปตามหน่วยงานที่รับผิดชอบจำเป็นต้องพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกันสามารถเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานได้

เงื่อนไขความสำเร็จ :

ในการขับเคลื่อนนโยบาย แผน และมาตรการฯ เพื่อนำไปสู่การใช้ที่ดินอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องสร้างกระบวนการให้เกิดความเข้าใจถึงความเชื่อมโยงของสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปกับเรื่องการบริหารจัดการที่ดินในทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดความตระหนักและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่การผลักดันเป้าหมายการใช้ที่ดินของประเทศในอีก 20 ปีข้างหน้า ไปสู่การปฏิบัติในกลุ่มต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ :

จำเป็นต้องเร่งผลักดันนโยบายการบริหารจัดการที่ดิน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้เกิดการบังคับใช้และถือปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และขับเคลื่อนผ่านองค์กรและคณะกรรมการในแต่ละระดับทั้งในระดับนโยบาย ระดับพื้นที่และระดับลุ่มน้ำ รวมถึงต้องพัฒนาเครื่องมือและกลไกที่สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคีสร้างกระบวนการเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงความเชื่อมโยงของสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปกับเรื่องการบริหารจัดการที่ดินในทุกภาคส่วนและสร้างระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในช่วงการจัดทำแผน และการนำนโยบายและแผนไปสู่การปฏิบัติ ทั้งในระดับแผนชาติ แผนภาค แผนจังหวัด และแผนชุมชน

3. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากหมอกควันและไฟป่า

ในช่วงหน้าแล้งระหว่าง (มกราคมถึงเมษายนของทุกปี) จะพบปริมาณฝุ่นละอองเพิ่มสูงขึ้นในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย สาเหตุมาจากความแห้งแล้งส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นของไฟป่าทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และราชอาณาจักรกัมพูชา ประกอบกับในช่วงเวลาดังกล่าว เกษตรกรจะทำการเผาเศษวัสดุเพื่อเตรียมพื้นที่สำหรับทำการเกษตร ในช่วงฤดูฝน สภาวะอากาศที่แห้งและนิ่ง รวมทั้งภูมิประเทศบางแห่งเป็นแอ่งกระทะ เช่น แอ่งแม่ฮ่องสอน แอ่งเชียงใหม่-ลำพูน เป็นต้น ทำให้ฝุ่นละอองไม่แพร่กระจายและแขวนลอยอยู่ในบรรยากาศได้นานไม่ตกลงสู่พื้นดิน ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย ทัศนวิสัย และความเป็นอยู่ของประชาชนรวมถึงเศรษฐกิจในพื้นที่อันเนื่องมาจากได้รับผลกระทบด้านการท่องเที่ยว

กรมควบคุมมลพิษ จึงได้เตรียมพร้อมในการป้องกันและรับมือกับสถานการณ์วิกฤติหมอกควัน 9 จังหวัดภาคเหนือ ปี 2557 โดยมีผลงานที่สำคัญ ดังนี้

1. การมอบนโยบายในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ 9 จังหวัด ปี 2557 โดยนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและรับมือสถานการณ์วิกฤติหมอกควัน 9 จังหวัดภาคเหนือ ปี 2557 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ ได้จัดทำ“นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ 9 จังหวัด ปี 2557” โดยมีวัตถุประสงค์หลักให้จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแนวทางดำเนินงานในการบริหารจัดการปัญหาหมอกควันในช่วงวิกฤติในพื้นที่ภาคเหนือไปในทิศทางเดียวกันอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการมุ่งสู่ความสำเร็จ

สาระสำคัญของนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ 9 จังหวัด ปี 2557 ประกอบด้วย

1) ให้จังหวัดบริหารจัดการแบบเบ็ดเสร็จ โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสูงสุดในการสั่งการหน่วยงานในพื้นที่เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควัน โดยการบูรณาการประสานการทำงานให้เป็นหนึ่งเดียว เน้นการปฏิบัติงานที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2) ดำเนินการป้องกันเชิงรุก โดยให้จังหวัดกำหนดช่วงเวลาวิกฤติหมอกควันในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ให้มีการจัดการเชื้อเพลิงให้แล้วเสร็จก่อนช่วงวิกฤติหมอกควัน ตลอดจนการสร้างความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเผา

3) จัดการพื้นที่เสี่ยงอย่างเข้มข้น โดยให้จังหวัดกำหนดพื้นที่เสี่ยงต่อการเผา ดำเนินมาตรการป้องกันเชิงรุกไม่ให้เกิดการเผาในพื้นที่เสี่ยง ระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนในการเฝ้าระวังและลาดตระเวนอย่างเข้มข้น ดับไฟก่อนเกิดการลุกลาม รวมทั้งการสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคเอกชนในการจัดการเชื้อเพลิง ให้มีการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและแจ้งเตือนสถานการณ์หมอกควัน

4) มุ่งเป้าสู่ความสำเร็จ เน้นการประเมินผลโดยการวัดความสามารถในการบริหารจัดการปัญหาหมอกควันของจังหวัด

ทั้งนี้ จังหวัดและหน่วยงานท้องถิ่นได้มีการบูรณาการการดำเนินงานตามนโยบายฯ ดังกล่าว ได้แก่ การกำหนดช่วงวิกฤติหมอกควันเพื่อเคร่งครัดการควบคุมการเผาและหมอกควัน การกำหนดพื้นที่เสี่ยงเพื่อระดมสรรพกำลังในการเฝ้าระวังและควบคุมการเผาอย่างเร่งด่วน การระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหา เป็นต้น โดยอาศัยการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการจากกรมควบคุมมลพิษ

2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศในพื้นที่ภาคเหนือ ครอบคลุม 9 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา แม่ฮ่องสอน และตาก รวม 15 สถานี แบ่งเป็น 13 สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ และ 2 หน่วยตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบเคลื่อนที่ (Mobile Unit) ที่พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ทั้งนี้ สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และหน่วยตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบเคลื่อนที่ที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศบริเวณชายแดนและเฝ้าระวังสถานการณ์มลพิษจากหมอกควันข้ามแดน

ในช่วงวิกฤติกรมควบคุมมลพิษได้ระดมสรรพกำลังและงบประมาณในการดูแลรักษาให้สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในพื้นที่ภาคเหนือ สามารถดำเนินการตรวจวัดคุณภาพอากาศได้อย่างต่อเนื่องและมีข้อมูลคุณภาพอากาศเผยแพร่สู่สาธารณะเป็นประจำทุกวัน รวมทั้งการเตรียมความพร้อมของหน่วยตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบเคลื่อนที่เพื่อจัดส่งไปตรวจวัดในพื้นที่ที่เกิดวิกฤติหมอกควันรุนแรง และในพื้นที่ที่ไม่มีสถานีตรวจวัดฯ ตั้งอยู่ เช่น อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลคุณภาพอากาศ จำนวนจุดความร้อน และข้อมูลอุตุนิยมวิทยา เพื่อรายงานและแจ้งเตือนสถานการณ์หมอกควันผ่านช่องทางต่างๆ ตามระดับความรุนแรงของปริมาณฝุ่นละออง 4 ระดับ เพื่อให้จังหวัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนเตรียมพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์หมอกควัน โดยรายงานข้อมูลและแจ้งเตือนสถานการณ์ผ่านทางเอกสาร โทรสาร จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ รวมทั้ง Application Air4Thai และ sms เป็นประจำทุกวัน

3. การพัฒนารูปแบบการรายงานข้อมูลคุณภาพอากาศเพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สามารถรับทราบข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ โดยได้มีการปรับปรุงแอพพลิเคชั่น Air4Thai ให้มีรูปแบบที่ประชาชนสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น รวมทั้งได้มีการประสานไปยังสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค เพื่อจัดกิจกรรมให้ความรู้และเชิญชวนทุกภาคส่วนให้ใช้ประโยชน์จากแอพพลิเคชั่น Air4Thai และช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมกันนี้ ยังได้มีการพัฒนาช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถเผยแพร่ข้อมูล Real-time ผ่านระบบอินเตอร์เน็ต ได้แก่ เว็บไซต์ air4thai.pcd.go.th และการพัฒนาแอพพลิเคชั่น Air4ASEAN เพื่อสร้างเครือข่ายการตรวจวัดและเผยแพร่ข้อมูลคุณภาพอากาศในระดับภูมิภาคอาเซียนอีกด้วย

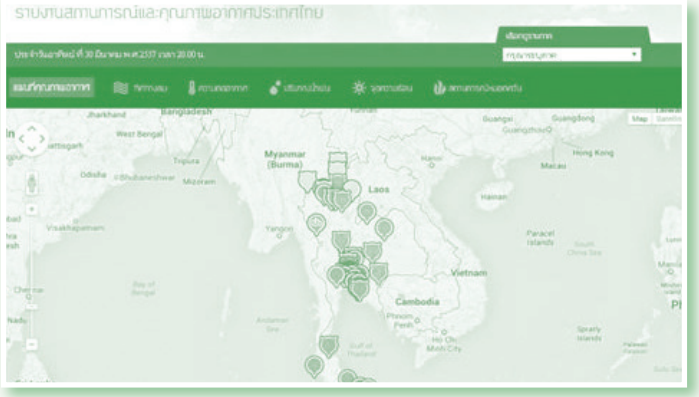

แอพพลิเคชั่น Air4ASEAN

เว็บไซต์ air4thai.pcd.go.th

ผลจากการดำเนินงานในปี 2557 สถานการณ์คุณภาพอากาศในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ (จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน และตาก) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 30 เมษายน 2557 พบว่าปริมาณฝุ่นละอองเฉลี่ย 24 ชั่วโมง สูงสุด เท่ากับ 318 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (ที่ตำบลจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2557) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2556 ช่วงเวลาเดียวกัน ปริมาณฝุ่นละอองมีค่าสูงสุดเท่ากับ 428 ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร (ที่ตำบลจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556) จะเห็นว่าปริมาณฝุ่นละอองสูงสุดมีค่าลดลง นอกจากนี้หากพิจารณาในรายจังหวัด พบว่าจังหวัดเชียงราย ลำพูน แพร่ และน่าน มีปริมาณฝุ่นละอองสูงสุดลดลงเช่นกัน

ตารางที่ 7 : สรุปปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอนเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง 30 เมษายน 2557

จังหวัด	ปริมาณฝุ่นละอองสูงสุด (มคก./ลบ.ม.)			จำนวนวันที่เกินมาตรฐาน (วัน)		
	2555	2556	2557	2555	2556	2557
เชียงราย	479	265	253	56	29	21
เชียงใหม่	201	212	275	17	21	21
ลำพูน	243	202	175	25	12	11
ลำปาง	279	351	229	33	30	37
แพร่	249	256	184	26	27	23
พะเยา	275	201	298	28	17	22
น่าน	218	270	186	27	21	22
แม่ฮ่องสอน	355	428	318	33	37	23
ตาก	325	114	144	12	0	5
รวม 9 จังหวัด	**479**	**428**	**318**	**64**	**45**	**47**

4. การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

สถานการณ์และสภาพปัญหา :

1. ในปี 2558 มีปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างสะสมทั่วประเทศ 30.83 ล้านตัน (เพิ่มขึ้น 5%) จังหวัดที่มีปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างสะสม เกิน 1 ล้านตัน ได้แก่ สมุทรปราการ ชลบุรี สุราษฎร์ธานี สงขลา นครศรีธรรมราช

2. ปริมาณของเสียอันตรายจากชุมชนทั่วประเทศ 2 แสนตัน แบ่งเป็นแบตเตอรี่เก่าชนิดตะกั่ว 68% แบตเตอรี่แห้ง 17% หลอดไฟ 8% และยาฆ่าแมลง 7%

3. ขยะติดเชื้อ เพิ่มขึ้น 50,000 ตัน/ปี

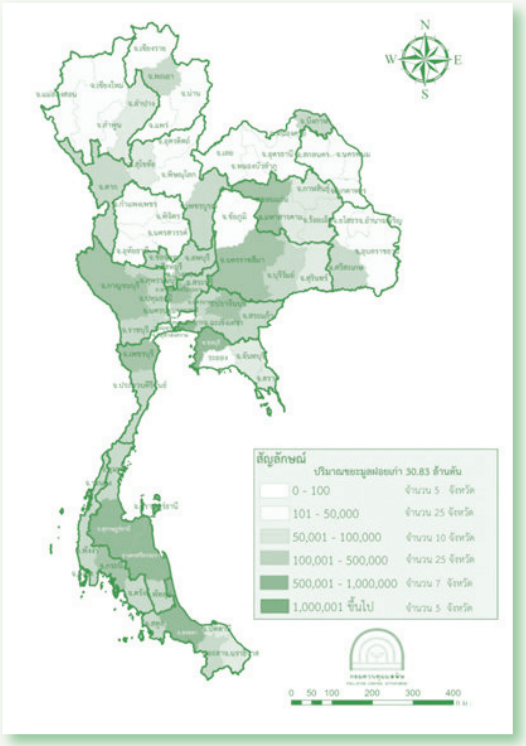

สาเหตุ :

1. การกำจัดขยะมูลฝอยของสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล หรือไม่ได้รับการเก็บขน ทำให้มีขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในพื้นที่จำนวนมาก

2. ไม่มีการคัดแยกขยะมูลฝอย

การดำเนินการแก้ไข :

1. วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินงานตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1) การกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่วิกฤติ (ขยะมูลฝอยเก่า)

2) การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม (ขยะมูลฝอยใหม่)

3) การวางระเบียบมาตรการการบริหาร

4) การสร้างวินัยของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน

มีแนวทางการขับเคลื่อนในระยะเร่งด่วน (6 เดือน) ระยะปานกลาง (1 ปี) และระยะยาว (1 ปี ขึ้นไป) พื้นที่เป้าหมายระยะเร่งด่วน 10 จังหวัด ระยะปานกลาง 20 จังหวัด และระยะยาว 47 จังหวัด

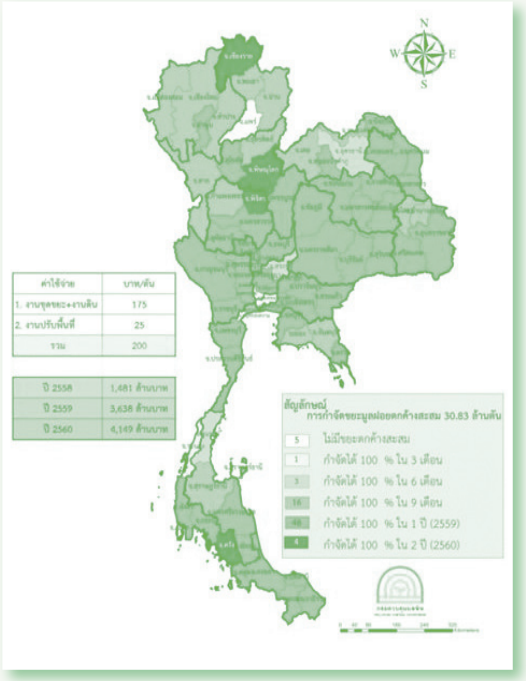

2. เป้าหมาย

เป้าหมายการจัดการขยะมูลฝอยตกค้างสะสม 30.83 ล้านตัน มีดังนี้

- 1 จังหวัด : กำจัดได้ 100% ใน 3 เดือน (ระนอง)
- 3 จังหวัด : กำจัดได้ 100% ใน 6 เดือน (ชุมพร สระบุรี อุดรธานี)
- 16 จังหวัด : กำจัดได้ 100% ใน 9 เดือน
- 48 จังหวัด : กำจัดได้ 100% ใน 1 ปี (2559)
- 4 จังหวัด : กำจัดได้ 100% ใน 2 ปี (2560)

ผลการดำเนินงาน :

1. การกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสม (ขยะเก่า)

กำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสม (ขยะมูลฝอยเก่า) 6 จังหวัดวิกฤต ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดนครปฐม จังหวัดสระบุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสมุทรปราการ สามารถกำจัดได้แล้ว 9,262,364 ตัน จากจำนวนทั้งหมด 11,047,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 84

- พระนครศรีอยุธยา นครปฐม สระบุรี และลพบุรี : กำจัดได้แล้ว 452,293 ตัน (50%)
- ปทุมธานี และสมุทรปราการ : กำจัดได้แล้ว 8,810,070 ตัน (89%)
- จังหวัดทั่วประเทศอีก 71 จังหวัด : ปรับปรุงฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย นำขยะมูลฝอยไปกำจัดอย่างถูกต้อง

2. การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เป็นขยะมูลฝอยใหม่

- คัดเลือกพื้นที่ต้นแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม จำนวน 98 แห่ง โดยมีการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางแล้ว 73 แห่ง เก็บขนขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท 26 แห่ง และกำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกต้อง 63 แห่ง

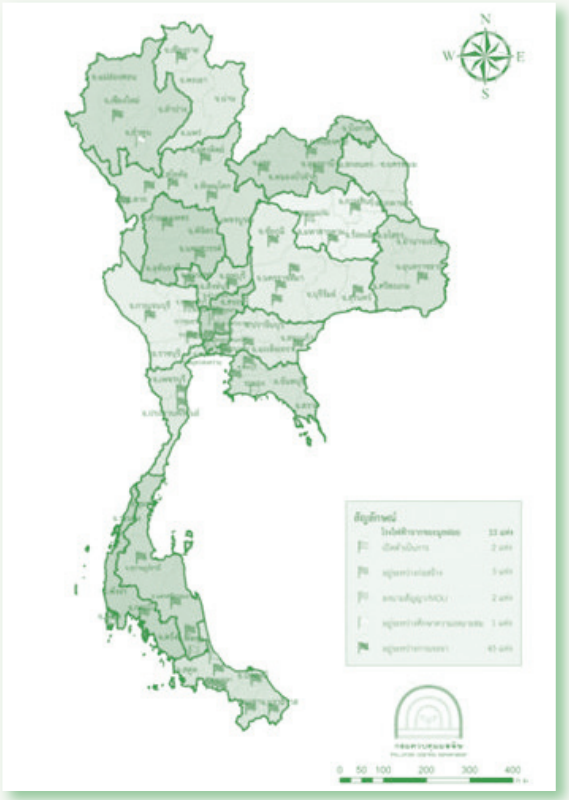

- คัดเลือกพื้นที่ศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายชุมชนของจังหวัด จำนวน 83 แห่ง มีการเก็บรวบรวมของเสียอันตรายชุมชนแล้ว 35 แห่ง รวมประมาณ 40 ตัน
- กำหนดศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม (cluster) ในแต่ละจังหวัด ทั้งหมด 246 กลุ่มพื้นที่ ขนาดใหญ่ 31 กลุ่ม ขนาดกลาง 142 กลุ่ม ขนาดเล็ก 73 กลุ่ม และสถานีขนถ่าย 60 แห่ง
- ส่งเสริมพื้นที่ที่มีศักยภาพในการแปรรูปขยะมูลฝอยเพื่อผลิตพลังงาน จำนวน 53 แห่ง
- เปิดดำเนินการแล้ว 2 แห่ง คือ เทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต และเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้า ได้ 25.7 เมกกะวัตต์
- อยู่ระหว่างการก่อสร้าง จำนวน 3 แห่ง คือ กรุงเทพมหานคร เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น และเทศบาลตำบลแม่ขรี จังหวัดพัทลุง ซึ่งจะผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ 10.9 เมกกะวัตต์
- อีก 48 แห่ง อยู่ระหว่างดำเนินการ โดยมีการลงนามในบันทึกความเข้าใจร่วมกับเอกชนแล้ว เช่น เทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เทศบาลเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี เป็นต้น

3. การวางระเบียบมาตรการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ กระทรวงการคลัง ได้ออกประกาศคณะกรรมการนโยบายการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณมูลค่าของโครงการการลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2558 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2558
- กระทรวงพลังงานได้กำหนดอัตราส่วนเพิ่มราคารับซื้อไฟฟ้า (Feed-in tariff) จากการใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงให้สูงขึ้น ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติแล้ว
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยกร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... เสร็จเรียบร้อยแล้ว คาดว่าจะเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ภายในเดือนเมษายน 2558
- กระทรวงสาธารณสุขอยู่ระหว่างการเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณากฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. .... และร่างกฎกระทรวงอัตราค่าธรรมเนียมการเก็บขนและกำจัดมูลฝอย ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ระหว่างยกร่างพระราชบัญญัติการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแห่งชาติ พ.ศ. .... และดำเนินการรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆ คาดว่าจะเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในเดือนพฤษภาคม 2558

4. การสร้างวินัยของคนในการจัดการขยะมูลฝอย

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับกระทรวงมหาดไทยดำเนินโครงการ “เมืองสะอาดคนในชาติมีสุข” เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา 87 พรรษา เริ่มตั้งแต่วันที่ 4 พฤศจิกายน 2557 โดยรณรงค์ประชาสัมพันธ์ จัดนิทรรศการให้ความรู้ ปลูกจิตสำนึกประชาชนด้านการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการเก็บและคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางจนถึงการกำจัด และทำความสะอาดสถานที่สาธารณะต่าง ๆ ทุกจังหวัด ซึ่งเป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งให้ทุกจังหวัดดำเนินการ
- รณรงค์สร้างจิตสำนึกประชาชนในการรักษาความสะอาดและการทิ้งขยะมูลฝอย โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ บ้านเรือน/ชุมชน โรงเรียน/สถานศึกษา สถานที่ราชการ/ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานที่สาธารณะ/แหล่งท่องเที่ยว และสถานประกอบการ/ห้างสรรพสินค้า และมีการจัดภาชนะรองรับขยะมูลฝอยให้เหมาะสมกับสถานที่ต่างๆ

การดำเนินงานต่อไป :

1. ควบคุม เร่งรัด กำกับดูแลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตาม Roadmap ขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด
2. สนับสนุนการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการลด การคัดแยกขยะมูลฝอย และส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
3. วิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุนก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย และโรงไฟฟ้าที่ใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงการผลิต
4. ส่งเสริมศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

ประโยชน์ที่ได้รับ :

ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น และไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 7

พัฒนาองค์ความรู้ และกลไกในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ

1. โครงการเร่งจัดทำแนวเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรณี

ทรัพยากรธรณีมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก โดยเป็นวัตถุดิบพื้นฐานสำหรับอุตสาหกรรมต่าง ๆ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ในการจัดการทรัพยากรธรณีอย่างชัดเจนเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์คุ้มค่าสูงสุด ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ปีงบประมาณ พ.ศ.2557 ได้ดำเนินการ ดังนี้

- **จำแนกเขตเพื่อการจัดการด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีรายจังหวัด**

1. สำรวจและตรวจสอบข้อมูลธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณี ประเมินสถานภาพและศักยภาพแหล่งทรัพยากรธรณีในพื้นที่เป้าหมายคือ จังหวัดนครนายก ชัยนาท สุพรรณบุรี และสงขลา

2. เสนอแนวทางบริหารจัดการทรัพยากรธรณีเชิงพื้นที่จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1) ข้อเสนอแนวทางการบริหารจัดการ เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเส้นทางสัมผัสธรรมชาติและการผจญภัย “เดินป่า-ดูนก-เล่นน้ำตก-ล่องแก่ง” จังหวัดนครนายก

2) ข้อเสนอแนวทางการบริหารจัดการเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เส้นทาง “ดูนก-กินปลา-ชมวัด-ปั้นดิน” จังหวัดชัยนาท

3) ข้อเสนอแนวทางการบริหารจัดการข้อเสนอแนวทางการบริหารจัดการเส้นทางการเรียนรู้ อำเภออู่ทอง “เมืองโบราณอู่ทอง-หินแปลก-พันธุ์ไม้งาม-ชมแหล่งน้ำมัน” และเส้นทางสัมผัสธรรมชาติและการผจญภัยอำเภอด่านช้าง “ดูหมอก-ลอดถ้ำ-ปีนน้ำตก-ชมวิถีชีวิตกะเหรี่ยง” จังหวัดสุพรรณบุรี

4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งธรณีวิทยาจังหวัดสงขลาเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวธรณีวิทยาจังหวัดสงขลา

การประชุมสัมมนา เรื่อง“การร่วมเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ สำหรับการปฏิบัติงานจำแนกเขตเพื่อการจัดการด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีรายจังหวัดปีงบประมาณ พ.ศ. 2557” และร่วมตรวจสอบข้อมูลลักษณะธรณีวิทยา ธรณีวิทยาแหล่งแร่ และธรณีพิบัติภัยในพื้นที่จังหวัดชัยนาทและสุพรรณบุรี

- **สำรวจและประเมินพื้นที่ศักยภาพแร่ระดับไพศาลในพื้นที่ร่อนพิบูลย์ (บริเวณจังหวัดนครศรีธรรมราช)**

พบพื้นที่ศักยภาพทางแร่สำหรับการสำรวจในขั้นรายละเอียดต่อไป จำนวน 4 พื้นที่ได้แก่

1. RB-POT-1อยู่ในเขตอำเภอฉวาง กิ่งอำเภอช้างกลาง อำเภอนาบอน และอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ครอบคลุมเนื้อที่ 91 ตารางกิโลเมตร พบศักยภาพของแร่แมกนีไทต์ อิลเมไนต์ และดีบุก-ทังสเตน

2. RB-POT-2 อยู่ในเขตอำเภอเมือง และอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ครอบคลุมเนื้อที่ 22 ตารางกิโลเมตร พบศักยภาพของแร่แมกนีไทต์ อิลเมไนต์ และฮีมาไทต์

3. RB-POT-3 อยู่ในเขตอำเภอลานสกาและอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ครอบคลุมเนื้อที่ 11 ตารางกิโลเมตร พบศักยภาพของแร่อิลเมไนต์ ฮีมาไทต์ ลูโคซีน และดีบุก-ทังสเตน

4. RB-POT-4 อยู่ในเขตอำเภอจุฬาภรณ์ อำเภอร่อนพิบูลย์ และอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ครอบคลุมเนื้อที่ 3 ตารางกิโลเมตร พบศักยภาพของแร่ฮีมาไทต์ ลูโคซีน และดีบุก-ทังสเตน

การเรียงตัวอย่างเพื่อหาแร่หนัก ตัวอย่างแร่หนักที่ได้จากการเรียง

การเก็บตัวอย่างตะกอนท้องน้ำ

- งานสำรวจและประเมินศักยภาพทรัพยากรแร่ขั้นรายละเอียดของแร่พลวง (จังหวัดลำปาง) แร่หนัก-ธาตุหายาก (จังหวัดอุทัยธานี-สุพรรณบุรี) และทรายแก้ว (จังหวัดระยอง) โดยมีผลการดำเนินงานดังนี้

1. แร่พลวง (จังหวัดลำปาง)

- พบพื้นที่แหล่งแร่ “ห้วยเตาปูน”อยู่ในเขตตำบลเวียงมอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง พบสายแร่ควอตซ์ที่มีแร่พลวง ขนาดสายแร่ตั้งแต่ 3 มิลลิเมตร ถึง 50 เซนติเมตร ลักษณะเป็นสายแร่สั้น ๆ ไม่ต่อเนื่อง เกิดเป็นโซนกว้าง 0.5-1 เมตร ยาว 100-250 เมตร จำนวน 3 โซน มีปริมาณทรัพยากรโลหะพลวงรวมทั้งสิ้น 467.86 เมตริกตัน คิดเป็นมูลค่าโลหะพลวง 19.85 ล้านบาท (ราคาโลหะพลวงประกาศ ณ วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2533 โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เท่ากับ 42,431 บาท/เมตริกตัน)

- แนวทางบริหารจัดการแหล่งแร่เชิงพื้นที่มี 3 แนวทาง คือ 1) แนวทางด้านอนุรักษ์ โดยจัดให้เป็นพื้นที่สำรองไว้เนื่องจากพื้นที่แหล่งแร่ยังไม่มีความคุ้มค่าถึงระดับทำเหมืองคุ้มทุนในเงื่อนไขปัจจุบัน 2) แนวทางด้านวิชาการ โดยเผยแพร่ข้อมูลการสำรวจให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในพื้นที่ และ 3) แนวทางอนุรักษ์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทรัพยากรธรณี จัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามเส้นทางอำเภอเถิน-จังหวัดสุโขทัย รวมกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง เช่น แหล่งโป่งข่าม หินอ่อน ทองคำ

2. แร่หนัก-ธาตุหายาก (จังหวัดอุทัยธานี-สุพรรณบุรี)

- พบพื้นที่แหล่งแร่ “บ้านน้ำรอบ-ชินวัตพัฒนา” อยู่ในเขตตำบลน้ำรอบ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ครอบคลุมเนื้อที่ 2 ตารางกิโลเมตร มีปริมาณธาตุหายากรวม (total rare earth) ประมาณ 7,600 เมตริกตันโลหะ (ประเมินรวมเฉพาะธาตุหายาก 5 ชนิดที่มีค่าความสมบูรณ์เฉลี่ยสูงกว่า 10 ppm ได้แก่ ซีเรียม (Ce) แลนทานัม (La) นีโอดิเมียม (Nd) เพรซีโอดิเมียม (Pr) และอิตเทรียม (Y))

- แนวทางบริหารจัดการแหล่งแร่เชิงพื้นที่มี 2 แนวทาง คือ 1) แนวทางด้านเศรษฐศาสตร์ โดยอนุรักษ์พื้นที่ไว้เป็นแหล่งแร่สำรอง เนื่องจากมีปริมาณธาตุหายากหนัก (ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชั้นสูง) อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ จึงยังไม่เหมาะที่จะพัฒนา แต่หากมีความจำเป็นต้องพัฒนาแหล่งแร่ควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการรายใหญ่เป็นผู้ดำเนินการ เนื่องจากต้องใช้ต้นทุนในการดำเนินการสูง และ 2) แนวทางด้านวิชาการ โดยการศึกษาวิจัยต่อยอดในเชิงลึก

3. ทรายแก้ว (จังหวัดระยอง)

- พบพื้นที่แหล่งแร่ในเขตอำเภอแกลง จังหวัดระยอง จำนวน 2 พื้นที่ ได้แก่ 1) พื้นที่บ้านแขมงคงมั่น ตำบลชากโดน ครอบคลุมเนื้อที่ 2.93 ตารางกิโลเมตร ความหนาชั้นทรายแก้วเฉลี่ย 3-4.6 เมตร มีปริมาณทรัพยากรแร่ทรายแก้ว 24.93 ล้านเมตริกตัน และ 2) พื้นที่บ้านคลองทุเรียน ตำบลชากพง ครอบคลุมเนื้อที่ 2.77 ตารางกิโลเมตร ความหนาชั้นทรายแก้วเฉลี่ย 3-4.3 เมตร มีปริมาณทรัพยากรแร่ทรายแก้ว 26.29 ล้านเมตริกตัน ดังนั้นปริมาณทรัพยากรแร่ทรายแก้วรวมทั้งสิ้น 51.22 ล้านเมตริกตัน คิดเป็นมูลค่าแร่ทรายแก้ว 17,927 ล้านบาท (ราคาแร่ทรายแก้วประกาศ ณ วันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2528 โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เท่ากับ 350 บาท/เมตริกตัน)

- แนวทางบริหารจัดการแหล่งแร่เชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนาโดยให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีการแต่งแร่ เนื่องจากพื้นที่แหล่งแร่ทั้ง 2 พื้นที่ มีค่าเฉลี่ยของปริมาณ SiO_2 ต่ำ หากมีการพัฒนาแหล่งแร่นี้จะต้องพัฒนาเทคโนโลยีการแต่งแร่ เพื่อแต่งแร่คุณภาพต่ำให้สามารถนำมาทดแทนแร่ที่มีคุณภาพสูง

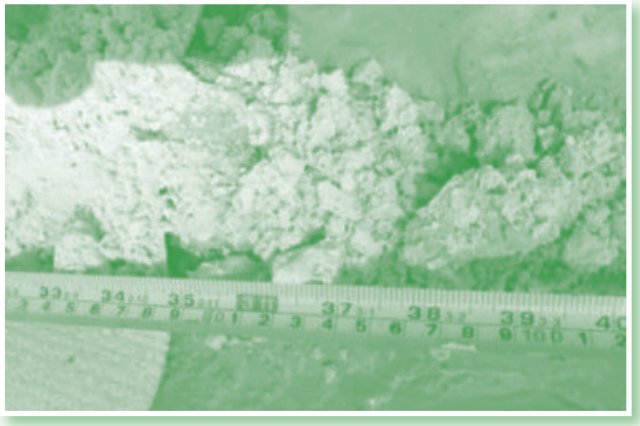

ลักษณะของตัวอย่างทรายที่ได้จากการเจาะ

การเจาะเก็บตัวอย่างทรายแก้วระดับลึกด้วย Sand Pump

การเจาะเก็บตัวอย่างทรายแก้วระดับลึกด้วยเครื่องเจาะสำรวจแบบกระแทก

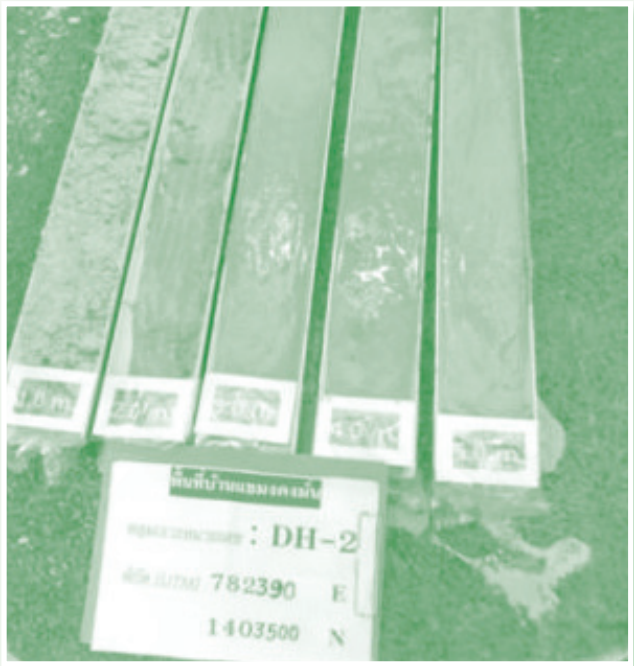

ลักษณะของตัวอย่างทรายที่ได้จากการเจาะสำรวจ

ร่องรอยการขุดตามสายแร่พลวงในหินท้องที่

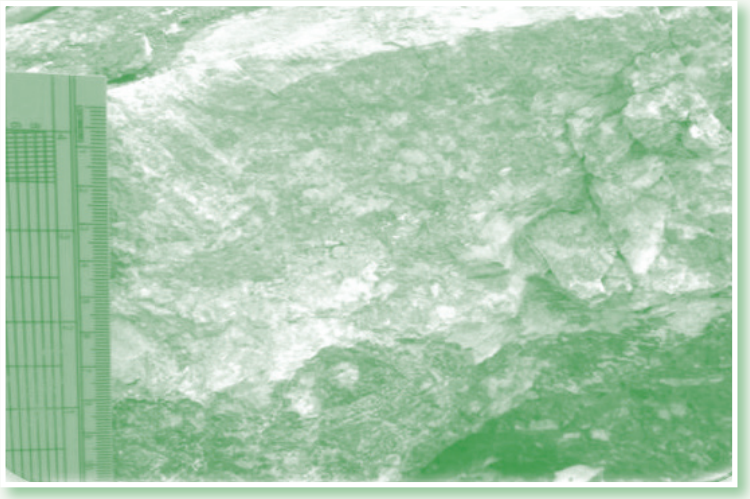

แร่พลวง (สีเทาเงิน) แสดงความสัมพันธ์การเกิดร่วมกับแร่ควอตซ์ (สีขาว) โดยอยู่ตามแนวเปราะของเนื้อหิน

การเก็บตัวอย่างในชั้นกะสะเพื่อตรวจสอบหาแร่หนัก

- งานสำรวจและประเมินเพื่อกำหนดเขตศักยภาพแหล่งหินบะซอลต์เพื่อการก่อสร้างในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี และศรีสะเกษ

1. พบพื้นที่ศักยภาพแหล่งหินบะซอลต์เพื่อการก่อสร้างจำนวน 4 แหล่ง ครอบคลุมเนื้อที่รวม 47.3 ตารางกิโลเมตร ได้แก่

1) พื้นที่ “น้ำยืน” อยู่ในเขตตำบลบุเปือยโซง เก่าขาม และสีวิเชียร อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี

2) พื้นที่ “นาห่อม” อยู่ในเขตตำบลนาห่อม อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

3) พื้นที่ “ภูขมิ้น” อยู่ในเขตตำบลพราน อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

4) พื้นที่ “ภูเงิน” อยู่ในเขตตำบลภูเงิน อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ มีปริมาณทรัพยากรหินก่อสร้างชนิดหินบะซอลต์ รวม 1,203 ล้านเมตริกตัน มูลค่า 162,405 ล้านบาท (ราคาหินอุตสาหกรรมชนิดหินบะซอลต์เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง ประกาศ ณ วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เท่ากับ 135 บาท/เมตริกตัน)

หินบะซอลต์แสดงชั้นที่มีเนื้อรูพรุนสลับเนื้อแน่น บริเวณแหล่งหินบะซอลต์ภูเงิน

หินบะซอลต์เนื้อแน่นบริเวณแหล่งหินบะซอลต์น้ำยืน

แหล่งหินบะซอลต์ภูเงิน อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ

2. แนวทางบริหารจัดการแหล่งหินเชิงพื้นที่มี 4 แนวทาง ได้แก่

1) แนวทางด้านอนุรักษ์ หากพื้นที่แหล่งหินอยู่ในเขตหวงห้ามตามกฎหมายให้อนุรักษ์ไว้เป็นพื้นที่สำรอง

2) แนวทางด้านสนับสนุนทางวิชาการ โดยเผยแพร่ข้อมูลการสำรวจให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาชนในพื้นที่ และผู้ประกอบการ

3) แนวทางด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งหน่วยงานราชการและผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการตามมาตรการควบคุมสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

4) แนวทางด้านสังคม โดยผู้ประกอบการควรมีกิจกรรมด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนในพื้นที่ เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการและประชาชนในพื้นที่

- **การสำรวจจัดทำชุดข้อมูลธรณีวิทยาพื้นผิวเพื่อการบริหารจัดการเฉพาะในพื้นที่เป้าหมาย**

1. ข้อมูลแผนที่ธรณีวิทยาพื้นผิว มาตราส่วน 1:250,000 จำนวน 2 ระวาง บริเวณจังหวัดขอนแก่น-อุดรธานี และจังหวัดชัยภูมิ-นครราชสีมา ข้อมูลแผนที่ธรณีวิทยาพื้นผิว มาตราส่วน 1:50,000 ในพื้นที่ที่ยังไม่ได้ทำการสำรวจ จำนวน 6 ระวาง พื้นที่ภาคเหนือบริเวณจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน และจังหวัดใกล้เคียง และพื้นที่ภาคตะวันตก บริเวณจังหวัดกาญจนบุรี พร้อมจัดทำรายงานและแผนที่ธรณีวิทยาเชิงตัวเลขเพื่อการบริหารจัดการ ซึ่งข้อมูลแผนที่ธรณีวิทยาพื้นผิวเป็นข้อมูลเชิงพื้นที่ที่แสดงข้อมูลคุณสมบัติพื้นฐานของหินชนิดต่างๆ ขอบเขตการแผ่กระจายตัว โครงสร้างชั้นหิน และความสัมพันธ์ของหินกับภูมิประเทศโดยรอบ รวมถึงบริเวณพบแร่และซากดึกดำบรรพ์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง เช่น การใช้บ่งชี้เพื่อหาแหล่งทรัพยากรธรณีที่มีศักยภาพในการพัฒนา การวางแผนก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานขนาดใหญ่ และการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นต้น

2. จัดจ้างที่ปรึกษาเพื่อสำรวจ ศึกษา วิจัย ธรณีวิทยาแปรสัณฐาน (Stratigraphic tectonic zone) ในระดับธรณีวิทยาภูมิภาคแนวสุโขทัย จังหวัดเชียงราย น่าน พะเยา แพร่ ลำปาง สุโขทัย และจังหวัดใกล้เคียง พร้อมจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

การตรวจสอบธรณีวิทยา และความถูกต้องของข้อมูลในภาคสนามร่วมกันของผู้ปฏิบัติงานและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะในพื้นที่เป้าหมาย

- **การสำรวจจัดทำแผนที่ธรณีวิทยาใต้ดินเพื่อสนับสนุนข้อมูลการก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่ ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ เพชรบูรณ์ ลพบุรี และชัยนาท พบว่า**

1. บริเวณที่แสดงค่าความโน้มถ่วงผิดปกติสูง (สีแดง) ได้แก่ บริเวณที่ราบลุ่มด้านตะวันออกของจังหวัดชัยนาท มีลักษณะเป็นแอ่งสะสมตะกอนที่ค่อนข้างตื้น ถัดมาเป็นแนวเทือกเขาทอดตัวจากจังหวัดเพชรบูรณ์ต่อเนื่องมายังจังหวัดลพบุรี เป็นแนวหินแข็งของกลุ่มหินสระบุรี และหินอัคนีพุต่างๆ สำหรับค่าความโน้มถ่วงผิดปกติสูงบริเวณด้านตะวันออกของจังหวัดนครราชสีมา และด้านตะวันตกของจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการสะท้อนถึงค่าความแตกต่างของลักษณะธรณีวิทยาใต้ที่ราบสูงโคราชและเมื่อเปรียบเทียบกับค่าผิดปกติสูงบริเวณจังหวัดลพบุรี คาดว่าบริเวณดังกล่าวเป็นแนวหินฐานคาร์บอเนต

2. บริเวณที่แสดงค่าความโน้มถ่วงผิดปกติต่ำ (สีน้ำเงิน) ได้แก่ บริเวณที่ราบลุ่มด้านตะวันตกของจังหวัดชัยนาท มีลักษณะเป็นแอ่งสะสมตะกอนค่อนข้างลึก หรืออาจเป็นผลจากการที่มีหินแกรนิตอยู่ในบริเวณนั้น ถัดมาเป็นแอ่งเพชรบูรณ์ โดยทอดตัวบริเวณจังหวัดเพชรบูรณ์และลพบุรี ซึ่งบริเวณดังกล่าวมีแนวรอยเลื่อนควบคุมรูปร่างลักษณะของแอ่ง ทำให้เกิดเป็นแอ่งย่อย สำหรับค่าความโน้มถ่วงผิดปกติต่ำบริเวณจังหวัดนครราชสีมา และบุรีรัมย์ เป็นการสะท้อนถึงค่าความแตกต่างของลักษณะธรณีวิทยาใต้ที่ราบสูงโคราช โดยค่าผิดปกต่ำคาดว่าเป็นผลจากมวลหินแกรนิตขนาดใหญ่ โดยบางบริเวณเป็นแอ่งสะสมตะกอนยุคไทรแอสซิกที่มีรอยเลื่อนควบคุม

3. พบแนวรอยเลื่อนหลัก 3 แนว คือ แนวทิศตะวันตกเฉียงเหนือ-ตะวันออกเฉียงใต้ แนวทิศตะวันออกเฉียงเหนือ-ตะวันตกเฉียงใต้และแนวเหนือ-ใต้ โดยรอยเลื่อนแนวเหนือ-ใต้เป็นตัวควบคุมลักษณะของแอ่งเพชรบูรณ์ ซึ่งคาดว่ามีความต่อเนื่องกับรอยเลื่อนเพชรบูรณ์ซึ่งเป็นรอยเลื่อนมีพลัง

4. บริเวณค่าผิดปกติของค่าความโน้มถ่วงที่บ่งชี้ถึงชั้นเกลือหินระดับตื้นหรือโดมเกลือ จะแสดงค่าความโน้มถ่วงที่น้อยกว่าบริเวณใกล้เคียง มีรูปร่างเป็นทรงกลม กระจายตัวเป็นหย่อมๆ แทรกอยู่ในค่าความโน้มถ่วงที่สูงกว่า ซึ่งพบบริเวณทางด้านเหนือของจังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้ หากมีการก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่ในบริเวณที่เป็นชั้นเกลือหินระดับตื้นควรมีการศึกษารูปร่างของเกลือ ธรณีวิศวกรรม และผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกันความเสียหายต่อโครงสร้างเหล็กหรือคอนกรีตที่อาจถูกกัดกร่อนด้วยเกลือ หรือความเสี่ยงกรณีมีโพรงเกลือใต้ดิน

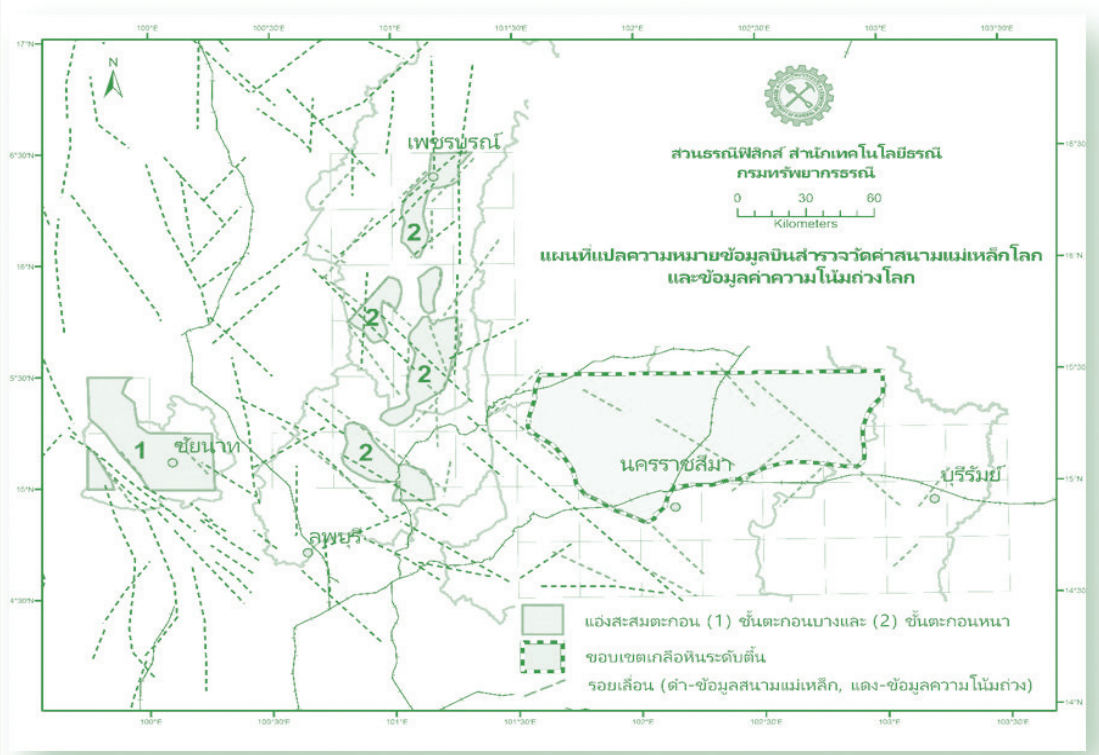

แผนที่ผลการแปลความหมายข้อมูลบินสำรวจวัดค่าสนามแม่เหล็กโลกและข้อมูลค่าความโน้มถ่วงโลก

- **การสำรวจจัดทำแผนที่ธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีพื้นทะเลเพื่อการบริหารจัดการในพื้นที่เป้าหมาย จังหวัดชุมพร และสุราษฎร์ธานี ผลการสำรวจพื้นที่นอกชายฝั่งทะเลครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 1,360 ตารางกิโลเมตร พบว่า**

1. ระดับความลึกน้ำตามแนวเส้นสำรวจอยู่ในช่วง -1 ถึง -42 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลางความลาดชันพื้นท้องทะเลจากชายฝั่งออกสู่ทะเลต่ำมาก พบหินดานที่โผล่ขึ้นมาจากพื้นท้องทะเลหลายบริเวณ วางตัวในแนวตะวันออกเฉียงเหนือ-ตะวันตกเฉียงใต้ โดยเฉพาะบริเวณทางใต้ของเกาะเสม็ด เกาะมาตรา และเกาะกุลา ลักษณะพื้นผิวท้องทะเลโดยทั่วไปค่อนข้างราบเรียบยกเว้นบริเวณใกล้แนวหินใต้น้ำที่พื้นผิวท้องทะเลค่อนข้างขรุขระ

2. ตะกอนพื้นผิวท้องทะเล ประกอบด้วย ตะกอนโคลนทะเล (marine mud) โคลนทะเลปนทราย (marine sandy mud) ทรายปนโคลนทะเล (marine muddy sand) และทรายทะเล (marine sand)

3. ชั้นตะกอนใต้พื้นท้องทะเลของพื้นที่สำรวจสามารถจำแนกได้ 2 ชุด คือ 1) ชั้นตะกอนชุดล่าง ระดับความลึกน้ำตามแนวเส้นสำรวจอยู่ในช่วง -3 ถึง -48 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เป็นชั้นตะกอนที่สะสมตัวในสมัยไพลสโตซีน ในสภาพแวดล้อมแบบบนบก ประกอบด้วย ชั้นดินเหนียวและดินเหนียวปนทราย มีความหนาแน่นสูง และ 2) ชั้นตะกอนชุดบน มีความหนาตั้งแต่ 0 เมตร ในบริเวณที่มีหินดานโผล่ขึ้นมาจากพื้นท้องทะเล จนถึง 18.5 เมตร เป็นชั้นตะกอนที่สะสมตัวในสมัยโฮโลซีนโดยอิทธิพลการรุกล้ำของน้ำทะเล ประกอบด้วย ดินเหนียวปนทราย ทรายปนโคลนทะเล โคลนทะเล ดินเหนียวพีท ทรายปนพีท และชั้นตะกอนทราย

4. พบธาตุโลหะหนักที่สะสมตัวอยู่ในชั้นตะกอนพื้นผิวท้องทะเลมีปริมาณความเข้มข้นสูงบริเวณปากแม่น้ำ เช่น ธาตุโลหะอาร์เซนิก ตะกั่ว และวาเนเดียม มีค่าความเข้มข้นสูงบริเวณปากน้ำตะโก และธาตุโลหะไทเทเนียม มีค่าความเข้มข้นสูงบริเวณปากน้ำชุมพร ซึ่งพื้นที่สำรวจมีปริมาณความเข้มข้นของธาตุโลหะหนักสูงเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพตะกอนดินสำหรับแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ทะเล ในประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และฮ่องกง แต่มีปริมาณความเข้มข้นของธาตุโลหะหนักต่ำกว่าเกณฑ์เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานการปนเปื้อนของโลหะหนักในดินบนบกของประเทศไทยและสหภาพยุโรป

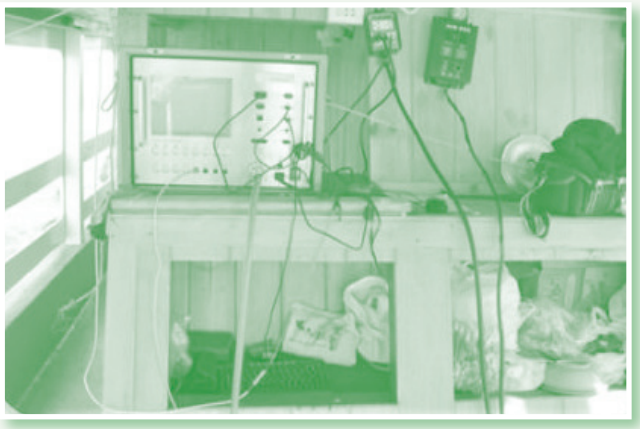

เครื่องมือหยั่งน้ำลึกและบันทึกภาพหน้าตัดข้างคลื่นไหวสะเทือนแบบสะท้อนกลับระดับตื้นความละเอียดสูง ในการสำรวจพื้นผิวท้องทะเล

อุปกรณ์เก็บตะกอนพื้นผิวท้องทะเล

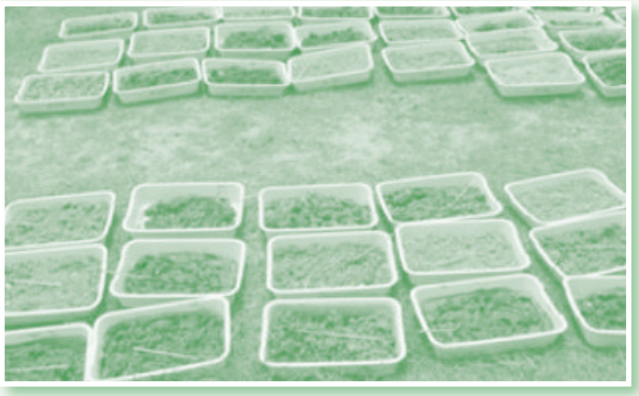

ตัวอย่างตะกอนพื้นผิวท้องทะเล

ผลลัพธ์ที่ได้ :

1. จำแนกเขตเพื่อการจัดการด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีของพื้นที่เป้าหมายจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ จังหวัดชัยนาท สุพรรณบุรี นครนายก และสงขลา ข้อเสนอเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรณีในพื้นที่เป้าหมายได้รับการผลักดันให้เป็นนโยบายเชิงพื้นที่ 4 เรื่อง

2. พื้นที่แหล่งหินก่อสร้างชนิดหินบะซอลต์จังหวัดอุบลราชธานี และศรีสะเกษ จำนวน 1 แห่ง ข้อเสนอเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรณีในพื้นที่เป้าหมายได้รับการผลักดันให้เป็นนโยบายเชิงพื้นที่ จำนวน 1 เรื่อง

3. ผลการสำรวจธรณีวิทยาใต้ดินด้วยวิธีวัดค่าความโน้มถ่วงโลกขั้นไพศาลของพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ ลพบุรี ชัยนาท และเพชรบูรณ์ ข้อเสนอเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรณี ในพื้นที่เป้าหมายได้รับการผลักดันให้เป็นนโยบายเชิงพื้นที่ 5 เรื่อง

4. ธรณีวิทยากายภาพและปริมาณธาตุโลหะหนักพื้นทะเลอ่าวไทยของพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ จังหวัดชุมพร และสุราษฎร์ธานี ข้อเสนอเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรณีในพื้นที่เป้าหมายได้รับการผลักดันให้เป็นนโยบายเชิงพื้นที่ 2 เรื่อง

ปัญหา อุปสรรค :

1. ข้อเสนอแนวทางเพื่อการจัดการด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีเชิงพื้นที่จะถูกนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรมและเห็นผลลัพธ์ภายในปีงบประมาณได้ ต้องอาศัยหน่วยงานในท้องถิ่นที่มีแผนปฏิบัติงานและงบประมาณสอดคล้องกับการดำเนินงานในปีนั้นๆ

2. ความแปรปรวนของสภาพคลื่นลมในทะเลที่รุนแรงและคาดเดาได้ยาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการสำรวจจัดทำแผนที่ธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีพื้นทะเล

3. การสำรวจธรณีวิทยา ธรณีวิทยาแหล่งแร่ ธรณีฟิสิกส์ทั้งใต้ดินและในทะเลต้องใช้ความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน ซึ่งในปัจจุบันบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมีจำนวนน้อยลงเนื่องจากเกษียณอายุราชการ

เงื่อนไขความสำเร็จ :

1. ข้อเสนอแนวทางเพื่อการจัดการด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีเชิงพื้นที่ได้รับการผลักดันให้เป็นนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม

2. ผู้ปฏิบัติงานสำรวจธรณีวิทยา ธรณีวิทยาแหล่งแร่ ธรณีฟิสิกส์ทั้งใต้ดินและในทะเล จะต้องมีความรู้ความสามารถหรือได้รับการแนะนำจากผู้มีประสบการณ์เพื่อให้ได้พื้นที่เป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ :

ควรมีการฝึกอบรมให้แก่ผู้ปฏิบัติงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการปฏิบัติงานในลักษณะการสอนงาน (On the job training) เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากร

2. โครงการอนุรักษ์และจัดการแหล่งทรัพยากรธรณีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ประเทศไทยมีแหล่งธรรมชาติที่สวยงามทั่วทุกภาคของประเทศ หลายแหล่งเป็นแหล่งธรณีวิทยาที่มีคุณค่าทางวิชาการหรือเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก ซึ่งเป็นต้นทุนธรรมชาติที่สมควรอนุรักษ์ไว้เป็นมรดกทางธรณีวิทยาให้แก่คนรุ่นหลัง แหล่งธรณีวิทยาเหล่านี้อยู่ในความดูแลของหลายหน่วยงาน สมควรเสริมคุณค่าทางวิชาการธรณีวิทยาเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งต่างๆ เหล่านี้ได้อย่างเต็มศักยภาพและยั่งยืน เนื่องจากแหล่งธรณีวิทยาส่วนใหญ่ไม่มีแผนอนุรักษ์แหล่งธรณีวิทยาในพื้นที่ กิจกรรมของชุมชนท้องถิ่นรอบๆ แหล่ง หรือแนวทางเพื่อเพิ่มมูลค่าแหล่งอนุรักษ์ธรณีวิทยา โดยอาศัยองค์ประกอบด้านโบราณคดี นิเวศวิทยาและศิลปวัฒนธรรมที่อยู่บริเวณใกล้เคียง

กรมทรัพยากรธรณีจึงได้นำแนวคิดการพัฒนาแหล่งอนุรักษ์ธรณีวิทยาดังกล่าวให้มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและมีการคุ้มครองอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการโดยอิงรูปแบบของ UNESCO คือการจัดตั้ง “อุทยานธรณี” หรือ “Geopark” เพื่อใช้เป็น “พื้นที่วิชาการ” ที่ตอบสนองความต้องการอนุรักษ์แหล่งธรณีวิทยาที่มีความสำคัญโดดเด่นทั่วประเทศ อย่างเป็นรูปธรรมตามนโยบายสำคัญของรัฐบาลผสมผสานกับการกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนท้องถิ่นผ่านการท่องเที่ยวทางวิชาการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. การประมวลข้อมูลแหล่งธรณีวิทยาและประเมินคุณค่าแหล่งธรณีวิทยาหรือแหล่งอนุรักษ์ธรณีวิทยาเพื่อคัดเลือกและปรับปรุงบัญชีรายชื่อแหล่งธรณีวิทยาและ/หรือแหล่งอนุรักษ์ธรณีวิทยา

2. จัดทำสื่อ กิจกรรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรณีวิทยาตลอดจนมีการจัดตั้งเครือข่ายอนุรักษ์ธรณีวิทยา

3. ประสาน สนับสนุน ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งอุทยานธรณีต่างๆ ในพื้นที่ทั่วประเทศและพื้นที่เป้าหมาย ที่มีความเหมาะสมกับสภาพธรณีวิทยา สังคม วัฒนธรรม และสภาพชุมชนในพื้นที่ดำเนินการโดยการสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วม

4. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย จัดทำรายละเอียด ติดตาม และสนับสนุนพื้นที่ที่มีศักยภาพหรือได้เริ่มกระบวนการจัดตั้งอุทยานธรณีฯ

5. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางธรณีวิทยาในพื้นที่ศูนย์กลางการเรียนรู้ทางธรณีวิทยา

ผลลัพธ์ที่ได้ :

แหล่งธรณีวิทยาและแหล่งอนุรักษ์ธรณีวิทยาได้รับการอนุรักษ์ให้เป็นมรดกทางธรรมชาติของประเทศโดยการมีส่วนร่วม การส่งเสริม สนับสนุนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิชาการตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ในแต่ละท้องถิ่น

ปัญหา อุปสรรค :

1. การพัฒนาแหล่งอนุรักษ์ธรณีวิทยาให้เป็นอุทยานธรณีเป็นเรื่องใหม่ ทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปไม่เข้าใจในแนวทางการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน ทำให้การดำเนินงานดังกล่าว โดยเฉพาะการติดต่อประสานงานเกิดความล่าช้ากว่าที่คาดการณ์

2. การมุ่งไปสู่เป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน การขอรับการสนับสนุนงบประมาณ การผลักดันให้เกิดการรับรองให้เป็นมติในคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการดังกล่าว ใช้ระยะเวลานานเกินปีงบประมาณรวมทั้งการมีเจ้าภาพในการดำเนินงาน ได้แก่ผู้บริหารพื้นที่แหล่งอนุรักษ์ธรณีวิทยาเป็นปัจจัยที่กรมทรัพยากรธรณีไม่สามารถควบคุมได้

เงื่อนไขความสำเร็จ :

1. การดำเนินการของกรมทรัพยากรธรณี ได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดีจากทุกภาคส่วน เนื่องจากเป็นการดำเนินงานในเชิงบวกที่จะส่งผลดีต่อชุมชนทุกภาคส่วน

2. แหล่งข้อมูลทางธรณีวิทยาของกรมทรัพยากรธรณี ที่ส่งผลให้การดำเนินงานสำรวจ ศึกษา รวบรวมและประเมินคุณค่าแหล่งธรณีวิทยาในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศเป็นไปอย่างรวดเร็ว

3. การประชาสัมพันธ์โครงการทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ :

1. เร่งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ หลักเกณฑ์ รูปแบบและแนวทางการจัดตั้งอุทยานธรณีระดับต่างๆ (ระดับท้องถิ่น/จังหวัด ระดับประเทศ และระดับโลก) เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุทยานธรณีและองค์ความรู้ ทางธรณีวิทยาให้แก่บุคคลทั่วไปอย่างต่อเนื่องและชัดเจนขึ้น

2. เร่งกำหนดพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นอุทยานธรณีทั่วประเทศเพื่อจัดทำแผนแม่บทของการดำเนินงานระยะกลางและระยะยาวเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงาน

3. เร่งประสานงาน สนับสนุน ข้อมูลวิชาการและข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งอุทยานธรณีให้ท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ และผลักดันให้หน่วยงานท้องถิ่นทุกภาคส่วนนำเสนอจัดตั้งอุทยานธรณีในพื้นที่

4. สร้างเครือข่ายการอนุรักษ์แหล่งทรัพยากรธรณีเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนการบริหารจัดการอุทยานธรณีกับหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ

3. โครงการคุ้มครองแหล่งและซากดึกดำบรรพ์

ซากดึกดำบรรพ์และแหล่งซากดึกดำบรรพ์ เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าทางวิชาการที่สำคัญต่อการศึกษาประวัติของโลก บรรพชีวินวิทยา หรือการลำดับชั้นหิน เป็นสมบัติของประเทศที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้เป็นมรดกของแผ่นดิน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 กรมทรัพยากรธรณีจึงได้ดำเนินการสงวน อนุรักษ์ สำรวจศึกษาวิจัยและบริหารจัดการแหล่งและซากดึกดำบรรพ์ของประเทศ รวมทั้ง ควบคุม กำกับ ดูแลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. 2551 โดยดำเนินการสำรวจตรวจสอบประเมิน ขึ้นทะเบียนแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ศึกษาอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่สำคัญ การสำรวจตรวจสอบศึกษาวิจัยด้านซากดึกดำบรรพ์ เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับความหลากหลายและศักยภาพของชนิด ความอุดมสมบูรณ์ของซากดึกดำบรรพ์ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมในอดีต ซึ่งข้อมูลจากการศึกษาวิจัยจะช่วยสนับสนุนเกี่ยวกับการพิจารณาความสำคัญของซากดึกดำบรรพ์ ตรวจสอบซากดึกดำบรรพ์ตามการรับแจ้ง การจัดทำบัญชีตัวอย่างซากดึกดำบรรพ์เพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิงในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และธรณีวิทยาของประเทศ ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการจัดการและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านซากดึกดำบรรพ์และพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. 2551 ให้กับประชาชนและหน่วยงานต่างๆ อย่างทั่วถึงในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงความสำคัญของซากดึกดำบรรพ์และกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้เกิดความหวงแหนเห็นความสำคัญของการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ รู้จักการอนุรักษ์ใช้ประโยชน์จากซากดึกดำบรรพ์ได้อย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ได้ดำเนินการ ดังนี้

- **งานคุ้มครอง อนุรักษ์ และพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์**

1. สำรวจตรวจสอบและประเมินศักยภาพแหล่งซากดึกดำบรรพ์ กรมทรัพยากรธรณีได้ดำเนินการสำรวจตรวจสอบศึกษา และจัดทำข้อมูลแหล่งซากดึกดำบรรพ์ในจังหวัดสตูล จำนวน 72 แหล่ง ซึ่งล้วนเป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่มีคุณค่ายิ่งทางด้านวิชาการ จากการประเมินความสำคัญพบว่ามีแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ให้เป็นเขตสำรวจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับซากดึกดำบรรพ์หรือแหล่งซากดึกดำบรรพ์ จำนวน 2 แห่ง ในอำเภอละงู และมีแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ให้เป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียน จำนวน 10 แห่ง ในอำเภอเมืองสตูล อำเภอละงู และอำเภอทุ่งหว้า

ดำเนินการสำรวจตรวจสอบ ศึกษา และจัดทำข้อมูลแหล่งซากดึกดำบรรพ์ในจังหวัดสตูล

2. ดำเนินการขึ้นทะเบียนแหล่งซากดึกดำบรรพ์ กรมทรัพยากรธรณีได้ประกาศให้แหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่มีความสำคัญเข้าตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. 2551 เป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนจำนวน 1 แห่ง คือ แหล่งซากดึกดำบรรพ์ไดโนเสาร์ภูกุ้มข้าว จังหวัดกาฬสินธุ์

3. งานสำรวจศึกษาเฉพาะแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่มีความสำคัญหรือที่กำหนดเป็นเขตสำรวจและศึกษาวิจัย ได้แก่ แหล่งซากดึกดำบรรพ์ภูน้อย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ประกาศเป็นเขตสำรวจศึกษาวิจัยเมื่อปี พ.ศ. 2555 ปัจจุบันยังคงมีการดำเนินการสำรวจศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการขยายรั้วขอบเขตหลุมขุดค้น เปิดหน้าดินต่อเนื่องจากในปีงบประมาณที่ผ่านมา พบซากดึกดำบรรพ์ รวม 343 ตัวอย่าง ได้แก่ ซากดึกดำบรรพ์จระเข้ 441 ชิ้น ซากดึกดำบรรพ์เต่า 45 ชิ้น ซากดึกดำบรรพ์ปลา 17 ชิ้น ซากดึกดำบรรพ์ฉลาม 8 ชิ้น และซากดึกดำบรรพ์สัตว์เลื้อยคลานที่ยังไม่สามารถระบุได้จำนวน 12 ชิ้น

นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการจัดหาผู้เชี่ยวชาญด้านซากดึกดำบรรพ์มาดำเนินการสำรวจศึกษาวิจัยเพื่อการอ้างอิงทางวิชาการ และเป็นข้อมูลฐานในการคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์เพิ่มเติมอีก 2 พื้นที่คือ บริเวณบ้านป่าเสม็ด อำเภอละงู จังหวัดสตูล และบริเวณตำบลเขาดิน อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่

4. ดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์หรือพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่สำคัญ ทำการอนุรักษ์ซากดึกดำบรรพ์ในแหล่งและปรับปรุงบริเวณแหล่งซากดึกดำบรรพ์ จำนวน 2 แหล่ง ได้แก่ แหล่งซากดึกดำบรรพ์หินลาดป่าชาด และแหล่งซากดึกดำบรรพ์มัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

- **งานคุ้มครอง อนุรักษ์ และพัฒนาซากดึกดำบรรพ์**

1. สำรวจตรวจสอบศึกษาด้านความหลากหลายและศักยภาพของซากดึกดำบรรพ์ในบริเวณจังหวัดอุทัยธานี ผลการสำรวจค้นพบซากดึกดำบรรพ์ในหลายอำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอบ้านไร่ อำเภอลานสัก อำเภอห้วยคต และอำเภอทัพทัน พบการกระจายตัวของชั้นหินตะกอนต่างๆ อาทิ หินปูน หินเชิร์ต หินดินดาน หินทราย เป็นต้น โดยพบซากดึกดำบรรพ์สิ่งมีชีวิตในทะเลหลากหลาย ได้แก่ นอติลอยด์ ปะการัง ฟอแรมินิเฟอร์ ฟิวซูลินิด เรดิโอลาเรียน หอยสองฝา หอยฝาเดียว แบรคิโอพอด ไครนอยด์ และร่องรอยชอนไช ในช่วงอายุตั้งแต่ยุคออร์โดวิเชียนถึงไทรแอสซิก มีแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่มีศักยภาพทั้งด้านวิชาการด้านซากดึกดำบรรพ์สิ่งมีชีวิตในทะเลโบราณและการอนุรักษ์เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้หรือแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น ได้แก่ เขาปฐวี เขาไม้รวก เขาพุอีควายและเขาทะลามะ เป็นต้น

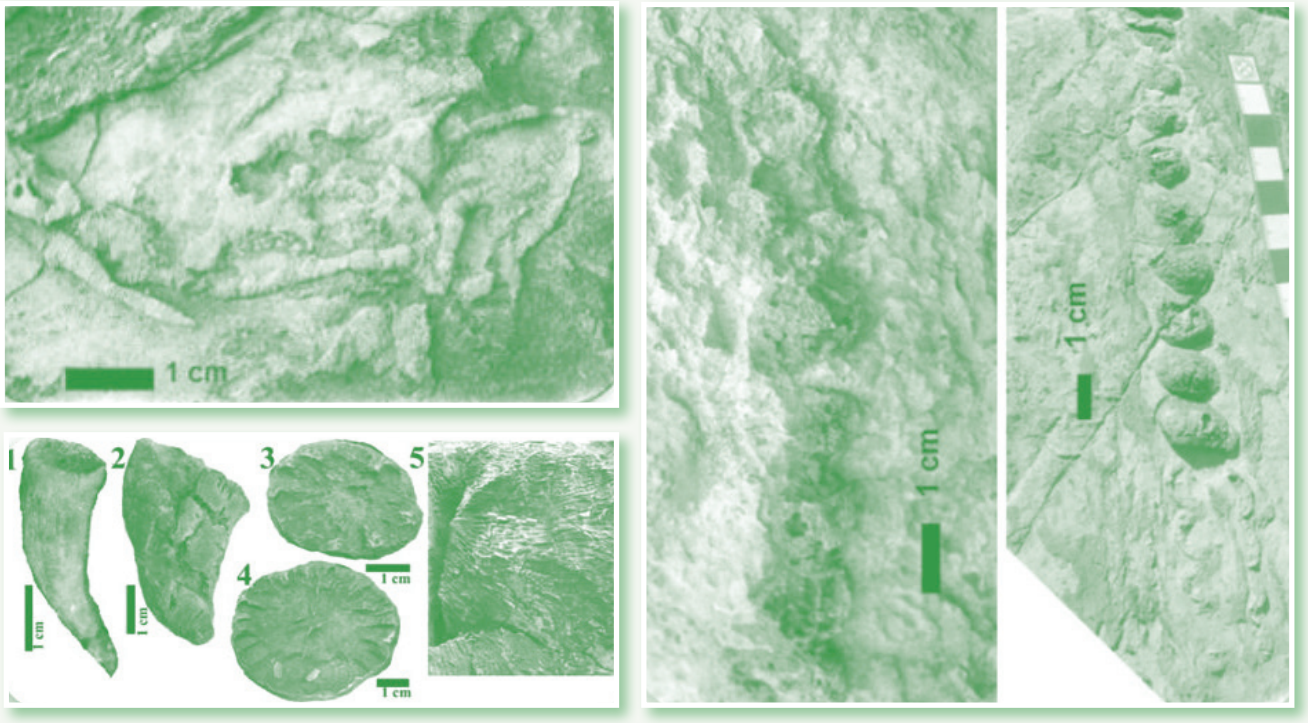

การสำรวจตรวจสอบศึกษาด้านความหลากหลายและศักยภาพของซากดึกดำบรรพ์ในบริเวณจังหวัดอุทัยธานี

2. ตรวจสอบซากดึกดำบรรพ์ตามที่ได้รับแจ้ง และดำเนินการตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. 2551 กรมทรัพยากรธรณีได้ตรวจสอบซากดึกดำบรรพ์ตามที่ได้รับแจ้ง และดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย รวมทั้งสิ้น 7 รายการ เช่น การแจ้งนำเข้าซากดึกดำบรรพ์เข้ามาในราชอาณาจักร การออกใบอนุญาตทำการค้า การออกใบอนุญาตนำซากดึกดำบรรพ์ในประเทศไปจัดแสดงนอกราชอาณาจักร เป็นต้น

3. ตรวจสอบและจัดทำบัญชีซากดึกดำบรรพ์ในคลังจัดเก็บตัวอย่าง ในรูปแบบการจัดทำบัญชีซากดึกดำบรรพ์เพื่อรวบรวม อนุรักษ์ ตรวจสอบข้อมูล เพื่อเป็นหลักฐานทางวิชาการและเป็นข้อมูลในการคุ้มครองตามกฎหมายโดยการดำเนินการค้นหา/ตรวจสอบ/รวบรวมซากดึกดำบรรพ์ที่อยู่ในสถานที่จัดเก็บของกรมทรัพยากรธรณี ทำความสะอาด/ซ่อมแซม/อนุรักษ์ตัวอย่าง ทำการศึกษาลักษณะเฉพาะตัวของซากดึกดำบรรพ์ บันทึกรายละเอียดข้อมูลและภาพตามแบบฟอร์มตารางบัญชีซากดึกดำบรรพ์ 2557 จำนวน 909 ตัวอย่าง

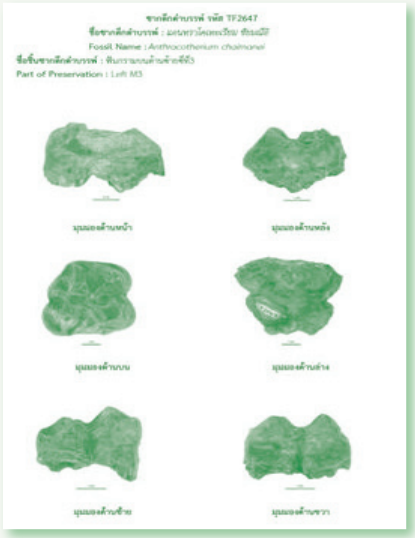

การจัดทำบัญชีซากดึกดำบรรพ์

4. ตรวจสอบประเมินความสำคัญของซากดึกดำบรรพ์และขึ้นทะเบียน กรมทรัพยากรธรณีได้ประกาศให้ซากดึกดำบรรพ์เป็นซากดึกดำบรรพ์ที่ขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย จำนวน 30 ชิ้น

- **งานบริหารการคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์**

1. ดำเนินการจัดประชุมและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการตาม พ.ร.บ. คุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. 2551 รวมถึงคณะอนุกรรมการ คณะทำงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกรณีดำเนินการอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ ได้แก่ คณะกรรมการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์จำนวน 1 ครั้ง คณะอนุกรรมการจัดทำร่างนโยบายการคุ้มครองแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ ประจำปี 2557 จำนวน 3 ครั้ง คณะอนุกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแหล่งซากดึกดำบรรพ์ การให้ซากดึกดำบรรพ์ ที่ขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งที่หายากและมีคุณค่าเป็นพิเศษสมควรเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ และการกำหนดเขตสำรวจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแหล่งซากดึกดำบรรพ์หรือซากดึกดำบรรพ์จำนวน 1 ครั้ง คณะกรรมการบริหารกองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์ จำนวน 2 ครั้ง และคณะอนุกรรมการกลั่นกรองข้อเสนอโครงการขอเงินช่วยเหลือหรืออุดหนุนกิจการใดๆ จากกองทุนจัดการซากดึกดำบรรพ์จำนวน 5 ครั้ง

2. ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน ศึกษา วิจัย การสร้างเครือข่ายทางวิชาการด้านซากดึกดำบรรพ์ร่วมกับนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ เช่น ประสานงานเพื่อสร้างเครือข่ายด้านซากดึกดำบรรพ์กับ อบต.ทุ่งหว้า จังหวัดสตูล ให้ความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาวิจัยซากเรดิโอลาเรีย ดำเนินโครงการร่วมสำรวจธรณีวิทยาบริเวณชายแดนมาเลเซีย-ไทย ณ พื้นที่จังหวัดสตูล สงขลา พัทลุง ให้ความอนุเคราะห์เจ้าหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมโครงการวิจัยระดับปริญญาตรี ในหัวข้อโครงงานวิจัย การศึกษาซากดึกดำบรรพ์โคโนดอนต์ จากตัวอย่างหินปูนบริเวณอุทยานธรณีมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตกาญจนบุรี ให้ความอนุเคราะห์เจ้าหน้าที่เป็นวิทยากรบรรยายในประชุมเสวนาและเป็นกรรมการตัดสินการประกวดซากดึกดำบรรพ์ไทย ในงานฟอสซิลเฟสติวัล ครั้งที่ 2 ณ สถาบันไม้กลายเป็นหินและทรัพยากรธรณีภาค ร่วมสำรวจ ตรวจสอบและจัดเก็บตัวอย่างซากดึกดำบรรพ์กับเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญประเทศญี่ปุ่น ฝรั่งเศส เป็นต้น

3. ดำเนินการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครอง อนุรักษ์ และพัฒนา แหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ ให้กับพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ จัดนิทรรศการงาน “มหัศจรรย์ฟอสซิลไทย” ในงานมหกรรมสตูลฟอสซิลเฟสติวัล ณ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหว้า จังหวัดสตูล เมื่อวันที่ 6-15 ธันวาคม 2556 จัดเตรียมตัวอย่างซากดึกดำบรรพ์เพื่อจัดแสดงในงานมหัศจรรย์ฟอสซิลไทย ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติธรณีวิทยาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี งานมหัศจรรย์ฟอสซิลไทย ในงานฟอสซิลเฟสติวัล ครั้งที่ 2 ณ สถาบันไม้กลายเป็นหินและทรัพยากรธรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ งานมหัศจรรย์ไดโนเสาร์ประเทศไทย จังหวัดขอนแก่น ณ ศูนย์การเซนทรัลพลาซ่า ขอนแก่น จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการโครงการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครอง อนุรักษ์ และพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์ให้กับชุมชนในพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาแหล่งซากดึกดำบรรพ์ จังหวัดกาญจนบุรี ขอนแก่น และกาฬสินธุ์ ให้ความอนุเคราะห์แบบจำลองซากดึกดำบรรพ์ต่างๆ เพื่อใช้ในงานจัดแสดงนิทรรศการ ข้อมูลและรูปภาพไดโนเสาร์ของไทยจำนวน 8 ชนิด แก่บริษัทระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เพื่อจัดทำบัตรโดยสารรถไฟฟ้า บีทีเอส และให้ข้อมูลเกี่ยวกับซากดึกดำบรรพ์ในข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ทีมข่าววาไรตี้ ฉบับวันที่ 26 พฤษภาคม 2557 เป็นต้น

เผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครอง อนุรักษ์ และพัฒนา แหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์

ผลลัพธ์ที่ได้ :

1. แหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ได้รับการดำเนินการตามขั้นตอนพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. 2551 โดยแหล่งซากดึกดำบรรพ์และซากดึกดำบรรพ์ที่สำคัญได้รับการขึ้นทะเบียน และ/หรือการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม

2. ข้อมูลซากดึกดำบรรพ์และตัวอย่างอ้างอิงได้รับการสำรวจ ตรวจสอบ ศึกษา ตามหลักวิชาการ สามารถนำมาใช้ในการอ้างอิงหรือสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์

3. ประชาชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์

ปัญหา อุปสรรค :

เนื่องจากภาวะปัญหาการชุมนุมทางการเมืองที่มีการปิดล้อมสำนักงาน กรมทรัพยากรธรณีระยะตั้งแต่ต้นเดือนมกราคม พ.ศ. 2557 ส่งผลกระทบให้การดำเนินงานมีอุปสรรคในกาปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

4. โครงการพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อการบริหารจัดการด้านธรณีวิทยา

โครงการพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อการบริหารจัดการด้านธรณีวิทยา ประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ

- **การพัฒนาพื้นที่ดินเค็มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ระยะที่ 2 : ขยายผล)**

1. โดยได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และวิทยาลัยเกษตรเทคโนโลยีชัยภูมิ จัดทำแปลงนาทดลอง 2 แห่ง คือ บ้านทุ่งมน ตำบลโตนด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา และบ้านหัวบึง ตำบลบ้านตาล อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยทำการทดลองประยุกต์ใช้แนวทางการแก้ไขปัญหาดินเค็มของกรมทรัพยากรธรณี 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขุดบ่อหรือสระน้ำเพื่อกักเก็บน้ำเค็ม 2) ล้างความเค็มออกจากดิน 3) ปรับโครงสร้างดินให้ปริมาณของทรายลดลงโดยใช้ดินเคลย์ท้องถิ่น 4) ใส่ปุ๋ยตามวิธีการของเกษตรกรที่เคยปฏิบัติ 5) คัดเลือกพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่ดินเค็ม โดยทดลองใช้พันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ข้าวพันธุ์ กข 47 และข้าวเหลืองปะทิว และ 6) ควบคุมระดับน้ำในแปลงนาให้คงที่และเหมาะสมตลอดระยะเวลาการปลูกข้าว โดยสูบน้ำเข้าในแปลงทดลองและสูบออกด้านท้ายน้ำเพื่อรักษาระดับน้ำและความเค็มให้คงที่ ผลลัพธ์ที่ได้คือ ดินในแปลงนาที่มีการปรับโครงการสร้างดินด้วยดินเคลย์มีค่าความเค็มลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 การเจริญเติบโตของข้าวเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 วิธีการประยุกต์ตามแนวทางของกรมทรัพยากรธรณีสามารถฟื้นฟูพื้นที่ดินเค็ม ทำให้เกษตรกรกลับมาใช้ประโยชน์จากแปลงนาทำให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรมากยิ่งขึ้น

แปลงนาทดลอง พื้นที่ดินเค็มปานกลาง เกษตรปลูกข้าวให้ผลผลิตน้อย

ความสำเร็จจากการพัฒนาพื้นที่ดินเค็มตามแนวทางของกรมทรัพยากรธรณีทำให้ได้ผลผลิตข้าวดีขึ้น

2. สำรวจพบแหล่งศักยภาพดินเคลย์นาหว้าเพื่อใช้สนับสนุนการแก้ปัญหาดินเค็ม ในท้องที่อำเภอเมือง อำเภอโนนแดง อำเภอคง อำเภอประทาย อำเภอบัวลาย อำเภอด่านขุนทด อำเภอโนนสูง อำเภอโนนไทย และอำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 14 แหล่ง มีเนื้อที่รวม 35.73 ตารางกิโลเมตร ปริมาณสำรอง รวม 300.12 ล้านตัน แหล่งศักยภาพดินเคลย์ท้องถิ่นและดินเคลย์นาหว้า ในท้องที่อำเภอเมือง อำเภอจตุรัส อำเภอคอนสวรรค์ และอำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 8 แหล่ง มีเนื้อที่รวม 12.68 ตารางกิโลเมตร ปริมาณสำรองรวม 89.02 ล้านตัน

3. เสริมสร้างการถ่ายทอดองค์ความรู้การแก้ไขปัญหาพื้นที่ดินเค็มผ่านเกษตรต้นแบบจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 2 ราย คือ นายสิงห์โต วังกลาง และนางทองพูล วังกลาง เกษตรกรต้นแบบจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 2 ราย คือ นายสมทรง ป้อมจัตุรัส และนางสมคิด ป้อมจัตุรัส จัดทำแหล่งเรียนรู้การแก้ไขปัญหาดินเค็ม จำนวน 2 แห่ง ตั้งอยู่ที่อาคารเรียนโรงเรียนบ้านโตนด ตำบลโตนด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา และบริเวณที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตาล อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

4. จัดประชุมเพื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นมาของโครงการให้แก่กลุ่มเป้าหมาย คือ เกษตรกรและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลโตนด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2557 ณ แปลงนาทดลองบ้านหัวบึง ตำบลบ้านตาล อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2557 จัดประชุมระดมความเห็นทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาพื้นที่ดินเค็มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ระยะที่ 2 : ขยายผล) ณ โรงแรมเมืองทองธานีรีสอร์ท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 ณ ห้องประชุมโรมแรมเลิศนิมิต อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2557 เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหาดินเค็ม แหล่งศักยภาพดินเคลย์ท้องถิ่นเพื่อใช้สนับสนุนการแก้ปัญหาดินเค็ม เพื่อให้เกษตรในท้องถิ่นนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

- การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นนำองค์ความรู้ด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากการจำแนกเขตเพื่อการจัดการด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณี จังหวัดน่าน พร้อมสำรวจ ตรวจสอบ เก็บข้อมูลสถานภาพธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณี เพื่อปรับปรุงข้อมูลให้ถูกต้องทันสมัย สามารถแบ่งประเภทการใช้ประโยชน์ข้อมูลธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีออกเป็น 4 ประเภทคือ 1) ทรัพยากรแร่ 4 ชนิด ได้แก่ หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง ทรายก่อสร้าง ดินลูกรัง และโครไมต์ 2) แหล่งธรรมชาติทางธรณีวิทยา 33 แหล่ง แบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ พุน้ำร้อน 2 แหล่ง น้ำตก 12 แหล่ง ถ้ำ 6 แหล่ง และธรณีสัณฐาน 5 แหล่ง 3) แหล่งซากดึกดำบรรพ์ 1 แหล่ง และ 4) ธรณีวิทยาและธรณีพิบัติภัย ซึ่งมีการปรับปรุงแผนที่ธรณีวิทยาฉบับประชาชนให้เป็นมาตรฐานสากล และพบธรณีพิบัติภัย ได้แก่ พื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มใน 154 หมู่บ้าน 21 ตำบล 7 อำเภอ พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดหลุมยุบใน 30 ตำบล 11 อำเภอ และพบกลุ่ม รอยเลื่อนมีพลัง คือ รอยเลื่อนปัวพาดผ่าน จัดอยู่ในเขตเสี่ยงภัยแผ่นดินไหวระดับ 2ก

2. จัดประชุมสัมมนา “การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นนำองค์ความรู้ด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีไปใช้ประโยชน์ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน” เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2557 ณ ห้องตรึงใจบอลรูม โรงแรมน่านตรึงใจ บูทิค โฮเทล จังหวัดน่าน ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และประชาชน โดยมีการวัดความรู้ด้านธรณีวิทยา และทรัพยากรธรณีสำหรับติดตามประเมินผลการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3. จัดทำแหล่งเรียนรู้ด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณี 1 แห่ง คือ โรงเรียนปัว อำเภอปัว จังหวัดน่าน พร้อมมอบสื่อการเรียนการสอน เพื่อใช้ประโยชน์ในการสอนด้านวิทยาศาสตร์ และเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชนในการหาความรู้เพิ่มเติมด้านธรณีวิทยา และทรัพยากรธรณี

การประชุม “การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นนำองค์ความรู้ด้านธรณีวิทยา
และทรัพยากรธรณีไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

ผลลัพธ์ที่ได้ :

1. แหล่งเรียนรู้การแก้ไขปัญหาดินเค็ม จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ อาคารเรียนโรงเรียนบ้านโตนด ตำบลโตนด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา และบริเวณที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตาล อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

2. เกษตรกรต้นแบบ จำนวน 4 ราย ได้แก่ 1) เกษตรต้นแบบจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 2 ราย คือ นายสิงห์โต วังกลาง และนางทองพูล วังกลาง และ 2) เกษตรกรต้นแบบจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 2 ราย คือ นายสมทรง ป้อมจัตุรัส และนางสมคิด ป้อมจัตุรัส

ปัญหา อุปสรรค :

การหาเกษตรกรเข้าร่วมโครงการทดลองแก้ไขปัญหาดินเค็มค่อนข้างยาก เนื่องจากเกษตรกรจะต้องเสียพื้นที่นาสำหรับใช้เป็นแปลงทดลอง

เงื่อนไขความสำเร็จ :

1. การได้รับความร่วมมือจากเกษตรกรเพื่อเข้าร่วมโครงการทดลองแก้ไขปัญหาดินเค็ม รวมทั้งความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่เพื่อจัดทำแหล่งเรียนรู้ สำหรับถ่ายทอดความรู้การแก้ไขปัญหาดินเค็ม
2. การได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานในท้องถิ่นเพื่อจัดทำแหล่งเรียนรู้ สำหรับถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณี

ข้อเสนอแนะ :

1. ควรมีการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น เช่น หมอดิน เกษตรอำเภอ/จังหวัด เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้นำไปสู่การต่อยอดองค์ความรู้ในการแก้ปัญหาดินเค็มต่อไป
2. ควรพัฒนาบุคลากรของกรมทรัพยากรธรณีให้มีความรู้ ความเข้าใจในงานพัฒนาพื้นที่ดินเค็มเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการขยายผลการดำเนินงานให้ครอบคลุมพื้นที่ประสบปัญหาดินเค็มภายในระยะเวลาที่สั้น
3. ควรมีการติดตามเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบการแก้ปัญหาดินเค็มเพื่อให้เกษตรต้นแบบเป็นตัวอย่างในการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการแก้ปัญหาดินเค็มไปสู่เกษตรกรที่ประสบปัญหาดินเค็มในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป ซึ่งเป็นการเพิ่มเครือข่ายเกษตรกรและเป็นการประชาสัมพันธ์แนวทางการแก้ปัญหาดินเค็มให้แพร่หลายยิ่งขึ้น

5. โครงการพัฒนาองค์ความรู้ด้านธรณีวิทยา ทรัพยากรธรณี และธรณีพิบัติภัย

การใช้ทรัพยากรธรณีที่ไม่ถูกต้อง คุ้มค่า และยั่งยืน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยังไม่เป็นรูปธรรม การทำลายซากดึกดำบรรพ์ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ รวมถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพของธรรมชาติอย่างฉับพลัน ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ประชาชนขาดองค์ความรู้ทางด้านธรณีวิทยา ทรัพยากรธรณี และธรณีพิบัติภัยเพื่อใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรณี หรือรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพธรรมชาติ รวมถึงการไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ ปกป้องรักษาแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่เป็นสมบัติของชาติ

กรมทรัพยากรธรณีซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในองค์ความรู้ด้านธรณีวิทยาและการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาองค์ความรู้ด้านธรณีวิทยา ทรัพยากรธรณี และธรณีพิบัติภัย เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้พื้นฐานด้านธรณีวิทยา ทรัพยากรธรณี ธรณีพิบัติภัย และซากดึกดำบรรพ์ ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้แก่ชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของโครงการและการปลูกจิตสำนึกสาธารณะกับการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ของกรมทรัพยากรธรณี จึงได้มีการปรับปรุงรูปแบบการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านธรณีวิทยา ทรัพยากรธรณี และธรณีพิบัติภัย โดยเพิ่มการเผยแพร่องค์ความรู้ทางวิชาการและทางกฎหมาย (พระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. 2551) ให้แก่บุคลากรที่สามารถนำระบบการเรียนรู้และข้อมูลทางวิชาการไปถ่ายทอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคาดหวังผลลัพธ์เพื่อให้ชุมชนในพื้นที่มีการนำองค์ความรู้/มาตรการด้านธรณีวิทยาไปบริหารทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นต่อไป

ในส่วนของการพัฒนาองค์ความรู้ด้านธรณีวิทยา ทรัพยากรธรณีและธรณีพิบัติภัย ได้จัดทำโครงการศึกษาวิจัยข้อมูลธรณีวิทยาของแร่และธาตุโลหะหายาก (Rare earth elements) ซึ่งเป็นแร่ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ และพบในหินแกรนิตทางภาคเหนือของประเทศ เพื่อจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรแร่และธาตุโลหะหายาก และเชื่อมโยงไปสู่รูปแบบการเกิดของแหล่งแร่ดังกล่าวในภาคเหนือของประเทศ เพื่อเป็นข้อมูลนำไปสู่การพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. เผยแพร่องค์ความรู้ด้านธรณีวิทยา ทรัพยากรธรณี และธรณีพิบัติภัยเชิงปฏิบัติการ ดำเนินการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านธรณีวิทยา ทรัพยากรธรณี และธรณีพิบัติภัย ในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเพชรบุรี อุทัยธานี บึงกาฬ กำแพงเพชรและขอนแก่น (หลักสูตรที่ 41-45) รวมทั้งสิ้น 5 หลักสูตร มีบุคลากรทางการศึกษาและผู้สนใจเข้าร่วมการฝึกอบรมทั้งสิ้น 692 คนจากเป้าหมาย 640 คน

2. ให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. 2551 แก่ชุมชน ดำเนินการอบรมเผยแพร่พระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ.2551 ให้กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้ถือปฏิบัติได้อย่างถูกต้องบริเวณจังหวัดสตูล นครพนมและตาก มีผู้เข้าร่วม 649 คนจากเป้าหมาย 540 คน

3. ศึกษาการกำเนิดธาตุโลหะหายากในหินแกรนิตบริเวณภาคเหนือของประเทศไทย ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดเชียงราย พะเยา แพร่ และอุตรดิตถ์

การทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ทางธรณีวิทยาภายในจังหวัดและการฝึกอบรมความรู้ ณ ฐานเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ

ผลลัพธ์ที่ได้ :

1. บุคลากรทางการศึกษาทั้งในและนอกระบบที่เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้ไปสร้างแหล่งเรียนรู้ทางธรณีวิทยา หรือนำองค์ความรู้ไปปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

2. เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนผู้เข้าร่วมอบรมโดยการมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็น ตลอดจนได้ประชาสัมพันธ์พระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. 2551 สู่องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายและถือปฏิบัติอย่างถูกต้อง

3. มีการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า เป็นการเพิ่มมูลค่าวัสดุสามารถสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่นได้

ปัญหา อุปสรรค :

1. วิทยากรบรรยายเนื้อหาทางวิชาการบางเรื่องติดภารกิจหลัก ทำให้ต้องสรรหาวิทยากรเสริม ส่งผลให้การฝึกอบรมในบางช่วงไม่ราบรื่นเท่าที่ควร

2. ความพร้อมของกลุ่มเป้าหมายทั้งในเรื่องระยะเวลาในการเข้าฝึกอบรม งบประมาณในการเดินทางมาเข้ารับการฝึกอบรมของหน่วยงานต้นสังกัดส่งผลให้จำนวนผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมไม่แน่นอน

เงื่อนไขความสำเร็จ :

1. การประชาสัมพันธ์โครงการฯ ให้มีความสำคัญและเป็นที่รู้จักในวงกว้าง
2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยเสริมการดำเนินงานผ่านระบบเครือข่ายบนเว็บไซต์ของกรมทรัพยากรธรณี

ข้อเสนอแนะ :

1. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การวางแผนการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์และงบประมาณ ตลอดจนการเร่งรัดการจัดซื้อจัดจ้างในช่วงก่อนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
2. จัดฝึกอบรมวิทยากรทดแทนเพิ่มเติมในด้านเทคนิคการถ่ายทอดองค์ความรู้
3. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยเสริมการดำเนินงานโดยการให้ความรู้ด้านธรณีวิทยา ทรัพยากรธรณี และธรณีพิบัติภัยเชิงปฏิบัติการผ่านระบบเครือข่ายบนเว็บไซต์ของกรมทรัพยากรธรณี
4. ปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมในบางพื้นที่ โดยเน้นการฝึกอบรมความรู้เรื่องธรณีวิทยาเฉพาะแหล่งให้แก่ บุคคลทั่วไปเพื่อสนับสนุนการเป็น USER ในแหล่งอนุรักษ์ธรณีวิทยา/แหล่งท่องเที่ยวทางธรณีวิทยา
5. สร้างเครือข่ายการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านธรณีวิทยาฯ จากกลุ่มบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมแล้ว

6. โครงการประชุมพิจารณาร่างแผนระบบพื้นที่คุ้มครองของประเทศไทย

การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาแผนระบบพื้นที่คุ้มครองของประเทศไทย (Protected Area System Plan for Thailand) ในครั้งนี้ โครงการเร่งเสริมความยั่งยืนของระบบการจัดการพื้นที่คุ้มครอง (CATSPA) ได้จ้างที่ปรึกษาชาวต่างชาติที่มีองค์ความรู้ระดับโลกมาดำเนินงาน ซึ่งเป็นไปตามแผนการดำเนินงานของโครงการ (CATSPA) ตามผลสัมฤทธิ์ที่ 1 : การจัดการที่ดีอันเอื้อให้เกิดความยั่งยืนของระบบการจัดการพื้นที่คุ้มครองโดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ได้แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการด้านวิชาการที่มีศาสตราจารย์ ดร. นิพนธ์ ตั้งธรรม เป็นประธาน เพื่อเข้าร่วมพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ร่างแผนระบบพื้นที่คุ้มครองของประเทศไทย ฉบับที่ 1 และ 2 โดยในที่ประชุมได้มีการระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ อันนำไปสู่แนวทางในการจัดการแผนระบบพื้นที่คุ้มครองของประเทศไทยอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ ตลอดจนเป็นการพัฒนานวัตกรรมด้านการจัดการพื้นที่คุ้มครองโดยเฉพาะอุทยานแห่งชาติในระดับอาเซียนให้ทันต่อสภาวการณ์เปลี่ยนแปลงต่างๆของประเทศและของโลกต่อไป โดยมีผลการดำเนินงานดังนี้

1. คณะทำงานลงพื้นที่เพื่อประชุมกลุ่มย่อยและพูดคุยกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในพื้นที่นำร่องโครงการฯ

2. ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการด้านวิชาการเพื่อพิจารณาร่างแผนระบบพื้นที่คุ้มครองของประเทศไทย ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2557 และ ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2557 ณ โรงแรมรามาการ์เด้นท์ กรุงเทพมหานคร

7. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการตอบแทนคุณระบบนิเวศและการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์

การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการตอบแทนคุณระบบนิเวศและการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ในครั้งนี้ เป็นไปตามแผนการดำเนินงานของผลสัมฤทธิ์โครงการ CATSPA ที่ 2 : ศักยภาพขององค์กรและบุคลากรเพิ่มมากขึ้น ในการประชุมมีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการตอบแทนคุณระบบนิเวศ รวมทั้งนำข้อมูลจริงจากแต่ละพื้นที่มาร่วมวิเคราะห์ ซึ่งผู้เข้าประชุมมาจากสถาบันนวัตกรรมอุทยานแห่งชาติและพื้นที่คุ้มครอง ศูนย์นวัตกรรมอุทยานแห่งชาติและพื้นที่คุ้มครองทั้ง 5 แห่ง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากภาคส่วนต่างๆ เช่น โครงการ ECOBESTฯ มีผู้เข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้น 45 คน คาดว่าผลที่ได้จากการประชุมในครั้งนี้จะทำให้ผู้เข้าร่วมการประชุมสามารถนำความรู้ความสามารถไปปรับใช้กับงานที่ตนเองดำเนินการอยู่ โดยได้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการตอบแทนคุณระบบนิเวศและการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ เมื่อวันที่ 29 –30 เมษายน และ 1 พฤษภาคม 2557 ณ โรงแรมเซนทารา แกรนด์ กรุงเทพมหานคร

8. โครงการฝึกอบรมหลักสูตร การดำน้ำลึกสำหรับผู้ปฏิบัติงานอุทยานแห่งชาติทางทะเล

อุทยานแห่งชาติทางทะเล 24 แห่ง ซึ่งในระบบอุทยานแห่งชาติได้กำหนดให้อุทยานแห่งชาติที่มีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทะเล เกาะ แก่ง พื้นที่น้ำชายฝั่งทะเล และทะเลให้เป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเล ซึ่งได้รวบรวมระบบนิเวศของสิ่งมีชีวิตทั้งบนบกใกล้ชายฝั่งและในท้องทะเลไว้จำนวนมาก มีแหล่งธรรมชาติที่มีความสวยงาม มีความพิเศษแตกต่างจากอุทยานแห่งชาติทางบก เหมาะสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ อุทยานแห่งชาติทางทะเลจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่ชื่นชอบหาดทราย สายลม แสงแดด และสิ่งมีชีวิตใต้ท้องทะเลลึก โดยเฉพาะสิ่งมีชีวิตที่อาศัยในแนวปะการัง มีความสวยงามเป็นที่ตื่นตาตื่นใจของนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่การเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวและใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของนักท่องเที่ยว ทำให้ภารกิจของเจ้าหน้าที่ในเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเลที่เกี่ยวข้องกับการบริการนักท่องเที่ยว การเฝ้าระวัง ป้องกัน เตือนภัย การกู้ภัย รวมทั้งการดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเล การดูแลป้องกันรักษาทรัพยากรทางทะเลโดยเฉพาะระบบนิเวศในแนวปะการัง รวมถึงการสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเล เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงของแนวปะการัง ความสามารถในการรองรับได้ (Limit of Acceptable Change) ดังนั้น เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางทะเลให้มีความรู้ ความเข้าใจในทฤษฎีการดำน้ำลึก สามารถดำน้ำลึกได้ถูกต้องเป็นไปตามมาตรฐานสากล มีบัตรรับรองการดำน้ำ สามารถดำน้ำลึกในการปฏิบัติงานด้านการบริการการท่องเที่ยว การเฝ้าระวัง ป้องกัน เตือนภัย การกู้ภัย และการศึกษาวิจัยในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางทะเลโดยไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศใต้น้ำ และบนชายฝั่งทะเล โดยมีข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการที่เข้ารับการฝึกอบรมและผ่านการฝึกอบรมโดยทาง PADI รับรองและออกบัตรรับรองการดำน้ำลึก จำนวน 19 คน

ผลลัพธ์ที่ได้ :

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในทฤษฎีการดำน้ำลึก สามารถดำน้ำลึกในการปฏิบัติงานด้านการบริการการท่องเที่ยว การเฝ้าระวัง ป้องกัน เตือนภัย การกู้ภัย และการศึกษาวิจัยในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางทะเลโดยไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศใต้น้ำและบนชายฝั่งทะเลได้ถูกต้องเป็นไปตามมาตรฐานสากล และมีบัตรรับรองการดำน้ำทุกคน

ข้อเสนอแนะ :

1. ควรสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการดำน้ำลึก เนื่องจากบุคลากรที่ผ่านการดำน้ำต้องได้รับการทบทวนเป็นประจำ นอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่

2. ควรสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการดำน้ำลึก เนื่องจากบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ในการดำน้ำยังมีจำนวนน้อย

9. ระบบฐานข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ

ระบบฐานข้อมูล เป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารจัดการในทุกการดำเนินงานที่มีความสำคัญ เนื่องจากฐานข้อมูลเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญสำหรับผู้บริหารที่จะใช้ในการตัดสินใจที่ถูกต้องตามสภาวการณ์และปัญหา การตัดสินใจโดยขาดข้อมูลที่ถูกต้องจะทำให้การบริหารเกิดข้อผิดพลาด หรือการหาข้อมูลได้ล่าช้าจะทำให้การบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพ ไม่ทันต่อเหตุการณ์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้เห็นความสำคัญของการมีระบบฐานข้อมูลจึงได้มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลในเรื่องต่างๆ อยู่เสมอ ในปี พ.ศ.2549 สำนักอุทยานแห่งชาติได้จัดจ้างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้จัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติขึ้น โดยระบบดังกล่าวได้จัดทำเป็นระบบโครงข่ายคอมพิวเตอร์และมี Server ติดตั้งอยู่ที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และสามารถเชื่อมโยงกับระบบฐานดังกล่าวได้โดยผ่านระบบ Internet โดยอุทยานแห่งชาติจะต้องนำเข้าข้อมูลของหน่วยงานเข้ามาในระบบโดย user ของแต่ละหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย

ในปีงบประมาณ 2557 ฝ่ายนวัตกรรมสารสนเทศอุทยานแห่งชาติและพื้นที่คุ้มครอง ได้ดำเนินการเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูลฯ ดังนี้

1. ปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานของอุทยานแห่งชาติจำนวน 147 แห่ง เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหาร ประชาชนหรือนักท่องเที่ยวประกอบการตัดสินใจในการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ

2. จัดทำข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารประกอบการตัดสินใจในการบริหารการจัดการอุทยานแห่งชาติ ซึ่งอยู่บน Website www.dnp.go.th

ยุทธศาสตร์ที่ 8

สร้างความตระหนัก จิตสำนึก และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. โครงการเสริมความเข้มแข็งในการตั้งรับและปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศรอบแหล่งมรดกโลก

ประเทศไทยมีแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกจำนวน 5 แหล่ง เป็นแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมจำนวน 3 แหล่ง และแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติจำนวน 2 แหล่ง ได้แก่ เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร-ห้วยขาแข้ง และพื้นที่กลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ รวมทั้งยังมีแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติที่มีคุณค่าความสำคัญโดดเด่นที่อยู่ระหว่างการเสนอขอขึ้นทะเบียนการเป็นแหล่งมรดกโลก ปัจจุบันแหล่งมรดกโลกดังกล่าวได้รับผลกระทบจากภัยคุกคามในด้านต่างๆ เช่น การบุกรุกพื้นที่ของชุมชนบริเวณรอบแหล่งมรดกโลก โดยขาดการวางแผนการบริหารจัดการ การบังคับใช้มาตรการทางกฎหมาย รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ ซึ่งก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของแหล่งส่งผลทางคุณค่าความโดดเด่นอันเป็นสากล (Outstanding Universal Value; OUV) ดังนั้น การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการตั้งรับและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศรอบแหล่งมรดกโลกจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเร่งดำเนินการเพื่อเตรียมพร้อมในการตั้งรับและปรับตัวต่อภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงดังกล่าว รวมถึงเพื่อรักษาคุณค่าความโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลกให้คงอยู่สืบไป

ผลลัพธ์ที่ได้ :

ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้รับการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในการอนุรักษ์และคุ้มครองสภาพโดยรอบแหล่งมรดกโลก การเตรียมความพร้อมในการตั้งรับและปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพโดยรอบแหล่งมรดกโลก

2. โครงการพัฒนาเมืองและชุมชนเพื่อมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยประสานงานกลาง (National Focal Point) ของประเทศไทย “ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืน” ปฏิบัติงานร่วมกับประเทศในภูมิภาคอาเซียนในคณะทำงานอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืน (ASEAN Working Group on Environmentally Sustainable Cities in ASEAN Region - AWGESC) มีภารกิจที่ต้องดำเนินการตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC Blueprint) ในข้อ D5 ด้านการส่งเสริมคุณภาพมาตรฐานการดำรงชีวิตในเมืองต่างๆ ของอาเซียนและเขตเมือง และข้อริเริ่มอาเซียนว่าด้วยเมืองที่มีลักษณะที่มีสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้ดำเนินการจัดทำ “โครงการพัฒนาเมืองและชุมชนเพื่อมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ” โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ (1) เพื่อคัดเลือกเมืองเข้ารับรางวัลอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืน ปี พ.ศ. 2557 จัดการประชุมคณะทำงานอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืน ครั้งที่ 12 (12th ASEAN Working Group for Environmentally Sustainable Cities: 12th AWGESC) (2) เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาเมือง/ชุมชนเพื่อมุ่งสู่การเติบโตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมคาร์บอนต่ำ (3) เพื่อศึกษากลุ่มพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมกับพื้นที่สีเขียวแต่ละประเภทตามความสามารถของพันธุ์ไม้ด้านการดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์/ก๊าซมลพิษต่างๆ การปล่อยก๊าซออกซิเจน และการลดอุณหภูมิรวมทั้งการจัดทำมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านพื้นที่สีเขียวชุมชนประเภทต่างๆ (4) เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง/ชุมชนเพื่อมุ่งสู่การเติบโตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สังคมคาร์บอนต่ำ และสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืน

ผลลัพธ์ที่ได้ :

เมื่อการดำเนินงานโครงการฯ แล้วเสร็จ ผลลัพธ์ที่ได้ประกอบด้วย (1) การจัดประชุมคณะทำงานด้านสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืน ครั้งที่ 12 ระหว่างวันที่ 26-28 พฤษภาคม 2557 จังหวัดภูเก็ต เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ผู้แทนประเทศสมาชิกอาเซียนที่เข้าร่วมการประชุมมีความประทับใจ (2) เมืองที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อเข้ารับรางวัลอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมเมืองยั่งยืน ครั้งที่ 3 ปี พ.ศ. 2557 จำนวน 3 เมือง คือ เทศบาลนครเชียงราย (ด้านการจัดการขยะและพื้นที่สีเขียว) สำหรับประเภทเมืองที่เสนอโดยประเทศไทย และประเภทแข่งขัน คือ เทศบาลนครนครสวรรค์ (ด้านน้ำสะอาด) และเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด (ด้านการจัดการขยะและพื้นที่สีเขียว) และทั้ง 3 เมืองได้รับรางวัลจากการตัดสินของคณะทำงานอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมเมืองยั่งยืน ในการประชุมคณะทำงานด้านสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืน ครั้งที่ 12 พิธีมอบรางวัลเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2557 ณ นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (3) ประชาชนได้รับการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการจัดการพื้นที่สีเขียวและสิ่งแวดล้อมเมือง/ชุมชนที่ยั่งยืน อันนำมาซึ่งคุณภาพชีวิตและคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นในภาพรวม (4) ประเทศไทยมีความพร้อมที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การได้รับการยอมรับในเวทีการประชุมอาเซียน (5) ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านพื้นที่สีเขียวประเภทต่างๆ สำหรับใช้เป็นเป้าหมายในการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียว รวมทั้งมีแนวทางในการเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานพื้นที่สีเขียวเพื่อคุณภาพชีวิตและคุณภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชนเมืองต่อไป

เงื่อนไขความสำเร็จ :

การมีความรู้ความเข้าใจ มีจิตสำนึกในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การให้การสนับสนุนทางวิชาการและความร่วมมือของทุกภาคส่วนจะทำให้การดำเนินโครงการประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ :

ควรสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับการสร้างและขยายเครือข่ายการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการสนับสนุนเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

▶ 3. โครงการเตรียมรับมือและป้องกันผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่อาจมีต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม โดยจัดทำมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติประเภทภูเขา

ประเทศไทยมีแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ของท้องถิ่นทั่วประเทศไม่น้อยกว่า 4,700 แห่ง โดยเฉพาะแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ประเภทภูเขาประเภทหนึ่ง นับว่าเป็นระบบนิเวศที่มีความสำคัญยิ่ง ทั้งในด้านเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ภูเขาหลายแห่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงทั้งของชนิดพันธุ์พืช สัตว์เฉพาะถิ่นและชนิดที่ใกล้สูญพันธุ์ หรือเป็นพื้นที่วิกฤติทางความหลากหลายทางชีวภาพ ทำให้ระบบนิเวศภูเขาเป็นพื้นที่ที่มีความเปราะบางและง่ายต่อการถูกทำลาย จากลักษณะโครงสร้างที่มีภูมิทัศน์ที่งดงาม แปลกตา รวมทั้งความสูงชันที่ให้ความหนาวเย็น ส่งผลให้เป็นที่นิยมกลายเป็นแหล่งนันทนาการและการท่องเที่ยว เช่น ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ภูกระดึง จังหวัดเลย เป็นต้น ส่งผลให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยว แต่หากมีการจัดการที่ไม่เหมาะสมและขาดการดูแลรักษาอาจส่งผลกระทบตามมา เช่น กระทบต่อแหล่งต้นน้ำลำธาร และระบบนิเวศที่อ่อนไหวเปราะบาง นอกจากนี้ การตัดถนน การตัดไม้ การระเบิดหิน การขุดแร่ การขุดบ่อลูกรัง ยังมีผลกระทบต่อแหล่งธรรมชาติประเภทภูเขา โดยเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิทัศน์และลักษณะกายภาพของภูเขา นอกจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโดยกิจกรรมของมนุษย์แล้ว ปัจจุบันระบบนิเวศภูเขายังได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แม้ว่าจะมีภูเขาไม่สูงมากนัก แต่มีแนวโน้มได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ปริมาณน้ำในลำธาร ระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์พืชบนเขาซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ทำให้ระบบนิเวศมีความแห้งแล้งขึ้น ความรุนแรงของไฟป่า เป็นต้น

ดังนั้น การติดตาม เฝ้าระวังตลอดจนการเตรียมรับมือและการป้องกันผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ประเภทภูเขา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อจัดทำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ สำหรับใช้ติดตามผลกระทบทั้งจากกิจกรรมของมนุษย์และจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อเตรียมรับมือและป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น หรือทั้งสองปัจจัยร่วมกัน การอนุรักษ์แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ประเภทภูเขาทั่วประเทศ จึงต้องให้ความสำคัญทั้งการจัดการแก้ไขป้องกันผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์และภัยคุกคามจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเสนอเป็นแนวทางและมาตรการต่างๆ ซึ่งได้จากการถอดบทเรียนจากกรณีพื้นที่ศึกษานำร่องเขาขนาบน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ และแหล่งธรรมชาติประเภทภูเขาอื่นๆ เช่น ดอยปุย จังหวัดเชียงใหม่

การประชุมประชาสัมพันธ์ และประชุมเสนอแนวคิดโครงการฯ

พื้นที่ศึกษานำร่องเขาขนาบน้ำ จังหวัดกระบี่

ผลลัพธ์ที่ได้ :

แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ประเภทภูเขา 68 แห่ง ในพื้นที่ 37 จังหวัด ได้รับการประเมินตามเกณฑ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ พร้อมทั้งมีแนวทางและมาตรการในการบริหารจัดการพื้นที่ให้เหมาะสม

เงื่อนไขความสำเร็จ :

การเตรียมรับมือและป้องกันผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่อาจมีต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม โดยจัดทำมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติประเภทภูเขาจะสำเร็จและเห็นผลได้จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาคราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ภาคประชาชน นักเรียน และภาคเอกชน ในการร่วมกันเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สร้างกระบวนการให้ความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งการเห็นความสำคัญหรือคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่นับวันจะเริ่มส่งผลต่อคุณภาพชีวิตหรือสิ่งแวดล้อมธรรมชาติที่อยู่โดยรอบร่วมกัน

4. การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมของประเทศไทย

ประเทศไทยเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศ Non-Annex I ซึ่ง ณ ปัจจุบันยังไม่มีพันธกรณีในการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการรองรับแผนการลดก๊าซเรือนกระจกสำหรับประเทศไทยในอนาคต สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการศึกษาเชิงวิชาการในภาคส่วนหลักที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปริมาณสูง เพื่อประเทศไทยจะมีข้อมูลที่ถูกต้องได้ประกอบการตัดสินใจในการเสนอแผนงานการดำเนินงานลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศ รวมทั้งภาคส่วนที่มีศักยภาพในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในอนาคต โดยทำการศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดในระดับมาตรการ แผนงานโครงการที่จะดำเนินการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายใต้กรอบการดำเนินงาน NAMAs เฉพาะในภาคพลังงาน อุตสาหกรรม ของเสีย คมนาคมขนส่ง รวมถึงการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำข้อมูลการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก วิธีการตรวจวัด รายงาน และการทวนสอบ (Measurement, Reporting and Verification: MRV) รวมทั้งค่าใช้จ่าย ปัญหาอุปสรรคของนโยบาย มาตรการ แผนงานโครงการภายใต้กรอบการดำเนินงาน NAMAs การจัดทำรูปแบบระบบการลงทะเบียนนโยบาย มาตรการ แผนงาน โครงการ ที่แสดงความประสงค์ เข้าร่วมดำเนินงานภายใต้กรอบการดำเนินงาน NAMAs ตลอดจนสร้างความตระหนักให้กับทุกภาคส่วนของสังคมไทย ก่อนที่จะเข้าสู่พันธกรณีใหม่ภายหลังปี ค.ศ. 2020 โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

จากการศึกษาศักยภาพการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ พบว่าประเทศไทยมีศักยภาพในการลดก๊าซเรือนกระจกจากภาคพลังงานและภาคคมนาคมขนส่ง เป็นปริมาณร้อยละ 7-20 โดยเทียบกับกรณีฐาน (Business as Usual: BAU) ในปี ค.ศ. 2005 โดยแยกเป็นการดำเนินงานเองภายในประเทศ (Domestic NAMAs) ร้อยละ 7 และขอการสนับสนุนระหว่างประเทศร้อยละ 13 (International Support NAMAs)

ปัญหาอุปสรรค :

ข้อมูลไม่มีความทันสมัยต่อสถานการณ์ปัจจุบัน นโยบายส่วนใหญ่ของหน่วยงานยังขาดระบบการติดตามและประเมินผล ข้อจำกัดด้านผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัย มีช่องว่างระหว่างการพัฒนาเทคโนโลยีและเศรษฐศาสตร์

ข้อเสนอแนะ :

สนับสนุนและบูรณาการด้านข้อมูลระหว่างหน่วยงานให้ทันต่อสถานการณ์ ส่งเสริมระบบติดตามและประเมินผลให้มีความสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

▶ 5. โครงการติดตามองค์ประกอบความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการติดตามและสำรวจรวบรวมข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่วิกฤติต่อความหลากหลายทางชีวภาพและเป็นพื้นที่เสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในพื้นที่ตัวแทนของระบบนิเวศ 5 ระบบนิเวศหลัก ได้แก่ ระบบนิเวศป่าไม้ ระบบนิเวศภูเขา ระบบนิเวศพื้นที่แห้งแล้งกึ่งชื้น ระบบนิเวศเกษตร และระบบนิเวศน้ำในแผ่นดิน เพื่อให้ทราบถึงความเชื่อมโยงของความหลากหลายทางชีวภาพกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อองค์ประกอบชนิดพันธุ์ สายพันธุ์และแหล่งที่อยู่อาศัยของความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ เช่น การปรับนโยบายและแผนการดำเนินการด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน การยกร่าง มาตรการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ โครงการมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานดังนี้

1. เพื่อติดตามตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพจากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปในพื้นที่ตัวแทนของระบบนิเวศตามการจัดแบ่งของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ
2. เพื่อวิเคราะห์และประเมินแนวโน้มของผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อความหลากหลายทางชีวภาพที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะและแนวทางการจัดการชนิดพันธุ์/ระบบนิเวศสำหรับการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
4. เพื่อจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ตัวแทนระบบนิเวศ เผยแพร่ผ่านกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารฯ

ผลลัพธ์ที่ได้ :

มีข้อมูลเชิงวิชาการการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพในระดับพื้นที่ ที่มีความเสี่ยงและเปราะบางจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้น สำหรับประกอบการปรับนโยบายและแผนการดำเนินงานอนุรักษ์และคุ้มครองชนิดพันธุ์ และพื้นที่ที่เปราะบางหรือพื้นที่เสี่ยงต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้นในอนาคต หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์เป็นข้อมูลต่อยอดการดำเนินงานด้านอื่นๆ เช่น งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนพิจารณารูปแบบ วิธีการ มาตรการในการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบในพื้นที่รับผิดชอบที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

ปัญหา อุปสรรค :

1. การติดตามตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของความหลากหลายทางชีวภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ไม่ต่อเนื่องทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถนำข้อมูลไปกำหนดนโยบายด้านการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2. ผู้บริหารระดับนโยบายควรให้ความสำคัญและสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานศึกษาสำรวจติดตามการเปลี่ยนแปลงของความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อความต่อเนื่องในการดำเนินงานและเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ :

1. ควรมีการศึกษาเพื่อติดตามตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของความหลากหลายทางชีวภาพจากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปในพื้นที่ตัวแทนระบบนิเวศอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะชนิดพันธุ์พืชและสัตว์หายากใกล้สูญพันธุ์ ชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและแผนเพื่อการอนุรักษ์คุ้มครองชนิดพันธุ์และถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำข้อมูลจากการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานด้านอื่นๆ เช่น งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนพิจารณารูปแบบ วิธีการ มาตรการในการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบในพื้นที่รับผิดชอบที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

▶ 6. โครงการติดตามประเมินผลการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาและการจัดทำแผนอนุรักษ์ฟื้นฟู และปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยและป่าพรุควนเคร็ง

ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย และป่าพรุควนเคร็ง ซึ่งตั้งอยู่ในเขตจังหวัดสงขลา นครศรีธรรมราช และพัทลุง นับว่าเป็นแหล่งน้ำที่มีความสำคัญอย่างยิ่งแห่งหนึ่งของประเทศไทย เนื่องจากมีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายเป็นแหล่งสำคัญในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพของประชาชน ทั้งด้านการเกษตรประมง อุตสาหกรรม ที่อยู่อาศัย และการท่องเที่ยว การดำเนินการที่ผ่านมาสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการติดตามประเมินผลการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 ถึง พ.ศ. 2557 ได้ทำการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมและโครงการ ประเมินประเด็นปัญหาและจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการต่อไป เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จัดทำแผนอนุรักษ์ ฟื้นฟู และปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ บริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ทะเลน้อยและป่าพรุควนเคร็ง ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาและการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณโดยรอบ มีความเสี่ยงต่อการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าพรุควนเคร็งและเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ที่ได้จัดให้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำการประเมินผลและจัดทำแผนฯ เพื่อใช้ในการดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

ผลลัพธ์ที่ได้ :

1. ผลการประเมินผลการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จำนวน 146 โครงการ ภายใต้ 5 ยุทธศาสตร์ ซึ่งพบว่าการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ยังไม่สามารถดำเนินการได้ผลอย่างเป็นรูปธรรมและขาดความยั่งยืน ไม่สามารถฟื้นฟูคืนความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ได้ตามแผนที่กำหนดและยังไม่สามารถแก้ไขคุณภาพน้ำให้เป็นไปตามค่ามาตรฐานได้

2. การขยายผลไปสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติต่อไป

ปัญหาและอุปสรรค :

จากการดำเนินงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง กลไกในการขับเคลื่อน การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ขาดการบูรณาการด้านงบประมาณทำให้กิจกรรมและโครงการไม่สามารถบรรลุผลได้อย่างชัดเจน การจัดทำข้อมูลไม่สามารถเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งการขาดองค์ความรู้เพื่อใช้ในการดำเนินงานของแต่ละภาคส่วน

ข้อเสนอแนะ :

ให้มีการปรับกลไกการบริหารจัดการเป็นศูนย์รวมเชิงบูรณาการ ทั้งด้านการบริหารจัดการ การตั้งงบประมาณ การจัดทำระบบฐานข้อมูล การพัฒนาด้านเทคนิควิชาการ และการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

7. โครงการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

1. การดำเนินงานโครงการพัฒนาและเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ให้กับอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.)

การดำเนินงานที่ผ่านมาสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจยังไม่สามารถครอบคลุมไปถึงภาคประชาชน โดยเฉพาะอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน ดังนั้น เพื่อให้อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านและประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ รวมทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน พ.ศ. 2550 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมบำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา สร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล

กลุ่มเป้าหมายสำคัญ คือ สมาชิกอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ประชาชนทั่วไปที่สนใจเข้าร่วมโครงการ ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน แม่ฮ่องสอน ซึ่งจากการดำเนินงานดังกล่าว ทำให้เกิดเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

2. การดำเนินโครงการคัดเลือกและมอบรางวัลแก่สถานประกอบการที่ปฏิบัติตามมาตรการในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมีการจัดการสภาพแวดล้อมดีเด่น (EIA Monitoring Awards 2014)

การดำเนินงานด้านการคัดเลือกและมอบรางวัลแก่สถานประกอบการที่ปฏิบัติตามมาตรการในรายงานฯ เป็นการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติตามมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้สถานประกอบการพัฒนากลไกการจัดการสิ่งแวดล้อมของตนเองและเป็นแบบอย่างแก่สถานประกอบการแห่งอื่น รวมถึงเป็นการเผยแพร่รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในด้านการเป็นกลไกในการบริหารจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยการมอบรางวัล EIA Monitoring Awards 2014 ซึ่งได้จัดขึ้นในเดือนธันวาคม 2557

ตารางที่ 8 : รายละเอียดโครงการที่สนใจสมัครเข้ารับรางวัล มีดังนี้

ประเภท	สมัครเข้ารับรางวัล (โครงการ)	ได้รับรางวัล (โครงการ)
1. เหมืองแร่	17	14
2. อุตสาหกรรม	10	9
3. นิคม+เขตประกอบการ	9	6
4. พลังงาน	19	16
5. ปิโตรเคมี	16	10
6. คมนาคม	18	15
7. โครงการบริการชุมชนและที่พักอาศัย	13	10
8. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ	4	3
รวม	**106**	**83**

โครงการด้านคมนาคม : ประเภทท่าเทียบเรือ

โครงการด้านพัฒนาแหล่งน้ำและเกษตรกรรม : ประเภทเขื่อน

โครงการด้านอุตสาหกรรม : ประเภทท่อและพลังงาน

โครงการด้านโครงการบริการชุมชนและที่พักอาศัย : ประเภทโรงแรม

3. การจัดทำระบบการขึ้นทะเบียนนิติบุคคลผู้มีสิทธิทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานด้านการออกใบอนุญาตเป็นผู้มีสิทธิทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เงื่อนไขการขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต การควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้มีสิทธิทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัจจุบันดำเนินการภายใต้อำนาจที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2527) เนื่องจากกฎกระทรวงดังกล่าวใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 สาระสำคัญหลายส่วนของกฎกระทรวง จึงไม่เหมาะสมกับการดำเนินงานในปัจจุบัน เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2552 คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติในหลักการร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการขอและการออกใบอนุญาต การควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้มีสิทธิทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ... (ร่างกฎกระทรวงฉบับใหม่) ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาแล้ว โดยในร่างกฎกระทรวงดังกล่าวมีผลบังคับใช้ภายใน 120 วันนับจากประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีรายละเอียดที่สำนักงานฯ ต้องดำเนินการในหลายประเด็น เช่น รายละเอียดการรับรองวุฒิการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่เลขาธิการประกาศกำหนด และการอบรม เป็นต้น รวมทั้งขั้นตอนการขอและการออกใบอนุญาตที่มีการกำหนดระยะเวลาในหลายขั้นตอน

ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับกฎกระทรวงฉบับใหม่ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้ดำเนินการจัดทำด้านระบบฐานข้อมูลผู้มีสิทธิจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (คลังข้อมูล) ระบบฐานข้อมูลสำหรับขั้นตอนการขอและการออกใบอนุญาต รวมถึงระบบการพิจารณาและตรวจสอบข้อมูล คู่มือการใช้งานระบบฐานข้อมูลนิติบุคคลผู้มีสิทธิจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ขึ้นทะเบียน เพื่อรองรับร่างกฎกระทรวงใหม่

4. การพัฒนาศูนย์ข้อมูลการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานที่ผ่านมา สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดทำโครงการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม (มาตรการด้านสิ่งแวดล้อม) โครงการที่ผ่านความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม พบว่ามีหลายประเภทโครงการที่ไม่ได้จัดส่งรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการฯ และไม่ปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งหน่วยงานอนุญาตหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบางแห่งไม่ทราบเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานในการกำกับ ดูแล และปริมาณงานที่รับผิดชอบ รวมถึงปัจจุบันอยู่ระหว่างการเตรียมการในการมอบภารกิจการติดตามตรวจสอบโครงการบางประเภทที่ผ่านความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และงบประมาณบางส่วนให้สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคเป็นภาคีร่วมรับผิดชอบ ซึ่งต้องมีการใช้ข้อมูลรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและรายงานการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงาน

ดังนั้น การดำเนินงานด้านการพัฒนาศูนย์ข้อมูลการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม จึงเป็นการเชื่อมต่อเครือข่ายข้อมูลโครงการที่จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและผลการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการที่ได้รับความเห็นชอบในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมระหว่างสำนักงานฯ กับหน่วยงานผู้อนุญาตหรือกำกับดูแลโครงการ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมควบคุมมลพิษ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่เป็นภาคีเครือข่ายการด้านการติดตามตรวจสอบ รวมทั้งเป็นแหล่งข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับนักพัฒนา นักลงทุนและประชาชน

8. โครงการพัฒนากลไกกองทุนเพื่อการอนุรักษ์ดอยอินทนนท์

กองทุนเพื่อการอนุรักษ์นับว่าเป็นเครื่องมือในรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยปกป้อง อนุรักษ์ ดูแล จัดการพื้นที่คุ้มครองให้คงอยู่ โดยอาศัยกองทุนนั้นเป็นตัวขับเคลื่อนทั้งในรูปแบบตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์เป็นพื้นที่คุ้มครองแห่งหนึ่งที่นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อชุมชนโดยรอบที่มีการพึ่งพิงทรัพยากรที่เกิดขึ้นจากอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งอาหาร พืชสมุนไพร การท่องเที่ยว ตลอดจนเป็นแหล่งต้นน้ำตามธรรมชาติที่สำคัญ ซึ่งปัจจุบันการใช้ทรัพยากรต่างๆ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์นั้นมีการขยายตัวเป็นอย่างมาก หากไม่มีการควบคุมดูแลที่เหมาะสมอาจส่งผลให้ทรัพยากรต่างๆ ดังกล่าวนั้นหมดไป ด้วยเหตุนี้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จึงได้จัดทำโครงการเร่งเสริมความยั่งยืนของระบบการจัดการพื้นที่คุ้มครอง (CATSPA) ร่วมกับสถาบันนวัตกรรมอุทยานแห่งชาติพื้นที่คุ้มครอง สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 และอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จึงได้จัดทำโครงการพัฒนากลไกกองทุนเพื่อการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ 3.2 กลไกด้านงบประมาณพื้นที่คุ้มครองในพื้นที่นำร่องอันจะนำไปสู่เป้าหมายหลักของโครงการคือเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของระบบงบประมาณพื้นที่คุ้มครองต่อไป มีผลการดำเนินการดังนี้

1. โครงการด้านโครงการบริการชุมชนและที่พักอาศัย : ประเภทโรงแรม จัดประชุมเปิดตัวโครงการมีผู้เข้าร่วมประชุมจากทุกภาคส่วน เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2556 ณ โรงแรม ดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่

2. ประชุมคณะทำงานพิจารณาร่างระเบียบกองทุนฯ ที่สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กทม.

3. ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาร่างหลักเกณฑ์กองทุนเพื่อการอนุรักษ์ดอยอินทนนท์และแผนยุทธศาสตร์การเงิน เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2557 ณ โรงแรมดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่

9. โครงการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาพื้นที่คุ้มครองในระดับกลุ่มป่า (กลุ่มป่าตะวันออก)

โครงการเร่งเสริมความยั่งยืนของระบบการจัดการพื้นที่คุ้มครอง (CATSPA) ได้มีแผนงานที่จะจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาพื้นที่คุ้มครอง (Protected Area Committees : PAC) ในระดับกลุ่มป่าขึ้นที่กลุ่มป่าตะวันออก เพื่อเป็นการสร้างกลไกความร่วมมือระหว่างพนักงาน เจ้าหน้าที่ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในท้องถิ่น คณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาคราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน องค์กรภาคเอกชน หรือหน่วยงานอื่นๆ ให้มีหน้าที่และบทบาทที่สำคัญเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่คุ้มครอง การส่งเสริมและพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่คุ้มครอง จะเป็นแนวทางในการที่จะสื่อสารและเข้าถึงประชาชนได้โดยตรง การสร้างการมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม คณะกรรมการที่ปรึกษาพื้นที่คุ้มครองจะต้องทราบข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องและเข้าใจบทบาทของตนเองในการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองอย่างชัดเจน การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ กับผู้แทนหน่วยงาน การแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้ง ร่วมกันสร้างแนวทางการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ การบริหารจัดการ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีผลการดำเนินการ ดังนี้

1. จัดประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในพื้นที่นำร่องโครงการฯ
2. จัดประชุมเพื่อจัดตั้งคณะทำงานกรรมการที่ปรึกษาพื้นที่คุ้มครองระดับกลุ่มป่า เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2557 ณ โรงแรมดุสิตธานีรีสอร์ท พัทยา จังหวัดชลบุรี

10. กิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนสู่สังคมสีเขียว

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศก่อให้เกิดผลกระทบต่อมิติการพัฒนาของทุกประเทศ ส่งผลให้อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกสูงขึ้น เกิดภัยคุกคามต่อการดำรงชีพของประชาชนโลก ผลจากการประชุม RIO+20 ในปี พ.ศ. 2555 ได้เสนอให้ประเทศสมาชิกนำหลักการของเศรษฐกิจสีเขียวมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยนำหลักการและแนวคิดเศรษฐกิจสีเขียวมาประยุกต์ใช้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เน้นการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งถือเป็นการป้องกันและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศเพื่อให้การขับเคลื่อนดำเนินงานในการป้องกันและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม จึงจำเป็นต้องเสริมสร้างศักยภาพ ความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกิจกรรมส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคมสีเขียว ที่เน้นให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดและพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นสู่ความยั่งยืนได้ด้วยตนเอง กิจกรรมพัฒนาชุมชนต้นแบบสู่สังคม

สีเขียว โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ให้เป็นผู้นำและต้นแบบในการป้องกันและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ กิจกรรมส่งเสริมเมืองสีเขียวแบบบูรณาการ ซึ่งเน้นการพัฒนากรอบแนวคิดและตัวชี้วัดเมืองสีเขียวให้เป็นกลไกและเครื่องมือในการตรวจวัดและประเมินผลสำเร็จของการพัฒนาเมืองในระดับเทศบาลขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ทั่วประเทศสู่เมืองสีเขียวที่ยั่งยืนต่อไป ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคมสีเขียว ปัจจุบันมีพื้นที่เครือข่าย LA 21 ทั้งหมด 145 แห่ง ครอบคลุม 51 จังหวัดทั่วประเทศ

1.1 พื้นที่ใหม่ จำนวน 25 แห่ง โดยดำเนินการนี้

1) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน่าอยู่อย่างยั่งยืน

- ประชุมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทีมงานสู่การพัฒนาท้องถิ่นน่าอยู่อย่างยั่งยืน ณ โรงแรมเอบีน่า เฮ้าส์ กรุงเทพมหานคร เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่างภาคีทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนกิจกรรมระดับพื้นที่ และกำหนดทิศทางตลอดจนเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนกิจกรรมในพื้นที่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การดำเนินงานร่วมกัน

การประชุมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทีมงานสู่การพัฒนาท้องถิ่นน่าอยู่อย่างยั่งยืน

- ประชุมเชิงปฏิบัติการ “เวทีเสริมสร้างการมีส่วนร่วม” ณ ชลพฤกษ์ รีสอร์ท จังหวัดนครนายก เพื่อเสริมสร้างศักยภาพแกนนำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและพหุภาคีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

การประชุมเชิงปฏิบัติการ “เวทีเสริมสร้างการมีส่วนร่วม”

2) การจัดทำแผนปฏิบัติการท้องถิ่น รายพื้นที่ในพื้นที่ที่สมัครเข้าร่วมโครงการ

1.2 พื้นที่เก่า จำนวน 120 แห่ง โดยดำเนินการดังนี้

1) ขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่

2) เสริมสร้างองค์ความรู้ให้แก่เครือข่ายเรื่องเทคนิคการถอดบทเรียนการดำเนินงานในพื้นที่ เพื่อนำบทเรียนที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนางาน

- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างเครือข่ายพหุภาคีโดยการถอดบทเรียน ณ ชลพฤกษ์ รีสอร์ท จังหวัดนครนายก เพื่อเสริมศักยภาพและถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ เทคนิคการถอดบทเรียนให้แก่เครือข่ายการดำเนินงานในโครงการ อีกทั้งเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ การยกระดับกระบวนการทำงานนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินกิจกรรม การพัฒนางานส่งเสริมพหุภาคีในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีศักยภาพ

การประชุมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างเครือข่ายพหุภาคีโดยการถอดบทเรียน

3) การประชุมคณะกรรมการเครือข่าย LA 21 ระดับภาคเหนือและภาคกลาง เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของเครือข่าย การวางแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกัน พร้อมทั้งหาแนวทางการขยายเครือข่ายให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในระดับภาค

4) จัดกิจกรรมรณรงค์เครือข่าย LA 21 ภาคเหนือ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

กิจกรรมรณรงค์เครือข่าย LA 21 ภาคกลางและภาคเหนือ

5) ติดตามผลการดำเนินงานโดยการประเมินผลและนำบทเรียนที่ได้มากำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานในปีงบประมาณต่อไป

6) มีการขยายผล เผยแพร่รูปแบบ แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. กิจกรรมพัฒนาชุมชนต้นแบบสู่สังคมสีเขียว

2.1 สำรวจพื้นที่ชุมชนต้นแบบ ณ เทศบาลตำบลหนองเต็ง จังหวัดบุรีรัมย์ เทศบาลตำบลเหนือ จังหวัดกาฬสินธุ์ เทศบาลตำบลศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ เทศบาลตำบลกุดบาก จังหวัดสกลนคร เทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด เทศบาลตำบลศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ เทศบาลตำบลควนโดน เทศบาลตำบลกำแพง จังหวัดสตูล เทศบาลเมืองเดชอุดม และเทศบาลตำบลโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

การสำรวจพื้นที่ชุมชนต้นแบบและคัดเลือกพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการชุมชนต้นแบบ
จำนวน 3 แห่ง เพื่อยกระดับเป็นพื้นที่ต้นแบบ

2.2 ชี้แจงและหารือโครงการพัฒนาชุมชนต้นแบบในการจัดการสิ่งแวดล้อมรายพื้นที่ จำนวน 4 แห่ง ณ จังหวัดหนองคาย บุรีรัมย์ สุรินทร์ และอุบลราชธานี

การชี้แจงและหารือโครงการพัฒนาชุมชนต้นแบบในการจัดการสิ่งแวดล้อม

2.3. ประชุมส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนต้นแบบสู่สังคมสีเขียวและเวทีส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาต้นแบบสู่สังคมสีเขียว

การประชุมส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนต้นแบบสู่สังคมสีเขียวและเวทีส่งเสริม
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาต้นแบบสู่สังคมสีเขียว

3. กิจกรรมการประเมินเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน

3.1 ดำเนินการประเมินผลเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน ตามกระบวนการประเมิน 4 ขั้นตอนหลัก ขั้นที่ 1 การประชาสัมพันธ์และเปิดรับสมัครจากเทศบาลทั่วประเทศ ขั้นที่ 2 การประเมินรอบที่ 1 โดยพิจารณาจากผลงานที่เป็นเอกสาร ขั้นที่ 3 การประเมินรอบที่ 2 ประเมินในเชิงประจักษ์โดยการตรวจเยี่ยมพื้นที่จริง ขั้นที่ 4 ประกาศผลและจัดพิธีมอบรางวัล “เทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน” พิธีมอบรางวัลถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ผลการประเมินเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน ประจำปี พ.ศ.2557

<u>เทศบาลขนาดใหญ่</u>

- รางวัลชนะเลิศ เทศบาลเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่
- รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 เทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา และเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย
- รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 เทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี และเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง
- รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 3 เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
- รางวัลชมเชย เทศบาลนครนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เทศบาลนครนครปฐม จังหวัดนครปฐม เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี และเทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
- รางวัลชนะเลิศด้านสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย

เทศบาลขนาดกลาง

- รางวัลชนะเลิศ เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
- รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 เทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เทศบาลเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร เทศบาลตำบลกำแพง จังหวัดสตูล และเทศบาลเมืองวังสะพุง จังหวัดเลย
- รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 เทศบาลตำบลเขาพระงาม จังหวัดลพบุรี และเทศบาลตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร
- รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 3 เทศบาลตำบลบางเลน จังหวัดนครปฐม เทศบาลตำบลบางพระ จังหวัดชลบุรี และเทศบาลเมืองตาคลี จังหวัดนครสวรรค์
- รางวัลชมเชย เทศบาลเมืองกะทู้ จังหวัดภูเก็ต เทศบาลเมืองท่าข้าม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี และเทศบาลเมืองป่าตอง จังหวัดภูเก็ต
- รางวัลชนะเลิศด้านสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

เทศบาลขนาดเล็ก

- รางวัลชนะเลิศ เทศบาลตำบลเรณูนคร จังหวัดนครพนม
- รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 เทศบาลตำบลงิม จังหวัดพะเยา และเทศบาลตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี
- รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 เทศบาลตำบลด่านซ้าย จังหวัดเลย เทศบาลตำบลวังผาง จังหวัดลำพูน และเทศบาลตำบลหนองเต็ง จังหวัดบุรีรัมย์
- รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 3 เทศบาลตำบลชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ และเทศบาลตำบลหนองล่อง จังหวัดลำพูน
- รางวัลชมเชย เทศบาลตำบลบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เทศบาลตำบลพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เทศบาลตำบลหนองแฝก จังหวัดเชียงใหม่ และเทศบาลตำบลแสนสุข จังหวัดอุบลราชธานี
- รางวัลชนะเลิศด้านสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลหนองเต็ง จังหวัดบุรีรัมย์

กิจกรรมการประเมินเทศบาลน่าอยู่อย่างยั่งยืน ประจำปี 2555

3.2 ประชุมคณะทำงานเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่น ครั้งที่ 1/2557 ณ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อจัดทำเอกสารประกอบการประเมินมาตรฐานการปฏิบัติราชการและนิเทศองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การประชุมคณะทำงานเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่น ครั้งที่ 1/2557

11. โครงการส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการผลิต การบริการและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งเป็นผลอันเนื่องมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ มีการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลง มีการปล่อยมลพิษต่างๆ ออกสู่สิ่งแวดล้อมจนเกินขีดความสามารถที่ธรรมชาติจะสามารถรองรับได้ ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนตามมา ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการผลิตที่ไม่มีประสิทธิภาพ และพฤติกรรมการบริโภคของประชาคมโลกอย่างฟุ่มเฟือย จากปัญหาที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรง นานาประเทศจึงได้เริ่มมีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของการผลิตและการบริโภคเข้าสู่วิถีอย่างยั่งยืน สำหรับประเทศไทยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาโครงสร้างการผลิตและการบริการของประเทศไทยมีการใช้ทรัพยากรเป็นฐานหลักอย่างมาก ประกอบกับกระแสการบริโภคแบบวัตถุนิยม ยิ่งทำให้ผู้คนเกิดความต้องการการบริโภคมากขึ้น จนบางครั้งมีการนำทรัพยากรมาใช้อย่างสิ้นเปลือง ไม่คุ้มค่าไม่เกิดมีประสิทธิภาพ ทำให้ไม่สามารถสร้างขึ้นมาทดแทนได้ทันกับความต้องการ รวมทั้งการยังปล่อยของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิตให้เป็นภาระในการจัดการ ซึ่งบางประเภทเป็นสารอันตรายที่มีผลทำให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจึงได้ดำเนินการจัดทำโครงการ/กิจกรรม มีการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

- **กิจกรรมพัฒนาหลักสูตรและฝึกอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการผลิต การบริการ และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม**

การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรโครงการผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการผลิต การบริการ และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระหว่างวันที่ 5-6 พฤศจิกายน 2556 ณ สถาบันพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม จังหวัดปทุมธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรสัมมนาและฝึกอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการผลิต การบริการและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มุ่งหวังให้เกิดการสร้างและพัฒนาศักยภาพผู้นำให้แก่บุคลากรจากทุกภาคส่วนที่เป็นกลไกขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ ให้เป็นรูปธรรม มีวิถีชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สามารถอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นบุคลากรที่เป็นแบบอย่างก่อให้เกิดแรงผลักดันในการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ รวมถึงการต่อยอดองค์ความรู้เพื่อมุ่งสู่สังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมต่อไป

ผลการดำเนินงาน :

เป็นโครงการพัฒนาหลักสูตรและฝึกอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการผลิต การบริการและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานที่ผ่านมา ดังนี้

1. จัดสัมมนาวิชาการ เรื่อง ผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุคการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 5 รุ่น ในพื้นที่ 5 ภูมิภาค มีเป้าหมาย 730 คน โดยรุ่นที่ 1 จัดในพื้นที่ภาคกลาง ระหว่างวันที่ 19-20 กุมภาพันธ์ 2557 ณ สามพรานริเวอร์ไซด์ จังหวัดนครปฐม มีผู้เข้าร่วมสัมมนาจำนวน 152 คน รุ่นที่ 2 จัดในพื้นที่ภาคใต้ ระหว่างวันที่ 5-6 มีนาคม 2557 ณ ชุมพรคาบาน่า รีสอร์ต จังหวัดชุมพร มีผู้เข้าร่วมสัมมนาจำนวน 107 คน รุ่นที่ 3 จัดในพื้นที่ภาคเหนือ ระหว่างวันที่ 29-30 เมษายน 2557 ณ โรงแรมแม่โขง เดลต้าบูติก อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีผู้เข้าร่วมสัมมนาจำนวน 227 คน รุ่นที่ 4 จัดในพื้นที่ภาคตะวันออก ระหว่างวันที่ 8-9 กรกฎาคม 2557 ณ มณีจันท์ รีสอร์ท จังหวัดจันทบุรี มีผู้เข้าร่วม 64 คน และรุ่นที่ 5 จัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างวันที่ 10-11 มิถุนายน 2557 ณ โรงแรมนภาลัย จังหวัดอุดรธานี มีผู้เข้าร่วมสัมมนาจำนวน 252 คน รวมผู้เข้าสัมมนาทั้งสิ้น 5 รุ่นจำนวน 802 คน รูปแบบการสัมมนาประกอบด้วย การเสวนา การบรรยาย การอภิปราย และการศึกษาดูงานในพื้นที่แต่ละภูมิภาค วิทยากรเป็นผู้มีประสบการณ์และมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. จัดฝึกอบรมหลักสูตร เสริมสร้างศักยภาพผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุคการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้านการผลิต การบริการและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 2 รุ่น มีเป้าหมาย 70 คน รุ่นที่ 1 ระหว่างวันที่ 30 มิถุนายน - 4 กรกฎาคม 2557 และรุ่นที่ 2 ระหว่างวันที่ 21-25 กรกฎาคม 2557 ณ สถาบันพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม จังหวัดปทุมธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และสามารถจัดทำแผนการใช้ชีวิตด้านการผลิต การบริการและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- **กิจกรรมส่งเสริมภาคีร่วมพัฒนาในการสร้างสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม**

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 - 2559 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรมรวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้เทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่มิตรต่อสิ่งแวดล้อม

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้นำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 11 สู่การปฏิบัติ โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมภาคีร่วมพัฒนาในการสร้างสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในจังหวัดเพชรบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 จนถึงปัจจุบัน โดยเน้นกระบวนการทางสังคมที่สร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสานต่อองค์ความรู้ สรรค์สร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมกับการขับเคลื่อนกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาให้เป็นพื้นที่ต้นแบบของการเรียนรู้ในวิถีชีวิตที่กิน อยู่ รู้คิด เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเชื่อมร้อยภาคีร่วมพัฒนาให้เกิดการพัฒนาแบบองค์รวม

ผลการดำเนินงาน :

1. จัดกิจกรรมพัฒนากลไกขับเคลื่อนการบริหารจัดการด้านการผลิต การบริการ และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2. จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายเพชรบุรีสีเขียว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

3. จัดทำสื่อเพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารการทำงานและสร้างการเรียนรู้ของเครือข่ายทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อมัลติมีเดีย

ค่ายเยาวชน เพชรบุรีสีเขียว อบรมผู้นำ เพชรบุรีสีเขียว พื้นที่เรียนรู้กลุ่มผู้ผลิต เพชรบุรีสีเขียว

- **กิจกรรมสร้างมาตรการและกลไกการผลิต การบริการ และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม**

แนวทางการดำเนินงานที่สำคัญของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมในฐานะหน่วยงานภาครัฐ ในการดำเนินการส่งเสริมการผลิต การบริการและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การสร้างมาตรการและกลไกการผลิต การบริการและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นการส่งเสริมให้สถานบริการและองค์กรสู่การเติบโตสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยได้ดำเนินการในหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการทรัพยากร พลังงาน และสิ่งแวดล้อมในสำนักงาน รองรับการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Procurement) เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างคุ้มค่ามีประสิทธิภาพ ในส่วนของภาคการผลิตนั้นเป็นการดำเนินการในระดับวิสาหกิจชุมชน OTOP ระดับ 4 และ 5 ดาว การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าและบริการ การส่งเสริมการผลิตและบริโภคที่สะอาดโดยการจัดการของเสียและมลพิษที่เกิดขึ้น การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ การลดการปล่อย Green House Gases (GHG) ในทุกภาคส่วนตลอดห่วงโซ่การผลิตและการบริโภค การพัฒนาผู้ประกอบการให้มีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับทิศทางเศรษฐกิจสีเขียว การรณรงค์และสร้างจิตสำนึกของผู้บริโภค การสร้างเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ขยายตัวสามารถแข่งขันทั้งในระดับประเทศและระดับโลก

ผลการดำเนินงาน :

1. ส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการ OTOP ระดับ 4 และ 5 ดาว (Green Production) การส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการเพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีการปรับปรุงกระบวนการผลิตลดค่าใช้จ่ายในกระบวนการผลิต เป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ ปี 2548 จนถึงปัจจุบัน มีสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ จำนวนทั้งสิ้น 718 แห่ง ได้รับตราสัญลักษณ์ตัว G (Green Production) จำนวนทั้งสิ้น 261 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 36.35 ยกระดับสถานประกอบการให้เป็นแหล่งเรียนรู้สิ่งทอและกระดาษสาในการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 6 ศูนย์ เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้กับผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไป

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ต่อเนื่องปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการพัฒนาเกณฑ์ และทดสอบเกณฑ์การประเมินการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการโอทอป (OTOP) ระดับ 4 และ 5 ดาว ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย และของใช้ จำนวน 11 แห่ง ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 6 แห่ง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 1 แห่ง ระดับดีมาก จำนวน 1 แห่ง และระดับดี จำนวน 4 แห่ง การดำเนินงานดังกล่าวเป็นการเปิดโอกาสและช่องทางสำหรับผู้บริโภคในการเลือกใช้สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการส่งเสริมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม Green Production ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น

2. ส่งเสริมการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการประเภทโรงแรม (Green Hotel) โดยมีการพัฒนาและทดสอบเกณฑ์การบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสำหรับสถานประกอบการประเภทโรงแรมขึ้น มีโรงแรมที่สมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวน 20 แห่ง ผ่านเกณฑ์การบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 17 แห่ง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 9 แห่ง ระดับดีมาก จำนวน 6 แห่ง และระดับดี จำนวน 2 แห่ง และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ได้ขยายผลการดำเนินงานไปยังโรงแรมพื้นที่ท่องเที่ยวในทุกภูมิภาคมีโรงแรมสมัครเข้าร่วมโครงการจำนวน 64 แห่ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับโรงแรมในการปรับปรุงการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการยกระดับสู่มาตรฐานการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในระดับภูมิภาคและระดับโลก

3. ส่งเสริมองค์กรสู่สำนักงานสีเขียว (Green Office) ดำเนินการพัฒนาเกณฑ์ ทดสอบเกณฑ์และประเมินผลเพื่อรับรองสำนักงานนำร่องที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และในปีงบประมาณ 2557 ได้ขยายผลการดำเนินงานในกลุ่มสำนักงานอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นการยกระดับสำนักงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น พร้อมขยายการดำเนินงานสู่สำนักงานภาครัฐและเอกชน หน่วยงานส่วนภูมิภาคและหน่วยงานท้องถิ่น มีสำนักงานสมัครเข้าร่วมโครงการจำนวน 50 แห่ง การดำเนินการส่งเสริมสำนักงานสีเขียวจะส่งผลให้เกิดการลดการปล่อย Green House Gases (GHG) ในทุกภาคส่วนตลอดห่วงโซ่การผลิตและการบริโภค อันนำไปสู่การผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

4. การส่งเสริมผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (G-Upcycle) ดำเนินการพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ภายใต้สัญลักษณ์รับรอง G-Upcycle โดยประกอบด้วยแนวคิดหลัก 2 ส่วนคือ Green Productivity เป็นกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและ Upcycle ซึ่งเป็นกระบวนการที่เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าด้วยการพัฒนาให้เศษวัสดุเหลือใช้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีคุณภาพ มีมูลค่า

สูงขึ้นและมีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากวัสดุเหลือใช้มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน คือ เศษวัสดุกระบวนการผลิตคุณภาพผลิตภัณฑ์การออกแบบและความเป็นนวัตกรรมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 มีผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ที่สมัครเข้าร่วม จำนวน 83 ผลิตภัณฑ์ ผ่านเกณฑ์การประเมินผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 56 ผลิตภัณฑ์ ผ่านระดับ G-Upcycle ทอง จำนวน 20 ผลิตภัณฑ์ ระดับ G-Upcycle เงิน จำนวน 20 ผลิตภัณฑ์ ระดับ G-Upcycle ทองแดง จำนวน 10 ผลิตภัณฑ์ได้ใบรับรอง G-Upcycle Green จำนวน 6 ผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาและได้รับการรับรองนอกจากเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมแล้วจะต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าทั้งในด้านการออกแบบและเชิงพาณิชย์ด้วย

การประชาสัมพันธ์สินค้าที่ได้รับการรับรอง G- Green กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมร่วมกับกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จัดนิทรรศการงานแสดงสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตราสัญลักษณ์ตัว G – Production ในงาน OTOP City 2013 ระหว่างวันที่ 28 มกราคม - 6 กุมภาพันธ์ 2557 งาน OTOP Midyear 2014 ระหว่างวันที่ 26 พฤษภาคม - 1 มิถุนายน 2557 เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ประกอบการในการพัฒนากระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มโอกาสและขยายตลาดผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้เป็นที่รู้จักของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น

- **กิจกรรมวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม**

ดำเนินโครงการส่งเสริมการใช้ฉลากคาร์บอนฟุตพริ้นท์ ในปี พ.ศ. 2553-2554 เพื่อยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการสนับสนุนให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนได้รับการรับรองฉลากคาร์บอนฟุตพริ้นท์ ซึ่งพบว่ามีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูง ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชน มีความต้องการขอรับการสนับสนุนให้ได้รับฉลากสิ่งแวดล้อมที่แสดงข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือและสามารถตรวจสอบได้ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงได้มีการจัดทำโครงการส่งเสริมการใช้ระบบฉลากสิ่งแวดล้อมแบบรับรองตนเองประเภทที่ 2 ตามมาตรฐานสากลสำหรับผลิตภัณฑ์ชุมชน ในปี พ.ศ. 2555 เพื่อผลักดันให้กลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนขนาดเล็กที่ยังขาดความพร้อมในด้านระบบข้อมูลกระบวนการผลิตและมีข้อจำกัดเรื่องค่าใช้จ่ายควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน องค์ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี แสดงเจตนารมณ์ในการรับผิดชอบต่อสังคมมีจิตสำนึกในเรื่องรักษ์สิ่งแวดล้อมและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ผลิตภัณฑ์ชุมชน ลดการกีดกันทางการค้าเพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานการผลิตเพื่อการส่งออก และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกให้เข้าร่วมโครงการ โดยโครงการดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายในการขอการรับรองตนเองน้อยมาก ทั้งนี้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการเปิดเผยข้อมูลการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและขอการรับรองได้ด้วยตนเอง

ผลการดำเนินงาน :

1. จัดประชุมเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการและเผยแพร่แนวทางการจัดทำฉลากสิ่งแวดล้อมแต่ละประเภท พร้อมรับสมัครผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนเข้าร่วมโครงการให้กับกลุ่มเป้าหมาย

2. พัฒนาเกณฑ์ฉลากสิ่งแวดล้อมประเภทที่ 2 ตามบริบทสากล ที่อ้างอิงตามมาตรฐาน ISO 14021 ในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการ ซึ่งต้องสอดคล้องเป็นไปตามกฎระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ รวมถึงข้อกำหนดด้านคุณภาพ ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อมต่างๆ โดยต้องเชื่อมโยงกับสินค้าและบริการที่มีการผลิตการจำหน่ายและเพื่อการส่งออก พร้อมเก็บรวบรวมข้อมูลกระบวนการผลิตของผลิตภัณฑ์และมีผลิตภัณฑ์เข้าร่วมโครงการ 23 ผลิตภัณฑ์

3. จัดทำสื่อเผยแพร่ ได้แก่ วีดีทัศน์ หนังสือที่เป็นความรู้เกี่ยวกับฉลากสิ่งแวดล้อมประเภทที่ 2 ให้กับหน่วยงานและผู้ประกอบการที่สนใจ

อบรมเชิงปฏิบัติการรับรองตนเองด้านสิ่งแวดล้อม ตามมาตรฐานสากล ISO 14021 ในวันพุธที่ 21 พฤษภาคม 2557
ณ โรงแรมเดอะทวินทาวเวอร์ กรุงเทพฯ โดยมีผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ
จำนวน 50 คน โดยให้ความรู้เกี่ยวกับฉลากสิ่งแวดล้อมประเภทที่ 2 แบบรับรองตนเอง
และฝึกปฏิบัติในการกรอกข้อมูลในรายงานสิ่งแวดล้อมของผลิตภัณฑ์

ผลลัพธ์ที่ได้ :

1. องค์กรระดับสำนักงานหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนได้รับการพัฒนาสู่การเติบโตสีเขียวและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2. สถานประกอบการประเภทโรงแรมได้รับการพัฒนาการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3. สถานประกอบการวิสาหกิจชุมชน OTOP ระดับ 4 และ 5 ดาว มีการพัฒนาการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

4. ผู้บริโภคมีจิตสำนึกในการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

5. เครือข่ายความร่วมมือในด้านการผลิต การบริการและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ปัญหาอุปสรรค :

1. สถานประกอบการโอทอป (OTOP) ระดับ 4 และ 5 ดาว ส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก ซึ่งมีความพร้อมในระดับคุณภาพของฝีมือและเป็นที่ยอมรับของตลาดในระดับประเทศ แต่ยังขาดการจัดการด้านทรัพยากร พลังงาน และสิ่งแวดล้อม

2. ขาดแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิต การบริการและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3. ขาดการประชาสัมพันธ์ สถานประกอบการ สถานบริการ และผลิตภัณฑ์ ที่ได้รับการรับรองตราสัญลักษณ์ G-Green อย่างต่อเนื่อง

4. ตราสัญลักษณ์ Green Production/Service ยังไม่เป็นที่รู้จักในระดับประเทศ

เงื่อนไขความสำเร็จ :

ดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมสถานประกอบการ สถานบริการ และผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตและการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การเพิ่มช่องทางให้กับผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

- **สร้างกระแสสังคมค่านิยมผ่านช่องทางต่างๆ**

มีการรณรงค์สร้างกระแสสังคมมีส่วนสำคัญในการสร้างเกิดความรู้ ความเข้าใจนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวมีประสิทธิผล และเป็นการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ผลการดำเนินงาน :

1. จัดทำ “โครงการศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดทำบัตรสะสมคะแนนเพื่อส่งเสริมการซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม GREEN CARD” เพื่อศึกษาแนวทางความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของบัตร ตลอดจนพฤติกรรมของผู้บริโภคต่อการซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขในการนำไปปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนต่อไป
2. จัดพิมพ์หนังสือสิ่งแวดล้อมไทยในกระแสโลกาภิวัตน์
3. จัดทำหนังสือ “GARDEN EARTH อุทยานแห่งผืนดิน จากการล่าสัตว์และเก็บของป่า สู่ทุนนิยม โลกาภิวัตน์ และโลกหลังจากนี้” กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมร่วมกับสำนักพิมพ์สวนเงินมีมา จัดทำหนังสือเล่มนี้ เพื่อนำเสนอประเด็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ วิกฤตทางการเงิน วิกฤติอาหารและการเกษตร ทุนนิยมโลกาภิวัตน์และภาวะพีคออยล์ หรือจุดผลิตน้ำมันสูงสุดที่กำลังอยู่ในกระแสนิยม หนังสือเล่มนี้ถูกนำมาเป็นหนังสือเพื่อเปิดงานวันสิ่งแวดล้อมโลก ประจำปี 2557 จำนวน 2,000 เล่ม
4. จัดซื้อหนังสือ The Ecology of Commerce : การค้ากับนิเวศธุรกิจกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม
5. จัดกิจกรรม “มหกรรมส่งเสริมการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (GREEN MARKET)” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและขยายความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค เพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างองค์กรผู้ขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นเวทีหรือพื้นที่พบปะสาธารณะผ่านการนำเสนอบอกเล่าเรื่องราวข้อมูลความรู้ด้านการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจต่อการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในวงกว้างต่อไป เมื่อวันที่ 4-6 มิถุนายน 2557 ณ รอยัลพารากอนฮอลล์ ศูนย์การค้าสยามพารากอน มีร้านค้าเข้าร่วม จำนวน 82 ร้านค้า
6. จัดกิจกรรม ประกวด “Social Animation ชุด กิน อยู่ กู้โลก”
7. จัดทำสื่อรณรงค์เผยแพร่ ได้แก่ นิทรรศการ วีดีทัศน์ โปสเตอร์ และสื่อรณรงค์
8. ประชาสัมพันธ์ข้อมูลความรู้เพื่อส่งเสริมการผลิต การบริการและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมผ่านโทรทัศน์
9. ผลิตและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสสังคมให้ปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคผ่านป้ายประชาสัมพันธ์

ประโยชน์ที่ได้รับ :

1. ประชาชนได้รับความรู้ เกิดความตระหนักเรื่องการบริการและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพร่วมกัน
3. ปัญหาสิ่งแวดล้อมลดลง
4. เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
5. ประชาชนมีความตระหนัก จิตสำนึก ความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เกิดเป็นสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในทุกระดับและทุกภาคส่วน
6. เกิดกระแสทางสังคมในด้านการบริโภคและการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

▶ 12. กิจกรรมรณรงค์และเสริมสร้างความร่วมมือในการเฝ้าระวังและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเครือข่าย ได้ดำเนินกิจกรรม ดังนี้

- **กิจกรรมรณรงค์รวมพลังเครือข่าย ทสม. พิทักษ์ป่า**

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินโครงการพัฒนาและเสริมสร้างกลไกการขับเคลื่อนคณะกรรมการเครือข่าย 4 ภาค : ยุทธศาสตร์เครือข่าย ทสม. ภาคกลาง ขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้เครือข่าย ทสม. ได้มีเวทีในระดับภาคในการทำความเข้าใจประเด็นยุทธศาสตร์และเชื่อมโยงยุทธศาสตร์กับแผนงานของแต่ละพื้นที่ให้มีความสอดคล้องกัน รวมทั้งยกระดับกระบวนการทำงานในระดับพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายต่างๆ ในการจัดทำแผนการดำเนินงานในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล ยุทธศาสตร์ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระเบียบกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน พ.ศ. 2550 รวมทั้งสามารถตอบสนองการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เครือข่าย ทสม. ในพื้นที่ในการรวมพลังแสดงออกซึ่งการอนุรักษ์พิทักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการรณรงค์ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเครือข่าย ทสม. ร่วมกัน

ผลการดำเนินงาน :

จัดกิจกรรม ในวันที่ 23 เมษายน 2557 ณ ป่าชุมชนบ้านพัฒนวรพงษ์ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวนประมาณ 100 คน ประกอบด้วยประธานคณะกรรมการเครือข่าย ทสม. อำเภอเขาค้อ สมาชิกเครือข่าย ทสม.จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้แทนสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพชรบูรณ์ และผู้แทนหน่วยงานอื่นๆ

- **กิจกรรมรณรงค์รวมพลังเครือข่าย ทสม. อนุรักษ์น้ำ**

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการพัฒนาและเสริมสร้างกลไกการขับเคลื่อนคณะกรรมการเครือข่าย 4 ภาค : ยุทธศาสตร์เครือข่าย ทสม. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้เครือข่าย ทสม. ได้มีเวทีในระดับภาคในการทำความเข้าใจประเด็นยุทธศาสตร์และเชื่อมโยงยุทธศาสตร์กับแผนงานของแต่ละพื้นที่ให้มีความสอดคล้องกัน รวมทั้งยกระดับกระบวนการทำงานในระดับพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายต่างๆ ในการจัดทำแผนการดำเนินงานในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล ยุทธศาสตร์ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระเบียบกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน พ.ศ. 2550 รวมทั้งยังสามารถตอบสนองการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนนั้น

นอกจากนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เครือข่าย ทสม. ในพื้นที่ ได้มีพื้นที่ในการรวมพลังและแสดงออกซึ่งการอนุรักษ์ พิทักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการรณรงค์ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเครือข่าย ทสม. รวมกัน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจึงได้ดำเนินการจัดกิจกรรมรณรงค์รวมพลังเครือข่าย ทสม. พิทักษ์ป่า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เครือข่าย ทสม. ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเพื่อรณรงค์และประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเครือข่าย ทสม. จังหวัดหนองคาย

ผลการดำเนินงาน :

จัดกิจกรรมในวันที่ 30 เมษายน 2557 ณ บ้านเดื่อ ตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวนประมาณ 100 คน ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการเครือข่าย ทสม. ระดับอำเภอ สมาชิกเครือข่าย ทสม. จังหวัดหนองคาย ผู้แทนสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดหนองคาย ผู้แทนหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

▶ 13. กิจกรรมการพัฒนาเครือข่ายองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเครือข่ายองค์กรชุมชน

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 67 และ 8 ได้สนับสนุนและส่งเสริมให้องค์กรเอกชนซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล จดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อเป็นกลไกในการนำความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมไปเผยแพร่แก่ประชาชน ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชน องค์กรชุมชน ในระดับท้องถิ่น ตามแนวนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวเป็นกลุ่มองค์กรด้านสิ่งแวดล้อม สร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และพัฒนากลไกขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมให้มีพลังสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินกิจกรรมเครือข่ายองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเครือข่ายองค์กรชุมชน

ผลการดำเนินงาน :

1. ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มเป็นองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ดำเนินการจดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสำหรับองค์กรที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล
2. จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพและบทบาทของเครือข่ายในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมและยกระดับการทำงานขององค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและภาคีความร่วมมือ ผ่านการจัดกิจกรรมร่วมกับองค์กรเอกชนต่างๆ

3. ส่งเสริมและสนับสนุนโครงการกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรชุมชนและภาคีด้านสิ่งแวดล้อม

4. พัฒนากลไกขับเคลื่อนและเชื่อมโยงเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยดำเนินงานร่วมกับสมัชชาองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ผลผลิต :

1. มีองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมจดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มขึ้น จำนวน 235 องค์กร

2. มีเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมเข้าร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานมากกว่า 80 เครือข่าย

3. เกิดกลไกการดำเนินงานที่จะหนุนเสริมบทบาทขององค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 1 กลไก (สมัชชาองค์กรเอกชนฯ)

ผลลัพธ์ที่ได้ :

1. องค์กรเอกชนที่ได้รับการจดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมีความเข้มแข็ง เกิดการยอมรับในบทบาทและมีพื้นที่ในการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายต่างๆ มากขึ้น

2. เครือข่ายเกิดความตระหนักมีส่วนร่วมในการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดกลไกความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมในพื้นที่

3. เกิดการรวมตัวเป็นกลุ่มที่เชื่อมโยงเครือข่ายคนทำงาน ร่วมกันอนุรักษ์ ป้องกัน ฟื้นฟู และลดมลพิษสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาอุปสรรค :

องค์กรเอกชนที่จดทะเบียนเป็นองค์กรด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หลายองค์กรมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง ที่อยู่ และบางส่วนไม่ได้จัดส่งรายงานการดำเนินงาน ทำให้ขาดการประสานงาน ขาดความร่วมมือกับกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

เงื่อนไขความสำเร็จ :

องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมเป็นองค์กรที่มีศักยภาพและมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนงาน ดังนั้นการส่งเสริมการจดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จึงเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและบทบาทในการทำงานให้มีมากขึ้น

การประชุมสมัชชาองค์กรเอกชนฯ

▶ 14. โครงการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม : ภาวะการณ์เกิดหมอกควันจากการเผาในที่โล่ง พื้นที่ภาคเหนือ

สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม “ภาวะการณ์เกิดหมอกควันจากการเผาในที่โล่ง” ทั้ง 9 จังหวัด ถูกดำเนินการจัดทำเป็นฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานป้องกันและฟื้นฟู โดยหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลการดำเนินงาน :

โครงการนี้มีหมู่บ้านเป้าหมายที่จะต้องดำเนินงานจัดทำฐานข้อมูล รวมทั้งสิ้นกว่า 8,000 หมู่บ้าน ปัจจุบัน (มิถุนายน 2557) ดำเนินการสำรวจและจัดทำข้อมูลผู้นำชุมชน และข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปแล้วกว่า 3,500 หมู่บ้าน

ผลผลิต :

ฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย ที่ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ กว่า 8,000 หมู่บ้าน ใน 9 จังหวัดภาคเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน และจังหวัดตาก

การเผาซังข้าวโพดบริเวณที่เกษตรกรนำข้าวโพดมาทิ้ง

ปัญหาหมอกควันที่เกิดจากการเผาป่า

พื้นที่ป่าไม้ถูกบุกรุกเพื่อนำไปเป็นพื้นที่ปลูกข้าวโพดในพื้นที่

สภาพพื้นที่ป่าไม้ที่ถูกบุกรุกไปปลูกข้าวโพด หลังจากเก็บเกี่ยวแล้วเกษตรกรจะเผาเพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูกในช่วงฤดูต่อไป

ผลลัพธ์ที่ได้ :

1. เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบของปัญหาหมอกควันให้ความร่วมมือในการลดการเผาพื้นที่เกษตรกรรม

2. หน่วยงานของรัฐในทุกระดับ (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น) เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันบนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้จากการดำเนินโครงการ

3. จำนวนจุด Hot spot ที่ลดลง คุณภาพอากาศของพื้นที่เป้าหมายอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

ปัญหาอุปสรรค :

1. การใช้ภาษาในการสื่อสารเนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่จะใช้ภาษาถิ่นที่คณะสำรวจไม่คุ้นเคย ทำให้การสื่อสารเกิดความไม่เข้าใจ

2. การเดินทางเข้าพื้นที่เป้าหมายที่อยู่ในพื้นที่ที่เป็นภูเขาสูง เส้นทางคมนาคมคดเคี้ยวสูงชัน ซึ่งอาจจะเกิดอุบัติเหตุเนื่องจากความไม่ชำนาญของพนักงานขับรถยนต์

3. การประสานงานระหว่างคณะสำรวจกับหน่วยงานปกครอง และหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ยังเป็นไปตามรูปแบบของทางราชการที่ต้องใช้คำสั่งของหน่วยงานต้นสังกัดเป็นหลัก จึงทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความล่าช้า ต้องชี้แจงทำความเข้าใจเป็นรายพื้นที่ ทั้งได้ประสานงานเป็นหนังสือราชการไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเป้าหมายทุกจังหวัดล่วงหน้าก่อนลงพื้นที่แล้วก็ตาม

4. เครื่องมือสำรวจและเก็บข้อมูลภาคสนามที่จำเป็นต้องใช้ในโครงการมีไม่เพียงพอ ต้องขอยืมจากหน่วยงานภายนอก

5. ความรู้พื้นฐานของผู้ปฏิบัติงานที่จำเป็นในการดำเนินงานมีไม่เพียงพอ

เงื่อนไขความสำเร็จ :

ความร่วมมือของผู้นำชุมชน และหน่วยงานปกครองในระดับจังหวัดและอำเภอในพื้นที่ดำเนินงาน จะต้องประสานงานและแจ้งข่าวไปยังผู้นำชุมชนในพื้นที่เพื่อให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง

ข้อเสนอแนะ :

เห็นควรให้จังหวัดทั้งหน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงานปกครองประสานงานยังผู้นำชุมชน เพื่อให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลกับทีมสำรวจ การดำเนินงานก็จะเป็นไปตามแผนที่วางไว้ และหากมีอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านอยู่ในทุกหมู่บ้านเป้าหมายจะทำให้การทำงานสำเร็จด้วยความรวดเร็ว

▶ 15. กิจกรรมศึกษาการปรับปรุงคุณภาพน้ำทิ้งชุมชนและรูปแบบการใช้น้ำทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง

ความต้องการใช้น้ำในกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะภาคเกษตรกรรมมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่ปริมาณทรัพยากรน้ำมีอยู่อย่างจำกัด ผนวกกับปัญหาการขาดแคลนน้ำและภัยแล้งที่มีแนวโน้มของความรุนแรงและขยายวงกว้างเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การที่จะหาแหล่งน้ำใหม่ๆ โดยการสร้างเขื่อนหรือสร้างระบบชลประทานเพิ่มเติมเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก รวมทั้งมีการต่อต้านจากประชาชนและองค์กรต่างๆ การนำน้ำทิ้งชุมชนที่ผ่านการบำบัดและมีการปรับปรุงคุณภาพให้มีความเหมาะสมและปลอดภัยนั้น เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถจะช่วยบรรเทาและแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำได้เป็นอย่างดี โดยสิ่งที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าแนวทางในการที่จะปรับปรุงคุณภาพน้ำให้มีความเหมาะสมและปลอดภัยก็คือรูปแบบการใช้น้ำสำหรับการเกษตรที่จะทำให้การใช้น้ำที่มีอยู่อย่างจำกัดเกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด

ผลการดำเนินงาน :

การดำเนินงานของโครงการที่ผ่านมา กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการสำรวจพื้นที่และเก็บรวบรวมข้อมูลของเทศบาลต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีความสามารถในการบำบัดน้ำเสียได้มากกว่า 10,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน รวมทั้งข้อมูลของสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมต่างๆ ของพื้นที่ รวมทั้งการเก็บตัวอย่างน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วเพื่อวิเคราะห์คุณภาพในด้านต่างๆ สำหรับใช้ประกอบการคัดเลือกพื้นที่นำร่องในการศึกษา ซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณาประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพของระบบ 2) ความเหมาะสมของที่ตั้งระบบ 3) ความขาดแคลนน้ำของพื้นที่ 4) ปริมาณของน้ำที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน และ 5) องค์ประกอบอื่นๆ เช่น ความต้องการใช้น้ำของเกษตรกร ความสนใจของหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องอื่นๆ รวมทั้งพื้นที่มีงบประมาณหรือแผนงานสนับสนุน พบว่าเทศบาลเมืองบุรีรัมย์มีความเหมาะสมมากที่สุดที่จะเป็นพื้นที่นำร่องในการศึกษาความเป็นไปได้ในการปรับปรุงน้ำทิ้งชุมชนที่ผ่านการบำบัดแล้ว เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จึงได้มีการติดตั้งระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำเพิ่มเติม เพื่อให้มีความเหมาะสมและปลอดภัยสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตรในพื้นที่ระบบบำบัดน้ำเสีย ซึ่งผลการทดสอบเดินระบบในเบื้องต้น พบว่ามีประสิทธิภาพในการกำจัดหรือลดการปนเปื้อนของสิ่งต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มแบคทีเรียที่จะมีผลกระทบต่อเกษตรกรและผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงน่าจะมีความเป็นไปได้อย่างยิ่งที่จะสามารถนำไปใช้ทางการเกษตรได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัย

อาคารสำนักงานโรงปรับปรุงคุณภาพน้ำ

บ่อบำบัดน้ำทิ้งของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์

ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำเพิ่มเติม

แปลงทดสอบปลูกพืชโดยใช้น้ำที่ปรับปรุงแล้ว

ปัญหาอุปสรรค :

การศึกษาดังกล่าวเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับความรู้และทัศนคติ โดยเฉพาะในเรื่องของการที่จะทำให้ประชาชนโดยทั่วไปเข้าใจและยอมรับในหลักการของการนำน้ำที่ผ่านการใช้แล้วกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ นอกจากนี้ยังขาดองค์ความรู้ในด้านเทคโนโลยีที่เหมาะสมโดยเฉพาะเมื่อมีการนำไปใช้จริง

เงื่อนไขความสำเร็จ :

ต้องมีแนวทางหรือสร้างความเชื่อมั่นว่าการนำน้ำทิ้งชุมชนที่ผ่านการบำบัดแล้วกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ทางการเกษตรมีความเหมาะสมและปลอดภัยกับเกษตรกรและผู้บริโภค รวมทั้งสามารถได้ผลตอบกลับในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ :

อาจจะต้องมีการก่อสร้างหรือติดตั้งตัวอย่างที่ดี (Best practice) สำหรับศึกษาดูงานเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและขยายผลให้เป็นรูปธรรม โดยอาจจะเริ่มจากองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐเองที่มีการดำเนินงานในเรื่องของการนำน้ำทิ้งชุมชนที่ผ่านการบำบัดแล้วมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งและขาดแคลนน้ำ

16. โครงการพัฒนาเตาเผาขยะชีวมวลสำหรับชุมชนอย่างง่าย

การเผาขยะชีวมวลในที่โล่ง ส่งผลกระทบก่อให้เกิดปัญหาภาวะโลกร้อนและปัญหามลพิษจากหมอกควัน ส่วนวิจัยนิเวศเศรษฐศาสตร์และสังคม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้ประดิษฐ์คิดค้น “เตาเผาขยะชีวมวลไร้ควัน” ขึ้น และยื่นขอจดสิทธิบัตรเมื่อปี พ.ศ. 2556 นี้ ได้รับการพิสูจน์แล้วว่า สามารถลดการปลดปล่อยก๊าซ CO ได้ ร้อยละ 98 ลดการปลดปล่อย VOCs ได้หลายร้อยหลายพันเท่า นอกจากนี้ยังได้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นถ่านไม้ สามารถใช้เป็นแหล่งพลังงานทดแทนได้เป็นการเพิ่มมูลค่าของเสียชีวมวล งานวิจัยนี้จึงตอบโจทย์การลดปัญหาภาวะโลกร้อนและปัญหาหมอกควันจากการเผาในที่โล่งได้อย่างเป็นรูปธรรม

หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และคณะผู้วิจัยร่วมสำรวจพื้นที่ ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ในการแก้ปัญหาควันพิษจากการเผาถ่านกะลามะพร้าว
และร่วมเป็นวิทยากรและร่วมจัดนิทรรศการในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “เตาเผาขยะชีวมวลไร้ควัน”
นวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ ลดมลพิษ ลดหมอกควัน ในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

ผลการดำเนินงาน :

1. ออกแบบ จัดสร้างและพัฒนาต้นแบบเตาเผาขยะชีวมวลไร้ควันที่สามารถเผาขยะชีวมวลไร้ควันที่สามารถเผาขยะชีวมวลที่มีพลาสติกปนได้โดยก่อมลพิษน้อยที่สุด

2. ทดลองใช้ วิจัยทดสอบประสิทธิภาพการเผาไหม้ โดยพิจารณาจากชนิดและปริมาณเชื้อเพลิงขยะชีวมวล ระยะเวลาในการเผา คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการเผา เชื้อเพลิง ตรวจวัด emissions ที่ปล่อยออกจากการเผา และออกแบบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 2 ครั้ง คือ วันที่ 3 กรกฎาคม 2557 ณ องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อทอง อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี และวันที่ 24 กรกฎาคม 2557 ณ อุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธารา-หมู่เกาะพีพี อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

4. การจัดนิทรรศการและแสดงผลงาน “เตาเผาขยะชีวมวลไร้ควัน” ดังนี้

1) จัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ผลงาน “เตาเผาขยะชีวมวลไร้ควัน” ในงาน “Leadership in Eco Industrial Town Development: ความเป็นผู้นำในการพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ” ของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 28-29 ตุลาคม 2556 ณ ห้องแกรนด์ฮอลล์ ชั้น 2 ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค บางนา

2) ร่วมจัดนิทรรศการการสัมมนาวิชาการ เรื่อง การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการลดมลพิษจากการเผาในที่โล่ง เมื่อวันที่ 19-21 พฤศจิกายน 2556 ณ โรงแรมริมกกรีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

3) คณะองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตูล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะด้วยเตาเผาขยะชีวมวลไร้ควัน ในวันที่ 13 ธันวาคม 2556

4) เจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษ สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ศึกษาดูงานเตาเผาขยะชีวมวลไร้ควัน ในวันที่ 20 ธันวาคม 2556 เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในพื้นที่ชนบท

5) ร่วมจัดนิทรรศการในการประชุมเผยแพร่การจัดการสิ่งแวดล้อมในวัดให้แก่พระภิกษุสงฆ์ในพื้นที่จังหวัดราชบุรี วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2557 ณ วัดมหาธาตุวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี และสำรวจพื้นที่ในชุมชนหมู่บ้านห้วยศาลา ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี รวมทั้งนำต้นแบบเตาเผาขยะชีวมวลไร้ควัน นวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ไปเผยแพร่ขยายผล แนะนำให้ผู้ประกอบการเผาถ่านกะลามะพร้าวนำไปใช้ประโยชน์เป็นเตาเผาถ่านกะลามะพร้าว เพื่อลดมลพิษจากการเผา

6) ร่วมจัดนิทรรศการในการประชุมเผยแพร่การจัดการสิ่งแวดล้อมในวัดให้แก่พระภิกษุสงฆ์ในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2557 ณ วัดประสิทธิเวช อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

7) ร่วมเป็นวิทยากรและร่วมจัดนิทรรศการ ในการอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ เมื่อวันที่ 11-13 มีนาคม 2557 ณ ห้องประชุม ทส. สานสัมพันธ์ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชัยภูมิ

8) ร่วมเป็นวิทยากรและร่วมจัดนิทรรศการในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “เตาเผาขยะชีวมวลไร้ควัน” นวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ ลดมลพิษ ลดหมอกควัน ในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ภายใต้โครงการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกป้องกันลดการเผาในที่โล่งและลดหมอกควัน

9) หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม และคณะผู้วิจัยร่วมสำรวจพื้นที่และประชุมหารือกับองค์การบริหารส่วนตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เพื่อนำเตาเผาถ่านกะลามะพร้าวไร้ควันไปขยายผลในพื้นที่ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ในการแก้ปัญหาควันพิษจากการเผาถ่านกะลามะพร้าว เมื่อวันที่ 24-26 มีนาคม 2557

10) ส่งผลงานนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ “เตาเผาขยะชีวมวลไร้ควัน” กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เข้าร่วมจัดแสดงนิทรรศการและประกวดผลงานประดิษฐ์คิดค้นและนวัตกรรม ในงาน “วันนักประดิษฐ์” ประจำปี 2557 ของ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เมื่อวันที่ 23-26 มิถุนายน 2557

11) ส่งผลงานเข้าร่วมจัดนิทรรศการงาน “มหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ 2557” (Thailand Research Expo 2014) ในวันที่ 7-11 สิงหาคม 2557 ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์

17. กิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึก ป้องกัน ลดการเผาในที่โล่งและหมอกควัน

สถานการณ์หมอกควันของประเทศไทย พื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีสภาพหมอกควันปกคลุมหนาแน่นเป็นบริเวณกว้าง สาเหตุหลักเกิดจากการเผาในที่โล่ง ทั้งการเผาขยะ มูลฝอยในพื้นที่ชุมชน การเผาเศษวัสดุการเกษตร เช่น ตอซังฟางข้าว เพื่อเตรียมพื้นที่การเกษตร และไฟป่า ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศในบรรยากาศของกรมควบคุมมลพิษ พบปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM10) เฉลี่ย 24 ชั่วโมง เกินเกณฑ์มาตรฐานใน 9 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน และจังหวัดตาก ประกอบกับคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2556 ในมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากหมอกควันภาคเหนือ 9 จังหวัด ปี 2556 เห็นชอบมาตรการเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหามลพิษหมอกควันในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนบน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจึงดำเนินโครงการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึก ป้องกันลดการเผาในที่โล่งและหมอกควัน เพื่อให้เกิดการดำเนินงานในเชิงรุกอย่างต่อเนื่องในการจะเสริมสร้างให้ประชาชนมีความตระหนัก และมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการลดการเผาในที่โล่ง ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกันปัญหาการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควัน ซึ่งมีผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมและสุขภาพอนามัยโดยรวมของประชาชน

ผลการดำเนินงาน :

1. การรณรงค์ ไม่เผาป่า รักษาธรรมชาติ อากาศบริสุทธิ์ 9 จังหวัดภาคเหนือตอนบน (kick off)

การจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ช่วงระยะเวลาตั้งแต่ 22 มกราคม ถึง 10 กุมภาพันธ์ 2557 โดยจัดพิธีเปิดเมื่อวันพุธ ที่ 22 มกราคม 2557 ณ บริเวณสนามบินฝูงบิน 416 จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดน่าน จังหวัดแพร่ จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน และสิ้นสุดการรณรงค์เมื่อวันจันทร์ ที่ 10 กุมภาพันธ์ 2557 ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแดง อำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยมีผู้เข้าร่วมไม่น้อยกว่าจังหวัดละ 100 คน และรวมทั้งสิ้น 9 จังหวัดแล้วไม่น้อยกว่า 1,000 คน

2. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “เตาเผาขยะชีวมวลไร้ควัน” นวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ ลดมลพิษ ลดหมอกควัน

สนับสนุนให้มีเครือข่ายภาคประชาชน ชุมชน โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ทสม. เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหา หมอกควันและไฟป่าโดยการจัดกิจกรรมสนับสนุนการรวมพลังหนุนชุมชนลดไฟป่า ลดหมอกควัน จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “เตาเผาขยะชีวมวลไร้ควัน” นวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ ลดมลพิษ ลดหมอกควัน ภายใต้โครงการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกป้องกันลดการเผาในที่โล่งและหมอกควัน จำนวน 9 ครั้ง ในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จังหวัดพะเยา แพร่ น่าน ลำพูน แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง และตาก ซึ่งมีผู้เข้าร่วมทั้งหมดประมาณ 940 คน

3. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสถานีวิทยุ สื่อท้องถิ่น วิทยุชุมชน สถานีโทรทัศน์ วารสาร สิ่งตีพิมพ์ สารคดี คู่มือ โปสเตอร์ ป้ายรณรงค์ แผ่นพับ สื่อรณรงค์

ผลลัพธ์ที่ได้ :

เครือข่ายในพื้นที่เกิดจิตสำนึกเกิดความตระหนักและมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรม เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบตามบทบาทของตน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาหมอกควันและไฟป่ารวมทั้งการเผาในที่โล่ง ซึ่งมีผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมและสุขภาพอนามัยโดยรวมของประชาชน รวมถึงส่งเสริมบทบาทหน้าที่ในการเฝ้าระวังช่วยให้เกิดระบบแจ้งข้อมูลข่าวสารและเตือนภัยในเชิงเครือข่าย โดยผ่านเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านและประชาชนทั่วไป สำหรับผู้แทนชุมชนที่เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการสร้างและการใช้งานเตาเผาขยะชีวมวลไร้ควัน และสามารถนำความรู้จากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการไปสอนชาวบ้านในการใช้เตาเผาขยะชีวมวลไร้ควันที่ถูกต้องและทำให้ปัญหาหมอกควันในพื้นที่ลดลง

ส่วนที่ 3
รายงานการเงิน

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2557

	หมายเหตุ	(หน่วย : บาท)
สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	2	1,593,488,306.58
ลูกหนี้ระยะสั้น	3	391,755,846.79
วัสดุคงเหลือ		390,185,476.12
เงินให้กู้ยืมระยะสั้น		369,500.00
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น		20,527.31
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		**2,375,819,656.80**
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
ลูกหนี้ระยะยาว		3,017,043.37
อาคาร และอุปกรณ์ (สุทธิ)	4	37,339,347,116.55
สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน (สุทธิ)	5	20,772,833,243.51
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน (สุทธิ)	6	66,225,737.49
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น		8,000.00
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		**58,181,431,140.92**
รวมสินทรัพย์		**60,557,250,797.72**

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
งบแสดงฐานะการเงิน (ต่อ)
ณ วันที่ 30 กันยายน 2557

	หมายเหตุ	(หน่วย : บาท)
หนี้สิน		
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้ระยะสั้น	7	707,371,927.49
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น	8	730,500.41
เงินทดรองราชการรับจากคลังระยะสั้น		6,945,131.09
เงินรับฝากระยะสั้น	9	563,938,881.35
เงินกู้ระยะสั้น		421,875.34
หนี้สินหมุนเวียนอื่น		386,288,263.61
รวมหนี้สินหมุนเวียน		**1,665,696,579.29**
หนี้สินไม่หมุนเวียน		
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะยาว		156,151,813.53
เงินทดรองราชการรับจากคลังระยะยาว		44,419,708.08
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น		3,065,297.07
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		**203,636,818.68**
รวมหนี้สิน		**1,869,33,397.97**
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		**58,687,917,399.75**
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		
ทุน		24,286,187,946.45
รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม		34,401,729,453.30
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		**58,687,917,399.75**

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2557

	หมายเหตุ	(หน่วย : บาท)
รายได้		
รายได้จากงบประมาณ	10	30,759,920,757.36
รายได้จากการขายสินค้าและบริการ		736,264,636.89
รายได้จากอุดหนุนและบริจาค	11	73,043,140.62
รายได้อื่น	12	390,786,650.35
รวมรายได้		**31,960,015,185.22**
ค่าใช้จ่าย		
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	13	12,362,648,521.65
ค่าบำเหน็จบำนาญ	14	1,656,969,675.74
ค่าตอบแทน		830,732,936.49
ค่าใช้สอย	15	7,083,372,036.96
ค่าวัสดุ		1,612,236,865.80
ค่าสาธารณูปโภค	16	333,911,841.90
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	17	2,878,502,350.13
ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนและบริจาค	18	946,297,511.51
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ		72,402,359.37
รวมค่าใช้จ่าย		**27,777,074,099.55**
รายได้สูง(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายก่อนต้นทุนทางการเงิน		**4,182,941,085.67**
ต้นทุนทางการเงิน		-
รายได้สูง(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		**4,182,941,085.67**

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
รายงานรายได้แผ่นดิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2557

	หมายเหตุ	(หน่วย : บาท)
รายได้แผ่นดินที่จัดเก็บ		
รายได้แผ่นดิน-ภาษี	19	53,563,324.99
รายได้แผ่นดิน-นอกจากภาษี	20	814,110,030.94
รวมรายได้แผ่นดินที่จัดเก็บ		**867,673,355.93**
หัก รายได้แผ่นดินถอนคืนจากคลัง		56,606,623.23
รายได้แผ่นดินจัดเก็บสุทธิ		**811,066,732.70**
รายได้แผ่นดินนำส่งคลัง		809,597,637.61
รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง		**1,469,095.09**
ปรับ รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง		415,029.09
รายการรายได้แผ่นดินสุทธิ		1,054,066.00

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2557

หมายเหตุ

1	สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ
2	เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด
3	ลูกหนี้ระยะสั้น
4	ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์
5	สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน
6	สินทรัพย์ไม่มีตัวตน
7	เจ้าหนี้ระยะสั้น
8	เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น
9	เงินรับฝากระยะสั้น
10	รายได้จากงบประมาณ
11	รายได้จากเงินช่วยและเงินบริจาค
12	รายได้อื่น
13	ค่าใช้จ่ายบุคลากร
14	ค่าบำเหน็จบำนาญ
15	ค่าให้สอย
16	ค่าสาธารณูปโภค
17	ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย
18	ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนและบริจาค
19	รายได้แผ่นดิน-ภาษี
20	รายได้แผ่นดิน-นอกจากภาษี

ข้อมูลทั่วไป

วิสัยทัศน์

คงความสมบูรณ์ของธรรมชาติ พัฒนาและสนับสนุน ส่งเสริมให้ประชาชนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี สู่การเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน

พันธกิจ

อนุรักษ์ ฟื้นฟู ควบคุมการจัดสรร และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการสร้างคุณค่าที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยอาศัยการเสริมสร้างระบบและกลไกการจัดการภายในให้สามารถดำเนินภารกิจประสานกับเครือข่ายภาคีและมีส่วนได้เสียภายนอกอย่างมีพลังและสอดคล้องกลมกลืน

บทบาทและหน้าที่

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนด ให้เป็นอำนาจที่ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หมายเหตุที่ 1 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

1.1 หลักเกณฑ์ในการจัดทำงบการเงิน

งบการเงินนี้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้ซึ่งรวมถึงหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายบัญชีภาครัฐ และแสดงรายการในงบการเงินตามแนวปฏิบัติทางการบัญชีตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2556 และหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค 0423.2/ว 410 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน 2551 จัดทำงบการเงินตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0423.2/ว 237 ลงวันที่ 8 กันยายน 2557 เรื่องแนวปฏิบัติทางบัญชีประกอบมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1 เรื่องการนำเสนองบการเงิน

รอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2556 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2557

1.2 หน่วยงานที่เสนอรายงาน

งบการเงินนี้เป็นการแสดงภาพรวมในระดับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมรายการทางบัญชีที่เกิดขึ้นในหน่วยงานระดับกรมภายใต้สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวนทั้งสิ้น 10 หน่วยงาน ได้แก่

1.	สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สป.ทส.)	93	หน่วยเบิกจ่าย
2.	กรมควบคุมมลพิษ (คพ.)	1	หน่วยเบิกจ่าย
3.	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.)	1	หน่วยเบิกจ่าย
4.	กรมทรัพยากรธรณี (ทธ.)	1	หน่วยเบิกจ่าย
5.	กรมทรัพยากรน้ำ (ทน.)	11	หน่วยเบิกจ่าย
6.	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (ทบ.)	13	หน่วยเบิกจ่าย
7.	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (สส.)	1	หน่วยเบิกจ่าย
8.	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช (อส.)	22	หน่วยเบิกจ่าย
9.	สำนักงานนโยบายและแผนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)	1	หน่วยเบิกจ่าย
10.	กรมป่าไม้ (ปม.)	19	หน่วยเบิกจ่าย

1.3 ขอบเขตของข้อมูลในรายงาน

รายการที่ปรากฏในงบการเงิน รวมถึงสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นของรัฐบาลในภาพรวม แต่ให้หน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษาและบริหารจัดการให้แก่รัฐบาลภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

ไม่ว่ารายการดังกล่าวจะเป็นรายการที่เกิดจากเงินในงบประมาณหรือเงินนอกงบประมาณ ซึ่งเป็นรายการที่เกิดขึ้นทั้งที่หน่วยงานในส่วนกลางและหน่วยงานในส่วนภูมิภาคภายใต้สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.4 ลูกหนี้เงินยืม

รับรู้ตามจำนวนเงินในสัญญายืมไม่ว่าจะจ่ายให้ยืมจากเงินงบประมาณหรือเงินนอกงบประมาณและในระบบ GFMIS รับรู้ตั้งแต่วันที่บันทึกรายการของเบิกเงิน

1.5 วัสดุคงเหลือ

รับรู้ตามราคาทุนและ ตีราคาวัสดุคงเหลือโดยวิธีเข้าก่อนออกก่อน (FIFO)

1.6 รายได้ค้างรับ

รับรู้ตามมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับตามจำนวนค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ตามจำนวนหนี้ที่ได้บันทึกบัญชีไว้แต่ยังมิได้บันทึกรายการขอเบิกและรายได้อื่นที่หน่วยงานยังไม่ได้รับชำระเงิน

1.7 อาคาร และอุปกรณ์

1.7.1 อาคาร แสดงในราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม ประกอบด้วยอาคารที่หน่วยงานมีกรรมสิทธิ์และอาคารที่หน่วยงานไม่มีกรรมสิทธิ์แต่ได้ครอบครองและนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน

1.7.2 อุปกรณ์ แสดงในราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

- อุปกรณ์ที่ได้มาก่อนปี 2540 ไม่นำมาบันทึกบัญชี แต่บันทึกไว้ในทะเบียนคุมสินทรัพย์
- อุปกรณ์ที่ได้มาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540-2545 บันทึกเฉพาะที่มีมูลค่าตั้งแต่ 30,000 บาท ขึ้นไป
- อุปกรณ์ที่ได้มาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2546 เป็นต้นไป บันทึกเฉพาะที่มีมูลค่าตั้งแต่ 5,000 บาท

1.8 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สิทธิการเช่า แสดงในราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสม

1.9 เจ้าหนี้

รับรู้เมื่อตรวจรับสินค้าหรือบริการจากผู้ขายหรือคู่สัญญาแล้ว แต่ยังมิได้ชำระเงินและสามารถระบุมูลค่าสินค้าและบริการได้ชัดเจน

1.10 ใบสำคัญค้างจ่าย

รับรู้เมื่อได้รับใบขอเบิกเงินจากข้าราชการหรือลูกจ้าง รวมถึงการรับใบสำคัญที่รองจ่ายจาก เงินทดรองราชการ

1.11 รายได้รอการรับรู้

รายได้ของหน่วยงานที่เกิดจากการรับเงินตามโครงการช่วยเหลือหรือความร่วมมือระหว่างองค์กรต่างๆ

หรือได้รับบริจาคเป็นเงินสดหรือสินทรัพย์ รับรู้เมื่อได้รับการบริจาคหรือได้รับความช่วยเหลือเป็นเงินหรือสินทรัพย์และได้รับอนุญาตให้เก็บไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงาน

เงินที่ได้รับไม่ได้ระบุวัตถุประสงค์ หรือสินทรัพย์ที่ได้รับที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนราชการภายในรอบระยะเวลาบัญชีให้บันทึกเป็นรายได้

เงินที่ได้รับระบุวัตถุประสงค์ ก่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานมากกว่าหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชี ให้บันทึกเป็นหนี้สินและทยอยรับรู้เป็นรายได้ตามสัดส่วนของค่าใช้จ่าย กรณีเป็นสินทรัพย์ที่ได้รับมาก่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานมากกว่าหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชี ให้รับรู้เป็นรายได้ตลอดอายุการใช้งานของสินทรัพย์ตามเกณฑ์สัดส่วนของค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์นั้น

1.12 เงินรับฝากและเงินประกัน

รับรู้เมื่อได้รับเงิน

1.13 รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง

รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง เป็นรายได้ที่หน่วยงานได้รับหรือจัดเก็บแทนรัฐบาล และมีภาระผูกพันที่จะต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน รับรู้เมื่อปิดบัญชีรายได้แผ่นดินและบัญชีรายได้แผ่นดินนำส่งคลัง ณ วันที่จัดทำรายงานในวันที่จัดทำรายงานหน่วยงานยังไม่ได้ปิดบัญชีรายได้แผ่นดินนำส่งคลัง เนื่องจากไม่สามารถตรวจสอบทุกหน่วยเบิกจ่ายได้ว่ามีรายได้แผ่นดินยังค้างส่งตามบัญชีถูกต้องหรือไม่ และยังอยู่ระหว่างให้หน่วยเบิกจ่ายตรวจสอบหาข้อคลาดเคลื่อนต่างๆ

1.14 รายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า

รับรู้เมื่อได้รับเงินตามแผนการใช้จ่ายเงิน รวมถึงการรับงบเงินอุดหนุนและทยอยรับรู้รายได้จากเงินงบประมาณ เมื่อเกิดค่าใช้จ่าย ณ วันสิ้นปีงบประมาณ รายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้าที่ไม่ได้รับอนุญาตให้เก็บไว้ใช้ในปีต่อไปให้โอนปิดบัญชีรายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง

1.15 หนี้สินหรือภาระผูกพันที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้า

โดยสัญญาหรือข้อผูกมัดที่เป็นนัยสำคัญ แต่ยังไม่สามารถระบุจำนวนได้อย่างถูกต้อง

1.16 ทุน

รับรู้เมื่อเริ่มต้นปฏิบัติตามระบบบัญชีเกณฑ์คงค้าง ซึ่งเกิดจากผลต่างระหว่างสินทรัพย์และหนี้สิน

1.17 รายได้

- รายได้จากเงินงบประมาณรับรู้เมื่อได้รับอนุมัติคำขอเบิกเงินจากกรมบัญชีกลาง
- รายได้เงินนอกงบประมาณรับรู้เมื่อเกิดรายได้
- รายได้จากเงินช่วยเหลือและเงินบริจาค รับรู้เมื่อได้รับเงินช่วยเหลือหรือเงินบริจาค เงินที่ได้รับไม่ได้ระบุวัตถุประสงค์รับรู้เป็นรายได้ทั้งจำนวน เงินที่ได้รับระบุวัตถุประสงค์ทยอยรับรู้เป็นรายได้ตามสัดส่วนค่าใช้จ่าย
- สินทรัพย์ที่ได้รับบริจาคและให้ประโยชน์แก่หน่วยงานภายในรอบระยะเวลาบัญชี หรือมีราคาต่อหน่วยต่ำกว่า 5,000 บาท รับรู้เป็นรายได้ทั้งจำนวน สำหรับสินทรัพย์ที่ได้รับบริจาคและให้ประโยชน์แก่หน่วยงานมากกว่า 1 รอบระยะเวลาบัญชี ทยอยรับรู้เป็นรายได้ตามมูลค่าของค่าเสื่อมราคา ของสินทรัพย์ที่ได้รับ

1.18 ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายของหน่วยงาน รับรู้เมื่อเกิดค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุน รับรู้เมื่อได้รับอนุมัติให้จ่ายให้แก่องค์กรหรือผู้มีสิทธิ

1.19 ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายคำนวณจากราคาทุนของอาคารและอุปกรณ์ และสินทรัพย์ไม่มีตัวตน สินทรัพย์ที่หมดอายุการใช้งานแล้วให้คงมูลค่าไว้ในบัญชี 1 บาท จนกว่าจะมีการจำหน่ายสินทรัพย์ออกจากระบบบัญชี โดยประมาณอายุการใช้งานของสินทรัพย์ไว้ดังนี้

อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	10–40 ปี
อุปกรณ์	2 – 12 ปี
สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน	10–80 ปี
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	2–15 ปี

อาคารและอุปกรณ์ แสดงในราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน แสดงในราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสม

	(หน่วย : บาท)
หมายเหตุ 2 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	
เงินสดในมือ	46,736,333.30
เงินฝากสถาบันการเงิน	300,667,813.57
เงินฝากคลัง	1,246,084,159.71
รายการเทียบเท่าเงินสดอื่น	-
รวมเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	**1,593,488,306.58**
หมายเหตุ 3 ลูกหนี้ระยะสั้น	
ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ	200,984,639.76
ลูกหนี้เงินยืมนอกงบประมาณ	
ลูกหนี้รับแทนกัน	315,413.74
รายได้ค้างรับอื่น	14,476,340.14
ค้างรับจากกรมบัญชีกลาง	53,833,993.48
ลูกหนี้อื่น	122,145,459.67
รวมลูกหนี้ระยะสั้น	**391,755,846.79**
หมายเหตุ 4 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	5,086,916,207.74
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	1,827,013,467.40
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง (สุทธิ)	3,259,902,740.34
ครุภัณฑ์	10,444,977,803.78
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-ครุภัณฑ์	6,644,163,323.61
ครุภัณฑ์ (สุทธิ)	3,800,814,480.17
งานระหว่างก่อสร้าง	30,278,629,896.04
รวมที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (สุทธิ)	**37,339,347,116.55**
หมายเหตุ 5 สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน	
เขื่อน	12,432,338.00
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-เขื่อน	3,314,394.35
เขื่อน-สุทธิ	9,117,943.65
สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐานอื่น	27,558,087,815.45
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม-สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐานอื่น	6,794,372,515.59
สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐานอื่น-สุทธิ	20,763,715,299.86
รวมสินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน (สุทธิ)	**20,772,833,243.51**

	(หน่วย : บาท)
หมายเหตุ 6 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	370,608,158.00
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม-โปรแกรมคอมพิวเตอร์	304,505,592.70
โปรแกรมคอมพิวเตอร์-สุทธิ	66,102,565.30
สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น	1,260,700.00
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม-สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	1,137,527.81
สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น-สุทธิ	123,172.19
รวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน (สุทธิ)	**66,225,737.49**
หมายเหตุ 7 เจ้าหนี้ระยะสั้น	
เจ้าหนี้การค้า	480,455,166.91
เจ้าหนี้อื่นๆ	25,871,607.05
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายอื่น	201,045,153.53
รวมเจ้าหนี้ระยะสั้น	**707,371,927.49**
หมายเหตุ 8 เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุน	
รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	415,086.67
เจ้าหนี้ส่วนราชการ-รายได้รับแทนกัน	315,413.74
รวมเจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุน	**730,500.41**
หมายเหตุ 9 เงินรับฝากระยะสั้น	
เงินรับฝากอื่น	190,775,548.45
เงินรับฝากหมุนเวียน	373,163,332.90
รวมเงินรับฝากระยะสั้น	**563,938,881.35**
หมายเหตุ 10 รายได้จากงบประมาณ	
รายได้จากงบบุคลากร	9,284,223,198.05
รายได้จากงบดำเนินงาน	6,418,425,212.34
รายได้จากงบลงทุน	9,817,547,420.01
รายได้จากงบอุดหนุน	848,832,773.96
รายได้จากงบรายจ่ายอื่น	1,572,716,967.80
รายได้งบกลางจากรัฐบาล	2,853,155,110.14
หัก เบิกเกินส่งคืนเงินงบประมาณ	(98,610,036.49)
รายได้อื่น	63,630,111.55
รวมรายได้จากงบประมาณปีปัจจุบัน	**30,759,920,757.36**

(หน่วย : บาท)

หมายเหตุ 11 รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค	
รายได้ช่วยเหลือเพื่อการดำเนินงาน	36,662,818.34
รายได้ช่วยเหลือเพื่อการลงทุน	200,000.00
รายได้จากการบริจาค	36,180,322.28
รวมรายได้จากการอุดหนุนและบริจาค	**73,043,140.62**
หมายเหตุ 12 รายได้อื่น	
รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากจากสถาบันการเงิน	19,760.60
รายได้เงินนอกงบประมาณ	387,073,375.93
รายได้อื่น	3,693,513.82
รวมรายได้อื่น	**390,786,650.35**
หมายเหตุ 13 ค่าใช้จ่ายบุคลากร	
เงินเดือน	7,768,102,532.08
ค่าล่วงเวลา	
เงินประจำตำแหน่ง	7,636,569.22
เงินค่าตอบแทนพนักงานราชการ	
ค่าจ้าง	3,471,496,194.56
เงินรางวัลประจำปี	43,296,928.48
ค่ารักษาพยาบาล	507,698,854.93
เงินช่วยการศึกษาบุตร	62,369,010.13
ค่าใช้จ่ายบุคลากรอื่น	502,048,432.25
รวมค่าใช้จ่ายบุคลากร	**12,362,648,521.65**
หมายเหตุ 14 ค่าบำเหน็จบำนาญ	
ค่าบำเหน็จ	194,241,545.60
ค่าบำนาญ	1,139,398,043.00
ค่ารักษาพยาบาล	207,671,905.71
เงินช่วยการศึกษาบุตร	3,224,793.00
บำเหน็จบำนาญอื่น	112,433,388.43
รวมค่าบำเหน็จบำนาญ	**1,656,969,675.74**

	(หน่วย : บาท)
หมายเหตุ 15 ค่าใช้สอย	
ค่าใช้จ่ายฝึกอบรม	440,825,702.30
ค่าใช้จ่ายเดินทาง	1,338,742,231.95
ค่าซ่อมแซมและค่าบำรุงรักษา	920,466,183.37
ค่าเชื้อเพลิง	752,934,279.97
ค่าจ้างเหมาบริการ	2,683,059,096.28
ค่าใช้สอยอื่น	947,344,543.09
รวมค่าใช้สอย	**7,083,372,036.96**
หมายเหตุ 16 ค่าสาธารณูปโภค	
ค่าไฟฟ้า	226,133,071.85
ค่าน้ำประปาและน้ำบาดาล	10,933,571.16
ค่าสาธารณูปโภคอื่น	96,845,198.89
รวมค่าสาธารณูปโภค	**333,911,841.90**
หมายเหตุ 17 ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	211,539,111.86
ครุภัณฑ์	955,411,416.29
สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน	1,674,696,748.16
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	36,855,073.82
รวมค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	**2,878,502,350.13**
หมายเหตุ 18 ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุน	
ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการดำเนินงาน	
ค่าใช้จ่ายอุดหนุน-หน่วยงานภาครัฐ	52,933,647.93
ค่าใช้จ่ายอุดหนุน-ระหว่างประเทศ	33,331,886.37
ค่าใช้จ่ายอุดหนุน-องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	686,273,039.60
ค่าใช้จ่ายอุดหนุน-เพื่อการดำเนินงานอื่น	71,669,669.04
รวมค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการดำเนินงาน	**844,208,242.94**
ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการลงทุน	
ค่าใช้จ่ายอุดหนุน-รัฐบาลต่างประเทศ	3,685,440.00
ค่าใช้จ่ายอุดหนุน-องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	98,020,828.57

	(หน่วย : บาท)
หมายเหตุ 18 ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุน (ต่อ)	
ค่าใช้จ่ายอุดหนุน-เพื่อการลงทุนอื่น	383,000.00
รวมค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการลงทุน	**102,089,268.57**
รวมค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนและบริจาค	**946,297,511.51**
หมายเหตุ 19 รายได้แผ่นดิน-ภาษี	
รายได้ภาษีทางตรง	
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	4.26
รวมรายได้ภาษีทางตรง	**4.26**
รายได้ภาษีอื่น	
ภาษีทรัพยากรธรรมชาติ	539,521.19
ภาษีลักษณะอื่น	53,023,799.54
รวมรายได้ภาษีอื่น	**53,563,320.73**
รวมรายได้แผ่นดิน-ภาษี	**53,563,324.99**
หมายเหตุ 20 รายได้แผ่นดิน-นอกจากภาษี	
รายได้จากการขายสินค้าและบริการ	629,636,892.24
รายได้อื่น	184,473,138.70
รวมรายได้แผ่นดิน-นอกจากภาษี	**814,110,030.94**

ส่วนที่ 4
ประมวลภาพกิจกรรมการดำเนินงาน

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจัดงานวันสิ่งแวดล้อมโลก

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้จัดงานวันสิ่งแวดล้อมโลก ประจำปี 2557 ภายใต้หัวข้อ “Raise your voice not the sea level หรือยกระดับความคิด แก้วิกฤติน้ำท่วมโลก” ระหว่างวันที่ 4 - 6 มิถุนายน 2557 ณ รอยัล พารากอนฮอลล์ ศูนย์การค้าสยามพารากอน กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้ที่สนใจเข้าร่วมงานวันสิ่งแวดล้อมโลก ประจำปี 2557 รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,951 คน โดยภายในงานประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมมอบรางวัลด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ รางวัลสตรีดีเด่นด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รางวัลทีมที่ชนะเลิศการประกวดในโครงการประกวดสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ ปี 2556 จำนวน 4 รางวัล ประกาศนียบัตรธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมสำหรับนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ 1 รางวัลสำหรับผู้ชนะเลิศการประกวดโรงเรียนปลอดขยะ Zero waste school เฉลิมพระเกียรติ 58 พรรษา ปี 2556 ระดับประเทศ รางวัลสำหรับผู้ชนะการประกวดโครงการประกวดสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ ประจำปี 2557 และรางวัลสถานประกอบการที่มีการผลิตและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2. การจัดแสดงนิทรรศการภายใต้หัวข้อ Raise your voice not the sea level หรือยกระดับความคิด แก้วิกฤติน้ำท่วมโลก จากหน่วยงานภาคีเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อม ร่วมออกบูธนิทรรศการ โดยมีนิทรรศการตัว G นิทรรศการของ กฟน. ตลาดนัดสีเขียว หน่วยงานภาคเอกชนสภาอุตสาหกรรม บริษัท ซีพี ออล์ล จำกัด บริษัท เคียวเซร่า จำกัด และหน่วยงานอื่นๆ จำนวน 82 บูธ

3. กิจกรรมบันเทิง โดยมีศิลปินจาก AF (กุญแจซอล) The Voice Kids Thailand (บุ้งกี๋-พรสวรรค์ ญาณวโร) The Voice Thailand (แตงโม) และการแสดงมายากล รักษ์โลก “Vigo Show” กิจกรรมการแสดงร้องและเต้นจากโรงเรียนที่ชนะเลิศการประกวดชิงช้าสวรรค์

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม จัดงานวันสิ่งแวดล้อมไทย และวันอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านแห่งชาติ ประจำปี 2556 ภายใต้หัวข้อ “รวมพลังคนไทยดวงใจสีเขียว”

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจัดงานวันสิ่งแวดล้อมไทย และวันอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านแห่งชาติ ประจำปี 2556 ภายใต้หัวข้อ“รวมพลังคนไทยดวงใจสีเขียว” ระหว่างวันที่ 3-4 ธันวาคม 2556 ณ อาคารฟอรั่มอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี โดยมีผู้เข้าร่วมงานจำนวน 4,240 คน รายละเอียดดังนี้

การจัดกิจกรรมในวันที่ 3 ธันวาคม 2556

1. พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณเพื่อเป็นข้าราชการที่ดีและพลังของแผ่นดิน เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม 2556 โดยนายจตุพร บุรุษพัฒน์ อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นประธานในพิธีร่วมด้วยข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งผู้ร่วมงานจำนวน 1,850 คน
2. การเสวนาวิชาการ
3. การประชุมสามัญประจำปี ของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านแห่งชาติ (ทสม.) โดย นายจตุพร บุรุษพัฒน์ อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้มอบนโยบายและยุทธศาสตร์ 4 ปี (พ.ศ. 2558 – 2561)

การจัดกิจกรรมในวันที่ 4 ธันวาคม 2556

1. พิธีเปิดงานวันสิ่งแวดล้อมไทย และวันอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านแห่งชาติ ประจำปี 2556 พร้อมถวายราชสดุดี และนำคณะผู้บริหารกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการบริหารเครือข่าย ทสม. เครือข่าย ทสม. 76 จังหวัดทั่วประเทศ ประชาชน และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน กล่าวคำถวายสัตย์ปฏิญาณ พร้อมทั้งเปิดตัวโครงการคนไทยดวงใจสีเขียวของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันเป็นการบูรณาการงานรณรงค์ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อแสดงความจงรักภักดี รวมพลังคนไทยดวงใจสีเขียว เป็นพลังของแผ่นดิน อันเป็นการทำความดีเพื่อถวายแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 86 พรรษา 5 ธันวาคม 2556 โดยมีผู้ที่สนใจเข้าร่วมพิธีเปิดงานวันสิ่งแวดล้อมไทยและวันอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านแห่งชาติ ประจำปี 2556 รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,390 คน
2. พิธีมอบรางวัลเชิดชูเกียรติด้านสิ่งแวดล้อม
3. ผลการเสวนาวิชาการและข้อเสนอแนะจากเวทีเสวนาอภิปราย
4. การจัดแสดงนิทรรศการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานสถาบันการบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม และบริษัท เต็ดตร้าแพ้ค (ประเทศไทย) จำกัด

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจัดงานประชาสัมพันธ์คืนความสุข ให้คนในชาติ “รักษ์โลก รักษ์ไทย ในหัวใจสีเขียว”

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจัดงานประชาสัมพันธ์คืนความสุขให้คนในชาติ “รักษ์โลก รักษ์ไทย ในหัวใจสีเขียว” เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2557 ณ โรงละครแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร เพื่อคืนความสุขให้กับประชาชน สร้างจิตสำนึกรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผ่านกิจกรรมฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างความเข้าใจอันดีให้ประชาชนหันหน้าเข้าหากันร่วมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้เกิดขึ้น โดยมี พลเอกสุรศักดิ์ กาญจนรัตน์ปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นประธานในพิธีเปิดงาน ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจำนวน 1,000 คน กิจกรรมภายในบริเวณงานประกอบด้วย

1. การจัดแสดงนิทรรศการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. การแสดงแฟชั่นโชว์ชุดจากวัสดุรีไซเคิล ในโครงการประกวดสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ ชิงถ้วยประทานพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
3. คอนเสิร์ต “รักษ์โลก รักษ์ไทย ในหัวใจสีเขียว” บรรเลงดนตรีโดยวงดุริยางค์สากล สำนักการสังคีต กรมศิลปากร ขับร้องโดย ศิลปิน นักร้องรับเชิญ โดยแบ่งการแสดงออกเป็น 4 ช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1. ชีวิตสัมพันธ์
ช่วงที่ 2. รักษ์โลก
ช่วงที่ 3. รักษ์ไทย
ช่วงที่ 4. หัวใจสีเขียว

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ LA 21 สู่ท้องถิ่นไทยน่าอยู่อย่างยั่งยืน ครั้งที่ 9 ระดับประเทศ

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ LA 21 สู่ท้องถิ่นไทยน่าอยู่อย่างยั่งยืน ครั้งที่ 9 ระดับประเทศ ระหว่างวันที่ 5 - 6 สิงหาคม 2557 ณ ชลพฤกษ์รีสอร์ท จังหวัดนครนายก โดยเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2557 ได้รับเกียรติจากพลเอกสนธิศักดิ์ วิทยาเอนกนันท์ รองปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นประธานเปิดงาน และนางสาวภาวิณี ปุณณกันต์ อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นประธานมอบโล่เชิดชูเกียรติและมอบใบประกาศเกียรติคุณ แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ชุมชนต้นแบบด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและหน่วยงานภาคีร่วมจัดนิทรรศการฐานการเรียนรู้ “ก้าวย่าง...สร้างการมีส่วนร่วม... จาก LA 21 สู่ท้องถิ่นน่าอยู่อย่างยั่งยืน” เสวนา “ท้องถิ่นน่าอยู่สู่เมืองไทยยั่งยืน” Talk Show ตอน “ท้องถิ่นไทย... ก้าวไกลสู่อาเซียน” และประกาศผลและมอบรางวัลประกวดบูธนิทรรศการรักษ์โลก มีผู้เข้าร่วมจำนวน 1,500 คน

ไทย-เยอรมัน ร่วมโครงการบริหารพื้นที่ลุ่มน้ำเชิงระบบนิเวศเพื่อบรรเทาภัยแล้งและอุทกภัย

เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2557 นายสุรพล ปัตตานี รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานในการเปิดการประชุมเสวนา เรื่อง บริการของระบบนิเวศ : มาตรการปรับตัวเชิงระบบนิเวศและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในประเทศไทย ณ ห้อง Theatre โรงแรม Double Tree by Hilton กรุงเทพฯ โดยมีนายนิวัติชัย คัมภีร์ รองอธิบดีรักษาการอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ กล่าวรายงานถึงความเป็นมาของโครงการทั้งนี้ ได้รับเกียรติจาก ฯพณฯ Rofe Peter Gottfried Schulze เอกอัครราชทูตสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีประจำประเทศไทย และ Mr.Davia Oberhuber ผู้อำนวยการองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมันประจำประเทศไทย กล่าวต้อนรับทุกท่าน ในการนี้ มร.โรลันด์ ไทร์ทเล่อร์ ผู้อำนวยการโครงการฯ ศาสตราจารย์ ดร.Matthias Freude ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อม สุขภาพและการคุ้มครองผู้บริโภคแห่งรัฐบรันเดนบูร์ก ประเทศเยอรมนี ได้บรรยายแนวทางการแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งด้วยมาตรการปรับตัวเชิงระบบนิเวศในเยอรมนีจากนั้นมีการเสวนาเรื่อง บริการของระบบนิเวศ : มาตรการปรับตัวเชิงระบบนิเวศและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในประเทศโดยนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นักวิชาการจากสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ นักวิชาการจากสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรน้ำและนักวิชาการจากกรมที่ดิน เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติและแนวความคิดเกี่ยวกับการปรับตัวของระบบนิเวศในพื้นที่ลุ่มน้ำ อันจะนำไปสู่การพัฒนาให้พื้นที่ลุ่มน้ำต่างๆ ของประเทศไทยยั่งยืนต่อไป

สำหรับ “โครงการบริหารพื้นที่ลุ่มน้ำเชิงระบบนิเวศเพื่อบรรเทาภัยแล้งและอุทกภัย” เป็นโครงการความร่วมมือของกรมทรัพยากรน้ำ โดยสำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศและองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมนี (GIZ) เพื่อมุ่งสนับสนุนประเทศไทยในการพัฒนาขีดความสามารถในการป้องกันภัยพิบัติทางน้ำ อันได้แก่อุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำของประเทศไทยโดยการดำเนินมาตรการ “สีเขียว” ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับการจัดการระบบนิเวศ โดยได้รับทุนสนับสนุนจำนวน 2.8 ล้านยูโร หรือราว 112 ล้านบาท จากกระทรวงสิ่งแวดล้อม คุ้มครองธรรมชาติการก่อสร้าง และความปลอดภัยทางปรมาณูแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (BMUB) มีระยะการดำเนินงานโครงการ 3 ปี และจะสิ้นสุดในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2559

อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำร่วมคณะ รมต.ทส. ลงตรวจพื้นที่และแก้ไขปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำยม จ.สุโขทัย

เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2557 พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ รัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และคณะลงตรวจพื้นที่และแก้ไขปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำยม จ.สุโขทัย โดยมีนายจักริน เปลี่ยนวงษ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย นายจตุพร บุรุษพัฒน์ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมป่าไม้ พร้อมด้วยนายนิวัติชัย คัมภีร์ รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ นายนิรุต์ คูณผล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรน้ำ นายยรรยงค์ อินทฤทธิ์ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 9 นายสาธิต สื่อประเสริฐสุข รักษาการผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันวิกฤติน้ำ เจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 9 และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดสุโขทัย ให้การต้อนรับ

จากนั้น พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และคณะลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมและรับฟังบรรยายสรุปผลการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำหนองแม่ระวิง หมู่ที่ 9 ต.ป่ากุมเกาะ อ.สวรรคโลก จ.สุโขทัย ซึ่งเป็นโครงการตามแผนงานในปีงบประมาณ 2557 ดำเนินการโดยสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 9 พร้อมทั้งเข้าตรวจเยี่ยมและรับฟังบรรยายสรุปผลการดำเนินงานโครงการประตูระบายน้ำหาดสะพานจันทร์ อ.สวรรคโลก จ.สุโขทัย โดยอธิบดีกรมชลประทาน ทั้งนี้ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำได้รายงานการแก้ไขปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำยมดำเนินการในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย ตามที่รับมอบนโยบายจากนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในคราวลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมผู้ประสบภัยน้ำท่วม อ.กงไกรลาศ จ.สุโขทัย เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 ที่ผ่านมา

นอกจากนี้ พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มอบแนวทางการปฏิบัติในการแก้ไขและบรรเทาอุทกภัย ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดสุโขทัย พร้อมกันนี้ได้ขอบคุณจังหวัดสุโขทัย กรมทรัพยากรน้ำ กรมชลประทาน และกรมป่าไม้ ที่ได้ร่วมกันให้ความช่วยเหลือประชาชนและแก้ไขปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำยม จ.สุโขทัย

กรมทรัพยากรน้ำ จัดโครงการปันน้ำใจอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ และมอบเงินแก่ศูนย์การศึกษาพิเศษสมุทรสงคราม

เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2557 นางสาวรัตนา วิชยธนากูล ผู้อำนวยการกลุ่มงานช่วยอำนวยการ สำนักบริหารกลาง พร้อมข้าราชการและเจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรน้ำ จำนวน 30 คน เข้าร่วมโครงการปันน้ำใจอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยการบำเพ็ญประโยชน์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสมุทรสงครามคืนสู่ธรรมชาติ ณ บริเวณท่าเรือดอนหอยหลอด ต.บางจะเกร็ง อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม ในการนี้นายณรงค์ ญานศิริ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว เป็นวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับพื้นที่ในชุมชนดอนหอยหลอด

หลังจากนั้นได้ออกเดินทางไปศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อร่วมกิจกรรมสัมมนากับเด็กพิการ โดยมีนางกัญยา เคหารมย์ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ เป็นวิทยากรบรรยายการบริหารและจัดการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสของศูนย์ฯ ในการนี้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรน้ำ ได้ร่วมบริจาคเงินจำนวน 9,000 บาทให้ศูนย์ฯ พร้อมทั้งมอบสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภค เพื่อสนับสนุนการฟื้นฟูศักยภาพของเด็กพิการภายในศูนย์ฯ และครอบครัวผู้พิการเพื่อช่วยเหลือค่าใช้จ่าย ลดความเดือดร้อนในครัวเรือนอีกด้วย

กรมทรัพยากรน้ำจัดอบรมหลักสูตร “การศึกษาความเหมาะสมเบื้องต้น การจัดทำโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟู แหล่งน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ”

เมื่อวันที่ 2-5 กันยายน 2557 นายจตุพร บุรุษพัฒน์ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ เป็นประธานเปิดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การศึกษาความเหมาะสมเบื้องต้น เพื่อจัดทำโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ” เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรของกรมทรัพยากรน้ำและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในวิธีการพิจารณาวางโครงการพัฒนา อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำ ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศน์ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมให้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานต่อไป

ในการนี้นายนิวัติชัย คัมภีร์ รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ เข้าร่วมพิธีเปิดครั้งนี้ด้วย โดยมีนายสมนึก สุขช่วย ผู้อำนวยการสำนักอนุรักษ์ และฟื้นฟูแหล่งน้ำ เป็นผู้กล่าวความเป็นมาในการประชุมฯ ณ ห้องประชุมชั้น 2 อาคารริมชล และโรงแรมหัวหิน แกรนด์แอนด์พลาซ่า อำเภอหัวหิน การประชุมครั้งนี้มีการดูงานพร้อมทำกิจกรรมนอกพื้นที่เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ ณ อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี อีกด้วย

อทน.ร่วมคณะนายกรัฐมนตรีลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมผู้ประสบภัยน้ำท่วม อ.กงไกรลาศ จ.สุโขทัย

เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 นายจตุพร บุรุษพัฒน์ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ พร้อมด้วยนายยรรยงค์ อินทฤทธิ์ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 9 และเจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 9 ร่วมคณะนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมผู้ประสบภัยน้ำท่วมที่วัดกงไกรลาศ หมู่ที่ 10 ต.บ้านกง อ.กงไกรลาศ จ.สุโขทัย โดยมีนายจักริน เปลี่ยนวงษ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย กล่าวรายงานสรุปรายงานสถานการณ์และการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจังหวัดสุโขทัย และมีประชาชนกว่า 1,000 คน มารอต้อนรับ ทั้งนี้ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวพูดคุยกับประชาชนผู้ประสบภัยและมอบสิ่งของช่วยเหลือ จำนวน 1,000 ราย จากนั้นได้ลงเรือมอบถุงยังชีพให้ผู้ประสบภัยอีก 14 ราย ที่อาศัยอยู่ในบ้านซึ่งถูกน้ำท่วมสูงที่บ้านเกาะกง หมู่ที่ 10 ต.บ้านกง อ.กงไกรลาศ จ.สุโขทัย

การร่วมตรวจเยี่ยมกับคณะนายกรัฐมนตรีครั้งนี้ กรมทรัพยากรน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 9 ได้ตั้งจุดบริการน้ำดื่ม จำนวน 1,000 ขวด ไว้บริการแก่ผู้ร่วมงานในบริเวณวัดดังกล่าวด้วย พร้อมนี้อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ ได้เข้าพบผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัยเพื่อมอบน้ำดื่ม จำนวน 1,000 ขวด ไว้กับจังหวัดเพื่อแจกจ่ายช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ต่อไป

กรมทรัพยากรน้ำจัดงานวันอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำ คู คลองแห่งชาติ

เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2557 นายจตุพร บุรุษพัฒน์ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ เป็นประธานในพิธีเปิดและร่วมโครงการวันอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำ คู คลองแห่งชาติ ประจำปี 2557 ภายใต้งาน “คืนความสุขให้คนไทย คืนความสดใสให้สายน้ำ” ซึ่งเป็นนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) โดยมี นางสมทรง พันธ์เจริญวรกุล นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กล่าวต้อนรับ และนายเอนก ชมพานิชย์ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 2 เป็นผู้กล่าวรายงาน โครงการฯ ดังกล่าวจัดขึ้นโดยความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กรมทรัพยากรน้ำ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และกลุ่มเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านต่างๆ เช่น เครือข่าย อสม. ลุ่มน้ำเจ้าพระยา จำนวน 8 จังหวัด (นครสวรรค์ ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ) เครือข่าย ทสม.16 อำเภอของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น ซึ่งภายในงานประกอบด้วย เวทีเสวนา ประชาร่วมรัฐพัฒนาลุ่มน้ำ และการจัดทำแผนป้องกันน้ำท่วม ลุ่มน้ำเจ้าพระยา – ท่าจีน ลุ่มน้ำสาขา และลุ่มน้ำย่อย การวาดภาพระบายสี การจัดนิทรรศการ การอนุรักษ์และพัฒนา แม่น้ำ คู คลอง การมอบธงเครือข่ายน้ำให้กับประธานเครือข่าย ทสม.ระดับจังหวัด 8 จังหวัด การลงนาม “บันทึกความเข้าใจ”หรือ “เอ็มโอยู” (MOU-Memorandum Of Understanding) ระหว่างกลุ่มเครือข่ายลุ่มน้ำเจ้าพระยาและกลุ่มเครือข่ายลุ่มน้ำท่าจีนในการอนุรักษ์และพัฒนา แม่น้ำ คู คลอง ในคลองเจ้าเจ็ด–บางยี่หน นอกจากนี้ยังมีการแสดงวิถีชีวิตคนลุ่มน้ำ ปล่อยปลา โยนอีเอ็มบอลบำบัดน้ำเสีย และปลูกต้นไม้เพื่อคืนความสมบูรณ์ให้กับสิ่งแวดล้อมทั้งนี้ กรมทรัพยากรน้ำโดย สทภ.2 ได้นำระบบเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning) สำหรับพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม–ดินถล่ม มาจัดนิทรรศการเพื่อการเรียนรู้และนำเครื่องผลิตน้ำสะอาด รวมทั้งน้ำดื่มสะอาดบรรจุขวดไว้ให้บริการแก่ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการฯ อีกด้วย

อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลลงพื้นที่ตรวจราชการที่เวียงจันทน์

วันที่ 25 มกราคม 2557 นายสุพจน์ เจิมสวัสดิพงษ์ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้เดินทางไปตรวจติดตามผลการดำเนินงานด้านการเจาะบ่อน้ำบาดาลการก่อสร้างระบบประปาบาดาล และก่อสร้างอาคารพร้อมติดตั้งระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำให้ได้มาตรฐานน้ำดื่ม โครงการส่งเสริมกิจกรรมโรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า(หลัก67) แขวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 โดยมี ท่านจันดา แก้วภักดี ผู้อำนวยการโรงเรียนวัฒนธรรมชนเผ่าเด็กกำพร้า (หลัก 67) ให้การต้อนรับ โดยมี นางโศภิษฐ์ ภิรมย์เลิศ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและแผน ผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ นายวิทยา มีนิสัย ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 10 อุดรธานี รายงานผลการปฏิบัติงาน

“น้ำบาดาล” เสริมทัพโครงการราษฎร์ รัฐ ร่วมใจช่วยภัยแล้ง เปิดจุดจ่ายน้ำแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำกินน้ำใช้

วันที่ 6 มีนาคม 2557 เวลา 14.00 น.นายสัมฤทธิ์ ชุษณะทัศน์ รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล พร้อมด้วย พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก นายสาธิต รุ่งจิรธนานนท์ รองผู้ว่าการกิจการสังคม และสิ่งแวดล้อม การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค นายสมเกียรติ ภิริยะกากูล รองผู้ว่าการการประปาส่วนภูมิภาค และนายไพรินทร์ ชูโชติถาวร ประธานเจ้าหน้าที่บริหารและกรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ร่วมแถลงข่าวและเปิดโครงการ “ราษฎร์ รัฐ ร่วมใจ ช่วยภัยแล้ง” ประจำปี 2557 ณ กองพลทหารม้าที่ 2 รักษาพระองค์ เขตพญาไท กรุงเทพฯ โครงการ “ราษฎร์ รัฐ ร่วมใจช่วยภัยแล้ง” ประจำปี 2557 มี 5 หน่วยงานหลัก ได้แก่ กองทัพบก การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปาส่วนภูมิภาค บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ร่วมกันจัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ประสบปัญหาภัยแล้งที่ทำให้ประชาชนขาดแคลนแหล่งน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภค

พิธีเปิดจุดจ่ายน้ำบาดาล เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง โครงการจัดหาน้ำสะอาดให้กับ หมู่บ้านหาน้ำยาก ณ บ้านลาดนาเพียง ตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

นายสุพจน์ เจิมสวัสดิพงษ์ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล นายสมชัย มาเสถียร รองอธิบดีกรมป่าไม้ และนายศักดิ์ฉลาด ศรีวิชา ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น ในพิธีเปิดจุดจ่ายน้ำบาดาล เพื่อช่วยเหลือประสบภัยแล้ง โครงการจัดหาน้ำสะอาดให้กับหมู่บ้านหาน้ำยาก ณ บ้านลาดนาเพียง หมู่ 14 และหมู่ 20 ตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยมีนายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น ให้เกียรติกล่าวต้อนรับ ทั้งนี้ มีข้าราชการเจ้าหน้าที่สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 4 ขอนแก่น ผู้บริหารระดับท้องถิ่น และชาวบ้าน ร่วมในพิธีเปิดฯ เป็นจำนวนมาก เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2557 เวลา 10.00 น.

พิธีเปิดจุดจ่ายน้ำบาดาล โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล เพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง ณ บ้านพงสว่าง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

นายสุพจน์ เจิมสวัสดิพงษ์ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล นายสมชัย มาเสถียร รองอธิบดีกรมป่าไม้ และนายศักดิ์ฉลาด ศรีวิชา ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น ในพิธีเปิดจุดจ่ายน้ำบาดาล โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง ณ บ้านพงสว่าง หมู่ 10 ตำบลหนองสิม อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยมีนายนพวัชร สิงห์ศักดา ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม ให้เกียรติกล่าวต้อนรับ ทั้งนี้มีนายอำเภอบรบือ ข้าราชการเจ้าหน้าที่สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 4 ขอนแก่น ผู้บริหารระดับท้องถิ่น และชาวบ้าน ร่วมในพิธีเปิดฯ เป็นจำนวนมาก เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2557 เวลา 14.30 น.

กรมทรัพยากรธรณี จัดพิธีส่งมอบแหล่งเรียนรู้ด้านธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยา โรงเรียนสวนผึ้งวิทยา จังหวัดราชบุรี ส่งเสริมความรู้ สู่เยาวชนเมืองราชบุรี

เมื่อวันจันทร์ที่ 7 ตุลาคม 2556 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานส่งมอบแหล่งเรียนรู้ด้านธรณีวิทยาและธรรมชาติวิทยาให้แก่โรงเรียนสวนผึ้งวิทยา จังหวัดราชบุรี โดยมีนายธัชชเวชว์ จันทร์สุขศรี ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เป็นผู้รับมอบ และนายปราณีต ร้อยบาง อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี ร่วมเป็นสักขีพยาน ณ โรงเรียนสวนผึ้งวิทยา จังหวัดราชบุรี

กรมทรัพยากรธรณี จับมือจังหวัดสตูลแถลงข่าวงานมหกรรมฟอสซิลสุดยิ่งใหญ่ ครั้งแรกของประเทศไทย

เมื่อวันจันทร์ที่ 25 พฤศจิกายน 2556 กรมทรัพยากรธรณี ร่วมกับจังหวัดสตูล แถลงข่าวเตรียมความพร้อมจัดงานสุดยิ่งใหญ่ครั้งแรกของประเทศไทย ภายใต้ชื่องาน “มหกรรมสตูลฟอสซิล เฟสติวัล ครั้งที่ 1” โดยมีนายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์ เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานแถลงข่าวพร้อมด้วย นายปราณีต ร้อยบาง อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี

นายประยูร รัตนเสนีย์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล นายทศพร นุชอนงค์ รองอธิบดีกรมทรัพยากรธรณี และนายณรงค์ฤทธิ์ ทุ่งปรือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหว้า อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล ณ ห้องโถงชั้น 1 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ซึ่งงานมหกรรมดังกล่าวจะจัดขึ้นในระหว่างวันที่ 6-15 ธันวาคม 2556

การจัดนิทรรศการการประชุมระดับนานาชาติ The 11th International Conference on Mining, Materials and Petroleum Engineering และ The 7th International Conference on Earth Resources Technology หัวข้องาน ASEAN ++ 2013 : Moving Forward

โดยได้จัดแสดงสาระความรู้เกี่ยวกับธรณีพิบัติภัยต่างๆ ตัวอย่างหิน แร่ ตลอดจนเอกสารเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร บทบาท ภารกิจ กิจกรรมของ ทธ. ดำเนินการในวันที่ 11–13 พฤศจิกายน 2556 รวม 3 วัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือและความช่วยเหลือด้านวิชาการระหว่างบุคลากรจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งสิ้น 300 คน

ผู้แทนจากแทนซาเนียเข้าศึกษาดูงานด้านธรณีวิทยา

Mr.Bruno Mteta และ Mr.Maseke M.Mabiki ผู้แทนจากสหสาธารณรัฐแทนซาเนีย เดินทางเยือนกรมทรัพยากรธรณี เพื่อขอรับทราบการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ข้อมูลด้านเหมืองแร่ในประเทศไทย การใช้ประโยชน์ข้อมูลธรณีวิทยา นโยบาย กฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับแร่ โดยมีนายทศพร นุชอนงค์ รองอธิบดีกรมทรัพยากรธรณี นายสมหมาย เตชวาล ผู้ตรวจราชการกรม ให้การต้อนรับคณะ เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2556 ที่ผ่านมา ณ ห้องประชุม ชั้น 2 อาคารเพชร

เปิดงานมหกรรมสตูลฟอสซิลเฟสติวัล

กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหว้า จังหวัดสตูล ผนึกกำลังจัดงานอลังการสุดยิ่งใหญ่ ภายใต้ชื่องาน “สตูลฟอสซิลเฟสติวัล” ครั้งที่ 1 ขึ้นในระหว่างวันที่ 6–15 ธันวาคม 2556 บริเวณหน้าที่ว่าการอำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล โดยมีพิธีเปิดงานอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2556 ที่ผ่านมา

กิจกรรมและนิทรรศการในงานครั้งประกอบด้วย 4 โซน ได้แก่ โซนที่ 1 นิทรรศการมหัศจรรย์ฟอสซิลไทย โซนที่ 2 เปิดโลกวิชาการ โซนที่ 3 เปิดเส้นทางการท่องเที่ยวทางธรณี...สู่ Geopark และโซนที่ 4 ลานวัฒนธรรมและถนนคนเดินย้อนยุค ซึ่งกิจกรรมในครั้งนี้ได้รับความสนใจจากนักเรียน เยาวชน ผู้ปกครอง และประชาชนที่มาเยี่ยมชมงานเป็นอย่างมาก

ทธ. ร่วมจัดนิทรรศการเนื่องในวันสิ่งแวดล้อมไทย

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดกิจกรรมเนื่องในวันสิ่งแวดล้อมไทยและวันอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านแห่งชาติ ประจำปี 2556 ระหว่างวันที่ 3 - 4 ธันวาคม 2556 ณ ศูนย์การแสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี ภายใต้หัวข้อ “คนไทยดวงใจสีเขียว” โดยมีนายวิเชษฐ์ เกษมทองศรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธาน โอกาสนี้ได้ร่วมชมนิทรรศการและการแสดงชุด Walking with Dinosaur ของกรมทรัพยากรธรณีจัดแสดงในกิจกรรมนี้ โดยมีนายปราณีต ร้อยบาง อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี และคณะผู้บริหารให้การต้อนรับ

กรมทรัพยากรธรณี จัดงานครบรอบ “122 ปี แห่งการสถาปนา ทธ.”

เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2557 กรมทรัพยากรธรณี จัดกิจกรรมเนื่องในวันสถาปนา “122 ปีแห่งการสถาปนากรมทรัพยากรธรณี” ในช่วงเช้าประกอบพิธีทางศาสนา ทำบุญเลี้ยงพระ บวงสรวงพระนารายณ์และพระภูมิเจ้าที่ ณ ห้องโถงอาคารเพชร กรมทรัพยากรธรณี จากนั้นนายปราณีต ร้อยบาง อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี เป็นประธานในพิธีมอบโล่ประกาศเกียรติคุณแก่ ข้าราชการดีเด่น ลูกจ้างประจำดีเด่น พนักงานราชการดีเด่น และผู้ได้รับการคัดเลือกในโครงการเพชรธรณี ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติธรณีวิทยาเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปทุมธานี

สถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหิน ร่วมกับกรมทรัพยากรธรณี จัดงาน “มหัศจรรย์ฟอสซิลไทย @ โคราช”

เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2557 ที่ผ่านมา นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เป็นประธานเปิดงานฟอสซิลเฟสติวัล 2014 ภายใต้ชื่องาน “มหัศจรรย์ฟอสซิลไทย @ โคราช” ที่จะจัดขึ้นในระหว่างวันที่ 12–21 กุมภาพันธ์ 2557 โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหิน ร่วมกับกรมทรัพยากรธรณี ณ พิพิธภัณฑ์สถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหินฯ จังหวัดนครราชสีมา โอกาสนี้ประธานได้มอบโล่เกียรติคุณแก่ผู้สนับสนุนการจัดงานด้วย

ปลัด ทส. ร่วมหารือความร่วมมือด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีไทย-จีน

นายโชติ ตราชู ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นายทศพร นุชอนงค์ รองอธิบดีกรมทรัพยากรธรณี พร้อมด้วยคณะผู้บริหารกรมทรัพยากรธรณี เข้าร่วมประชุมหารือความร่วมมือด้านการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ธรณีวิทยาและอุทยานธรณีไทย-จีน ร่วมกับคณะผู้บริหารศูนย์เฉิงตู กรมสำรวจธรณีวิทยาสาธารณรัฐประชาชนจีน ในระหว่างวันที่ 10–14 เมษายน 2557 ที่ผ่านมา โอกาสนี้ คณะฯ ได้เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการอุทยานธรณี ณ เมืองเฉิงตู และเข้าเยี่ยมชมโรงงานผลิตไดโนเสาร์ เมืองจื้อกง ซึ่งเป็นโรงงานผลิตชิ้นส่วนไดโนเสาร์ที่มีชื่อเสียงระดับโลก พิพิธภัณฑ์เหมืองแร่เกลือ

มอบนโยบาย ทส.

เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2557 ที่ผ่านมา พล.ร.อ.ณรงค์ พิพัฒนาศัย ผู้บัญชาการทหารเรือ ในฐานะรองหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) หัวหน้าฝ่ายสังคมจิตวิทยา เดินทางเข้ามอบนโยบายการบริหารงานให้แก่คณะผู้บริหารของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีนายโชติ ตราชู ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมผู้บริหารให้การต้อนรับ โอกาสนี้ กรมทรัพยากรธรณีได้นำเสนอนิทรรศการความรู้ภัยแผ่นดินไหว โดยนายปราณีต ร้อยบาง อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี ณ บริเวณห้องโถง ชั้น 2 อาคารกรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมทรัพยากรธรณีจับมือองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ลงนามความร่วมมือ

วันอังคารที่ 26 สิงหาคม 2557 พิพิธภัณฑ์สิรินธร กรมทรัพยากรธรณี ร่วมกับองค์การสวนพฤกษศาสตร์ จัดพิธีลงนามความร่วมมือในโครงการจัดนิทรรศการเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้พิพิธภัณฑ์ โดยมีนายปราณีต ร้อยบาง อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี และนางสุญานี เวสสบุตร ผู้อำนวยการองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ร่วมลงนามและแถลงข่าวสื่อมวลชน ณ ห้องประชุมใหญ่ กรมทรัพยากรธรณี

โครงการรณรงค์ “ไม่เผาป่า รักษาธรรมชาติ อากาศบริสุทธิ์”

นายบุญชอบ สุทธมนัสวงษ์ อธิบดีกรมป่าไม้ ประธานเปิดงานโครงการรณรงค์ “ไม่เผาป่า รักษาธรรมชาติ อากาศบริสุทธิ์” โดยมีนายพงษ์ศักดิ์ วังเสมอ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย เป็นผู้กล่าวต้อนรับ นางอำนวยพร ชลดำรงค์กุล ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจัดการและควบคุมป่าไม้ เป็นผู้กล่าวรายงานถึงโครงการรณรงค์ “ไม่เผาป่า รักษาธรรมชาติ อากาศบริสุทธิ์” ซึ่งโครงการดังกล่าวจะดำเนินการระหว่างวันที่ 22 มกราคม – 10 กุมภาพันธ์ 2557 โดยมีการจัดกิจกรรมปล่อยขบวนเดินรณรงค์พร้อมขบวนรถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ไปตามจังหวัดต่างๆ ใน 9 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย พะเยา น่าน แพร่ ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และไปสิ้นสุดที่จังหวัดตาก เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่าและควบคุมหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาและลดผลกระทบต่อสภาพป่าและระบบนิเวศที่เกิดจากไฟป่า รวมไปถึงสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ เมื่อวันพุธที่ 22 มกราคม 2557 ณ สนามบิน ฝูงบิน 416 (สนามบินเก่า) จ.เชียงราย

บุกจับขบวนการลักลอบตัดและขนไม้พะยูงข้ามชาติ

นายบุญชอบ สุทธมนัสวงษ์ อธิบดีกรมป่าไม้ นายสมชัย มาเสถียร รองอธิบดีกรมป่าไม้ พร้อมด้วยนายสิทธิพงษ์ จุลเจริญ ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี และผู้ที่เกี่ยวข้อง นำกำลังเจ้าหน้าที่ตรวจพื้นที่ป่าบ้านโคกกระชาย ม.7 ต.ชะอม อ.แก่งคอย จ.สระบุรี ใกล้อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ บุกจับขบวนการลักลอบตัดและขนไม้พะยูงข้ามชาติ โดยใช้วิธีหลบเลี่ยงเจ้าหน้าที่ด้วยการแปรรูปไม้แล้วนำบรรจุใส่ลังไม้สน ขนาดลัง กว้าง 90 ซม. ยาว 210 ซม. สูง 90 ซม. จำนวน 11 ลัง รวมจำนวนไม้มากกว่า 400 ท่อน มีมูลค่าส่งออกกว่า 400,000 บาท นอกจากนี้ยังตรวจพบของกลางเป็นเลื่อยยนต์ไฟฟ้า เครื่องปั่นไฟฟ้า และห้องพักสำหรับคนงาน เจ้าหน้าที่จึงได้ตรวจยึดเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ณ อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

WORLD WILDLIFE DAY
3 MARCH

เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2557 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในฐานะหน่วยงานหลักในการอนุวัติตามอนุสัญญา CITES โดยกองคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าตามอนุสัญญา ร่วมกับสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า ได้จัดงานวันสัตว์ป่าและพืชป่าโลก WORD WILDLIFE DAY ณ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำบางพระ จังหวัดชลบุรี

การประชุมเชิงปฏิบัติการการดำเนินคดีอาชญากรรมสัตว์ป่าและพืชป่าในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยกองคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าตามอนุสัญญา ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การดำเนินคดีอาชญากรรมสัตว์ป่าและพืชป่าในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เมื่อวันที่ 13-16 พฤษภาคม 2557 ที่ราชาวดีรีสอร์ท จังหวัดขอนแก่น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชญากรรมด้านสัตว์ป่าและพืชป่า และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและสกัดกั้นการลักลอบค้าสัตว์ป่าและพืชป่าที่ผิดกฎหมาย ที่ใช้เส้นทางผ่านหลายจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านและส่งต่อไปยังประเทศปลายทาง ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมด้านสัตว์ป่าและพืชป่า และเจ้าหน้าที่จากกระบวนการศาลยุติธรรม จำนวน 100 คน ได้แก่ อัยการ เจ้าหน้าที่ตำรวจจากตำรวจทางหลวง ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจตระเวนชายแดน ตำรวจน้ำ กองบังคับการการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานกองทัพภาคที่ 2 หน่วยเรือรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำน้ำโขง เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายจากหน่วยงานอนุสัญญา CITES และหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ จากกรมศุลกากร กรมวิชาการเกษตร กรมประมง และกรมป่าไม้ และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานการบังคับใช้กฎหมายจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในส่วนภูมิภาคจากสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ รวมทั้งหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ และหัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน นอกจากนี้ยังมีจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ บริษัทขนส่งจำกัด ไปรษณีย์ บริษัทการบินจำกัด การรถไฟแห่งประเทศไทย การประชุมประกอบด้วยการบรรยายจากที่ปรึกษากรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากกรมประมง กรมศุลกากร กรมวิชาการเกษตร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อัยการภาค 4 กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสำนักอัยการสูงสุด มีการเสวนา การอภิปราย และการแลกเปลี่ยนระดมความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุม

เยี่ยมการปฏิบัติงานโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าและพัฒนาคุณภาพ

ผู้อำนวยการสำนักสนองงานพระราชดำริ (นายสว่าง กองอินทร์) พร้อมด้วยผู้บริหาร ข้าราชการ เจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้การต้อนรับนายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรีและคณะ ในการลงพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ตรวจเยี่ยมการปฏิบัติงานโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าและพัฒนาคุณภาพชีวิตบ้านนาศิริ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ณ ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันพุธที่ 27 มกราคม 2557

โครงการสื่ออาสา สืบสานพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำปาง

ผู้อำนวยการสำนักสนองงานพระราชดำริ (นายสว่าง กองอินทร์) และผู้อำนวยการส่วนประสานงานโครงการภาคเหนือ ร่วมโครงการสื่ออาสา สืบสานพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำปาง ทั้งนี้มีพิธีมอบสิ่งของพระราชทาน และตรวจติดตามงานโครงการพระราชดำริ กับนายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี และคณะ เมื่อวันที่ 3-4 กุมภาพันธ์ 2557 ณ โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ดอยฟ้าห่มปก อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ และโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแม่ยอนตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดลำปาง

โครงการ “ค่ายวัยซน ผจญป่าเล็กในเมืองใหญ่”

วันที่ 22 เมษายน 2557 เจ้าหน้าที่สำนักสนองงานพระราชดำริ ร่วมเป็นวิทยากรบรรยายในหัวข้อเรื่อง “บ้านเล็กในป่าใหญ่” แก่เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ “ค่ายวัยซน ผจญป่าเล็กในเมืองใหญ่” ณ สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ

สถานการณ์ขยะมูลฝอยในประเทศไทย

ช่วง 10 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยมีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2555 มีขยะมูลฝอยประมาณ 16 ล้านตัน เป็นขยะที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครเฉลี่ย 9,800 ตันต่อวัน ซึ่งขยะกลุ่มนี้ถูกกำจัดทางวิธีตามหลักวิชาการเพียง 5.8 ล้านตัน ที่เหลืออีกกว่า 10 ล้านตัน ถูกกำจัดโดยการเผาทิ้ง กองทิ้งในบ่อดินเก่าหรือพื้นที่รกร้าง เป็นต้น ดังนั้นการส่งเสริมการคัดแยกขยะมูลฝอยออกจากแหล่งกำเนิดเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ โดยสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน สถานศึกษาสถานประกอบการ และภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการลดคัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ เพื่อเสริมสร้างสังคมรีไซเคิล จึงเป็นทางออกหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการลดปริมาณขยะมูลฝอยได้

ผลการดำเนินงาน :

1. จัดสัมมนาและมอบรางวัลชุมชนปลอดขยะ (Zero waste) เฉลิมพระเกียรติ 86 พรรษา ปี 2556 ระดับประเทศ ระหว่างวันที่ 2-4 ธันวาคม 2556 ณ ศูนย์การแสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี เพื่อมอบรางวัลให้แก่ชุมชนที่ชนะเลิศการประกวด พร้อมทั้งสัมมนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงานด้านการจัดการชุมชนปลอดขยะ มีผู้เข้าร่วมงานประมาณ 300 คน

2. จัดทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์และใบสมัครเข้าร่วมโครงการประกวดชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) เฉลิมพระเกียรติ 87 พรรษา 87 ชุมชน ปี 2556 และโครงการประกวดโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) เฉลิมพระเกียรติ 59 พรรษา ปี 2556 ส่งให้กลุ่มเป้าหมายทั่วประเทศ

3. จัดสัมมนาและมอบรางวัลโครงการประกวดโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) เฉลิมพระเกียรติ 59 พรรษา ปี 2556 ระดับประเทศ ระหว่างวันที่ 4-6 มิถุนายน 2557 ณ รอยัล พารากอนฮอลล์ ศูนย์การค้าสยามพารากอน กรุงเทพมหานคร และโรงแรมเอเชีย กรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงานโรงเรียนปลอดขยะของโรงเรียนที่ชนะเลิศการประกวด มีผู้เข้าร่วมประมาณ 140 คน

4. อยู่ระหว่างดำเนินการการประกวดสร้างแรงจูงใจสังคมรีไซเคิลในโรงเรียนและในชุมชน ปี 2557

5. อยู่ระหว่างจัดทำศูนย์สังคมรีไซเคิลในชุมชนและในโรงเรียน

ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ :

1. ประชาชนเกิดจิตสำนึก เกิดความตระหนักและมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมการจัดการขยะจากต้นทางส่งเสริมกระบวนการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบตามบทบาทของตน

2. มีการดำเนินการเชิงรุกอย่างต่อเนื่องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยโดยสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมรีไซเคิล

3. ส่งเสริมให้มีการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่เพิ่มขึ้นร้อยละ 30

4. ลดภาระค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะมูลฝอยของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและก่อให้เกิดรายได้จากกิจกรรมส่งเสริมการลด แยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ร่วมจัดนิทรรศการ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี “ทรัพยากรไทย: นำสิ่งดีงามสู่ตาโลก”

เพื่อสนองพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ระหว่างวันที่ 20-26 ธันวาคม 2556 ณ เขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย สัตว์ทะเลสายพันธุ์ใหม่ของโลก สัตว์ทะเลหายาก การสำรวจสัตว์ทะเลน้ำลึก โดยมี นายปิ่นสักก์ สุรัสวดี ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน พร้อมคณะข้าราชการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เฝ้ารับเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ของขวัญปีใหม่จากใจกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินโครงการของขวัญปีใหม่ตามนโยบายรัฐบาล ดังนี้

1. ของขวัญปีใหม่ตามนโยบายรัฐบาลที่ประชาชนจะได้รับผลประโยชน์ในระยะยาว

1) การแก้ปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง

- จัดทำโครงการ “คืนคลองให้น้ำไหล คืนความใสให้แม่น้ำทั่วประเทศ” เพื่อบำรุงรักษาขุดลอกคู คลอง แหล่งน้ำธรรมชาติ และประชาสัมพันธ์และสร้างการมีส่วนร่วม ในพื้นที่ 77 จังหวัด จำนวน 77 ลำน้ำ/คลอง ระยะทางรวม (อย่างน้อย) 999 กิโลเมตร เพื่อแก้ปัญหาการระบายน้ำ หรือคลองชักน้ำเข้าสู่แหล่งกักเก็บน้ำธรรมชาติ หรือแหล่งน้ำที่มีผลกระทบกับชุมชน

- สร้างระบบประปาบาดาลให้โรงเรียน ตชด. 10 โรงเรียน ให้บริการเปาล้างและซ่อมแซมระบบบาดาล เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง 500 พื้นที่ และมอบน้ำดื่มสะอาด 240,000 ขวด แก่สถานสงเคราะห์เด็ก คนชรา และผู้ยากไร้

2) การบริหารจัดการขยะของประเทศไทย

- ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยในการกำจัดขยะมูลฝอยเก่าที่ตกค้างสะสม จำนวน 3,786,434 ตัน และปรับปรุงฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่วิกฤติ 6 จังหวัด ได้แก่ นครปฐม พระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี สมุทรปราการ และปทุมธานี

- แจกเตาเผาขยะชีวมวลไร้ควัน 187 เตา ให้กับพื้นที่นำร่องเพื่อให้ประชาชนกำจัดขยะชีวมวลอย่างมีประสิทธิภาพและลดปัญหาหมอกควันจากการเผาในที่โล่ง โดยเฉพาะพื้นที่วิกฤติ 9 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ซึ่งเตาเผาขยะชีวมวลไร้ควันนี้สามารถใช้ประโยชน์เป็นเตาเผาถ่านมลพิษต่ำได้อีกทางหนึ่งด้วย

3) การบริหารจัดการพื้นที่ป่าไม้อย่างยั่งยืน

- เปิดปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดลำดับความเร่งด่วนของพื้นที่ป่าเป้าหมายและวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งจะเริ่มจากการเร่งรื้อถอนสิ่งก่อสร้างในพื้นที่ป่าที่คดีสิ้นสุดแล้ว จำนวน 3,619 ไร่ และนำพื้นที่นี้กลับมาฟื้นฟูสภาพป่าต่อไป โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันนี้จนถึงเดือนมีนาคม 2558

- ส่งเสริมและจัดตั้ง “ป่าชุมชน” เพื่อให้ประชาชนที่อยู่ติดกับพื้นที่ป่าสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์จากของป่าแลกกับการช่วยดูแลรักษาป่า ให้ประชาชนอยู่กับป่าได้อย่างยั่งยืน จำนวน 260 แห่ง ใน 64 จังหวัด พื้นที่ 260,000 ไร่ มีประชาชนได้รับประโยชน์ 124,800 คน

4) การจัดที่ดินให้ราษฎรผู้ไร้ที่ดินทำกิน

- ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดหาที่ดิน จำนวน 58,700 ไร่ เพื่อจัดให้ราษฎรผู้ยากไร้และไม่มีที่ดินทำกินเข้าใช้ประโยชน์ในลักษณะเป็นสิทธิชุมชน โดยรัฐบาลจะสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการส่งเสริมอาชีพ

- นำร่องระบบสหกรณ์เพื่อจัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน 6,800 ไร่ และฟื้นฟูป่าชายเลนเสื่อมสภาพให้เป็นป่าชายเลนสมบูรณ์ จำนวน 5,800 ไร่

5) จัดทำเส้นทางจักรยานในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ 147 แห่ง โดยเริ่มที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ เป็นพื้นที่นำร่อง เป็นระยะทางรวม 44.5 กิโลเมตร

2. ของขำร่วยปีใหม่ แถมให้ประชาชน

- เปิดให้เข้าเยี่ยมชม ใช้บริการ และร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ในช่วงระหว่างวันที่ 31 ธันวาคม 2557 ถึง 13 มกราคม 2558 (ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกำหนดการให้บริการของแต่ละพื้นที่) ในสถานที่ท่องเที่ยวของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ 147 แห่ง สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ (Aquarium) จังหวัดภูเก็ต ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย จังหวัดลำปาง สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ทางธรณีวิทยาและซากดึกดำบรรพ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ฯลฯ

- ปักไม้ไผ่ชะลอคลื่นเพื่อป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี ระยะทาง 2 กิโลเมตร

- Application คาร์บอนฟุตพรินท์ของกิจกรรมส่วนบุคคล เพื่อรณรงค์สร้างความตระหนักแก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการลดโลกร้อน

- โครงการรณรงค์รักษาความสะอาดในพื้นที่สาธารณะและสร้างวินัยในการจัดการขยะ

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

1. นางมิ่งขวัญ	วิชยารังสฤษดิ์	ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. นายสุพจน์	โตวิจักษ์ชัยกุล	รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. นายวิจารย์	สิมาฉายา	รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. นายเสรี	โสภณดิเรกรัตน์	รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ควบคุมการจัดพิมพ์

5. นายอำนาจ	ทองเบ็ญญ์	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
6. นางสาววนิดา	แย้มสรวล	ผู้อำนวยการส่วนนโยบายและแผนสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
7. นางรัชนิกร	ดารกมาศ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
8. นายเผ่าพันธ์	ปรีชานนท์	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
9. นางสาวอรนุช	แนบเนียน	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

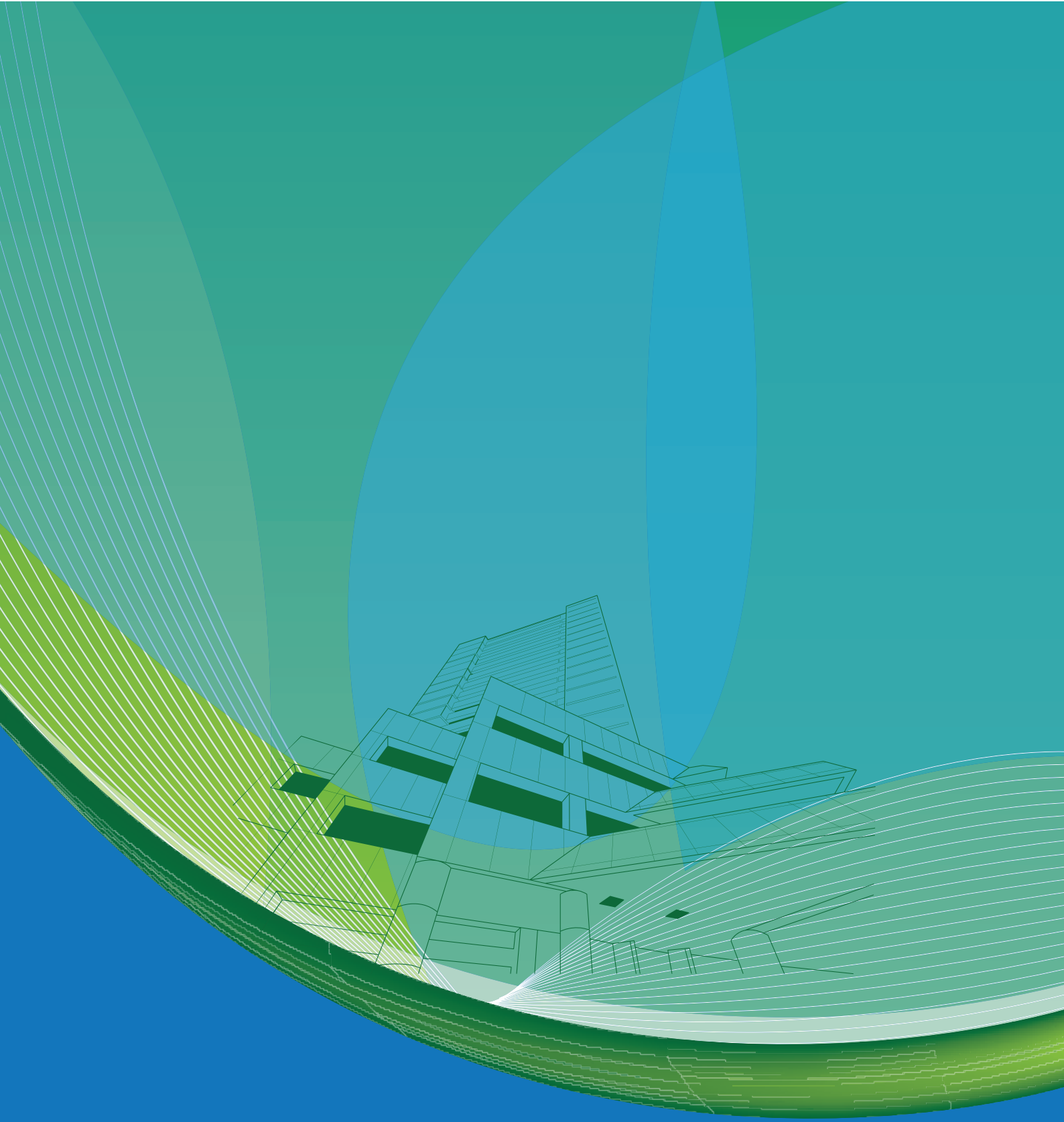

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

92 ซ.พหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0-2278-8500 โทรสาร 0-2298-6735 www.mnre.go.th